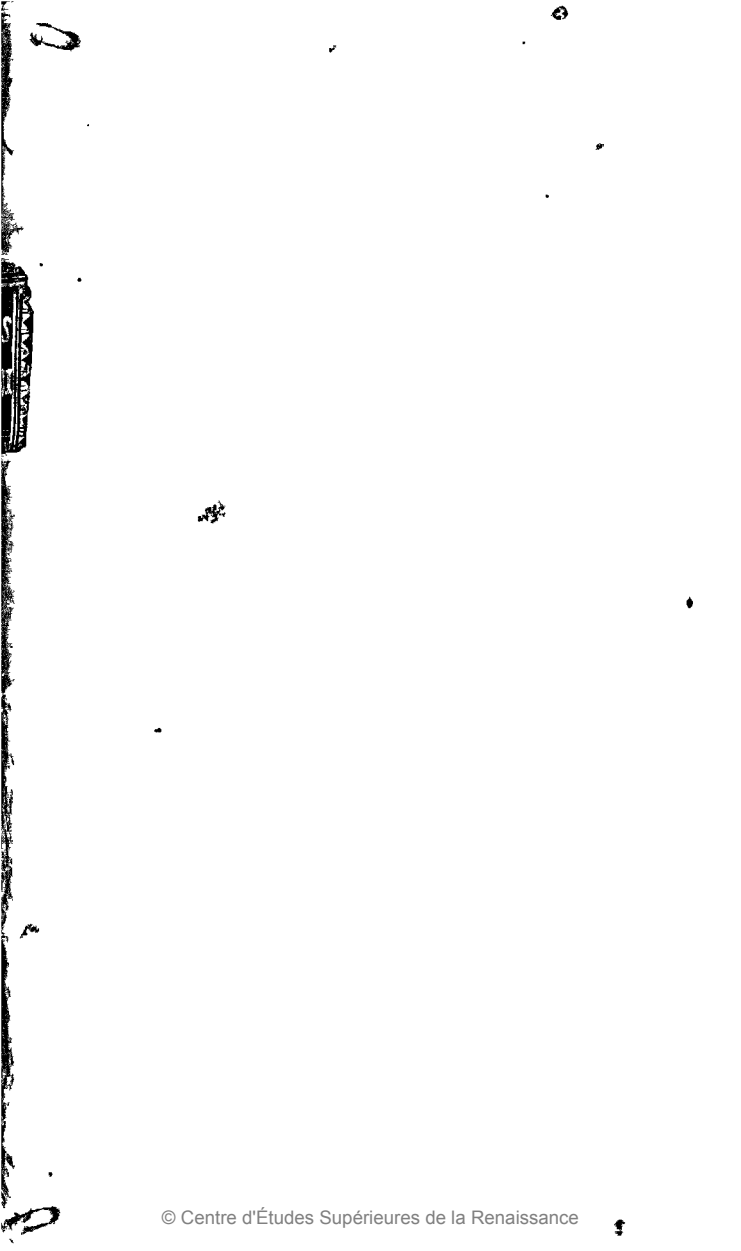

Les Bibliothèques Virtuelles Humanistes

Extrait de la convention établie avec les établissements partenaires :

- ces établissements autorisent la numérisation des ouvrages dont ils sont dépositaires (fonds d'Etat ou autres) sous réserve du respect des conditions de conservation et de manipulation des documents anciens ou fragiles. Ils en conservent la propriété et le copyright, et les images résultant de la numérisation seront dûment référencées.
- le travail effectué par les laboratoires étant considéré comme une « oeuvre » (numérisation, traitement des images, description des ouvrages, constitution de la base de données, gestion technique et administrative du serveur), il relève aussi du droit de la propriété intellectuelle et toute utilisation ou reproduction est soumise à autorisation.
- toute utilisation commerciale restera soumise à autorisation particulière demandée par l'éditeur aux établissements détenteurs des droits (que ce soit pour un ouvrage édité sur papier ou une autre base de données).
- les bases de données sont déposées auprès des services juridiques compétents.

Copyright - © Bibliothèques Virtuelles Humanistes

B

QVÆ IN HOC ENCHYRIDIO
CONTINEANTVR.

Ioannis Iouiani Pontani Vrania ſcu de Stellis
Libri quinq;.

Meteororum. Liber unus.

De Hortis heſperidum. Libri duo.

Eiuſdem pompæ ſeptem, quib. titulus eſt Lepidi
na, Necnon.

Meliſeus, Mæon, Aœon, carmina paſtoralia.

In Calce uero index eſt eorum, quæ in
toto opere habeantur.

25014

MARIANVS TVCCIVS FLORENTI
nus Ant. Frācis̃co Albitio spectatiss. uirtutis Viro.

IO ANNIS Iouiani Pontani Vraniam, Meteo=
ra, & de Hortis Hesperidum opusculum, unā cum pa=
storalibus quibusdam carminibus ad te Vir præstan=
tiss. mittimus, ut ea in enchyridii formā labore nostro
nuper exacte & diligenter redacta, autoritate et au=
spiciis tuis in lucem & manus studiosorum hominum
prodeant. Nulla e gent laude nostra tanti huius Auto=
ris opera. Ea nempe suis titulis, in quibus sanè spes ma=
gna proponitur, cumulate satis commendantur & deco=
rantur. Adde q̃ iam apud Viros doctos Pontanus in
ea æstimatione est, ut non reliquias sit tantum, quin in=
crementum etiam prisca temporis. Inscidit animo nobis
propediem annuente Deo uniuersa illius opera, quæ
soluta oratione composuit in his iisdem typis excude=
re. Licēbit tunc tibi planè intueri, q̃ merito tantū Pon=
tano ipsi iam tuo tributum sit. Mirum tibi uisum iri scio
potuisse ab eo Marcum Ciceronem effingi adeo, hunc
sanè audire uideberis. Caterum in præsentia Vir hu=
maniss. gratanter & uultu hilari hæc ipsius opuscula
capias, in quibus aut nos amore labimur, aut in iis su=
pra nostræ ætatis capum heroici carminis sita maie=
stas est. Vnum hoc scio facturum te maxime operæ pre=
tium, si hæc tibi iugiter erunt in manibus ut Xenophon
tem Scipioni & Homerum Arcefilæ fuisse cōmemorāt,
speroq; identidem Pontani nostri manes lætaturus mi=
randum in modum, si tui sibi patrocinium non dene=
gaueris. Vale.

3

IOANNIS IOVIANI PONT ANI AD
LVCIVM FRANCISCVM FILI-
um Vrania, siue de Stellis, Liber primus.

Vi cœlo radiant ignes, quæ syde
 ra mundo
 Labantur tacito, stellis q̄busemi-
 cet ingens
 Signifer, utq; suos pagant terrâ,
 tia cursus,
 Vnde hominum genus, & pecu-
 des, unde æquor, & auræ
 Conciunt motus proprios, unde optima tellus
 E ducat uarios non uno è semine factus,
 E t rerum euentus manant, seriesq; futuri,
 Dic Dea, quæ nomen cœlo deducis ab ipso
 Vranie, dic musa Iouis clarissima proles,
 E t tecum castæ ueniant ad uota sorores.
 Dum canitis, resonatq; cauis in uallibus echô,
 I p̄ se legam Lauriq; comas, ederañq; uirentem,
 I p̄ se aras statnam uiridi de cespite, & umbras
 Lustrabo, tumuloq; feram solennia dona
 Dilecti uatis, uiridi quem monte sepulchrum
 Parthenôpe, liquidamq; colit Sebethos ad undam.
 I p̄ se chori pater, ac princeps, & carminis autor
 Phœbe adsis, noctisq; decus Latonia uirgo,
 D iq; de æq; omnes, quorum sub numine cœlum est,
 T uq; adeo comes aonidum, dux optima uatum
 Alma Venus (teneros nati sat lusimus ignes) •
 Dum cœli errantes ignes, dum sydus amatum,
 Quo terræq; fretumq; & magnus concipit orbis,
 Pon. a i i i

DE STELLIS.

Dum canimus quæ signa tibi, quod pareat astrum,
 Dina faue, & niueis felix allabere cymis.
 O mihi si Charites spirent si blanda canentis
 Gratia morsq; opio contingat labra liquore.
 Tu uero nate ingentis accingere ad orsus,
 Et mecum illustres cœli spatia per oras,
 Namq; aderit tibi Mercurius, cui cœlifer Atlas
 Est auus, & notas puerum puer instruet artes.

DE LVNA.

Prima deum terras glaciali sydere circum
 Luna meat, cœlumq; suo terit ultima curru.
 Dux clara in tenebris, alienæ obnoxia flammæ.
 Aemula fraternis radiis, & solis ab ore
 Ora fouens, quantumq; ab Apollinis igne recedit,
 Hoc magis ipsa suum fundit mortalibus ignem,
 Cornibus auratis primum, mox fronte refulget
 Iam media medium cœli dimensa uolumen.
 Atq; hinc obliquos uultus, turgentiaq; ora
 Nocte refert, tandemq; uago digressa meatu
 Exurgit Solem contra, plenoq; coruscant
 Orbe comam, & fuluo totum caput explicat auro,
 Septima quinetiam ut cœlo concessit ab alto
 Mole grauis, septem ore uices, septem ore figuras
 Mutat agens circum, & paruum conuertitur annum.
 Hinc mare quod magnum terras complectitur imas,
 Hinc uariat rerum species, quæq; humida ponti
 Stagna colunt, errantq; suis animalia syluis,
 Aemula crescenti reparant à lumine uires,
 Et multo in primis implentur corpora succo.
 Mox ubi decreuere ignes, decrescit & humor

Ille quidem, exhaustoque uices à lumine pensat,
 P aulatim et uacua lassantur sanguine uena.
 Quod uarii maris accessus, uarii que recessus
 Ostendunt, quod frondosis in collibus arbor,
 Quodque salutiferæ succis feliabus herba.
 Quam multos etiam furis hinc sæpe uidemus
 V exari, sortemque animo indignamur acerbam.
 S æpe etiam morbo, aut dira languentia peste
 Corpora decubuisse ad humum, sternique sepulchro.
 Quid quod materies, uiridique è monte recisæ
 A ere trabes multa que comam turbata ruina
 Fraxinus, ioniumque abies uersura profundum,
 A nte diem effæta senserunt damna senectæ,
 E xhaustasque situ uires, ac robora clament,
 Curua senescentis Lunæ ni cornua seruet
 A gricola, ingenti dum uellit ab arbore uallum,
 E t percussa graui resonant nemora alta bipenni.

DE PROGNOSTICIS LVNAE.

Hæc eadem aeris arcis, Iunonia regna,
 T emperat, idque licet ærtis cognoscere signis.
 N anque ubi prima nouos remeando colligit ignes,
 F ratriis ab amplexu rediens, si nubila frontem
 O cculuit, cornu per coelum inuecta retuso,
 P rò quantum numbi terris, pelagoque paratur,
 Q uanti etiam sese uersent per inania uenti,
 S i rutilotum forte comam uelarit amictu,
 O raque dispersis suffuderit ignea flammis.
 Q uarta dies sine nube, sine pluuiaque, notoque
 S pondet ad extremum constanti fœdere mensem,
 S i nitidis nocturna genis, si fronte serena

a iiii

DE STELLIS.

I ncedit cœlo, & puro sese exerit ortu.
I psa eadem Arctoo rigeat si tempora cornu,
T ristis ab arctoo uentos tibi nuntiet axe.
A st alia de parte truce tibi suscitetur austrum,
T ristis ab austrino rigeat si tempora cornu.
H unc tamen ante diem si nulla effulserit, heu tum,
H eum male iactatas defenderit ancora naues,
N ilabor, & placidi succurrit dextera Phorci.
Q uid dicam cum plena oculis rutilantibus, aut cum
N igra genas duplici circum caput abdidit orbe
H orrida nocte sua? Di longe auertite iniquum
H imbremq; pluuiamq; & agenteis æquora uentos.
Cuius ut acceptæ uires, & cognitus usus,
T empla deæ statuere, sacrosq; ex ordine ritus,
D iscriptumq; uiri corpus, laniataq; membra,
E t multum lacrimis perfusos coniugis artus
F inxit Niliacæ tellus addicta iuuençæ,
E t querulas sistra incassum percussit ad aras,
H inc etiam graui uates ætneria furti,
E t raptus siculæ toties fleuere puellæ.
I nferniq; Iouis thalamos, lamentaq; matris
F unerea, erratasq; diu terrasq; salumq;
V mbrarumq; domos, & Sole carentia regna.

DE MERCURIO.

Proximus at spatiis, & longe gressibus impar
A ccelerat Maia genitus, celer ille deorum
N untius, auratis nectens thalariæ plantis.
H ic rapidum propter Solem sua plaustra reflectens
N unc matutinos agili temone iugales
E xagitat, pelagiq; cauo caput exerit alueo.

Nunc Atlanticæ matris memor, hesperidumq;
 Rura uidere parans, fuluumq; in frondibus aurum
 Serus obit, sero flauum lauit æquore crinem,
 Et sero herculeas linquit post terga columnas.
 Sed siue immissis solem præcurrit habenis,
 Seu sequitur, uictusq; terit spatia ultima metæ,
 Non ipse ingenteis oras, non liber apertas
 Audet adire uias cœli, titania tantum

Imperia, & Solis timeret abscessisse quadrigis.

Ergo ubi ternon asq; plagas, ternon aq; mundi
 Dimensus spatia, & curru dat lora secundo,
 Sistit equos, mox ceptum iter, ac uestigia rursum
 Nota legit, nunc ipse humilem demissus in austrum,
 Nunc Boreâ, & summas pennis petit arduus arctos.
 Et quoniam uolucris rapitur sub sydera lapsu,
 Ac nunc hos innisus equis, nunc conuenit illos,
 Aut Iouis exquirens monitus, & mitia iussa,
 Consilia aut senioris aui, uiolenta' ue Martis
 Imperia, & motos sublata pace tumultus,
 Hinc pedibus nectit pennas, hinc iussa deorum
 Nuntius exequitur uario Cyllenius astro,
 Itq; reditq; uiam toties, mandataq; portat.
 Nanq; ubi deliacasq; rotas, thymbræaq; propter
 Signa, & Apollineos iusta comes astint axes,
 Tum uates responsa canit, tum pronus haruspex
 Extâ notat, tunc & liquidas intentus in auras
 Oscinis explorat cantus, & præpetis alas.

At si nocturnam Phœben, rorantiaq; astra
 Et niuæ tetigit secreta cubilia Lunæ,
 Agnouitq; deæ uultum, & mandata recepit,

DE STELLIS.

Nec mora, digrediens monstratas excitat artes,
 Deducit pelago classem, secat æquora cursu,
 Ignotosq; tenet portus iam merce sabæa
 Nauem onerat, redit & tyrio spectabilis ostro.
 Hinc & Mercurio nomen Romane dedisti,
 Quæq; & arabs, quæq; & babylon Stilbontæ uocasset.
 Ast ubi summotusq; domos, & frigida adiuit
 Tecta senis, solioq; nepos acceptus auito est,
 Tum succos meditatatur, & idæam Panaceam,
 Dictamumq; legit, tum uulnera siccant, & udo
 Vngvine lenit agens, adhibetq; ad munera cantus,
 Tunc uero strepitus armorum, atq; horrida bella,
 Atq; enses, ac tela placent, tum uiuere rapti,
 Et prædas agere, & discindere mœnibus urbes
 Gaudet, & effuso cædem ingeminare cruore,
 Belligeri cum forte ducis se ad signa recepit,
 Et galea abscondit crines, & pectora ferro
 Includit, lateriq; auratum accinxit & enssem,
 Fert leges, ac iura fori, p acisq; quietos
 Imponit mores, mandataq; publica defert,
 Si iubeat genitor cui ciuica munera curæ,
 Et patres legere, & sanctum instituisse senatum.
 At si candenteis humeros, & eburnea colla
 Exeruit, placidoq; simul Cytherea petiuit
 Amplexu, madidoq; recens è crine fluentem
 Stillauit rorem, blandosq; afflauit amores,
 Non ipse in achia memor, aut fera uincla puellæ
 Exoluit, tristiq; obducit lumina somno
 Custodis monstri, aut torpentis ad hostia lethes
 Traducit miseros per opaca silentia manes,

Sed resides cunctus in uertice cyllenæo,
 Formosæ ludunt tibi festa ad carmina Nymphæ,
 Personat, & tenuis moderatur pollice chordas,
 Ac non cedentis queritur tam crescere curas.
 Vritur, & placidum cantando nutrit amorem.
 Ipse canit, teneræ cunctus risere Napeæ.

DE VENERE.

Hinc felix regio, mundiq; beator ora,
 Quam lusus habitant molles, ubi se gnis amorum
 Milinia in uacuas exercet uulnera mentes.
 Ver alit æternos flores, passimq; uagantes
 Incustoditæ ludunt per gramina Nymphæ.
 O ciantantes mulcent ignaua camœnæ.
 Has inter succincta sinus, redimita papillas,
 Et roseum spirans fragranti uertice odorem,
 Errat nuda genu per florida prata uoluptas,
 Cui uolitant flauis per candida colla capilli,
 Ad frontem aurato religat quas fibula nexu.
 Latatur dea, latanti risusq; iociq;
 Assiliunt, somniq; leues, & mollior aura.
 Hinc passim liquidi ambrosiæ rorantur honores.
 Stillat acidalius late liquor. At uagantantum
 Ludit aquis, mistim pueri, nudæq; puellæ
 Grata cohors Veneri, chorus & genialis amorum.
 Tum uideas amne in medio rutilare fauillas
 Materna facie quas iocus hinc, ast inde Cupido
 Excussit. caluere undæ, caluere natantes
 A flatu media uehitur lasciuia cymba,
 Hortaturq; monetq; habiles agitare lacertes.
 Hic aliquis puer enando dum brachia iactat

DE STELLIS.

I nec itaq; manum sociæ, furtimq; papillis
I nseruit, tener cra rubor per grata cucurrit.
Hic aliqua adnanti puero dum brachia miscet,
 Misceat & fœmori fœmur, & simul oscula iunxit.
I nterdum se tota cohors in flumine mergat.
Non obstat pudor audaci, aut lux ipsa pudenti.
Luditur, & placidis immurmurat unda susurris.
E mergit mox, & campis se fundit apricis,
Dona legens selecta manu, ac redolentibus hortis.
Erranteis sequentibus florum dea, coniugis auræ
Flant super, & liquidis distillat odoribus æther.
 Has cras, atq; hæc Gnidiæ loca læta uolucres
Peruolitant circum, & Paphii uectantur olores.
Numinis Idalii currumq; rotasq; uolanteis
Qui subeunt, molliq; ferunt per inania lapsu.
His Cytherea suum posuit pulcherrima sydus,
Quo terræq; fretumq; & magnus concipit aer.
Et dulcæis in corde agitant animantia motus.
Ipsa refulgenteis auro interplexæ capillos
Auroræ è thalamis, radiorumq; æmula Solis
Lucem aperit, referatq; diem mortalibus alnum.
Interdum rapidis Phœbi deserta quadrigis
Euocat œcæno noctem surgentibus astris,
Admonet & placidi per amica silentia somni.
Verum ita digressusq; suos, sua tempora apensat,
Et sinuosa means niueis secat æthera Cynis,
Vt solem petat, ad Solem uestigia flectat
Ipsa quidem cœli undecies ubi quina peregrat
Momenta, Eo seu cum nitet aurea mundo,
Oœani hesperias seu cum declinat in undas.

Ipsa umbram in tenebris obtendit ut æmula Phœbes,
Ipsa die radios obstitat ut æmula Solis,
Et lucem terris, & cœlo lumina præbet,
Tantos læta suo de sydere fundit honores.
Hæc decus, hæc ipsa est hominumq; deumq; uoluptas,
Quasine nil iucundum animis, nil dulce fatendum.

DE SOLE.

At medios cœli tractus, medii ætheris oram
Fons lucis Sol auricomus, Sol igneus ambit,
Sol, qui terrarum flammis opera omnia lustrat.
Ipse idem superùm princeps, ductorq; choreæ,
Ad cuius numeros & Di moueantur, & orbis
Acipiat leges, præscriptaq; fœdera seruet,
Agnoscant auræ imperium, maria alta tremiscant,
Audiet & longe tellus fatalia iussa.
Atq; hunc, nequâ opere in tanto decus ullus abesset.
Prafecit luci rerum pater, ipse nitentis
Spargeret ut radios, ipse ut lustraret olympum,
Et terras simul, & magnâ liquidâ aeris oras,
Vnde dies, quiq; in sua terga reuoluitur annus,
Atq; æui simul æra fluunt, & tempus, & ætas.
Hinc uer purpureum uestit florentia præta
Spicaq; hinc campis flauescit messis, & ægrum
Lenibira animum, ac dulcem inductura soporem.
Distendit uacuas pinguis uindemia cellas,
Et glacialis hyems resolutis ebria curis
Ante focum molli solatur frigora Baccho.
Hasq; uices pater ille deum uoluentibus annis
Esse dedit, quas ipsa æterno fœdere seruant
Tam certos elementa simul retinentia nexus.

DE STELLIS.

DE ANNORVM uarietate.

Atq; alii (horrendum) quæ brachia pandit iniqua
P arte poli, chelasq; audacius exerit ingens
S corpheus, hinc anni primos duxere meatus,
E t primam fecere uiam, cum partibus æquis
D imidium luci, atq; umbris Sol diuidit orbem,
A c noctem paribus suspendit Libra diebus.

Ast alii sæuæ post horrida frigora brumæ
C um premit auratos nephelæi uelleris artus
P hocbus, & imbriferum rediit uer, omnia quando
A lma parit tellus, quando omnis germinat arbos,
C um uiret omne nemus, resonant cum frondea rura
C oncentu uolucrum uario, pecudesq; feraq;
E xultant lætæ in Venerem, ac tritonia monstra
I gnibus incalueræ, ac r fœrit ardor, ut ipse
H orreat indomitas Proteus contingere phocas.

At misera in scopulis, soloq; in littore questus
A lcyone ingeminat, uocesq; effundit inaneis
M ulta querens, exosa diem, nomenq; mariti
S eruat auis, Céycæ uocans, Céycæ requirens,
(Ah miseram) rapidas repetens Céycæ per undas.
N ec uero non è summo quoq; culmine cancri,
Q ua regnat calor ipse, & equos sol sistit anhelos,
E xtremum inuisens Ararimq; atq; ultima Thyles
L ittora, carceribus positæ exordia prima
H inc anni fecere, alacresq; egere quadrigas.
A t Numa frigoribus sub iniquum tempus, ubi ingens
D eclinat cælum, & gelidum Sol aggeronta
P ronius obit, pronosq; petit spatia ultima cursu,
Q ui fessos instauret equos. Hinc uiribus auctus

Deserit antipodum sedes, digressus & austro
 In boream obuertit sinuoso calle, diemq;
 A uget, & obscuras nocti iam surripit umbras,
 Insudatq; sequens cliuo, atq; assurgit in auras.

Has igitur solis metas, hæc tempora seruans
 Egeria monstrante suum traduxit in annum,
 Ut quæ prima noui repararet tempora cursus
 Principia hæc spatiis sua sortiretur oberrans
 Annus, & ad solem firmaret signa cadentem,
 Sed phœben, phœbesq; rotas, & plaustra secutus
 Fraternum impleuit germanæ mensibus annum.

At Cæsar, solemq; sequi, solemq; meri,
 Et solem lucisq; auctorem dicere, & anni,
 Solis & ad metam totas effundere habenas,
 In lustrumq; superuacuas concurrere parteis
 Iussit, & hoc latius inscribi nomine fastos.

Dicendum & uariis fuerit qui gentibus annus,
 Aegypti primum ueteres fecere bimestrem,
 Moxq; quater geminis æmplerunt mensibus, inde
 Per bisseña pari duxerunt sydera tractu
 Arcâdes, at noster quot tempora continet annus,
 Annorum numero censebant arcâdes, ante
 Iam geniti, quàm Luna suos ostenderit ignes,
 Tantus honos, tanta est antiquæ gloria genti.
 His totidem adiunxere animis & acarnanes altis,
 Tutati ferro patriam, mox funere in ipso
 Coniecere animas, & honesta morte suorum.
 Italiæ licet antiquos euoluere fastos.
 Namq; alium primo Romæ nascentis in ortu
 Instituit pater, & gyro breuiore æggit.

Promouit spatium Numa. Nec laurentibus idem,
 I dem erat albanis. Alium qui Tyburis arua,
 Quisq; ferentina Cererem merit incola falce,
 Et tenuere suis, habuereq; in urbibus orbem.

DE SOLIS PROGNOSTICIS.

Ille etiam uentos, tempestatesq; futuras,
 Atq; imbres, æstusq; graues, & frigora monstrat.
 Namq; ubi cœruleo rapidum petit æquore cœlum
 Exorians, aperitq; diem natalibus undis,
 Si nigram obscuro faciem uariauerit ortu
 Concavus, inq; atram condentur lumina nubem,
 Et pelago, & terris uiolentior incubat Eurys,
 Turbatasq; amnis in pontum deuehet undas.
 Quinetiam ut nullæ densentur in aere nubes,
 Si tamen aut hebetes radii torpere uidentur,
 Aut si plus nimio torrens incanduit ardor,
 Collige uenturos imbreis. At pallida quando
 Aurora oceano caput exerit, horrida' ue inter
 Nubila, diuersis rumpit Sol partibus, & nunc
 Obliquos effert radios, nunc pallidus ore
 Delituit nimbo (heu) rupto fœdere cœlum
 Interras ruet, & sæuum per inane rotatæ
 Præcipitent nimborum acies, quæ grandine mista
 Arboribus stragemq; dabunt, & vitibus almis,
 Vix ouium ut clausos defendant culmina foetus,
 Non mihi tum nō claustra boū' ue, armenta' ue equarū
 Ducenda à stabulis, non me extra tecta domorum
 Ducet iter. Seruanda dies, quam rite serenam
 Spondeat, Oceani seras cum lucidus undas

Intravit,

I ntrarit, non nube comam, non turbidus ora,
 S ed qualem hesperio tethys suspirat in antro.
 Q uod si tum quoq; nigranti uelatus amictu
 O cciderit, siue ipse suo quanquam emicat ore,
 S i tamen aut atras nubes raptauerit, aut si
 P alleat, & maculae fundant sese undiq; nigrae,
 V enturam expectes pluuiam. non te optima fallent
 I ndicia, & multis nota experientia sacris.
 V idi ego cum rutilos aurora immitteret ortus,
 I gneus aut roseo se tingeret æquore titân,
 V entorum ingenteis sudum per inane cæteruas.
 V idi & cum rutilus maculis inspergitur ignis.
 P ræcipitem iactari undosa ad littora nauem
 A missis fluitantem armis, ac dura gementem
 V erbera, & effracto nudatam lintea malo,
 N ulla salus, spes nulla uiris. in uota, precēsq;
 V ertuntur. uacat ars. miscra exoptantur arena.
 E t dulcis terræ exortes tanguntur amore,
 T anta mole ruunt immixtis imbribus euri.

Deniq; cum rebus causas, cum semina causis
 S ufficiat grauidò fecundans uiscera partu,
 N ec quicquam sine sole nouas in luminis auras
 P rodierit, pater ipse hominum, pater ipse animantum
 Q uacunq; aut uiridi nemorum pascuntur in umbra,
 C æruleos' ue secant latices, aut aera carpunt,
 H inc biffena deo soluebant uota quotannis
 P hæboq; & Nomio, Lycioq; patriq; Lyæo,
 E t quibus ad lucos, quibus in solennibus aris
 N ominibus uenerata deum officiosa uetustas,
 D elion, ac clarium, nec ficto nomine Osirim,

Pon.

b

DE STELLIS.

Confecit certis uel qui pythona sagittis
Sanguine foedantem terras, uirusq; uomentem.
Plurima quæ ueteres grauium cecinere poetæ.

CVR Apollo dicatur Pythonem occidisse.

Nanq; ubi se informis rerum, atq; incondita moles
Digerit, inq; suas abeunt elementa figuras,
Tum tellus grauis imbre, & adhuc stagnatib. aruis
Fumida, anhela uagos tollebat ad æthéra tortus
Inuoluens cœlum nube, & caligine opaca,
Hic ille immanis Python, immania cuius
Corpora, iamq; deos, & diuûm tecta petebant,
Ipsum etiam inuasura Iouem, cum delius arcum
Intendens tulit acer opem. nanq; agmine, facto
Emittebat rapidas torrenti è sydere flammæ
In gremium matris luctantem, & acerba tuentem
Intorsit. stetit ille tremens, tum colla reuinctum
Centum implexa modis, centum religata catenis
Ad maneis imos, atq; intima tartara traxit.
Victor, & obscura cœlum caligine soluit.
Hic Python, hæc tela dei, uictoriâq; hæc est.

CVR Apollo, & Diana Latonæ filii.

Latonæ gemini partus, bina editæ Delo
Pignora, nunc quæ sint (paucis aduerte) docebo.
Latonam graui terram dixere poetæ,
Latonam dixere solum. Latonia tellus
Omnia progeniuit, mater, diuumq; hominumq;
Atq; ubi se in proprias cœpere elementa figuras
Induere, optatumq; locum, & data munia obire,
Ipse quidem medio mansit, sed mole liquenti
Instabilisq; etiamq; tremens, quâdo æquora nōdum

Incertis ierant sedes, sed corpore misto
Pugnarent, et adhuc nullo sub fœdere pontus,
Terrâq; se duris urgerent legibus, ut iam
Vnda solum traheret, tellus maria alta teneret,
Paulatim calor ille (deus) ædentibus undis
Telluri sese insinuat, gremioq; receptus,
Felicem partu genitricem impleuit, et inde
Di geniti Phœbusq; potens, Hecateq; triformis
Emergunt. Illa acta polo interiore resedit
Horridicr, glaciem spirans, et de gener ore
Fœmineo, minus atq;abilem sortita calorem.
At Phœbo natura mares, animosq; uigoremq;
Addiderat. Volat acer equis, atq; æthera carpit
Iam mediũ. Stetit hinc superũ logo agmine cinctus
Et phœretra insignis humeros, et crinibus aureis.

CVR DICANTVR DELO Geniti.

Hos Delo genitos magna, magni æquoris oris
Crediderant, Delo ex celsa, cui uertice summo
Splendet apex, quoties cœlo latet in Luna
Exoritur, uisitq; suum Sol aureus orbem.
Fluctibus hinc rapidis, tremuloq; emergere ponto
Credebant, uastoq; maris delabier alueo,
Indulgentes suis Delo cunabula natis.
Quin etiam ogygis olim cummersa sub undis
Paulatim exereret tellus caput, oceanusq;
In sua iura, suos fessus concederet æstus,
Et tandem enicuit stellanti lumine cœlum.
Tum prima ex undis, uastoq; è gurgite Delos

DE STELLIS.

Profiluit. Fulgere apices, & uertice Cynthus
Lucifero, qua parte dies surgebat, & altum
Sol oriens. curruq; & equis insignis obibat.

CVR PASTORES, IANVS. PHOE=
BVS. APOLLO.

Hunc & pastorem conuerso nomine dicunt,
 Quòd pascat quicquid sub cœli nascitur oris,
 Quòdq; fores nascentiū aperit, quòd claustra relaxat
 Gignentum, tenerosq; educit in aera foetus,
 Hinc Iano nomen fecere, hinc nomina Phœbo
 I ipsa dedit species, nitidoq; in corpore fulgor
 I dem quòd uolucris neruo stridente sagittas
 Torqueat, & certo defigat uulnera iactu,
 Morbosq; illuuiemq; ferens, hinc notus Apollo:

CVR SOL, LIBER. HERCVLES.
OSYRIS. LYCIUS.

Quòd Solus cœlo apparet fulgentibus astris,
 Solus & immenso lato loca lumine lustrat,
 Hinc Solem dixere patrem lucisq; dieq;.
 S ponte etiam immixtis cœlo quia fertur habenis,
 Liber. At herculeo lætus cognomine, quando
 Dissipat aerias nubes, lucemq; ministrat
 Aeris ipse decus, decus, & sua gloria cœli.
 Quin & threicius diuino carmine Vates
 Hunc nitidum Phœta uocat, quòd surgat eo
 Orbe recens, quòd mane nouos instauret, & ortus.

Inde etiam auricomū ægyptus ueneratur Oſyrim,
 Aegyptus, cui cura deum, quòd lumina mille,
 Mille micent oculis paſſim radiantibus ignes.
 Lyncea quin etiam quòd uis populantibus umbras
 Luminibus, quòdq; & radiis ſugat humida paſſim,
 Terreſtreisq; abigit fumos, & nubila differt.
 Vt lupus infidias meditatus, paſcua circum
 Inſectatur oues rabie ferus, & ferus armis,
 Pertentatq; aditum, & ſeptis ſeſe arduus inferit
 Dentibus infrendens, & morſu exaſperat iras.
 Hinc Lycius ſibi nata deus cognomina fecit.

DE MERCURIO, ET ARGO.

Quin & Mercurium mutato nomine dicunt,
 Argum ſomnifero uictum ſtrauiſſe caduceo
 In ſonnem, centumq; oculos, ac lumina centum
 Pandentem, & niueæ ſeruantem paſcua uaccæ.
 Argus enim cœlum eſt. Vigilantia lumina flamme
 Aetheriæ, & uariolabentia ſydera mundo,
 Quæ paſſim multa ſubluftris noctis in umbra
 Collucent, ſed mox Phœbo exoriente perempta
 Torpent luce noua, & candenti lampade uicta
 Emoriuntur, & obſcuro conduntur olympo.

DE ADONIDE, ET VENERE.

Nec deploratum Veneri linquamus Adonim,
 Venantem quem durus aper ſub dente peredit.
 Non illum fontes, nec amici flumina Nili

DE STELLIS

Infletum uoluere. Nouus dolor attingit amnes.
Septem illi totis ripa latuere diebus,
Et septem plenis spumanti margine ripis
Exiluere, cauo digressi fluminis alueo,
Stragem agri? stragem & pecori, stragemq; colonis.
Cum ferrent, miseri tantum mors angit amici.
Balsamate & Myrrhæ, te cedrus fleuit Adoni,
Telauri strata per humum luxere corona.
Ter myrtus conata sequi miserabile finus,
Terradice retenta sua est. ter brachia flexit,
Ter frustra lentos conata est flectere ramos.
Ipsa Venus postq̃ lacrimæ effluxere, genisq;
Defecit liquor, & capiti coma longa reuulsa est,
Ter menssem exanimis iacuit. Vix deniq; quarto
Lucem hausit, uultus & adhuc suspirat amatos.
Terra etenim Solem queritur desertacidentem,
Inuidit quem tristis hyems, cui sæuior apri
Horret cana gelu facies, cui plurimus imber
Crine madet, geminos & cum male concutit armos,
Diglomeratq; nives, & grandine uerberat auras.
Nam cum Sol rebus præsit pater ipse creandis,
Vt sese ad manes brumæ sub frigora transfert,
Tum tellus uidua sulcos oblimat in aluo,
Ac ueluti uirgo absenti cum sola marito
Suspirat sterilem lecto traducere uitam,
Illius expectans complexus anxia charos.
Ergo ubi Sol imo uictor conuertit ab austro,
Tum grauidos aperitq; sinus, & cæca relaxat
Spiramenta, nouas ueniat quæ succus in herbas,
Et tandem complexa suum lætatur Adonim.

LIB. I. 12
DE HEBONE DEO.

At quam Sebethi fontes, quam cœrula lambit
 P hormone, quæq; & musas colit, ociq; ornat
 P ieridum, & magni tumulo tegit ossa Maronis
 P arthenope, regum domus, & decus ipsa uirorum,
 C lara armis, clara ingeniis, & fortibus ausis,
 H æc annis florentem, oculisq; & crine decentem
 H ebonem uenerata, suos ritus, patriumq;
 I nstituit morem, & sacris iam rite peractis
 V rbs Hebōna salutat, agriq; Hebōna frequentant,
 H ebōna & referūt simul antra, & littora, & annes.
 H ic etenim florem ætatis, roburq; iuuentæ,
 E t speciem deus, & formæ dat habere decorem,
 O ræq; luminæq; & moderanteis corpora sensus.
 S ed prius Herculei torrentia sydera monstri
 S olstitio uicina domus, locaq; editæ cœli
 D iffundent terris hyemem glacialibus Euris,
 A nte & conspicui summo de cardine mundi
 F laua Lycaonio surget Pallantias axe,
 A tq; diem auerso subteruehet auster olympo.
 S tabunt & cœli septem labentia signa,
 Q uam fando, patremq; hominum, regemq; deorum
 L audibus, aut meritis tollam, aut æquem ipse canēdo.
 Q uem centum celebrant aræ, quem nomina centum,
 V i si quis iubare exorto phœbeia demens
 A usit obire oculis ora, atq; haurire uidendo,
 I llicet ecce illi torpescent lumina, & ipsa
 C aligant in luce oculi. tum tempora circum
 O ffundit sese nubes, & fumida oberrans

b -iiii

DE STELLIS.

Caligo, ac nigra cœlum eripuerunt tenebræ.
 Vsq; adeo nec fas oculis comprehendere cuiquam,
 Nec fando terræ decus, & decus etheris alti
 Vnde sibi proprias ducunt animalia uitas,
 Vnde trahunt nostræ cœlestia semina mentes,
 Quo sine nec spirat quicquid nec nascitur usquam,
 Nec color ullis erat rebus, tenebrisque malignis
 Et cœlum, & terras nox circumfusa tenebat.

DE MARTE.

Et iam intacta mei superat pars maxima cœpti,
 Ac mentem calor instigat. Iuuat alta uagari
 Sydera, & immenso propius succedere cœlo.
 Magnum opus, & iam signa dei fulgentia terrent,
 Armorumque haurit strepitus, clangorque tubarum.
 Ipse deus rapidis insistens pronus habenis
 Tela manu quatit insultans, acerque cruento
 Ore tonat. pellunt agili temone iugales
 Exanguis metus, atque tremor. tum ferreus ora
 Terror. sanguineumque pavor quatit ante flagellum.
 Ille quidem diuis iam formidabilis ipsis.
 Sed mihi digna uiro, atque animi sibi conscia uirtus
 Suadet iter, penitusque aditus intrare repostos.
 Hanc non terri sono prosternere fulmine Cyclops,
 Non facibus, crinem ipsa feris implexa Megæra,
 Nec uis ulla queat stygiis emersa tenebris.
 Illi ferratum galea caput, incluta bellis
 Atque deum fato maior prudentia seruat.
 At Clypeo indomitum munit constantia pectus.

Stant adamantæ togæ, totosq; infusa per artus
 Temperies, ualida sese metitur in hasta.
 Ante uigor mentem, hortaturq; animosq; uiriles
 Aere ciens magno laudum succendit amore.
 Hac duce Iunonis odiis iactatus iniquæ
 Amphitryoniades, tot monstra ingentia uictor
 Fudit humi. Non hunc liuentibus obsitus umbris
 Cocytos, non sparsa nouem per iugera monstrum,
 Aut impacatæ deterruit incola Lernæ,
 Quo minus infernosq; lacus, et opaca uideret
 Tartara, captiuum et supera ad conuexa referret
 Ipse canem. Quin astrigerum subnixus olympum,
 Labentisq; domos diuum ceruice refulsit.
 Et dubitem mente hæc complecti, et pandere dictis?
 Efferus has habitat sedes deus, huic comes hæret
 Et bellum, belliq; parens discordia, et ira,
 Inustum, insidiæq; et pallida tabe cruenta
 Cædes, inq; suum rabies armata cruorem.
 Ipse enses, ac tela inter, radiosq; rotarum
 Versatus ferrum, exercetq; aptatq; ferendo,
 Excuitq; mares animos, et suscitât ira
 Implacitus. Martem hinc ueteres dixerat latini.
 Hunc Iunone satum nullo Ioue, patreq; nullo
 Oleniis conceptum herbis per cresia rura,
 Eductumq; Hebri ripis rodopeia ad antra
 Crediderât, animi indomitû, aduersumq; Minervæ.
 Scilicet ætheric mens est de fomite. Ad artus
 Corporeos, molem discordi è semine cretam
 Uno agitât. Ciet hæc turbato in pectore uersans
 Sanguinis ingenteis æstus, et colligit iras.

DE STELLIS.

Vnde diuidus belli furor, atq; insania ferri
Precipitant. Iacet ingenti ceu pressa ruina
Mens super. at rapidus feruet sub pectore Maiors.
Hinc quondam magni tellus Iouis insula Crete
Ionii Crete pelagi decus, inclyta bellis,
Clara uiris, capere arma, & acutum cingere ferrum
Prima dedit, curuo & spicula tendere cornu.
Post Thraces coluere, ferum genus, aspera duro.
Terra solo, gens ipsa iugis assueta niuosis,
Et prædas agitare, & opimo uiuere raptis.
Hoc etiam genitore satus Romanus, & ipse
In patrium decus, & belli sese extulit artes,
Transgressus latii fines, transgressus & alpes,
Oceano stetit, & Bactris fera intulit arma,
Atq; indis, post edomiti septem hostianili,
Atq; triumphatos non uno ex orbe Britannos.
Sed quanq̃ imperii impatiens, & pectore sæuus
Indomito, ac ruptis præcepis rapiatur habenis,
Ipse tamen solium solis ueneratus, adacto
Currusistit hanelus equos. mox lora remenso
Contorquet spatio, non ante ad muneris recto
Conuertens cursu, q̃ princeps, duxq; deum Sol
Iusserit, illum adeo timet, obseruatq; tuendo.

DE IOVE.

Iuppiter hinc solio longe spectandus ab alto
Exerit os placidum terris, & fulgidus aureo
Sydere, felices mortalibus explicat igneis.
Hinc ego, si qua fides astris, aut siquid ab alto
Aethera cognatum nostris in mentibus hæret,
Crediderim fas, ac leges, & iura, piunq;

Et rectum mandare, & amicæ fœdera pacis.
 Crediderim in fonteis scelerum, experteisq; malorum
 Mortaleis agere, & felicibus addere sæclis
 Sæcula, perpetuumq; annos extendere in ævum,
 Tanta Iouis placidi clementia, ni malus atro
 Sydere, torpenteis Saturnus funderet ignes,
 Funderet & læti causam in felicis, & omne
 Morborum genus, & misera mala plurima uitæ
 Iuppiter inde pater cunctorum autorq; bonorum.

IOVEM HABITVM PRO DEO, PRO
 ETHERE, PRO AERE.

Quin uarios etiam ipsa Ioues commenta uetustas.
 Iuppiter omnipotens rerum qui summa ptestas.
 Tu rerum sator, & diuûm pater, atq; hominum rex.
 Ab Ioue principium generis, Iouis omnia plena.
 Ille colit terras. Illi sunt omnia cura.
 Hinc tot sacra deo, fumantiaq; exta ferebant,
 Hinc capitulina dominator Iuppiter aris,
 Totq; triumphanteis uidit de rupe quirinos
 Sanguine tingenteis aram, & candenti iuuenca.
 Quin etiam rapido qui turbine uertitur æthér
 Ignibus incandens, quiq; aëra lustrat opacum
 Pro Ioue resperfas sensit sibi frugibus aras.
 Hic tener ille calor, tepidaq; ex ignibus aura,
 Quo terræq; fretumq; & magnus concipit orbis,
 Conceptosq; fouent turgentia semina foetus,
 Dictus ob hæc late in gremium descendere amatæ
 Contugis & placidam amplexu captare quietem,

DE STELLIS.

Aeris ipse etiam campos tenet. Vnde per auras
Fulmineo inuehitur curru, quo maximus Atlas
Intremuit. Tonuere poli, atq; exterrita pressit
Corda uirum pauor exanguis. Ruit arduus æta.
Ventorum mole, ac rutilantia fulmina torquens
Alta petit, uallisq; cauas in nocte profunda
Inuoluit, nigra & cœlum caligine condit.
Tum pluuiæ, & largis exundant imbribus amnes.
Subiectiq; natant campi. Crepitantia grando
Tecta ferit. Dirum lapides uertuntur in imbrem.
Infandi. Prostrata iacent armenta per agros,
Spiranteisq; uident natos stagnantibus aruis,
Mox uno immersa exitio, cum montibus altis
Iet torrens, præcepſq; insano uortice torquet
Obuia, & obſtanteis annoſo robore ſyluas,
Implumesq; auium nidos cum matribus, ipsis
Proruit inuoluitq; ferarum horrentia lustra.
Ipſe autem ſulcœ inſudans dum inſiſtit arator
Auulſus ſtiua, immenſum per inane rotatur
Turbine iactatus uolucris, & nigrante procella.
Illumq; & miſeros ſub adunco uomere tauros,
In latus aduerſi montis iacit, & prærupta
Valle uiatorem reſupino corpore uoluit
Præcipitem, & latis excindit mœnibus urbes.
Nec minus interea uentis maria æta timeſcunt.
Aſſurgunt undæ, & montes uoluuntur aquarum
Aequati cœlo. Fluctuq; exterrita rauco
Saxa ſonant. Ecce abruptis aſſultibus æſtus
Incumbit pelago, atq; ingenti uortice nauem
Inſiſcit ſcopulo agglomerans, & littora complet.

Funeribus miserorum, atro aut ter gurgite tortam
Haurit hians, operitq; cauo mox æquore pontus.

VNDE NAT A SVPERSTITIO.

Qualia dum attonitæ mentes mirantur, & horror
Corda quatit, certæ nec cognita causa ruinæ
Ihuenit metus ipse Iouem, cui fulmina dextræ
Assignant, ac tela nigris humentia nimbis,
Et cælo resonante leues per inania currus
Has iras Iouis esse canit longæuus aruspex.
Aduersi non æqua dei portenta sacerdos
Terrificat, dira ingeminat per pectora curas
Religio, illa quidem magnorum causa malorum.
Cæduntur lectæ passim de more bidentes,
Et cadit ante aras infelix uictima taurus.
Discurrunt trepidæ per templa adolentia matres,
Matres, atq; uiri. Tum longa in ueste Dialis,
Thura tenens feritexta Ioui, flammisq; per aras
Exquirat ueniam, & summissa uoce precatur.
Ipse nouem castis repetens stâta sacra diebus.
Artibus his metus ille deum percreuit, & error
Inuasit miseras sub honesto nomine gentes.

Quid uexare deos frustra iuuat? Ordine certo
Fert natura uices, Labuntur & ordine certo
Sydera, tam uarios rerum parientia casus.
Illa suos peragunt cursus, seruantq; tenorem
Sorte datum. Parent illis elementa, fidemq;
Imperii mutare timent. Sic omnis ab alto
Natura est, sequitur leges quas scripserit æthèr.

DE STELLIS.

Ipsē deus lato spectat mortalia vultu.

DE SATVRNO.

Vltima sorte senex loca possidet. ultimus auras
Ambit, & æterno contristat frigore terras.

Nigra senī facies, tardus gradus, horrida barba,
Et canī crines, & membra effocta senecta.

Ingenio tamen ipse bonus, nec inutile pectus
Consiliis, constansq; animi, prudensq; futuri.

Hic olim, ut fama est, regnis expulsus clymphi

Post uarios tandem casus, coeliq; marisq;

Littore in hesperio thusci prope **T**hybridis annem

Confedit, laribus tum primum acceptus amicis.

Hic regem æquæum residentq; ad munia gentem,

Arbuteo auertit uictu. tum uomere tauros

Subiungens, docuit tellurem inuertere, & aruis

Semina committi, quæ mox iam uere peracto

Stringeret, & fragili contunderet arida culmo.

Quinetiam scribibus uites, sua munera primus

Committens, curuq; premens iam falce nouellas.

Lenæos latices, ignotaq; pocula monstrat

Disper sosq; uocat populos, ac mœnia ponit.

Hinc latium latitante deo, hinc **S**aturnia tellus

Dicta uiris. **D**eus hinc latius, deus additur aris

Visitor, curuam seruans sub imagine falcem.

Mos erat antiquo in latio, ac laurentibus aruis

Qui meritis patriam, inuentasq; auxere per arteis.

Atq; acûere suos ad publica munera sensus,

Vtile commenti in medium, & noua cōmoda uitæ,

In numerumq; referre deum, atq; hos addere tēplis.

Vt Ianum, faunosq; ut quem pollentibus herbis
Fecit auem, & uariis pinxit dea Dædala pennis.
Vt geminos etiam pilunna numina fratres.
Vt cuius famulata domus pinaria sacris,
Et carmentali tribuit quæ nomina portæ.
Purpura quinetiam ad summos ubi uenit honores.
Ambiticq; caput cælo intulit, hinc Hadrianos,
Et Neruas, hinc Cæsareæ tot numina gentis,
Et coluere quidem, & templis posuere dicatis.
Heu rerum ignaræ mentes, ignaræq; ueri
Pectora, qd simulachra iuuat? Quid luce carentum
Corporas: Et incensis pacem tot poscere ab aris?
Vnus enim sator est rerum, qui cuncta gubernat,
Quemq; oculis neq; cernere erit, neq; tangere palmis.
Sed tantum mente inuenias, nanq; arduus imas
Despectat nubes, & cæli culmina prestat
Cuncta regens, nã cuncta tulit longe optimus auctor
Perfectorum operũ, & rerum causa una bonarum.
Hunc neq; marmoreis renitentia templa columnis,
Non auri pretiosus honos, non indica concha,
Nec quæ Phidippo spirant simulachra metallo,
Aut tauri ante aras fissi ceruice cruores,
Sed precibus ieiuna piis, & conscia recti
Mens placare queat facilem, paruq; uolentem
Munere, si qua pii summittunt thura sabæi,
Sed nos incertum spatii dum currimus æquor,
Longius euehimur uento rapiente per altum.
Iam portus capere optatos, & cedere fessum
Aura iubet, littusq; sinum conuertere ad ipsum,
Sydera q; alta sequi, certosq; intendere cursus.

DE STELLIS.

Prima igitur niueis Phœbe Latonia bigis
I nuehitur. Posthinc ales Cyllenius altis
Excurrit spatii, iustaq; Erycina canoras
Iungit aues, cui blāda comes fert lora uoluptas,
Diuinum stillans rorem, ambrosiamq; capillis.
Quadriiugis hinc uectus equis sol igneus ambit,
Quem procul insequitur rutilanti sydere Mauors.
Post felix cœli sydus Iouis emicat ignis.
Vltimus extremo torpet Saturnus in orbe.
Hic prope terdenis mundum uertentibus annis
Ambit, & in parteis quas liquerat ante reuertens,
Percurrit tardis cœli momenta quadrigis
Pallidus, ac duros affert mortalibus annos.
Clara Ioui facies, ac lumine sydus amico,
Bissenisq; annis bissema relabitur astra.
Bis Cererem legit messor, bis uinitor uuas,
Dum bis sex rutilus percurrit sydera Mauors,
Mauors arma serens, & tristia crimina belli,
Thymbreas paulo ante rotas, Venus aurea metam
Atingit, cupidas acuens in pectore curas,
Sive diem lato secum fert roscida uultu,
Seu noctem hesperiis decedens suscitât undis,
Hanc curru peoperante celer Cyllenius anteit.
Ipse quidem ad causas, & linguæ promptior arma.
Terdenas iter assuetum Latonia nocteis,
Nocteis, atq; dies, & menscm peruigilerrat,
Dum solem rursus assequitur, nouaq; astruit orsa.
Oceanum interea alternos auctura per æstus,
Visura & blando crescentia semina uultu.
Sed quanq̃ properare uiam iuuat, ipsa relicto
Aethere

Aethere (cogit amor) per amici deuia Latmi
 Furtim saxa petit complexus inter amatos
 At trectare suis tenerum endymiona lacertis,
 Non tamen ausa uiri mollem turbare quietem.

LVNAM EX SE NON LVÇERE.

Sed quanq̃ uario fulgent quæsydera mundo,
 Quæsitum est, num luce quidem Phaetontide fulgent.
 An proprios natura illis indulserit ignes,
 Non dubium quin luna notho splendore per auras
 Rapta tenet, minuatq̃; sæquens, fugiensq̃; rependat
 Luminiis alternos haustus, fraternaq̃; rursus
 Ora fouens, nullos terris diffundat honores,
 At procul è regione means, tum deniq̃; toto
 Ore uomit flammæ, & luce refulget honora.

LVNAM SEMPER MEDIAM lucere.

Et quanq̃ uarias mutat tamen una figuras,
 Non unquam medio magis, aut minus emicat orbe.
 Nam cum desertas amisso lumine terras
 Nulla fouet, tum plena diis, cœloq̃; ministrat,
 Tum quoq̃; præ tumido suspectat sydera, uultu,
 Cum noua curuatos reparando colligit ignes.
 Sydera, dum terrasq̃; æquata fronte tuerur,
 Orbe micat medio, mox curuo sydera cornu
 Suspiciens, tumido spectat mortalia uultu.
 Tum nullis cœlum radiis, nullo cretuerur,
 Plena fœxit tremulis cum stagna liquentia flammis.

Pon.

C

DE STELLIS.

Hinc superis, coeloq; datur quod demitur orbi.
 Ergo aliena fouens inopaco lumina semper
 Corpore phœbea nusquam de lampade fulget.
 Corpore non medio, non plena lucida fronte.
 Sed specie tamen alterna, ni forte sub umbram
 Inciderit terræ, atq; hinc lucæ laboret adempta.

CVR LVNAE PROPRIUM LV- men non sit tributum.

Quæ quoniam uolucris fertur sub sydera lapsu,
 Aestiu tam sæpe premens caua tergora cancri,
 Nimbo sum tam sæpe etiam delata sub austrum,
 Incandens tam sæpe æstas, ac frigida bruma
 Instaret, sortita suum si Luna calorem,
 Proxima natiuis succenderet ignibus arua,
 Aut longinqua neget proprium pcul acta uigorem,
 Vnde maris certi accessus, ætidentiq; recessus?
 Vnde & perpetuo manantia flumina cursu?
 Aut alimenta trahant gignentia? Quæ pater ipse
 Prospiciens, luna obscura ferugine tinxit,
 Cæruleos moderantem æstus, liquentiaq; arua.

DE LVNAE MACVLIS.

Quin etiam licet atra genas, & opaca per ora
 Pallor eat, tamen interior qua cogitur orbis,
 Densa sitq; magis, & scabra rubigine sordet.
 Ergo & cū solem aduersum se agit undiq; & ipsum
 Impleuit radians Phœbei luminis orbem,

Qua squalet parte, atq; horret caligine, densas
 Obducat maculas, & se sua reddit imago.
 Aerea qualis ubi clypei fulgentis ab ipso
 Sole reperiussa est, aurato fluctuat orbe
 Clara aciem flammis, & luce corusca decora.
 Verum si qua tamen nitido super ære resedit
 Scabra sit, turpisq; atra rubigine labes,
 Stat maculis obducta aciem, stat squalida uultum,
 Non Phœbi radiis, non ulli peruia flammæ.

CŸR STELLAE SCINTILLENŸ.
 planeta uero minime.

Præterea cur sola acies immota deorum
 Cernitur? cerniturq; hæret defixa sub ipso?
 Cum tot, & illa quidem sidentia signa, micanti
 Scintillent radio, tremulusq; internatet ardor?
 Scilicet alta illis regio, sedesq; repostæ.
 Quo postquam aduenit defesso lumine uisus,
 Defessus tremit ipse, tamen tremere ipsa uidentur
 Astra micant radii. Sed lumina nostra tremisunt.
 At contra uicina deum statio, ardua quanquam
 Prospectu facilis tamen atq; immota tuenti.
 Quo penetrans stat certa loco, insistitq; uidendo.
 Nostra acies, fixisq; oculis immobilis hæret.

DE MOTV IGNEM EXCITARI.

Plumbeas si acta manu balearis pondera fundæ
 Concipiunt male grati ignem flammisq; liquescunt

DE STELLIS.

Si ferro præfixa, & neruo impulsæ sagittæ
Aera per uacuum, ignescitq; ardetq; uolando,
Quid mirum circumfusus, si candeat aer
Percutis æterno motu, atq; urgentibus astris?

QVIBVS E PRINCIPIIS constent stellæ.

Prinicipiis uero ex illis constare uidentur
Sydera, & ætherium inde olim traxisse uigorem,
Qua uolitant, rapidaq; polum uertigine lustrant,
Et celeri biuugum cursu uectantur equorum.
Quæ postquam facili perfecit singula nutu
Ille opifex rerum, & mundi inuiolabilis autor
Conciliū uocat, & superos arcessit olympo.

DEORVM CONCILIVM.

Est procul immensi regio late ardua mundi
Non homini explorata, humano aut cognita sensu.
Hic sedes augusta dei si quando uocatis
Dat leges superis, aut publica munera tractat.
In medio sedet ipse. astat sapientia dextra,
Leuæ amor, & solio resident tria numina in uno.
Sub pedibus natura potens, tempusq; locusq;
Et uarians fortuna, atq; immutabilis ordo.
Inde alii proceres, & conuenientia late
Numina, & incessu iam tum grauiore notatus
Aegoceroni referens spolia inclytæ monstri
Saturnus gratam senior iuxta astitit urnam.

Saturnus, cui cana coma, cui sordida uestis,
 Quæ iuxta phæretam ininctus, uolucrisq; sagittas
 Latens achemenio confedit Iuppiter archi,
 Squamea cui geminis horrescunt baltea monstris.
 Hinc Mauors rigido crispans hastilia ferro,
 Suspenditq; nepam galea, ænoq; minanteis
 Librat agens chelas. Tum cornibus acer aduncis
 Asperat, & clypeo pugnas meditatur ahenæ.
 Excussatq; aries caput, & pede proterit auras.
 Tum uoce, & cithara gratus, nitidâq; iuuenta,
 Horridus idem etiam phæretæ, spolioq; leonis
 Phœbus adest, phœbiq; æmes lux aurea, cuius
 Munere, non tenebras superi, non nubila norunt.
 At Venus auratis humeros armata sagittis,
 Candentemq; manum flammis, licet editus esset
 Non diu amor urenteis iam tum meditatur amores,
 Iam tum sollicitis animos incendere curis.
 Atq; illi uario radiabat candida limbo
 Vestis, & in molli surgebant lilia prato,
 Et quot uere nouo tellus parit alma colores,
 Inter quos tenerum niueo candore iuuenem
 Vrit amor, nunc ille notos, atq; æra captans,
 Heu male dilectos queritur desertus amores,
 Nunc mœret uiridi infelix proiectus in herba,
 Interdum ingenti frondosa per auiâ saltu
 Protipitur, sequiturq; inuentam fortis amicam
 Iam uictor, mox uictus, & ex spes. hinc latet antro
 Abditus, & miseras rumpunt spelæa querelas.
 Ipsa autem media diuorum in parte refedit,
 Autumnus paribus, qua tempora diuidit oris.

Virgmis hñc facie insignis, flauoq; capillo
 Mercurius gemina nectunt talaria planta.
 Ipse puer lætus studio, & puerilibus annis,
 At tandem rapidis uelox Latonia bigis
 Alba genas, niueaq; nitens in uellere lanæ,
 Candida subrutilis redimita monilia cancris.
 Ergo ubi conuenere animisq; opibusq; parati,
 Quales iussi aderant, intentiq; agmine longo
 Expectant signum, atq; alacres præcepta capeffunt.
 Tum genitor folio placidus sic coëpit ab alto.

Cuncta equidẽ õ superi, placuit quacunq; creauit.
 Sic uolui, nec nos unquam fecisse pigebit.
 Autorem illa suum referunt, nec defuit illis
 Ipse opifex, operi decor, & præstantia iuncta est.
 Est rebus sua cuiq; fides, est & locus, ignem,
 Et terras ieci primordia, quæ tamen inter
 Aeris immensos campos, neptuniq; arua,
 Quo sibi perpetui constaret machina mundi
 Congessi, mundumq; æqua compage ligauit
 Nexibus alternis, & amico singula uinclo.
 Vos autem cœli meliore in parte locauit,
 Aetheriumq; dedi in fonteis habitare recessum.
 Nam quâquam geniti, & coëptis mortalibus orti,
 Nascendiq; uices, & iam reuocabilis ordo
 Obsistunt, at nostra illis pollentior est uis
 Non rerum causis, non ulli obnoxia fato.
 Nunc igitur quæ certa manet sententia menti,
 Accipite, & quæ sit reliquis mihi cura creandis.
 Absoluenda quidem mundi inferioris imago,
 Quando etiam generis rerum tria semina restant,

Nec manibus tractare deum mortalia fas est.
 Quare agite, & celeres quamprimum ascendite currus
 Aggressi mortale opus, & genus omne animantum,
 Aerias celebrate plagas, serite æquoris undas,
 Tellurisq; sinus grauidos, ut nequa peracto
 Pars operi, aut rebus desit pater ipse creandis.
 In primis teretes hominum fingentibus artus
 Artificem nauare operam, tum condere membra
 Curasq; ætherios diuini seminis haustus
 Aptas haurire, animos cœlesti è fomite ductos.
 Hi fundare urbes populis, hi ponere iura,
 Addere & imperio fasces, dare nomina rebus,
 Assuescant rectumq; sequi, atq; offerre periclis,
 Et pugnare malis, & honesto uiuere parto,
 Atq; inopes rerum casus superare ferendo,
 Dum fluidum soluetur opus, dum carcere laxo
 Iussi sydereas cœli reuocentur ad arces.
 Interea altrices operas uictumq; uolentes
 Fundite, & ingenteis animos accendite laudi,
 Rectorem ut noscant superum, patriamq; requirant,
 Et genus, & cœli sursum templa ardua cernant,
 Auctorisq; sui memores, iustumq; piumq;
 Seruent, & placidos discant non temnere diuos.
 Sic placitum, sic nostra fluant cœto ordine fata.
 Dixit, & ingentem nutu concussit olympum.

GENERATIO RERVM IN-
 FERIORVM.

Illi præcipites liquidum circum æthéra lapsi.

c. iiii

DE STELLIS.

Iussa obœunt, uerruntq; rotis properantibus auras:
Nec mora uestiri colles, & roscida prata,
Innariq; aer pennis, atq; æquora caudis.
Quadrupedum & resonare graui sola concita cornu
Fagiferæ uiridante iugo, uiridantibus alpes
Vallibus, & uiridante cacumine Caucasus ingens
Lætatur, furtis olim doliturus iniquis.
Illicet ecce caput uiridi circumdat amictu
Aetna giganteæ dolitura incendia pugnae.
Illicet umbrosis uestita est uallibus ida,
Ida grauis Troiæ deploratura ruinas.
Frondet athos, frondetq; iugis immanibus æta
Herquileum uisura rogum, creberq; erymanthus
Iliabus, longaq; coma spectabilis hæmus.
Ostentat rhodope comitantis Orphæa syluas,
Orophæa, mulcentem tigres, & carmine lyncas,
Sed non famineos moderantem uoce tumultus.
Mænaliø stupet in saltu dum increfcere cornum,
Non sensit quercu sese frondere lycaus.
Gargano in magno, in nimbifero appennino
Dum crescunt tiliæ, atq; orni, dum uertice pindi
Surgit acer, pinu interea se susleuat alta
Pelion, & late pelago sua signa minatur.
Iam uideas canentem oleis frondere taburnum,
Asinios simul & colleis, clituniq; arua,
Iamq; cybelæis undare & dindyma syluis,
Pampinea caput Aenariæ, biiugusq; ueseuus
Fronde tegunt, tegit & piceæ se sila sub umbra,
Ac buxo uarius nectit sibi ferta cytorus.
Proueniunt late campis cœlestia dona,

Plurima nux, & pruna rubentia, & aurea ramis
 Mala, & odoratis non indecor arbutus hortis.
 Ingenteis patula ramos, ingentia sursum
 Brachia porrigere, ac radice intartara ferri,
 Et cerasi, palmaeque, & lotos amicalyae,
 Atque in sanguineam morus post uersa figuram,
 Coepere, & mensis sorbus placitura secundis.
 Erumpuntque solo biferae, atque cydonia canis
 Frondibus, erumpunt sudantibalsama ligno,
 Punicaeque, & fragili nitens in stipite praecox,
 Ac de textilibus pendentia citria ramis,
 Citria quae semper (uisu mirabile) uernum
 Spirant flore decus, semperque nitentia gratis
 Floribus, ac foetu, aeternaque uirentia fronde
 Citria amalphaeis latebra haud incommoda nymphis.
 Coepere & uirides mirari flumina ripas.
 Canentis usens salices, & flauus arena
 Populeas thymbris frondes, quiq; aequora findit
 Gallica quondam etiam lacrimas phaethontis amati
 Eridanus misturus aquis, miratur & alnum
 Nar praecipit, frondentem alnum, miratur & ipse
 Caeruleus liris, tum cinctus arundine crinem
 Vulturnus, flammisque deum sensurus enipeus.
 Sensit odoratos indus subolescere ramos
 Caeruleo cum gange, cauo & caput extulit antro.
 Sensit thuri feruor late nemus altus hydaspes,
 Et sua orontae senserunt cinnama ripae.
 Dumtagus aurifluo uectatur gurgite, & undis
 In mare rumpit Anas sullato lumine uterque
 Pyrenes scopulis uiridantia robora late

DE STELLIS.

Prospiciunt uariare comas, admotaq; cœlo
 I amnemora, & densas per saxa rigentia taxos.
 Ecce sub hæc uaria sese tagus integrit umbra,
 I pse & anas uiridi ripas uestitus amictu,
 Frondenti uchitur per flumina summa phasclo.
 Haud illi inuidit sisoris' ue, aut cultor hiberus
 Gentis iulæ. quin qua uagus æquora findit,
 Hic chœreas agit, & præcinctus arundine frontem
 Gaudet agros, gaudet lenæo palmitè terram
 Hesperiam frondere, & alescere uitibus ulmos.
 Quid frondes Penæ nouas mirare? quid umbras,
 Et lauros? uisure deum per pascua latas
 Ducere oues miserosq; caua testudine amores
 Sciantem, teq; & Daphnen per prata uocantem,
 Visure & patriis natam frondescere ripis.
 Tendentemq; manus, & flumina nota præcantem,
 Candida dum subitus serpit per pectora cortex,
 (Ah misera) & uiridem ducunt dum mēbra rigore.
 Interea colles florere, uirescere ualles
 Incipiunt, late & foliis mollescere rura.
 Ver halat. Zephyris mulcent spirantibus auræ.
 Chloris odorato deuēcta per aëra curru,
 Latata & uarias nemorum increbescere frondes,
 Spargit humi uarios, fertur quacunq; colores,
 Quaq; mouet gressus surgunt uiolæq; rosæq;
 Coritiq; croci, atq; immortales amaranthi,
 Candida nec niueis cessura ligustra pruinis.
 Ipsæ etiam charites socio simul agmine fundunt
 Certatim illa thymum, roremq; & molle cypæon.
 Hæc casias, caltasq; hæc & uacinia nigra,

Narassi & lacrimas, hyacinthi & nobile gramen,
 Et thymbram, & quot nunc tellus fert dadala flores.
 Ipse deus læto spectat sua munera uuln.

Tum maris horridi fluctus, liquentiq; arua
 Neptunni pecus, & squamoso corpore pisces
 Infiliunt, alii scopulos, & littora passim
 Curua petunt, alii pelagusq; atq; ima profundū,
 Aut tendunt scythici mæotica ad hestia ponti,
 Infidum genus in fraudem, prædamq; paratum.
 Erranteis passim, & nullo custode uaganteis
 Cæruleus longe nereus uidet, aduocat uduum
 Protæa, qui socias acies, socia agmina iungat.
 Et statuit pastorem, illi data signa sequuntur,
 Ipse agit erranteis ad pabula, & ipse reducit
 Inde domum, clarum è specula dat buccina signum.

Æra quin etiam pictæ petiere uolucres
 Armatae accuruis rostris, atq; unguibus uncis.
 Ipsæ iter intendunt pennis, & cantibus auras
 Demulcent, tectæ nemorum uariantibus umbris.
 Nullæ illis certæ sedes, connubia certis
 Temporibus, tunc tectæ locant, tunc figere nidos
 Cura subit, mox oua fouent, ac pignora curant,
 Atq; edunt teneros plumoso corpore factus,
 Optatasq; ferunt aut ore, aut unguibus escas.
 Fatidicos auium cantus, alasq; futuri
 Præagas dixere, neq; aut sine numine diuum
 Tendere iter pennis, leua, dextræ ue ferantur,
 Aut canere, & uarias è ramis edere uoces
 Nocturnas, seu de tectis ululare querelas.

Cernere exat longum in campis depascier agmen.

DE STELLIS.

Quadrupedum, sociosq; greges in pascua ferri.
 Una ingens bos, una ariesq; & setiger hircus
 Cornibus armati frontem, & pede fortior ibat
 A ter equus, iam tum insidias & dura timentes
 Arma lupi, & rabiem saeuorum, irasq; leonum.
 Discordes brutorum animæ, atq; auersa uoluntas,
 Discordi quoniam fuerint è semine creta.
 Hinc pars indulgent herbis per pascua læta,
 Aut latis quærunt syluis dodonida quercum?
 Pars altis in speluncis per deuia lustra
 Innuiglat parto, & prædas agit ore cruento.
 Pars repit terræ occultis armata uenenis.
 Parcendi studium nullum, nec cura futuri.
 Sola hyemi metuens latébroso pumice condit
 Triticeos populata hominum formica labores.
 Idem amor, atq; apibus eadem experientia parcis.
 Sed nec agros populare palæ, aut incumbere furtis,
 Cum iuuat è proprio uitam tolerare labore.
 Iustitiam norunt solæ, & seruare pudorem.
 Aequales cunctis operæ, studiumq; parandi.
 Mane nouos adeunt flores examine densò,
 Cœlestemq; legunt rorem, atq; in tecta reportant.
 Mox uacuis stipant cellis, ut nectare largo
 Igna uas ducant hyemes, & frigora temnant.
 Quinetiam tempestates, & sydera norunt,
 Armataq; repentinas uixere procellas
 Pendentis saxi molem ad caua crura ferendo,
 Vsq; adeo referunt diuinum à stirpe uigorem.
 Has pater è summi despectans uertice olympi,
 Miratur tenuis animas conamine tanto,

Nunc fundare urbeis, aditus, ac mœnia late
 Munire, & multo portas custode mœri.
 Nunc aliam natæ patriam monstrare parandam,
 Immunes operum reges dare iura uocatis
 In populis, illos iam dudum astare silentes.

DE HOMINE.

Vltimus erupit grauida tellure creatus
 Spe puer ingenti, sed corpore debilis ipso,
 Nudus, inops, quem dura solo suscepit ægestas,
 Eductum filiis herbarum, & cortice crudo,
 Aut corno, aut siquam dederat dodonia glandem.
 Mox umbras nemorum captare, aut sicubi montis
 Exesi specus. hic æstus, & frigora primum
 Vitare, & subita se à tempestate mœri
 Monstrauit, tectum stipulis, cannâq; palustri.
 Semina quinetiam ficcis hærentia culmis
 Herbarum passim lecta, & seruata per annum
 Condere poma, nucesq; hyemiferae are repostas
 Formica monstrante, cauis dum condit in antris.
 Ipsa dies, multusq; labor docuere colendo
 Naturam in melius formare, & peruiolus.

IGNIS INVENTIO.

Ecce autem è mediis terræ fornacibus ignis,
 Siue ille excussus cœlo purgentibus euris
 Seu silicis uenis manus extudit, arida circum
 Corripuit fomenta, leuiq; impulsus ab aura

DE STELLIS.

Succensos ramos flamma crepitante cremauit,
 Et lux frondosa nemorum diffulsit in umbra.
 Extimuit primo flammæ ignobile uulgus.
 Post ubi subsedere ignes, & fulgidus ardor,
 Cognitus & tandem diuini muneris usus,
 Excipitur dextra fumanti stipite carbo,
 Inferturq; focis, tenebras, & frigora noctis
 Qui foueant, calidisq; assent & uiscera prunis.
 Paulatim quoq; diuersos idem ignis in usus
 Transferitur, donec liquidum explorare metallum
 Cogitur, atq; nouis ferrum expungere caminis.
 Hinc marra, curuusq; bidens, & uomer aduncus,
 Quis terram uertere, atq; edomare colendo.
 Hinc falces curæ, atq; ærata fronte securæ,
 Robora quis, tiliæq; leues, & fraxinus ingens
 Excisæ, primas domibus fecere columnas,
 Et statuere nigris angustam apalia tectis.
 Ex illo coctusq; hominum, atq; frequentia coepit.
 Urbibus hinc positis statuunt connubia, & aquas
 Describunt leges, & diis sua templa dicarunt.
 Milite artes, rerumq; dehinc commenta bonarum
 Creuere, & laudum accessit generosa cupido.
 Sulcatum mare nauigis, & sydera cælo
 Quæ sita, expressumq; ciuis è montibus aurum.
 Tum rerum causæ inuentæ, tum copia fandi
 Extulit os, mouitq; foro popularia bella.
 Tum canere heroum laudes, & fornia facta
 Pierides coepere, æternumq; addere carmen
 Laudibus, æternamq; in sæcula condere famam.

IO. IOVIANI PONTANI DE
STELLIS AD L. FRAN
CISCVM FILIVM.
LIBER II.

Vne age syderibus quæ sit natu
ra mouendis
Nate hauri, cœliq; situm Patre
sub duce nosce,
Et q's cuiq; locus, neq; .n. ps ista
docenti (rare laborem
I gnota ē, nec Musa nouū instau
Fessane gat. Dathura puer, tumulumq; parentis
Spargere rosa. Vos minciada, uos o mihi manes
Este boni, fluat ut liquidis è fontibus unda,
Grataq; uicinis spiret de uallibus aura.

DE MOTV COELI & planetarum.

Principio cœlum, ac cœli pars extrema circum
Sponte sua uehitur, primòq; oriente profecta,
O cœani hesperios amnes, sclemq; cadentem
Tendit agens. Hinc præcipiti uertigine mersa
E oos rursum nabathæaq; regna reuifit.
Quam contra obliquo surgunt pugnantia nifū,
Astra deūm, uariisq; agitant sub legibus orbem.
Ac licet ingenti retrorsum agitata ferantur
Turbine, & aduerso truantur uicta repulſū,
Non oblita ſui tamen obliquantia tendunt
Aduerſum, tandemq; rotis uictricibus acta
Contingunt, propriam certo poſt tempore metam,

DE STELLIS.

Non ne uides Lunam ut quarto sese extulit ortu?
 Oceano properare? dehinc ubi septima cœlum
 Lustrarit, uadentem alti per culmina mundi?
 Donec ab eo uictrix effulsit olympo
 Plena animis, plena & radiis, atq; æmula solis
 Nec uero errantumq; acies, & sparsa deorum
 Agmina, constanti peragunt sua munera cursu,
 Sed nunc promotis incedunt gressibus, & nunc
 Versa pedem referunt, modo declinantia in austrum,
 Et modo hyperboream cursu surgentia in Arcton.
 In medio sol ipse deos moderatur, & æquis
 Passibus incedens fluitantia tempora pensat,
 D'sponitq; uices rerum, nectitq; futura.

DE ZODIACO.

Hæc plaga circuitusq; ingens, flexusq; deorum
 Bissenas patet in parteis, ac tramite lato
 Obliquat sese in libyen, unde horrida bruma
 Aduentat, secat hinc medium curuatus olympum
 Qua de parte nouum spirat uer, inde uolutus
 In Boream, unde æstas flauentia dēmetit arua,
 Conuertit rursus in medium sinuatus olympum,
 Autumnus, paribus qua tempora diuidit horis.
 Hinc iterum in Libyæ sitientis flectit arenas,
 Atq; hunc obliquis circundare flexibus orbem
 Iusserat ille hominum, diuūq; æterna potestas;
 Quo uariæ rerum species, quo tempora rebus
 Certa forent, obstringat hyems, uer stricta relaxet.
 Concoquat Autumnus quod & ante coegerat æstas.
 Quin & bissenis passim uariata figuris

Signa

Signa uehit, pictoq; micat zona aurea textu,
 Zona Iouis monimentum ingens. Hæc munera quodâ
 Vrania pater ipse dedit, quo tempore leges
 Ponebat superis, arcanaq; iura ferebat,
 Tum natam, dictis, ac munera laudibus ornat,
 Multa docens. Splendent latis noua cingula bullis
 Fulua auro, nitida argento, ac radiantia gemmis.
 Illa patris monitis, & tanto munere læta
 Incedit cœlo, ostentans memorabile donum.
 Ecce uidet fortunam unâ, atq; urgentia fata
 Per uarias errare domos, nullamq; tenere
 Certâ locum, sperniq; patrem, ac mandata tonantis.
 Illicet explicuit zonam, atq; innexuit arctæ.
 Fataq; fortunamq; & nodo inclusit atheno.
 Inde manent infixâ locis, quæ balteus ambi
 Signifer, & stabili custodit fibula nexu.

DE ARIETE.

Primus ab æquali surgit nepheleus ortu,
 Ostentatq; auratum Aries de corpore uillum.
 Ingenti late tergo, atq; ingentibus armis,
 In pedibusq; micant ignes. micat igneus ore
 Fulgor, & ardenti meditatatur proelia fronte
 Bellator quadrupes. stant fuluo armata metallo
 Cornua, & Hællæ apparent uestigia dextræ.
 Vectabat Phryxumq; unâ, phryxiq; sororem.
 Insignisq; auro, & uillis maria alta secabat.
 Aurea per fluctus splendebat lana timentis,
 Cœrulaq; aurato rutilabant æquora cirro.
 Radebant niueas undosa uolumina plantas.

Pon.

d

DE STELLIS.

Illarimens, udo plantas subducit ab æstu
Aura leues, leuis ipsa sinus implebat. At illi
Pectora candenteis nudant exerta papillas.
Dumq; Aries sese attollit, dum subiicit undis,
Nunc mutat uarios infelix ore colores,
Nunc effusa comas misera succurrite clamat
Nereides, siqua est pietas, si numina possunt
Vestra aliquid cohibete undas, & porgite dextram.
Clamorem excepere deæ. Tum candida Drymó,
Et faciem miserata, & primos uirginis annos,
Labentiq; manum insinuans comitatur euntem,
At placido sermone leuat. Mox coerula Tyro,
Flauaq; Laodice, Panopeaq; Cymothoeq;
Et Tysbe, & niueo conspecta Peloris amictu,
Puniceoq; sinu Xanthò, exertisq; papillis
Nisæ, longaq; coma spectabilis Atte,
Atteq; Opisq; Orithyidq; Thespioq;
Et niueis Galatea genis, Arethusa lacertis,
Saltantes circumfistunt, & cantibus auras
Permulcent. At blanda Hyale non lumina torquet
Apuero, Phryxiq; oculis immobilis hæret,
Pertrectatq; sinum & pietatis imagine iungit
Oscula, marmoreaq; onerat ceruice lacertos.
Vritur, & mediis feruet malefana sub undis.
His ducibus spumosa aries freta celsus obibat
Corniger ipse auro, & gemino uectore superbus.
At mater læta è cælo prospectat euntes,
Quam tamen & monstra oceani, & fraus insita ponto
Sollicitant natis metuentem. ea nube propinqua
Auxilium parat, & casus timet usq; futuros

Ecce ingens undante salo late obuia celsum
 Foca caput, totaq; extans ceruice per aurasq;
 Huc illuc oculos uertens attollit, & ipsum
 Ore uomens pelagus fluctus ad sydera iactat.
 Spumescent auras, pontusq; dehiscere uisus,
 Et lux nimboſa undarum nigrescit in umbra.
 Obstupuit subito monstro, atq; horrentibus undis
 Assuetus terræ quadrupes, pauitansq; tremensq;
 Obuertit sese in gyrum. mox rursus in altum
 Prouehitur, Rursus ante oculos sese obicit atrox
 Bellua, & immani fera guttura pandit hiati.
 Ille iterum in gyrum insinuans, & ab æquore tractus
 Aſſigit scapulo latus, atq; exterrita uirgo
 Excutitur dorso exanimis, quam sedula nymphe
 Sulleuat, & dictis pauitantem hortatur. ibi amens
 Apprehendit cornu dextra, tenuitq; prehensum.
 Quoq; æstus magis ingeminat, tanto arctius illi
 Nititur, & geminis innodat cornua palmis.
 Ter fluctus cauti illisit, ter cornibus hærens
 Substitit, ac ter nisa manu se à caute recepit.
 Viribus hinc defecta suis, excussaq; cornu
 Labitur, & surdas fluitans deplorat ad undas,
 Nec reuocata potest misera dare brachia mater,
 Exceptamq; sinu Drymo, ac solata dolentem,
 In uitreas defert sedes. ubi molliter udae
 Nereides ducunt chœreas, pars fila remissis
 Deducunt digitis, tenui pars pectine telas,
 Aut picturatas uariat subtegmine uestes
 Ocrano magno, & Cyaneo Euxino.
 Hanc post uirgine spatiantem littore Naxi,
d i i

DE STELLIS.

Carpentem uarios operosa inserta colores,
Nereus impleuit, quo partu Pæon a magnum
Pro genuit, latus isther cui subdidit urbes.
Quin formæ ob meritum regno donauit aquarum.
Vnde hodie rapidus nomen tenet Helle Pontus,
Non ingrata quidem miseræ solatia matri.
At postquam aurato ditatum est uellere Colchos,
Quadrupedemq; suum cœlo Mars intulit alto,
Ac superi et formam, et monimenta ingentia facti
Mirantur, sed et ante alias miratur Apollo
Tergaq; ceruicemq; et pectora lata, pedesq;
Aurigeros, stupet in primis ingentia fronti
Cornua, quis pueros pelago indignante tulisset.
Tum placido Iouis assensu fulgentibus astris
Illustrat, micuit stellato uellere dorsum
Lanigerum, micuere aures, ceruixq; pedesq;
Vnguifidi, ac rutilo scintillat lumine cauda.
Venterq; et caput igniferis sub cornibus ardens.
Quæq; manus teneræ cornu strinxere puellæ,
Hac geminum accendit candenti lampade sydus,
Atq; annis aperire uiam per sæcula iussit.
Ipsæ nouis lætus stellis, et uellere diues,
Hoc folium sibi constituit, quo rite quotannis
Dum rerum generi, atq; hominū, dum consulit orbi,
Et dicit leges naturæ, et iura recludit.
Hac sedes, hæc est generosi regia, Martis.
Hinc pugnator equos, armatq; in prælia dextram.
Ipsæ aries quantū stabulis assuetus, et herba,
Sectaturq; uagi pastoris in agmine signum,
Non minus ingentis animos, ac regia iussa

Præsefert, campoq; audax insultat aperto
 Bellator, cornuq; ferox deferitur in hostem,
 Durâq; sub molli meditatur prælia lana.
 Sic maior iubet armipotens, princepsq; deum sol
 Hinc quibus effulsit nascentibus aureus Hæles
 Corniger, & primo radiarunt uellera cælo,
 Hos animi uigor insignes, hos libera corda
 Audaces reddunt effando, & recta monenteis.
 Imperiosa uiris maiestas, hi sua plebi
 Describunt iura, & populo dominantur, & urbi,
 Quiq; ipsi norit parère, & ducere, & alta
 Ceruicæ excussisse iugum, atq; odisse nocenteis.
 Inconstans uitæ tenor, & mutabile pectus,
 Elatum tamen, ac cupidum rectiq; probiq;
 Quod facile ingentes uersent irâq; minâq;
 Ergo & contemplare oculis, metitor & alto
 Vadenteis cælo dominos signiq; lociq;
 Et solii, & cui terna uenit per signa potestas.
 Hi tibi naturæ leges, præscriptaq; signi
 Ostendent, quodq; ingenium, & uis insita cordi.
 Quidq; aries oriente loco, præstetq; , negetq;
 Te cæli rimantem oras, & fata domorum,
 Natalemq; locum signi surgentis, & ortus
 Luciferos, licet usq; deos, licet usq; deorum
 Consilia explorare, situm, ingeniumq; locorum,
 Vnde fluant & opes, unde auxiliumq; fauor' ue,
 Vnde & honos uenit, aut rursum indignatio, & ira
 Damnaq; & instantes insigni clade ruina.
 Portendant quæ læta domus, quæ triste minentur,
 Quæ teneat loca sorte, quibus dominetur in oris,

DE STELLIS.

Regnator, quæ uis aliorum ex ordine regum.
 Quo rerum pateat status, & sors ipsa futuri,
 Et quid quodq; ferat signum' ue, locus' ue, deus' ue.
 Hoc surgente aliquis ueniens ad munera uitæ,
 Ingenteis nunc diuitias, cumulabit, opumq;
 Affluet undanti riuo, nunc rursus in arctam
 Pauperiem coniectus, inopsq; arentibus undis
 Vix sedare sitim poterit, nam syderis huius
 Est mutare uices, alternaq; fata referre.
 Ipse uides nunc lanificio pendentia uillo
 Terga ouis, ac ditem felici uellere lanam,
 Nunc tonsos errare greges, ac tergo nudo
 Spicula per syluas fugitare sequentis Asyli,
 At mihi nascenti sub eodem sydere mater
 Non fratres fecunda dedit, nec germine ab uno
 Passa est germanos natura adolescere ramos,
 Sed sancti libertatem, arbitriumq; loquendi
 Addidit, & dictis uires, & pondera rebus.
 O quoties sterilemq; fidem, in gratosq; labores
 Conqueror, & quod nulla meis bene gratia factis
 Respondet, sine fruge operam, ac sine munere finem.
 Quod si forte nouas ueniens quis lucis in auras
 Lanigerum medio fulgentem in culmine coeli
 Aspiciat, non illi aditus, non limina regum
 Claudentur, primosq; inter procuresq; patresq;
 Diuersans, hinc diuitias, hinc commoda uitæ,
 Hinc fasces, notos atq; affectetur honores.
 Non illum tamen aut animi generosa cupido,
 Aut recti mens certa sibi tutabitur, ut non
 Pauperiem, tenuisq; lares suspiret, & idem

Latetur dices mutata sorte penateis,
 Alternetq; uices rursus, ac referatur eodem.
 At si præcipitem occasu, atq; Atlantis in undis
 Mergentem aspiciat, iam tandem cana senectus
 Felicem agnoscat, placidaq; in sede quietum,
 De thalamo tamen, aut thalami consorte quærentem,
 Interea magnis iactatum sæpe periclis.
 Externas urbeis, peregrinaq; tecta petentem,
 Desertis errare locis fata aspra iubebunt.
 Ast ubi sese imo acclinans torquebit olympo,
 Errores passim uarios, ac tristia flenti
 Fata feret, charæq; obitum consortis, acerbumq;
 Aut nati funus, languenti aut corpore morbos.
 Quin in amicitias magnorum, aulasq; uirorum
 Insinuans, nunc tollit humo, statuitq; sedentem
 In solio, nunc rursus humi prosternit, & inde
 Euehit ad scilicet sullato uertice honores,
 Lætitiæ & mæstis, requiemq; laboribus affert.
 Hæc aries, hæc lanificum denuntiat astrum.
 Hoc olim dominante noui sub origine mundi,
 Et felix ætas, & libera sæcla fuere.
 Non hominum certæ sedes, non ulla deorum
 Formido. natura illis tectumq; laremq;
 Præbebat, quæ se Oceano nox acta ferebat,
 Carpebant fessi somnos, & membra locabant
 Aut antro tecti, aut nemorum frondentibus umbris.
 At postquam solni granteis discusserat umbras,
 Mirati lucem horriferam, & uaga lumina Phœbi,
 Illum oculis, illum ore obeunt. lætum inde canebant
 Pæana, auriculaq; deum clamore ferebant.

DE STELLIS.

Errantis impune greges per pascua læta
 Cernere erat, commune solum, communia tellus
 Ignauis alimenta dabat, tum pocula riui,
 Et passim uiuis lapsi de fontibus amnes.
 Non ullæ rerum curæ, manuum' ue labores,
 Omnibus una quies, & amor simul omnibus idem,
 Communesq; tori, & dulces circum ubera nati
 Per saltus, & opaca loca, umbrososq; recessus
 Ludebant mistæ pueris impune puellæ.
 Ocia mulcebant uenerem, atq; ignauia deses
 Progenies sic aucta hominum, atq; increbruit orbis
 Gentibus, ac mutare habitum natura coacta est.
 Insurgebat enim tergo properantibus astris
 Taurus, & ingenti auersum se mole ferebat
 Mugitu horrificans cælum, & capite obuia quassans,
 Ipse atrox, tamen assuetus tolerare magistrum,
 Et perferre iugum, atq; oneri insudare trahendo.

DE TAURO.

Hoc igitur regnante uiri didicere colendo
 Dura pati, uersare solum, ac proscindere rastris
 Aequora, & assiduo manuumq; operumq; labore
 Quærere præsidium uitæ, atq; agrestibus armis.
 Quod uero tauri meritum, quæ causa tonantem
 Mouerit, ut cælo impositum, stellisq; micantem
 Præficeret ueris foribus, Zephyrosq; cientem
 Iusserit ætherio renouare elementa uigore.
 Quo natura nouos passim suspiret amores,
 Vos o uos charites iuuat immemorata referre,
 Et mecum occultas signorum expromere causas.

Squalēbat manuum attritu defecta iuuentus,
 Urgebat labor, ac iussu Iouis acris egestas
 Acta erebo, miscriq; senes, fessæq; puellæ
 Non ultra tolerare famem, aut subsistere marris,
 Aut poterant misera sufferre incommoda uita.
 Inq; dies magis, atq; magis miseranda uideri
 Sors hominum quantumq; labor cumulabat, eò illa
 Acrius instabat, deerant quoq; plura paratis.

Sed non ulterius passa est industria quæstus
 Humanos, ea præsidium commenta per artem
 Succurrit populis, & iniquo ex hoste recepit.
 Hanc olim genitam labor, atq; immotis egestas
 Expulerant tecto infantem, non territa uirgo
 Per campos errare, hominumq; uidere labores.
 Metiri casus inopes dum singula lustrat,
 Perquiri q; oculis, multumq; in corde uolutat,
 Aduertit niueum procul à genitrice iuuentum
 Errantem, cui cornigeris in frontibus aurum
 Fulgebat, stellatum aurum, cui sydera tergo
 Scintillant, iam tum cœlo qui dignus haberi
 Posset, ut ætherios olim uenturus ad axes.
 Huic dea, nunc uiridis ramos, & gramina lecta
 Porrigit, inuitatq; manu, nunc tempora blandis
 Pertrectat digitis atq; or d'rigentia mulcet.
 Nunc frontem uariis redimitam floribus ornat,
 Ac picturatis intexens cornua serpis,
 Mollibus hirsutas uerbis blanditur ad aures.
 Ille autem tenera correptus amore puellæ
 Nunc decumbit humi, uertitq; ad munera frontem
 Demissa ceruice, alte & suspiria ducens.

DE STELLIS.

MUGIT, & ipse suas solatur murmure curas.
 Nunc hæret, pendetq; oculis ludentis, & ipso
 Lasciuit gressu exiliens gestitq; per herbas.
 Insequitur simul, & niueis per gramina plantis
 Insultat uirgo, & gressum mox sistit. At ille
 Insilit, & pedibus ceruicem innectere tentat.
 Nympha procum aspernata fugitq; & lenta moratur.
 Et nudata genu, risuq; inuitat amantem.
 Ille autem blando componens murmura questu,
 Affingit teneros motus, & fronte coruscat.
 Hos inter lusus uirgo innodauit amantem
 Cornibus, & duplici aduoluit funabula nexu.
 Nympha trahit, sequiturq; uolens, & latus amator.
 Ac nigrum sponte admirans defertur in antrum.
 Hunc postquam sociumq; operum, assuetumq; labori
 Et domita ceruice iugum, ac tolerare magistrum
 Agnouitq; Dea, tum fessos miserata parentes,
 Ac mortale genus tauro donauit, & artem
 Iungendiq; bouis docet, ac telluris arandæ,
 Et quis cuiq; loco cultus, quæq; hora ferendi.
 Vomeris hæc, curuiq; usum monstrauit aratri,
 Et versare solum, & currus agitare sonanteis.
 Munere quo genus acre hominum squalore leuatum
 Exerçet rura, & terræ dat iura subactæ
 Auxilio bouis, atq; usum mox uertit in artem.
 Forte hominum insuetas arteis, studiumq; nouandæ
 Telluris, iunctosq; boues, flauentiaq; arua
 Iuppiter è summi admirans spectabat olympi
 Culmine, & humanos hæc ipsa ad munera sensus
 Astabat Venus, astabat Latonia uirgo.

Vtraq; in astringerum conuersæ lumina taurum,
 Tum Venus. Et meritis stellato & tergoze dignum
 Haud pater ipse nouo cœli dignaris honore?
 His Dictynna preces, precibus simul oscula iungit,
 Quæ natam deceant, & sint optata parenti.
 Arrisit pater, & cœlo plaudente locauit.
 Vt cœlo stetit attonitus nouitate locorum,
 Huc, illuc oculos uertit, sociumq; requirens
 Assuetorum operum, & tanquam subiturus aratrum
 Vertit ad argolicæ horrentia cornua fratres,
 Ac terræ memor, & syluas, & pascua nota
 Suspirat. Tum blanda Venus, tum Delia uirgo
 Certatim obiciunt cyissos, cassiamq; recentem.
 Quæq; & luciferi pascuntur gramina Solis
 Quadrupedes. Ille ambrosiæ per pabula succum
 Sensit, & ætherium stillantia gramina rorem.
 Mox qua lunatæ stant horrida cornua fronti,
 Et qua demisso pendent palearia mento,
 Atq; ubi durato proscissa est ungula cornu,
 Quæq; genu, quæq; & ceruix, & pectus, & armi,
 Spinaq; & ingenti curuant sese ilia tractu,
 Accendit Cytherea ignes, atq; innuba Phœbe,
 Effulsitq; nouis Taurus spectabilis astris.
 Regaleis addit stellæ, ac regia iura
 Iuppiter, & raro Taurum insigniuit honore
 Parcarum memor. hoc etenim iactante per undas
 Ederant fore, uti tyrio de littore uectam
 Europam, idæas uictor deferret ad urbeis.
 Muguit deus in Tauro, freta nauit adulter,
 Quis credat? Stetit in stabulis ad pabula uinctus,

DE STELLIS.

Tantum amor, & teneræ potuit noua forma puellæ;

Nunc age naturam tauro, quam delia uirgo

Indiderit, quam cæruleo de gurgite creta

Expediam tibi nate, atq; hæc quoq; percipe dicta

Nate patris, nate & cæna & spes blanda senectæ.

Primipio cytherea domum, dulcæsq; recessus,

At phœbe solium, soliiq; insigne superbum

In tauro posuere. illic nam regia iura

Exercent, sociâq; tenent ditione tribunal.

Hinc amor, hinc studium formæ, citharæq; sonantis,

Hinc chœreæ, cantusq; placent, pexusq; capillus,

Ex cultiq; finus, & multum lauta supellex,

Aduectusq; aliunde odor, assyriiq; liquores,

Munditiæq; iociq; & quidquid blanda uoluptas

Suadet, & ornatis rorantia pocula mensis.

Hinc etiam hortorum cultus, & cura ferendæ

Arboris, hinc deflexa comis in mille figuras

Myrtetæ, inq; nouam crescentia citria formam,

Cultaq; per uarias genialis amaracus artes.

Nec uero exorients taurus, non ipse labores

Nascenti accumulât, primoq; in tempore partas

Perdit opes. sed mox & mollia tempora, & ipsos

Successus rerum amplificat, semperq; iacentem

Sternit humi, si quis contra insurrexerit hostem.

Idem diuitias, atq; ornamenta secundæ

Formæ dabit, è medio si culmine cœli

Nascentem aspiciat. non illi munera regum

Deficient. non è sacris compendia templis,

Publicæ ue assuetæ commissæ negocia curæ.

Non tamen intacti thalami, non florida coniun-

C ontinet, sed anus, sed cui seruilia uincla,
 A ut occultus amans, & non sine labe iuuenta,
 T ristior, ut fessas eat ipse hymenæus ad aras
 T aurus ab occû, pronôq; à cardine mundi
 E t partas labe factat opes, & rursus easdem
 I nstaurat, patriôq; hæredem sistit in ære,
 P eruincitq; inimicum odium, ac male conterit hostem.
 Q uin etiam rapidos flammæ exuscitat astus
 E x oculis, parat atq; oculis immite uenenum
 I n dulcem ueneris rorem, atq; in pocula amantum.
 A st imo positus cœlo, atq; in parte profunda
 A etheris, unde nouum sese conuertit ad ortum
 P lurima felici promittit sydere nato.
 I lle inter procures, atq; intra limina regum
 V ersatus, longiq; fide spectatus in aula,
 M agnarum curas rerum, ac molimina magna
 S uscipiet, credentur opes, credetur & amplæ
 S umma domus, claris & famam extendet in actis.
 T antus inest tauro uigor, & uis cornibus aureis.

DE GEMINIS.

Hunc post tyndaridæ concordia pectora fratres
 V irtute illati cœlo, atq; insignibus actis,
 Q uos pater æterno meritis donauit honore.
 A t tu, cui secreta poli, cuiq; abdita rerum
 V ranie sunt notæ, ad quas numerosa uetustas
 V ix penetrat, pande antiqui memorabile facti
 E t decus, & præmium. nam te quoq; syderis huius
 T angit honos. tangunt chari monumenta mariti,
 C oniuq; & meritis, æternæ & consule famæ.

DE STELLIS.

Viderat é summa.cœli Cyllenius arce
Paulatim coisse homines, & condere tecta,
Partiri medios signato limite campos,
Et quantum primis solers industria cœptis
Addiderat. Placuit mutato corpore terras
Viscere, & agresteis hominum cognoscere mores,
Ocyor ac zephyris cœlo delabitur alto,
Et stetit in duplices aptata ueste gemellos,
Discat ut hic, doceat facundo pectore ut alter.
Ipse ferens, ille accipiens præcepta magistri
Traxit in exemplum mortalia pectora, donec
Legitimi accessit studium, rectiq; boniq;
Viuendiq; uiam ratio, ac doctrina parauit.
Hinc artes creuere bonæ, Succreuit & usus
Laudatorum operum. Fando commercia primum
Inuenta. hinc pretium duplicandi & cura peculi.
Creueruntq; & opes, & opum comes apta supellex.
Atq; his excoluit studiis Cyllenius orbem.
Ipse etiam numeros, & rerum pondera, & usum
Mensuræ docuit, fandi quoq; tradidit artem,
Atq; animi concepta nouis depromere signis
Instituit, scriptis & commendare tabellis.
Moribus his exulta hominum præcordia, duros
Mutarunt sensus, & ab agri munere, ad arteis
Ingenium uertere nouas. Tum magnus haberi
Mercurius. tum cœlicolæ mortalia corda
Assensu laudare uno, stirpemq; deorum
Esse hominem, genus & cœlo deducere ab ipso,
Tantum animo, tantum ingenio, ac ratione ualerent,
In primis pater omnipotens mortalibus orsis

Obstupuit. Videt ingenteis assurgere turres,
 Aequari quoque tecta polo. uidet aurea templa,
 Ornatusque deum uarios. uidet oppida, et arces
 Collibus impositas. Tum sic effatus, ut omnes
 Cœlicolæ annuerent. cœlo testanda sereno
 Cylleni monimenta. illum tot adire labores,
 Tot mandata deum, tamen et uoluisse relicto
 Aethere per terras suscepta parte magistri
 Exuere agresteis hominum de pectore mores,
 Humanumque genus cultas efferre per artis,
 Vnde et honos superis, et uictima creuerit aris.
 Tum pater in geminas distincto sydere formas
 Signauit cœlo, facinus memorabile, et astris
 Indidit æternis, celsaque in parte locauit.
 His capita effulgent stellis, humerique, manusque.
 Quaque lacertofo curuantur brachia nodo,
 Genuaque, summotique pedes, sed parte sinistra
 Irradiat quo uix cœlo splendentius, astrum,
 Vnde per obliquum Sol iam declinat olympum.
 Hic sedem, patriamque domum, dulcisque penates
 Ipse sibi statuit uolucæ Cyllenius. hic se
 Exeret, proprias et signo accommodat artes,
 Nam rerum occultas causas, arcanaque sacra
 Rimantur, uerbisque modo, et carmina neruis
 Adiungunt pretio aut capti fora multa frequentant,
 Aut ueterum monimenta docent, et scripta uirorum,
 Aut operam impendunt linguis interprete cura
 Et decus, et quicquid monstrat sapientia, norunt
 Cœlestes gemini, concordie fœdere iuncti.
 Vnde sub exortum, primaque in parte locati,

DE STELLIS.

Non nullos natis ineunte ætate labores
 Portendunt, tamen haud illis pia cura parentum
 Defuerit, seu blandus amor. cœlestibus inde
 Artibus imbutos decorant, iunguntq; fideli
 Principibus studio, & dominis placuisse laborant.
 At media de parte poli, atq; e culmine summo
 Promittunt faciles olim nascentibus annos.
 Hos fandi decus insignes, hos delphica laurus
 Illustres reddit populis, his insula sacris
 Assurgit ueneranda comis, capitiq; tiaras.
 Hinc sibi diuitias, hinc ornamenta benignæ
 Fortunæ accumulans, auro hinc laquearia fulgent.
 Hos merces peregrina, aut testamenta beates,
 Præclaræ uel artes, aut uirtus rara, deum uel
 Religio efficiunt. nam uirginis astra per ortum
 Sufficiunt geminis uires, & robora præstant.
 At cum præcipitem occasum, caudq; antra subibunt
 Oceani, dias ueniunt, qui lucis in auras,
 Hi perferre malum, & duros tolerare labores,
 Damnaq; & aduersos constanti pectore casus
 Assuescent, cælare odium, ac simulare parati.
 Non his aut studium recti. aut sapientia deerit,
 Ingenii uel fauor, docti seu pectoris artes.
 Successus sed opum seri, primaq; senectâ
 Suscipient tardos chara cum prole nepotes.
 Dant imo positi morbosq; ægrumq; laborem,
 Aut uitium occultum, aut secreta in parte dolores,
 Eripiunt & opes partas, censumq; paternum.
 Post tamen uberiore manu cum fœnore magno
 Ingeminant & opes, & lucra ignota reponunt,
 Suppeditent

Suppeditent unde & multis alimenta ministris.
 Hos felix fateq; tamen cogente senectus
 Ah procul à patria externis tumulabit in oris.

DE CANCRO.

Hac etiam de parte, imoq; è cardine surgens,
 Si testudineus moueat sub brachia Cancer,
 Humidaq; impressis figat uestigia plantis,
 Plurima diuino promittit munere natis.
 Illis diuitiæ ingentes, & copia rerum
 Vendabit uariarum, & latis prædia campis
 Sufficiet lætam cererem bacchumq; fluentem.
 Illis nobilitas, & clavis infula uitris
 Conferet insignis titulos, magnosq; fauore
 Decernit statuas faustisq; insignibus ornat.
 Annuerit placido facilis si Iuppiter ore,
 Sed iuuat intonsus crinis, promissaq; barba,
 Atq; inter titulos sordenti stamine uestis.
 Quinetiam insidias cognati, & sanguinis iram
 Nuntiat, aduersosq; inimica mente propinquos,
 Quos & ab occasu grauiori concitat ira.
 Tum uero felix multa cum laude senectus
 Continget, tunc clarus honor præstantibus actis,
 Cum medio posuit cælo uestigia & æquor
 Despiciens bibulis tantumdem distat arenis,
 In mare, qua Ganges, & qua tagus aureus, intrat.
 Ac ueluti lento sensim per littora passu
 It Cancer, tardusq; graui sub mole laborat,
 Paulatim sic diuitias, sic lentus honores

Pon.

e.

DE STELLIS.

Accumulat, donec grauidos complevit æruos.
Vix tamen ut gemino fecundet uiscera partu.
Exorrens placidos mores, animiq; quietum,
Ingenium, & solers mentis promittit acumen
Nascenti, tamen ut facile indignatio, & ira
Exagrent, facile iratos componat ut æstus
Mollibus officiis, ac miti pectore natus.
Ipsæ æcer uitiorum ultor, cum fronte seuera
Iurgator scelerum, atq; ad publica munera uersus
Præsidia inde domus, & uictus quæret honestos.
Et tamen indigna decumbet morte peremptus,
Aut grauib; capitur morbis, aut lumine mœsto
Spectabit raptos non uno funere fratres.

Hoc astro post tyndaridas subeunte, per æquor
Mortales fecere uiam, primi; reperta
Vix ausi tentare caua uada fluminis alno.
Mox usus, post & præceps audacia textis
In mare nauigis remo descendit adactò,
Paulatim & pelago se credidit. Inde per altum
Ignotos portus, peregrinâq; regna petiuit.
Hinc merces, & longinquis commercia terris,
Hinc uesper nouit quicquid cælarat eous.
Eridano Nilus subuenit, & Adua Nilo,
Vt quæ deficerent, summisserit omnia Nereus
Velifer, & fuluum ratibus deuexerit aurum
Tritonum chorus, ac uersis per marmora tonsis
Diuitiæ narint hominum, terræq; marisq;
Canceris imperio, atq; undæ dominantibus astris,
 Vos ò Nereïdes decus æquoris, & mea sæpe
Serta, meos flores ad littora nota petistis,

Et nittere comis argentea lilia uestris
Aenatio quæ rure legens, quæ colle beato
Parthenôpes, mistaq; rosa, blandisq; hyacinthis
Ipse dedi, castis multo cum thure sacellis,
Et sparsi largo supplex crateras iaccho,
Nec mea uicinæ siluerunt carmina rupes.
Vos precor ò pelagi placidissima numina, causas
Tentati maris, & primos expromite motus
Irarum Iouis, & raptum inter sydera cancrum.
 Assuerant Dryâdes uulgo, assueuere Napææ
 Sylvarum, nemorumq; umbra, riuusq; relictis
Impune optatos per littora ducere somnos,
 Hic chœreas agitare, hic grato mista susurro
Inter sese aperire animi secreta latentis,
 Hic lusus, hic delitias, Geniumq; colebant,
Et nulla resides ducebant ocia cura.
Aduertit pastor liquidi maris, & modo summis
 Scopulis, modo se strata ostentabat ab algæ,
Nunc summo labens innabat littore, & udis
 Cœrula per liquidum findebat marmora palmis,
Interdumq; alto exiliens clamore uocabat
 Armentum, & toto cogebat ab æquore monstra,
 Ostentans pecus indomitum, & stabula abdita Nerei.
Ipse ingens baculo innisus cum crine madenti
 Stillabat madidos per membra rigentia fluctus,
 Versabatq; dolos animo, & suspiria ducens,
 Viritur, ac tacitis succendit pectora flammis,
 Assiduusq; oculos, mœrensq; ad littora, torquet,
 O quoties uiridi crinem circumdatus algæ
 Tentauit facileis aditis per carmina. At illæ

DE STELLIS.

Longæ per occultos petierunt auia calles,
Et sibi consulere fugæ. Magis incitus heros,
Conuerſit ſolitas fecundum pectus ad artes.
Et cum ſe in uarias mutaffet ſæpe figuras,
Ac nulla poſſet Dryadum ratione potiri,
Ad nauit terræ Cancrî ſub imagine tectus
Littoribus celer obrepens. Vagus inde per herbam
Miſcetur Nymphis, uiolas ut forte legebant
Certatim, & paſſis neceſebant ſerta capillis
Candida purpureo uariantes colla hyacintho.
Vt dryades uidere ferum manſueſcere in herba,
Non auſa tractare tamen gratantur eunti,
Et plaudunt ſocio curuanti brachia motu,
Molliaq; adductis tondenti gramina malis.
Ille ut ſe gratum agnouit, placidaſq; napæas
Ridere intonſi carpentem paſcua campi
Oſtipedem, maris, in ſalſos ſe retulit æſtus
Molliter, obliquoq; gradu caua brachia flectit,
Ac nequa rediens non ora, oculosq; iocantum
Spectet, & ut placido riſu, ac ſermone fruatur,
Verſa retro tenuit curuo ueſtigia grefſu,
Intrat & in pontum mutato corpore Proteus.
Atribus his terræ obuerſans, nec cognitus ulli,
Vt quàm ſecreto capientem littore ſomnos,
Aut uida ſolam ſpatiantem uidit arena,
In propriam uerſus repetito corpore formam,
Comprimit, optato & fruitor maleſanus amore.
Sic matrem nitidi Almonis, ſeptemq; ſorores
Vſentis, ſic Vmbronis tria pignora, centumq;
Eridani, totidem & Nili, neptesq; Timaui

Tergeminas, neptem & Xanthi, neptemq; fecellit
 Vulturni, qua non oculis, non ulla papillis
 Gravior, aut posito tantum placitura capillo.
 Quin etiam demens Phœben tentauit, ut illa
 Eurotæ nitidos curabat in amne capillos,
 Et uim passa foret monstri, ni strenua uultus
 In Lunam conuersa foret, ni cornua toruæ
 Aptasset fronti, & nube oblituisset opaca.
 Atq; illum iam complexus, iam furta parantem
 Suspendit geminis pauitantem cornibus, & mox
 Sublatum cœlo longe intulit, ipse nigranteis
 Aetatus supra nubes, implorat amicum
 Nereæ, sed surdis obsistunt uocibus auræ.
 Hinc præceps iterum, atq; iterum per inane rotatur.
 Mox pelago absorptus, tantum ferit ima profundi,
 Quantum nubiferas fuerat sublatus ad auras.
 Dissiliunt undæ, & spumofum incanduit æquor,
 Qua cecidit, timuitq; intorto gurgite uortex
 Cœruleus, nigramq; alte uomit æstus arenam.
 At Virgo celeri ad superos regressa uolat
 Sicut erat laniata comas, discissaq; pallam
 Impleuit cœlum gemitu, quo celsa tonantis
 Intonuit domus, & foribus se pandit apertis.
 Vt medio scdere foro, & res cognita diuis.
 Indignum clamant facinus, monstra æquoris ausa
 Dianam tentare? mouet reuerentia diuæ
 Astantis, mouet ipse locus, uiolentaq; Protei
 In Venerem rabies, & quod Neptunniæ regnæ
 Non ultra toleranda. Illum nec sorte secunda
 Contentum, terris inhiare, & poscere Olympum.

DE STELLIS.

Tum pater omnipotens folio ter surgit ab alto
Ter tacet, iratusq; nouem de parte sinistra
Cœrula fulminibus percussit regna trisulcis.
Intremuit Nereus. At territa numina ponti
Oceano oblituere imo, ac timuere profundo,
Nec caua sulfureis arderent æquora flammis.
At decimo Cancrum octipedem per littora curua
Errantem, sed adhuc meditantem furta per herbas,
Ac natam flauī captantem ad saxa Lycormæ
Examinat, dura crepuerunt fragmina testa
Huc illuc disiecta, & fumo indensuit aer,
Quæ collecta pater cœlo intulit, ac monimentum
Essē dedit scelerum maris, infelici & ausi
Ac summo posuit cœlo testantia crimen.
Ore ignes, pedibusq; ignes, & pectore, & ipso
Fragmine succendit, sed hebenti lumine quosdam,
Non aliter, q̃ quos pudeat commissa fateri.
Quinetiam ignauos testæ cœlauit asellos,
Et statuit præsepe, & nubæ infecit opacæ,
In famemq; notam dorso signauit inusto.
Vtq; recens facinus memori per sæcula poena
Notescat, maneantq; audacis premia culpæ,
Perpetuis signata notis, uerrenda carinis
Permisit maria, & remis freta salsa cienda,
Imperiumq; uiris ponti dedit, edomitoq;
Aequore, per fluctus sinuoso currere uelo
Neptunnum, & tonsis, laniare, & scindere rostris,
Edictumq; ingens tabula signauit eburna,
Quod notum populis demissus ab æthere fecit
Prognatus Maia, & terræ tenuere uerentes,

Tum probra obiecit monstro, mutumq; salaxq;
 Et natum turbis, uariosq; agitare tumultus,
 Incolan non constans, pelagi non aduena terræ
 Incertus, sed aquæ rerum, terræq; uorator
 Assiduus, gaudens longarum errore uiarum.
 Auratum posthinc solium testudine summa
 Affixit, geminis subnixum utrinq; columnis.
 Atq; hic bisseis æuo manantibus annis
 Dat iura, & spoliis gaudens exultat opimis,
 Solenneisq; agitat ludos, & uina coronat.
 At phæbus patris edicto permotus, & ira
 Germanæ & lacrimis, & quod maris æquora mon= strum
 Nutrirant, sensu latice infecit amaro,
 Decreuitq; super cancri caua terga quotannis
 Quadriuges agitare suos, & inurere flammis
 Infelix testum, & siccata caloribus ora.
 Ipsa autem pelago pœnas has dixit, ut omni
 Tempore per numeros alterno fluctuet æstu.
 Nec mora, nec requies sit certa fluentibus undis.
 Quin dorso super, & fallacis corpore signi
 Admouit biuges, atq; ad præsepia iunxit,
 Et stabulum fessis statuit de more, sibiq;
 Atria perpetuum posuit testantia factum.

DE LEONE.

Quæfrater iuxta assistens, dum tecta sororis
 Continuare parat, tectis discrimine nullo
 Sedulus inualido posuit sua signa Leone,
 Et stuxit nitidis ornata palatia gemmis

c. iiii

DE STELLIS.

Consilio patris, hic thalamos, hic atria centum,
Hic tercentenis inclusit limina portis.

Argento radiant postes, adamante columna
Sunt circum, & fuluum splendet laquearibus aurum.
Qui tantas habeant sedes, quæ numina portis
Assideant, Vnde & libycus Leo uenit ad astra,
Dicite Pierides, nam uos & carmina Phœbi
Exapitis, uos & chœreas agitatis in aula,
Et secreta dei solæ nouistis, & artes.

Fata domum, ac decreta, loci penetralia seruant,
Et rerum series, æuiq; senilis imago,
Temporaq; & longis ætas incana capillis,
Imperiumq; & opes, & regno accommoda uirtus,
Et pia religio cinctis ad tempora uittis
Ante fores, ipsisq; in postibus, aurea seruat
Aurora, illustrisq; dies, & mobilis annus,
Horaq; non certis nectens modo facta futuris.
Tum species rerum, ac generum numerosa propago,
Et color, & claro radians lux aurea curru,
Nec non ante nigris fugiens nox atra quadrigis,
Ipse autem leo sydereas perlatas ad arceis,
Non ut fama refert, magno quod ab Hercule uictus
Fœdarit calido sitientia rura cruore,
Graiaq; nec fuluos tellus parit ipsa leones,
Sed libiæ crudele solum, quæ uicta calore
Insignem Phœbo pauit generosa leonem,
Admouitq; aris, tinxitq; in sanguine cultrum.
Et solata sitim misero requieuit ab æstu.
Translatum cœlo Pædan, miratur & ora,
Ingenteisq; humeros & lumina torua, iubasq;.

Obstupuitq; armis, fixitq; in pectora uultum,
Ac memor armorum uates, cladisq; futuræ
Terrigenum, latos iam tum meditatur, et ungueis
Induere, et uillosa albis cum dentibus ora,
Porphyrio quibus, et ferratum absumpsit Ophelten.
Tum Ionis ante pedes diuorum astante corona
Constituit, placuit superum inter signa referre
Consensu magno, et nomen retinere leonis.
Nec mora sydereis accensa est bellua flammis,
Effulget stellis caput, et micat aurea ceruix
Ignibus, effulget claro spina ardua dorso,
Iliadq; incutitq; pedes, et cauda, genuq;
Præradiatq; nouo pectus regale sub astro,
Atq; insigne decus toto se uellere fundit.
Regius hinc illi uenit uigor, imperiūq;
Cura ingens, summiq; loci ambitiosa cupido.
Ergo cui primæ radiabit lucis in ortu
Notus erit, feret hic celebris præconia famæ,
Fascibus atq; operam dabit, atq; inhiabit honori,
Quæret opes, proprio semper tamen ipse labore.
Spelunca fremit in magna, dominatur in altis
Montibus, æthiopumq; fremunt desertaleonem,
Quærendo tamen insudat per deuia pastu.
At cui de summo nascenti fulget Olympo,
Perferet ille graueis forti cum corde dolores,
Post tamen aut domini pergrata potentia ditem
Efficit, aut si qua est domino cognata potestas,
Vnde etiam charis alimenta ministret amicis.
Ducit ab occasu litem, iratosq; propinquos
Efficit, et multos aduersum concitat hostes,

DE STELLIS.

Iurgasq; indignumq; torum, moresq; sinistros
Conjugis, & nullo thalamos dignatur honore.
Ast ima de parte dabit, censumq; bonasq;
Diuicias, dabit & tabulas, scribetur & hæres,
Partaq; felici seruat patrimonium cura.
Sole igitur dominante simul dominante Leone,
Relligio caput exeruit, per templa, per aras.
Multi inter diuos, cœliq; in sede locati,
Casta sacerdotes cecinerunt scripta per orbem,
Ac pietas non ficta uiam affectauit Olympo.
Tunc etiam imperii creuit generosa cupido
In populis, creuit quoq; iusta licentia regni,
Sanctaq; maiestas dicta est, Sanctusq; senatus,
Ac summo patiens uirtus concessit honori.
Nobilitasq; etiam duris quasita sub armis.
Pugnatum est. Victo uictor præscripsit, & acti
In prædam populi, cecidere sub ensibus urbes,
Iustitia, & positus uenit captiua sub hastis.

DE VIRGINE.

Ociamox, & delicias, unguenta, rosasq;
Monstrauit Virgo. sunt hæ nam Virginis artes,
Intonuitq; foro eloquium, lætumq; theatris
Aurea pensilibus diffudit tibia carmen,
Et musæ insolitos sonuere ad pulpita cantus.
Ornatus etiam accessit tam discolor usus,
Percurritq; auri uillosum bractea textum,
Et pictura nouo fulsit uariata decore.
Tum magicaæ coepere artes, studiumq; futuri

Crebruit, & sacris admota silentibus ora,
 Sydera & ipsa nouo paulatim cognita sensu,
 In numerosq; redacta suos, omnisq; locorum
 Fortuna, & certi signata potentia fati.

Quæ Dea per populos multum uersata docebat
 Fama refer, tibi gesta hominum, tibi facta deorum
 Nosse datum. tu nam fatorum euenta per urbes
 Diuulgans reuocas in lucem obscura, & honorem
 Dans claris, facta extollis fingisq; futura.
 Ergo agédum, quibus officiis, quo munere terras
 Ornavit uirgo, cur cœlum illata petiuit
 Præsidio alarum, & nitidis mox fulserit astris.
 An ne deûm proles, hominum ne? an mista propago?
 Certa parens Isæa fuit, qua nulla per orbem
 Doctior iratos animi componere motus
 Incertus pater, à populo sed cognitus Etheus.
 Illam Mercurius docuit, quo tempore gentis
 Imbuerit sacris, quibus & deducere Olympo
 Cœlicolas, poteratq; Erebo subducere maneis.
 Doctrinæ pretium amplexus, repetitaq; lecto
 Gaudia, post decimo enitens Isæti da mense
 Calat adulterium, commisto utroq; parentum
 Nomine, cumq; humeris alas insignia patris
 Redderet, has tacita uellebat sedula dextra
 Docta parens, nudamq; oculis non obtulit ullis.
 Ergo Mercurius natæ memor, artibus illam
 Instruit, & docili componit pectora cura,
 Constituitq; animum, & cœlesti robore firmat.
 Tum donat serito insignem, cui sydera circum
 Clara nouem, totidemq; micant per sydera gemmæ.

DE STELLIS.

Vi Virgo capiti imposuit uenerabile donum,
Hausit diuinas arteis, didicitq; ferendo,
Quæ pater impressis signauerat omnia gemmis.
Nec mora, perq; urbis, & compita nota uiarum
Affatur populos socialis munera uitæ
Precipiens, animumq; docens formare colendo
Iustitiam, & mites usû componere mores.
Illa etiam in templis diuorum arcana monebat
Munera prima hominum, & sacris iam rite peractis
Placari humanis cœlestia numina donis,
Quæ patriæ sint iura, etiam quæ iura parentum,
Conjugi; fides, lecti & concordia uincla.
Vidisset domito terram proscindere tauro
Agricolam, quæ sint sua tempora monstrat arandi,
Errabant pecudes, pecudum docet illa magistros,
Cunctaq; diuino præscribit munere Virgo.
Donec eam syluas moderantem, & saxa trahentem
Venator captus forma, & iuuenilibus annis,
Inuadit ferro demens haurire paratus,
Ni secum socio iungat sua membra cubili.
Eximuit Virgo, & leuibus se substulit alis,
Intentamq; fugæ, sinuoso pallia limbo
Implicitant, sequitur furiosa mente satellites,
Et iam iam geminis apprensat syrmatæ palmis.
Ac currit pater, ut cœlo properabat ab alto,
Et natam amplexu fouet, ac super æthéra secum
Deuehit, & læto statuit noua sidera mundo.
Illum autem minitantem oculis, ac toruatiuentem
Ter baculo deus ipse cauum per tempus adacto
Percussit, riguere artus, frigusq; per imum

Pectus iit, calor in uentos, & uita recessit.
 Mox unguis, digitiq; solo radicibus actis
 Haerunt, subiitq; locum cutis horrida cortex.
 In ramos abiere manus, curruq; lacerti,
 In frondem coma, fit reliquo de corpore lignum,
 In sentesq; rigent sparsæ per corpora setæ.
 Nec mora iam spinis horret rubus asper acutis.
 Salue uirginibus coeli decus addita, cuius
 Vocibus æterni patuerunt abdita mundi.
 Tu genus humanum instituis, tu munera uitæ
 Distinguit. Salue innumeras ueneranda per aras.
 Sparge rosam, Da thura puer, linguisq; fauete,
 Annua dum patrio persoluit carmine uates.
 Sacra senex, castusq; ascendit, templâ sacerdos.
 Tu uero mihi chare, oculis age suspice cœlum
 Nate, uides qua parte ingens sese exerit astrum
 Virginis, hæc dextra est cœrealia munera libans.
 Et quâ tam claro candescit lumine sydus
 Ala deæ, qua se uiolento ex hoste recepit.
 Quâq; sub obscuris pallescunt ignibus astra.
 Illa quidem extremæ sinuosa uolumina pallæ.
 Non humeros pater ipse (igneis hoc aspice nate)
 Non caput, ingressusq; pedum, non brachia liquit
 In testata micant cœlo spectanda sereno
 Sydera, & ardenti scintillant lumina flamma,
 Quæ tibi nascenti cunabula prima dedere,
 Hæc quâquam duros ineunte ætate labores
 Portendunt, tamen in melius conuersa, beatæ
 Cana senectutis promittunt tempora natis,
 Quos aut sacra deum & pendentibus infula uitis,

DE STELLIS.

Quis onerat formosa toros, & odoribus afflat.
 Causa latet, memini. Sed me per curua uagantem
 Littora Caietæ, qua Formius aurifer amnis
 In mare se uoluit, uiridisq; in margine ripæ
 Aurea fragranti spirant redolentia flore
 Citria, & albenti miscet se laurus oliuæ,
 Et myrtus complexa maris nitet amula rorem,
 Illic siue ea Nereidum fuit una sororum,
 Seu Siren, quæ finitimis uersatur in antris,
 Audisse intonsa modulantem carmen in umbra,
 Cantanti uitrea scias plausisse sub unda,
 Littoraq; arguti referentia murmuris auras.
 Damnabat Venerem Iuno, damnabat & ipse
 Palladis armisonæ chorus, inuiolataq; Deli
 Virgo, quod aurato postq̃ lux addita Tauro,
 Fulissetq; astris, tantum illi flore arura,
 Et tantum curæ prætensia dona fuissent.
 Illam inter frondes, inter uernantia præta
 Desidias agitare, atq; ocia ducere inertem,
 Non fructus, non poma daret de pinguibus hortis,
 Sed solum studio delectaretur inani,
 Munditiis operosa, & inertis seignis in umbra.
 Subrisit dea ceruleis generata sub undis,
 Ac niueis delapsa polo per inania cymis
 Culta sinum, grauidos autumnus uenit ad hortos.
 Affuit intranti Deus. At nitidissima cultu
 Ille æbrisq; armata, senemq; amplexa fatigat,
 Nec precibus contenta, etiam blanda oscula iungit,
 Ut sibi de nitidis liceat pendentia ramis
 Carpere poma manu, & croceas de uitis uuas,
 Ille ut

Funusq; & thalamos uideat sine honore relictos.
 Hunc labor, hunc & cura premet iuuenilibus annis,
 Huic & felicem præstabunt fata senectam.
 Quem læta ex imo Virgo spectarit Olympo,
 Ornatumq; animi donis, & meribus amplis.
 Hæc dea dat curas animis, dat & utile pectus
 Consiliis, dat secretas exquirere causas.
 Moliturq; nouas artes, mentemq; deorum
 Explorat, dubiis quærens oracula rebus,
 Nil intentatum ingenio, nil linquit inausum,
 Quod natura tegat, tegat & uis insita fato.
 Sic illam pater instituit, quo tempore cælo
 Transtulit, & tectumq; unâ, soliumq; locauit.

DE LIBRA.

Hanc iuxta Cytherea tenens nitidissima tecta
 Stat foribus radians, auro gradibusq; sub ipsis.
 Sparsa nitent uariis argentea limina pomis,
 Veris opes pendent tectis, circumq; supraq;
 Explicat ipse suas merces autumnus, & alte
 Succincta incedit nudis uindemia plantis.
 Ac noua calcæis despumant prælaracemis.
 Nec uero Dea cœlicolis, prælata puellis
 Ipsa suas non culta domos, non aurea sedes
 Inuisit, non lauta dapes, & uina quotannis,
 Rusticæq; hic positæ statuit conuiuia mensis
 Autumni memor, insolitasq; ad plectra choreas
 Instaurat, mox & mensæ placitura secundæ
 Seliguit è plenis bene olentia poma ministris,

DE STELLIS.

Quæ postq̃ diuorum oculos impleuit, & annes
 Emisit late fluidos Leneidos undæ,
 Decreuit testatum astris insigne trophæum,
 Et longæ egregium facinus producere fama,
 Affigens cœlo, famulam, cunq; ignibus aureis
 Incendens trutinam, trutinæq; uolubilis hastam.
 Talia cantabat memorans ad littora Siren.

Hoc igitur signo genitos primum æqua, probumq;
 Delectant, liquor, atq; olei, & baccheia merces,
 Præcipites sed liuor agitur, tum pondera tractant,
 Annonamq; unguentaq; & aquis corbibus instant,
 Sed uariat fortuna suis mutabilis alis.
 Et molles animum mores, & auara Cupido
 Inficiunt. Igitur Libra fulgente per ortum
 In lucem quicunq; uenit, non ille deorum
 Contemptor, non recta animi sententia mentem
 Deseret, aut raris exurgens gloria factis.
 At uitæ tenor inconstans, moribusq; labosq;
 Turbabit, & multa nouis discrimina rebus.
 Hunc lites, atq; immeritis certamina causis,
 Hunc aduersa fori uexabunt arma, sed ipse
 Inuictus feret, ac multo se robore firmat.
 Quem tamen amissis prosternent funera natis.
 At cum se summo librarint æthere chelæ,
 Felices dant euentus, dant prospera rerum
 Subsidia & quoties aliquid fortuna malignum
 Vexerit, instaurant alieno funere damnum,
 Aut ex alterius iactura, aut forte latenti
 Thesauro, sed nec pietas cultusq; deorum
 Desuerit nato, quibus annua nota per aras

Ille ut se dignum amplexu sensitq; per ora
 Ora deæ, ac tener ille calor per membra cucurrit,
 Nil ò nil dea non nostros lectura per hortos
 Carpe, tuum quodcumq; uides, quodcumq; repostis
 Pendet in arboribus, facilis dea tum dedit illi
 Tractandam, quæ de geminis erat una papillis
 Rorata Ambrosiæ succo, ac redolentibus auris,
 Attractuq; hausit Deus immortale uenenum,
 Confestimq; imis defluxit ad ossa medullis.
 Tum sponte arboribus ceciderunt poma recussis
 In gremium delapsa deæ, quæcumq; uel ortus,
 Quæq; uel occasus, uel quæ creat humidus auster.
 Quin famulam (famula fuerat Pometia nomen)
 His onerat, iunctosq; iterum conscendit olores.
 Vt cælo stetit, exposuitq; hortensia dona,
 Inuidere deæ. risit Vulcania coniux,
 Quôq; mage inuidiam moueat, librantibus illa
 Lancibus imponit, famulæq; uenalia tradit.
 Colicula risi re astum, magnôq; fauore
 Conueniunt fuluisq; mutant poma talentis.
 At memor antiqui furti rhodopeius heros
 Dum simulat legere è multis fragrantia mala
 Candentis dextræ articulos, summamq; sinistram
 Furtiuus tetigit, rubuit Venus aurea. At illi
 Decidit è manibus pretium, et suspiria mouit
 Exanimis. ciet extinctas noua flamma fauillas.
 Quôq; dolus lateat, ad auum conuersa racemos
 Obtulit, impleuitq; sinum senis. ille renidens
 Excepit neptem amplexu, et blanda oscula iunxit.
 At Veneris teneras pupugit barba aspera malas.

Pon.

f

DE STELEIS.

Quis diuum non pertimeat? cui pectora ferro
 Tectarigent, semperq; ferus lateri hæreat ensis
 Ferrato, cui sanguinea manus horreat hasta,
 Oraq; flammivoma rutilent afflata chimæra,
 Vos precor, o uos quæ terris insomnia noctu
 Luce polo secreta hominum, secreta deorum
 Vulgatis (uestrum hoc opus atq; hæc munera uestra)
 Pandite per tenebras causam, cur pessima coelo
 Bellua constiterit, cur tetra armata ueneno
 Afflariit superos. neq; enim mauortia tela
 Horretis tenues umbræ, & sine corpore sensus,
 Nec testes uobis ulli referentibus assunt.
 Sparsa papauereis rorabunt atria succis,
 Et nulla excludet somnos patefacta fenestra.
 Sic ego, sopitans sic somnia fantur ad aurem.
 Arderet misero Veneris cum captus amore
 Actantum domina imperium Mars ipse timeret,
 Cessisset studium armorum, fera bella quiescent,
 Pro lituis citharæ, pro telis plectræ iuuant,
 Ac solæ Veneris torquerent pectora curæ,
 Pomiferam domina ante domum, myrtetq; cultæ
 Suspendit clypeum, ac tentoria fixit inermis.
 Ipse deos, ipse heroas, suspectaq; ponti
 Numina, riualisq; timet cœcytidas umbras.
 In primis facie insignes, nitidq; iuuenta
 Pastorem Peneæ tuum, Atlantisq; nepotem,
 Neu dulcis citharæ studium, neu carmina longe
 Præferrent. dolor ingeminat, quod uterq; pharetram
 Exeret, quod tantum alter uirtute palæstræ
 Polleat, hæc miseris urebant pectora curis.

Persoluat rite incolumis, nec carmina decrunt.
 Culta, nec aurato resonans cauatibia buxo.
 Hunc dulcis lepor & grato facundia gestu
 Adiuvat, & blanda comitatur gratia lingua.
 Quod si nimboſo occaſu, atq; Atlantis ab hortis
 In mare præcipitent, dant publica munera natis.
 Et regum inſinuant domibus. mutabilis aura
 Hos manet, & nigris poſt albos urna lapillis,
 Vt neq; conſtanti perſtet fortuna tenore,
 Ex imo cenſum patrium, proavisq; paratas
 Perdiit diuitias, nulloq; in munere primos
 Conſtituunt, uerum poſt damna, graueisq; labores,
 Lucra parant, atq; e tabulis ſecreta miniſtrant,
 Et longa tandem conſumant fata ſenecta.
 Nec cineri extremum muto inſciantur honorem
 Nocti pares chela. Quibus aurea cypria quondam
 Conſtituitq; & auo ſolium, & ſibi tecta parauit,
 Adiecitq; hortos, quorum Pometia tyranni
 Fida gerit, dominaq; ſua pomaria ſeruat.

DE SCORPIO.

Quis deus, aut quæ nam fati ſententia cœlo
 Tranſtulit infelix monſtrum quæ cauſa tonantem
 Mouit ut acceptumq; polo, ſtellisq; micantem
 Sit paſſus terrere fera ſub imagine mundum
 Scorpionem, & toto uirus diſpergere olympo.
 Nec uos compellare auſim Permeſides, undas
 Quæ colitis, nec quæ uati ſacra numina adeſtis.
 Virginei non oris opus. Martisq; furorem

DE STELLIS.

O briguit nepa, datq; atrum de gutture uirus,
 Mox repit terræ insinuans, cauâq; antra secuta,
 Succeditq; Erebo, stygiôq; in littore sistens,
 Infecitq; & aquas tabo, & fœdauit arenas,
 At manes trepido fugêre in tartara cursu.
 Hinc deus admonitu parcarum, & sorte futura
 Bellorum monstri effigiem, atq; horrentia membra
 Armauit flammis, acutq; in uulnera caudam,
 Orâq; pectorâq; & minitantem incendia uentrem.
 Hæc ait, & madidis somnus se substulit alis,
 Permansit signo uirus, quod pectora longe
 Natorum referunt. hinc his periuria cordi,
 Et fraus, insidiæq; & amor sceleratus habendi,
 Armatumq; dolo facinus, tinctiq; ueneno
 Crateres, carmenq; nocens, uisq; insita ferri,
 Et scelerum longe infamis per corda libido.
 At quibus in primo nascentibus affuit ortu,
 Non his dexteritas rerum, non mentis acumen
 Desuerit, uerum ira ingens, & pectoris æstus,
 Et uarii exagitant motus, multumq; fatigant
 Aduersa, & tamen hos felicia fœta, potensq;
 Euentus manet, ac scbolis iucunda propago.
 Atq; utinam non & patria tellure relicta
 Externas quærant urbes, non prima sepulchro
 Pignora dent, non ob ueteres certamen amicos,
 Damnaq; & immensos subeant quandoq; labores.
 Nam cum de summo nascentibus affuit orbe
 Difficiles animi mores, sed fortia præstat.
 Pectora, sed magno claros extollit honore
 Ex humili per sepe loco, dominiq; potentis.

Quid non cogit amor? furtim deus aethere ab alto
 Labitur, obscuras ciconum & peruenit ad oras,
 Ignotusq; premit uirosæ littora ponti.
 Hic legit quidquid ualles, & prata ueneni,
 Quidquid habent colles, acenitq; plurima carpsit
 Quæ contusa simul, geminôq; intersita saxo
 Defodit clypeumq; super, super indidit arma.
 Nec multum post effluxit, cum prodiit ingens
 E saxis fera, prouerrens & littora cauda,
 Et cœlum fœdans squalore, & numina flatu.
 Vt iam cœliæ læ mortalia fœta timerent,
 Sensit & ipsa malum formæ sibi conscia, cultrix
 I dalii, summôq; super de culmine tecti,
 (Ne tanti noua causa mali ferretur) ibi omnem
 Ambrosiæ uim diffudit, sparsitq; per auras
 Diuini roris succum, extinxitq; uenenum.
 Tum superi fremere in Martem, accusare tonantem,
 Precipitem quòd non cœlo iecisset ab alto,
 Aptabatq; pater telum, uetere sorores
 Fatorum memores, quòd prælia sæua Gigantum
 Huiuslope extinguenda forent, quòd brachia monstri,
 Et cauda, telum letale, quòd ora ueneno
 Armata indueret Mauors, quibus inclutus armis
 Sterneret anguipedes diuerso uulnere fratres.
 Iuppiter attonitum ad sese uocat, & lethæi
 Urgitis admonuit. Tum mars iraq; metûq;
 Instinctus cauda apprensus, deciesq; rotatum
 Aera per uacuum patriis allisit in aruis
 Nigrantem, trahit icta graui de uerbere hiatum
 Terra tremens, patere imi claustra abdita auernæ

DE STELLIS.

Cederet aut facie, aut longis spectanda capillis.
 Cunctis hominum thalamos fugeret, ni comprimit illam
 Clausus equo deus. hinc partem prognatus equinam,
 Qua genuit refero. matris pars retulit ora.
 Hæc puerum instituit cithara, docuitque per artem
 Cogere sub numerum uerba, atque innectere chordis.
 Post etiam succos herbarum, usumque medendi,
 Et curare manu uulnus, cunctisque leuare.
 Sæpe etiam aonides fusæ cum matre per herbas,
 Diuinos luserè modos. hæc carmina nobis
 Monstrarunt, hæc cœlicolas placare colendo,
 Et sedere animos, et uincere dura ferendo.
 Nec uero pater accessit, cum fortior ætas
 Abiecit nati curam, nam uiuere parum
 Monstrauit, rectique uiam, sortisque futura
 Admonuit memorem, præsentem expendere casum,
 Iustitiamque sequi, et gratæ pietate parentes.
 Hæc seruans alios monui, in primisque deorum
 Ipse memor, sacro mortalia pectora cultu
 Formauit, et castas respersi frugibus aras.
 Inde deos mihi concilians, Diuertit ad antrum.
 Sæpe meum clarius uates, auiumque uolatus,
 Et uoces didici, quid ue exta trementia ueri
 Portendant feriat neruo quo missa sagitta
 Certa modo, didicique uias, cœlique meatus
 Hospite Mercurio. quin et monimenta reliquit
 Digna deo, plectrum auratum, citharamque sonantem,
 Cui septem geminae radiant per tympana chordæ.
 Ipsa ebore intertextæ, auroque interlita, cælat
 Custodis monstri languentia lumina, uirgæ

Sulleuat officio. Tamen & consortis acerbum
 Funus, & indignos affert de prole dolores,
 Nec patitur certa erranteis consistere terra.
 Efferet uxorem optatam, primosq; hymenæos
 Lugebit, cui maurisio de littore caudam
 Vibrarit nepa fatiferum iaculata uenenum.
 Non tamen ingenio deses, non pectore segnis
 Ipse geret magna commissa negocia cura.
 Decumbet terra ignota, cælôq; alieno,
 Et cadet infelix uiolenta cæde peremptus,
 Siue repente ruens fato rapietur acervo,
 Quâq; prima gerens, & magna negocia primus
 Ex imo cui sorte locose Scorpius offert
 Armatum, ipse ima minitans fera uulnera cauda,
 Fraude potens, nitensq; astu, dominôq; superbus,
 Quando etiam socio iunxit sua tecta sub antro.

DE SAGITTARIO.

Dic ô dic age sancte senex, dic maxime Chiron.
 Nam te fama tenet stellis radiare sub istis,
 Dic age quæ te causa polo, quis'ue indidit astris,
 An'ne alius tanti latetur munere signi.
 Sic ego, sic placido cæpit pater optimus ore,
 Educens antro caput, & nitido igne coruscans.
 Saturnus pater, at genitrix mihi Phillyris, una
 Nympharum, quæ nimbofis in montibus herbas
 Carpebat succosq; premens miscabat, & agris
 Arte sua præstabat opem, quo munere patrem
 Traxit in amplexus, quamuis formosa, nec ulli

f iiii

DE STELLIS.

Aonidum, cantata etiam ob certamina diuini,
Resq; hominum bello illustres, & fortia facta,
Virtutesq; laboresq; & decora ampla uirorum
Aurato in cœlum curru, atq; in nube serena
Sustulit, & mecum hoc templo sacrauit Homerus,
Prestantemq; tuba, & uincentem, carmine cycnos,
Ac matrem insigni referentem uoce camœnam.
Accepi uatem hospitio, latusq; libensq;
Cantorem ueteris belli, ac pugnacis Achillei,
Quem puerum cithara institui, docuiq; uel arcum
Lunare, ac pugnare pede, aut certare quadrigis,
Exinctum hic cecinit, cantuq; ad sydera uexit.
Post Veneris natæ precibus, meritoq; fauore
Aenæ indigetis, magnôq; instante quirino
Insignitum astris, fulgentem in nube Maronem
Iuppiter his tectis, nostraq; in sede locauit.
Hic ubi bisseis circû redeuntibus annis,
Instituitq; dapes pater, & carchesia libat
Titanum pugnae memor, Hi certamina uoce
Ingeminant, plausu resonant caua tecta sonoro.
Mirantur superi uates, & carmina totis
Auribus arripiunt. Tacito tum corde Meletes
Lætatur, tacito lætatur pectore felix
Mincius, & liquidis irrorant atria lymphis,
Poculâq; effusis tergunt argentea riuus.
Ne uero nostri patria ignoretur Homeri,
Vergilii aut iaceant proprio sine honore parentes,
Illi Aon patria est. genitum mons suscipit antro,
Educens nemore in lauri, dulciq; liquore
Castaliæ, alternôq; sinu fouere sorores

Attactu, redit in propriam Id uersa figuram.

Talia narrabat senior, subitoq; retexens

Auratum clamydem, sunt hæc sua premia laudi.

Hoc inquit meritum uirtutis, & exeret arcum

In signem stellis, claramq; sub ære sagittam,

In signemq; manum, cubitumq; insignibus astris.

Et caput, & fuluor radiatum sydere pectus,

Genuaq; tergoraq; & fulgenti uellere caudam.

Moxq; subit, postrema dies, atq; ultima uita

Hora mihi, finisq; aderat iam certa senectæ.

Sicut eram, pater omnipotens circumdedit actum

Candenti nube, & sullatum ad sydera uexit.

Astra micant, candet nubes circumdata membris.

Aetasq; in uiridem mutata est cana iuuentam.

Quin & concilio fratrem, numeroq; decrum

Iuppiter optasset, ni pars obstar equina,

Quod simplex natura deum, tamen aurea iunxit

Tecta meis, iuncta est & fratris Regia fratri.

Hoc olim signum, ac minitantes uulnera cornu

Semihominem, coeli præsertim hac parte locauit

Iuppiter, ut uidit tetram uorticâ cauda

Monstrâ polo furere, & stellas fœdare ueneno.

Armauitq; manum neruo, celeremq; sagittam

Addidit, immanemq; feram, caudamq; rotantem

Sectari iussit telo, atq; infigere costas.

Siqua unquam positis cessisset bellua claustris.

Hinc primum cœlo admotus, flammisq; coruscant

Centaurus, posthac etiam me parte recepit

Fraternæ pietas curæ, meritumq; laborum.

Quin etiam precibus matris, studioq; sororum

DE STELLIS.

Hinc etiam natura Iouis sub sydere mansit,
Nam recti studium, atq; animi præstantia magni,
Et fratrum commendat amor, uisq; insita cordi
Dulcis amicitia, stimulat generosa cupido
Nominis, ac pretium famæ, & certamen honoris,
Arcitenens quos ipse suo tutabitur ortu.
Iudiciis iidem insignes, opibusq; operaq;
Qui prodesse uelint aliis, qui uincere norint
Certantes, quiq; & lucris amissa repensent
Rursus, & aduerso fato dispersa reponant.
 Nate uides quid certa fides, quid docta senectus
Promittant, meruit cælum, noua sydera Chiron
Effulsit, certantq; deo cœnante poeta
In laudes, diq; ingeniis præstantibus assunt.
Fata hominū, cœliq; situm, & sua numina monstrant,
Nanq; heros scæpe andæus simoenti da diuam
Inuiens, thalamo geniali exceptus, & aula,
Colloquio fruitur dominæ, Charitumq; choreis,
Immistus canit Aeneam, tum sedula mater
Incingitq; æmam, frondenti & tempora myrto,
Inuitatq; hortis, ubi mollis amaracus illum
Floribus, & dulci spirans complectitur umbra.
Inde sinum pomis onerat Pometia & ipse
Autumus spoliis ramorum, & fructibus implet,
Ambrosiæq; fluunt per prata uirentia riuī.
Iam primo quoties cœlo fulgentia Chiron
Ora effert, quicunq; nouas in luminis auras
Prodierit quantum ille maris? quot flumina obibit?
Quæ terræ errantem excipient? quos uiderit hostes?
Et tamen insperata etiam patrimonia adibit?

Pierides, cantūq; leuē induxere soporem.
 Mincius hunc genuit conceptum ex Andide nympha,
 Quam Phœbe sociam, atq; anguis de uulnere tardam
 Commendat Mantoī, furtim sed cœrulus annis
 Languentem, & sola, tacitus sub rupe iacentem
 Impleuit. postq̄ ex utero iam prodiit infans,
 Quo partus lateat, denso pater ipse salicto
 Occultans (ut forte locis habitabat in illis)
 Pignora sollicitæ commendat chara Melissa.
 Hæc natum gremio excipiens, flauentia mella
 Instillat puero, & dulci rore illinit ora.
 Ille faui ducens tenerum de nectare succum
 Paulatim somno capitur, circumq; frequentes
 Ora uagantur apes, lectumq; è flore liquorem
 Intingunt labris, & rore madentia fingunt.
 Atq; hunc cœrulei nantem ad uada nota parentis
 Nereides, (nam forte pado procul æquore nabant)
 Inspectum rapuere, aderat tum candida Siren,
 Quæ uocis merito, & blandæ modulamine linguae,
 Formosum dono puerum tulit. Inde per altum,
 Sullatumq; humeris, ponto plaudente ferebat,
 Littora finitimo repetens coniuncta uesuo.
 Hæc puerum instituit cantu, ac mox capta pudore,
 Arsit, & assuetis fouit male sana sub antris,
 Parthenias iuueni nomen de uirgine mansit,
 Nec temere huic signo tantum tribuisset honoris
 Iuppiter, iratus ni contra tela gigantum
 Centaurum indueret. nanq; arcu corpora læto
 Anguipedum bisseua dedit, bisseuaq; equinis
 Calceibus, & toto uictor discurrit olympo.

DE STELLIS.

Hoc signo sc̄sc̄ cœlum regione sub ima
 Præcipitat. mergitq; cauo nox atra profundo,
 Hybernūq; latet cœca caliginis antrum.
 Vltimāq; obliqui squallet procul orbita mundi.
 Quo postq̃ Sol præcipiti uertigine merfus
 Declines impegit equos, languensq; madensq;
 Defessus curru, & longarum errore uiarum
 Sistit iter, pronāq; caput ceruice reclinans
 Demersos spectare locos timet, inde supinos
 Atollens oculos, elato lumine cliuum
 Ingentem late cliuum timet, & suspirans
 Suscepti queritur tantum superesse laboris.
 Rursus ut æstiuum cliuo rediturus ad axem,
 Hinc lassos instaurat equos, & firmat euntes.
 Nos quaq; defessos operum, rariq; laboris
 Hortatur Sol ipse operis dux, sistere currum,
 Et iuga fumanti taurorum demere allo.

Publicâq; inspecta geret ipse negocia cura,
Ingenio bonus, atq; artibus instructus honestas.
Errores etiam uarios, hostemq; potentem
Indicat, insidiasq; & multa pericula, cœlo
Simedio aspiciat patrimonia perdit, & idem
Restituens aliena dabit, studioq; fideli
Iungit amicitias, conceptaq; fœdera seruat.
Exercens habile ingenium, & mentem aptat agendo.
Saua tamen pueri tela, immanemq; pharétram
Iraticiet, atq; incensos uentilat ignes,
Perq; oculos placidum demittit ad ossa uenenum.
Incolet externas urbes, peregrinâq; tecta
Iactatus fato tandem patriamq; suosq;
Inuiſet diuûm ipse memor. Sed pectora curæ
Exagitant, & sæpe dolor per corda recursat.
Sentiet iratos hostes, cladisq; suorum
Exitii aut fratrum, magni seu causa pericli,
Ille quidem occiduo Chiron cui mergitur astro,
Hunc cœli fauor arridens, hominumq; fauorem
Couilians statuit templis, & præſtat aris,
Ingeniiq; bonis, atq; artibus ornat honestis,
Cui fauet ex imo ſenior, centaurus olympo.
Quin dulcis natorum amor, & iucunda propago
Felicem efficiunt, nam quâuis pignora prima
Efferat, optata rursum noua gaudia prole
Suſcipiet, cumulabit opes pietate suorum,
Debeat ut charis cenſum, & bona parta propinquis.
Multa etiam in ſuperos pietate utetur, & aris
Plurima pro meritis perſoluet uota, benignos
Thure deos uenerans, & igne calentibus extis.

DE STELLIS.

Et lucem noctemq; pari discriminat hora.
 Atq; hinc digrediens animis iuuenilibus usus
 Insultat cœlo, spatilisq; in gentibus, actis
 Vix aliquid tenebris linquit, fessosq; iugaleis
 Sistit, ab æstifero spargens incendia cancro.
 Hinc sensim lux surripitur, tenebrisq; malignis
 Cedit fessa dias, tamen ut consistere contra
 Audeat, impressis figens uestigia chelis.
 Sed mox prona fugit, uiolenti excussa ruina,
 Exuperantq; hyemes, passimq; horrentibus umbris
 Squalescit cœli facies, cum luce repulsa
 Ingeminat nigras nox importuna tenebras,
 Et cadit infelix æuo uariabilis annus
 Ipsæ tamen redit in gyrum, uiresq; resumit
 Impiger, æterno semper remeabilis ortu.
 Hinc mortale genus passim cadit usq; resurgens
 Per species tamen, atq; æuo reparabile durat.

DE CAPRICORNO.

Principium capricorne tibi debetur et anni.
 Per te namq; hominum generi lux optima surgit.
 Per te Sol terris iteratos suscitât ortus,
 Annuaq; Ingenti parat incunabula mundo.
 Lataturq; nouo surgens infantia cœlo.
 Te uero horrendum cornu, caudaq; minacem,
 Præfecit cœli foribus prudentia diuûm,
 Ianitor et fato positus magna hostia scruas
 Arcarum monitu. Namq; olim astante deorum
 Concilio, legesq; orbi dicente senatu
 Talia constanti ac cinerunt uoce sorores

Fata colo,

IOANNIS IOVIANI PONTANI DE
STELLIS AD LVCIVM FRAN
CISCVM FILIVM.
LIBER III.

Væ noua bonus annus eat. Iam
suspice nate

Roranteis Phaethōtis equos en
dute cano

Purpureos aurora sinus de gur
gte tollit. (Sic tibi cōiux

Carminis hæc nostri fuerit dux

Perstet in amplexu placido, uiridemq; iuuentam

I nduat, & sit null a tuis iniuria tedis.

S ic nati sacros manes sic Memnonis umbram

A les ab antiquo celebret uenerata sepulchro.

P ande uiam qua Solis equi, quaq; orbita currus

L uciferi assurgit. tibi enim, tibi credita prima

C ura foris. tu mane nouos ad fræna iugaleis

E xagitas, lucemq; cauis è postibus effers,

V nde dies toto passim diffunditur orbe.

Bruma tibi ueteris finem, nascentis & anni

P rincipium dux certa dabit, quo tempore Phœbus

V ltimæ centauri peragrat momenta biformis.

M ox celeres impellit equos in cornua, quis se

A rmatum ingentis cliui de limine primo

A egoceros offert, hæc incunabula Solis,

S urgētisq; anni prima est infantia, dum se

I nduit in uires paulatim firmus adultas,

P hryxeiq; premit radiantia uellera monstræ,

DE STELLIS.

Illi et accitam coelo, flammisq; micantem
Praeficiunt foribus, radiisq; ardentibus armant,
Limindq; ignito uallant sibi credita monstro.
Cui nares efflant candenti e sydere flammās,
Et caput & ceruix geminatis ignibus ardent,
Coruaq; hirsuta spargunt incendia fronte,
Cui pectus radiat flammis, uenterq; pedesq;
Et clara innumeris, scintillant terga fauillis.
Accenditq; globos flammarum in uulnera cauda,
Qua quondam Coelum implicitum, deciesq; rotatum
Ambustum flammis, & tinctum membra ueneno
In mare prouoluit, Cæoq; ruente fauillas
Contraxere auræ, incensusq; incanduit aer.
Vnde hodie ueteris remanent uestigia flammæ
Nubibus in mediis, quoties aut fulgurat aer,
Igneæue ætherios percurrit lineæ tractus.
Nec uero non & pelagus qua corruiat ardens
Anguipes obstrepuit flammis, strinxitq; fauillas,
Intortumq; hausit fumanti gurgite monstrum.
Horruiat Oceanus uisum, obriguitq; capillis.
Spumeus eq; humeris tremulo delapsus amictus
Mox ira accensus fumantem, æstusq; uomentem
Percussit saeuo lacerum sub corda tridenti
Vulnere, quo (nanq; hæc inerat uis insita telo,))
In squamas abiit cutis, atq; è corpore tanto
Prodiit inhumanis scopuloso tergoe Pistris.
Ast umbra infelix, erebumq; & opaca subiuit
Tartara, ferratasq; domos. Ibi uincta catenis.
Ambesq; trahens adamantina uincula collo,
Fert montem fumantem humeris, ruptatq; caminos.

Fata colo, rerum ac seriem quæ pollice ducuntur.
 Cœlicolæ seruate fores. uigilesq; locate
 Liminibus, furit iratis noua bellua terris
 Fœdare afflatu cœlum, atq; irrumpere olympo.
 Ac thalamis reptare deum, & sparsisse ueneno.
 Iam postes, atroxq; irrumpit Limina Phython.
 Sparsaq; torpenti liuescunt hostia tabo,
 Iam manus anguipedum cœloq; irata iuuentus
 Insultat portis, Iamq; ex adamante securim
 Porphyrios quatit, & postes diffringit apertos.
 Immititq; acies Briareus, & agmina densat.
 Has uoces fusæq; comæ, lachrymæq; sequuntur.
 Attoniti fati superi in discrimine tanto
 Diuersas agitant uariato pectore curas.
 Ac tandem è multis una hæc sententia sedit,
 Curarent, seniorq; pater Saturnus ab æuo
 Iam sapiens, Marsq; armipotens cui pectora bello
 Assuerant, nequid portis fraudum ue, mali ue
 Accideret, nequa cœlo uis extera obesset.
 Custodes lecti foribus tentoria figunt,
 Castra locant, uigilemq; suum in statione recensent.
 Multa quoq; inter se uaria ratione uoluntant.
 Dum senior custodem prebi, triplicemq; latratum
 Commemorat, placuit cœli quoq; limina monstro
 Horrifico armare, & terrorem adiungere claustris,
 Ac subito in Libyes fixerunt lumina terris.
 Ecce uident Nomadum in cæpis tritonida ad undam
 Errantem, ac gemino cornu capita hirta ferentem
 Squamosaq; feram cauda, atq; horrentibus armis,
 Sulcantemq; arua, & pedibus iuga celsa prementem.

Pon.

g

DE STELLIS.

Præsidio, & magnis primi quoq; præsumus actis,
Et primi ueterum colimus monumenta uirorum.

Pronus ab oceano mentis portendit acumen,
Ingeniumq; capax, & uestigantia longe
Corda, sed occultos languenti in parte dolores
Corporis, aut animi uarios denunciat æstus,
Criminaq; insidiasq; grauiq; pericula damno.
E quibus emergit tandem, placideq; quiescit.

Sede iacens ima patrimonium uertit, opesq;
Aliænat patrias, propriis quas uiribus inde
Colligit, & diu peragit sua fata senecta,
Ac sibi uel natos alienæ stirpis adoptat,
Aut prolem ignoto genitam de semine tollit.
Atq; hæc hyberno præstat Capricornus ab antro.

DE AQUARIO.

Hinc tener humenteis resupinat Aquarius urnas,
Ac mirum dicturi uos è sydere fundit,
Ipsæ puer (sic fama refert) gratusq; tonanti
Marmorea miscet rorantia pocula dextra,
Atq; deos rara trahit ad spectacula forma,
In signisq; auro, stellisq; micantibus ardens.
Namq; comam geminis circum caput implicat astris,
Et latos humeros duplicato sydere, & ambas
In signisq; manus, niueamq; ad pectora mammam,
Atq; utrumq; genu, cubitumq; utrumq; pedesq;.
Nec non & lumbos, nec non & crure refulget
Sydereus puer, & roseus per membra coruscet
Fulgor, & auratis scintillant ignibus artus.
Quin dextra, leuq; hinc illinc stellifer amnis

Hinc igitur Sol ipse uias orditur, & æquis
 Passibus incedens, medio se temperat orbe.
 Non leuum, destrumue petens latus. Annuus inde
 Huc redit, assuetumq; iter, assuetosq; labores
 Instaurat, portisq; nouus bipatentibus exit,
 Victricesq; rotas cliuissummittit anhelos.

Hoc igitur signo genitos, curæq; laboresq;=
 Exercent, cultusq; Soli, terræq; domandæ.
 Hos dulces uerborum auræ, teneriq; lepores
 Delectant. Sed multa tamen mendacia uanos
 Efficiunt, neq; enim dictis constantia perstat.
 Quin etiam foedi mores, urensq; libido
 Sollicitat cupidas mentes, studiumq; nocendi.
 Nam quibus in primo surgens apparuit ortu,
 His superat res ampla domi, sed sponte per orbem
 Visendi studio allecti, peregrinq; uagantur,
 His amor in teneras succendens corda puellas,
 Subiicit imperiis dominæ. Verum arida postq;
 Desauit sitis, & longe exarata libido est,
 Sectanturq; odiis, & iniqua uoce lacessunt.
 Degener his animus. Sed mens famulata deorum
 Obsequiis, precibusq; aras, ac templa fatigat,
 Verum instructa dolis, fraudemq; in corde uolutans.
 Ingratisq; operas ipsi, & benefacta locabunt.
 At famæ pretium nobis, & gloria creuit.
 Quod medio fulsit radians Capricornus olympo.
 Hinc etiam secreta poli, atq; occulta deorum
 Panduntur, uariisq; manent accommoda rebus
 Pectora, & ingenio quæsitum nomen ab ipso est.
 Hinc multis alimenta damus, nostrôq; fouemus

DE STELLIS.

A bsumpta est legio, & rutila natat agmen in unda.
 A tq; ibitum in geminos diducens se ipsa rotatus,
 A ltera spumofum Alphestem, fluctusq; uomentem
 A era per uacuum nimbo comitante per auras
 P racipitat. Ruit ille, ruens atq; imbribus auras
 I mbuit infectas, pluuiosum atq; aera nimbis,
 V nde aterna manent imo uestigia cœlo,
 I mbrisq; & pluuiæ, & torquentis fulmina nimbi
 A fflictus tandem scopulosis montibus ingens
 I ngentem late sonitum dedit. inde liquescens,
 S oluitur in latices, generosisq; amnibus auctus
 E ridanus, flauis in pontum rumpit arenis.
 A lphestisq; alpes traxere à nomine nomen.
 A ltera præcipitem Minantæ per aera obustum
 F ulminibus iacit. Hic obliquo tramite raptus
 C oncipit humenteis austros, quibus actus & ipse
 A ethiopum per summa, iugis inflixit acutis.
 Q uaiacuit, uomit is largos de pectore fluctus,
 T abescunt & mox artus, ac margine longa
 N ilus it, ignotas noto uix fonte per urbeis,
 I ntrat & Ioniam septeno gurgite pontum.
 H is actis, postq̃ cœlo pax parta tonantem
 A dmonuit decoris tanti, gratiusq; senatus
 D ecreuit meritis factum illustrare trophæis,
 E ffulsit stellis iuuenis, diffulsit & amnis
 C onspicius, facinusq; manet regalibus astris
 P erpetuum, & magni celebratum est nomen aquari.
 V nde deûm sibi præsidium discrimine in arcto
 Q uanq̃ nulla hominum superat spes, alite dextro
 S entiet, ac magnum diuina sorte periculum,

Labitur, & fuluo radiat fluor aureus imbrī,
Incensasq; uehit sinuosum flumen arenas.
Cuius ad exortum, primoq; à fonte renidet
Stella micans, unde irriguus deuoluitur amnis,
Muscosumq; patet pictæ testudinis antrum.
Naiadum thalami, dulcesq; ad furtalæbræ.
In primis habitat mollis lasciuiæ tectis
Nuda genu, petisq; oculis inuitat amantes.
Et præfert niueas rosea ceruice papillas.
Sic uobis Nymphæ æternum sit ludere in antro.
Naiades Nymphæ, sic ipsa ad gaudia certus
Assit amans, stetq; intacto sub fœdere lectus.
Et primi semper maneant in amore calores,
Dicite (nam memorare iuuat) quæ syderis huius
Causa, quid æterni manent de sydere fontes,
Quo mecum uestri maneant cum carmine honores.

Hoc signo statuit portas natura secundas
Aetheris, & cœli posuit simul altera claustra
Aduersus rapidum pythona, irasq; gigantum.
Præficit his famulum egregium Saturnus, & ambas
Seruantem portas tutâ statione locauit.
Ille ut erat cura uigilanti, & uiribus amplis
Præmunit fossa uallos, & flumina fossæ
Addit, & immittit uiolenti gurgitis amnes.
Tentanteis igitur muros, & moenia longo
Ariete quassanteis, & ui rapida arma mouenteis
Anguipedes, cœloq; sacres inferre paranteis
Diluuiο immergit iuuenis. Nanq; aggere rupto
Fossarum immisit rapido torrente fluentum
Vndiuagum, quo late ingens sub uertice torto

DE STELLIS.

Speretur, sterilem ipse fidem, frustra q̄; dolebit,
Siquem de uexo nascentem uidit ab orbe
Idæus puer, & liuenti infecerit anne.
Hinc fluuios, & stagna timens, non æquora tentet,
Tyrrenô ue ausit sese committere fluctu.
Inuidia iuuenem infecit Saturnus, ut olim
Deformem se æuo, atq; effectum uiribus, & iam
Inualidumq; artus, & squalida membra rigentem,
Ast illum facie insignem, & florente iuuentæ,
Ac uidit placidis ætatem ducere curis,
Captantemq; umbras, & agētem ad plectra choreas.
Hinc signo mansit liuor, quem pectora longe
Natorum, referunt, manserunt ocia, inersq;
Mollicies, animusq; ignaua degener umbra,
Quod signo Cytherea dedit. nam sedula crinem
Dum lauat, Eridaniq; caput depectit ad undam,
Hanc grauior dictisq; senex incensus amaris
Accusat, quod nulla coli, quod sola decoris
Cura sit, atq; uni tantum placuisse laboret
Pascenti niueas prope Nili flumina uaccas.
Tristius hoc Veneri nil unquam contigit, & se
Surripiens, irata comam dispersit, & anne
In medio iecit strophium, & cum pectine gemmas,
Aurea queis nitidum religabat fronte capillum.
Atq; ait hæc. Quantū ille senex durusq; rigensq;
Quantum tristitiæ simulato in pectore calat,
Mollescant magis hoc illis sensusq; animiq;
Inq; uiri speciem referant sine honore puellam,
Quicunq; hoc geniti signo se hoc anne lauabunt.
Dixit, & in geminos flexit uestigia pisces.

Peruadet, quicunq; oriens orientis Aquari
 Feliceis radios, & amicos uiderit ignes.
 Ille bonas arteis solers tractabit, opesq;
 Inde parans, dabit & multis alimenta ministris.
 Et multos parto pascet, magnôq; fauore
 Inget amicitias, primorum ex urbe uirorum.
 Munera quin etiam scriptis commissa tabellis
 Siue deum in templis, & sacra negocia curans
 Sentiet inuidia uulnus, liuentiaq; arma.
 Perdet opes, parta amittet, quæ uiribus usus,
 Ingeniûq; bonis facili ratione repenset.
 Quis si de medio nascentem aspexerit orbe,
 Fuderit & liquidos amnes de culmine summo,
 Diuitiæ undabunt illi, rerumq; paratus,
 Affluet & multa quasita pecunia cura,
 Publica dum tractat, peragitq; negocia solers
 Propter aquam, studet aut rebus non seignis aquosis.
 Regibus aut placet, aut dominantum limina seruat.
 Sed nec certa fides undis, & flumina sæpe
 Finitimos populantur agros, egressaq; ripis
 Dant stragem, & miseri frustrantur uota coloni,
 Dum sata præcipitemq; trahunt spê gentis, & anni.
 Fert & opes, adimitq; datas atlantide ab unda
 Lucraq; damnaq; mutato de sydere præbet.
 Atq; utinam quæcunq; illi sua contigit uxor
 Seu uidua, & primi thalamos de functa mariti,
 Seu uirgo furtim illecebras quæ nouit amantium,
 Siue anus, & penso quæ dudum assueuit herili,
 Concordeis agitet tedas, seruetq; pudorem.
 Nil illi gratum à sociis, gratum ue ab amicis

DE STELLIS.

Immotosq; tenent modulata ad carmina uulnus,
 Mox incensa oculis, roseisq; incensa labellis
 Concipiunt flammās uenis, certantq; canenti
 Oscula quis rapiat primus, quis pectora tractet.
 Risiſti, teneraq; manu iaculata sagittam
 Certantes fixiſti, atq; ipſo uulnere transfers
 Conceptum in Nymphas iuuenili ardore furorem.
Illicet inuadunt ſocias, fiſiſq; per æquor
Ille ſuam rapit, illa ſuum. complexa, per undas
 Ludit, & argutis reſonant uada ſalſa cachinnis.
Ipſa inter medios ueheris placidiſſima luſus.
 Thracius hæc. udo Notius jic ſubdidit ore.

Ipſa memor dea cum tenerum nilotide in herba
 Paſtorem ad luſus & munera grata petebas.
 Nos te per proni deuectam fluminis undas
 Tollimus, & nota lætātem ſiſtimus umbrā.
Ipſa memor tibi cum ripa ulteriore lauanti
Inſperatum adeo iuuenem, totiesq; uocatum
 Attulimus iaculo inſignem, atq; è cæde madentem,
 Auulſumq; apri caput à ceruice ferentem.
Is te improuiſam amplexu donauit, & apro
 Osculāq; in roſeis fixit male ſana labellis.
 Ex animis cadis ex animem fouet arctius, oriſq; =
 Ambreſiæ inſpirans auram, & de pectore florem
Idaliū reuocat, reuocatāq; pectore blando
 Excipis, & mollem amplexu dum nectis amantem,
 Huc illuc cupida ex oculis incendia iactas.
 Quis paſſim toto caluerunt flumine piſces.
 Arſit & ipſe imo ſeptemplex gurgite Nilus,
 Ac Nymphæ inſolitos antris ſenſere calores.

Excepere deam famuli, ac lenire dolentem
 Contendunt. Sino cœpit sic alter ab ore.
 Tempore quo genita es, conchâq; imposta nitenti
 Nos paphon, & charæ prouectam ad littora cyprî
 Detulimus, saluos & iuncti enauimus amnes
 Cœrula uerrentes sinuatis æquora caudis.
 Interea nos ipsa manu mulcere, iugaleisq;=
 Appellare tuos. nobis & amaracon ipsa
 Porrigere, & blandum ambrosiæ instillare liquore.
 Quin etiam mutis uoces, & uerba dedisti
 Reddere, & ingentem fando lenire laborem.
 Ipsa loquebaris. Tumidi subsidere montes,
 A tergo spirare auræ, atq; impellere fluctus.
 Crispabat tibi tum molles leuis aura capillos.
 Illi perq; humeros uolitant, perq; ora recurrunt.
 Colligis ipsa leui digito, ad frontemq; reponis.
 Tum passim læti ex oculis spirantur honores,
 Scintillantq; genis ignes, tremulumq; per æquor
 Irradiat, niueo fusus de pectore candor,
 Cœrulâq; undistruæ ludunt sub stagna papillæ,
 Visendi studio incinctæ funduntur ab antris
 Nereides. Stupet hæc teretes mirata lacertos,
 Illa manum insignem digitis. pars oscula. At omnes
 Torpescunt. placidos flectis cum lenis ocellos.
 Occurrunt hinc tritonum chorus omnis, & omnis
 Aequoreus grex, ex cultum dum scdula carmen
 Concinis, argutæq; fauent concentibus auræ.
 Cantantem taciti excipiunt stupefacta iuuentus.

DE STELLIS.

Náides his centum incinctæ, totidemq; ministrant
Nereídes, Vacuis sunt muta silentia in antris.
At postq̃ summotæ epulæ, mensq; secunda
Luditur, ipsa patri pomum, & carchesia libas.
Libantis conuiuæ oculos, atq; oscula, & ipsos
Candentis dextræ articulos. limbumq; fluentem
Mirantur. Calices Marti cecidere remissi,
Dum stupet, inq; genis hærentia lumina figit,
Inducis mox & choreas, mediisq; choreis
Aura leuem tunicam sura subduxit. Ibi ille
Enituit plantæ decor, atq; argentea nudi
Forma pedis, fulsitq; genu pars prima nitentis,
Qualis nocturna fulget tuus hesper in umbra,
Dum tenuem plantæ acclinans inducis amictum,
Ac femori pudibunda times, saliere papillæ
Pectore de niueo, ac rarum decus æra lustrans
Præstrinxit spectantum oculos, textitq; ruborem,
Qui tibi per niueos furtim surrepserat artus.
Hic finis choreis. Citharam mox aurea sumis,
Insi gne & plectrum gemmis, chordasq; sonanteis.
Ipsa leui digito sensim, tangisq; premisq;
Ac uocem neruis, digitis quoq; carmina nectis
Emodulant. Siluere auræ, siluistis & undæ.
Venistisq; aliàs immotæ ad carmina cautes.
Iam sopor inductus cantu compresserat ipsos
Conuiuas. Tum docta lyram, tum fila recurris.
Atq; abigis uolucres uarianti pollice somnos.
Tum natam pater amplectens his uocibus inquit.
Consensu superum summo, æquoreiq; senatus
Debetur formæ pretium, & decus omne, tibiq;

Mox & acidalio lauisti rore madentem.
 A cuiola super instratum, roseq; cubili,
 Tecum sublata duxisti ad gaudia ueste,
 Candidaq; assueta nituerunt membra sub umbra.
 Murmurq; insonuere. Sopor mox iunxit amantes.
 Nec non ipsa animo repetens conuiuia magni
 Oceani, mensasq; paratas littore hiberno
 Scis dea cœruleas nobiscum nasse per undas
 Tyrrheno in magno, & tartessio secessu,
 Dum tecum diuū accessit, genitorq; tuusq;
 Ipsa etenim complexa patrem piseide terra
 (Nanq; aderas cum lecta domi pelopeia iuuentus
 Certabat, plausuq; Helis, ripæq; sonabant
 Alphei, bimarisq; Isthmos uicinæq; ponti
 Littora) Tum complexa patrem, supplexq; rogabas,
 Inqueret aërios tractus, axemq; tonantem,
 Et tecum biiugo sulcaret cœrula pisce.
 Annuit is, placidusq; suæ de dit oscula natæ.
 Ergo ubi ad hesperios superato marmore portus
 Venimus, auriferiq; Tagi nos regia cœpit,
 Nereidum chorus hic omnis, uiridisq; iuuentus
 Oceani, madidiq; amnes, tacitusq; senatus
 Astitit, ipse parens undarum, & rector aquarum
 Ter dominum ueneratus, ibi clamore salutant
 Certatim populi, atq; imo plebs acta profundo,
 Buccinæq; insonuit, rauco & tuba concava cantu,
 Quo sonitu superi acciti dum forte morantur,
 Appropereant, mensæ appositæ. Sedet autor olympi
 In medio. accumbunt alii certo ordine reges.
 Luxuriantq; dapes, & uinaliquentia rorant.

DE STELLIS.

Illi autem dorso, & pinnis, & tergore toto,
Orēq; caudāq; inspersis simul ignibus ardent
Sed sinuosa breui diducit linea tractu,
Alter ut in boream surgat, cadat alter in austrum.
Ipsa quidem triplici flexu, tripliceisq; per ignes
Fulget, & hinc claro nexum ligat æthera nodo.

T Ille igitur, quem cœruleo de gurgite pisces
Nascentem aspiciunt, cœlōq; thentur eoo,
Multum urbeis petet ignotas, longumq; uagatus
Notescat peregre externis nouus aduena terris.
Quin etiam, ingenioq; ualens, & pectore plenus
Munera tractabit solers, quibus inde peractis
Ad maiora gradu properabit munia certo
Certus amicitis, cognato & sanguine certus,
Vlascensq; hostem facile, atq; ex ordine felix.
At cui de medio squamosis culmine nantes
Alludent caudis, illum sua flumina noscent,
Vicinasq; urbes pelago, censumq; alienis
Qui paret ex opibus, multa & patrimonial gazæ
Diuēs agri, diuēs pecoris, neq; finibus unis
Qui seruat, ut duplici forsan dominetur in aula
Imperitans, geminasq; potens, moderetur & urbes.
Ast hunc pomicolæ hesperides si gurgite auito
Accipiant, udōq; lauent simul æquore pisces,
Externæ noscent urbes, peregrināq; tecta
Præstantem ingenio, & facilem bene rebus agendis.
Quin etiam Veneres, & gratia magna sequetur.
Obssequio ut multi passim famulentur amico
Nec uero non ille suis accommodus actis,
Ciuibus aut notis, aut fido pectore clarus,

Concedant & Nereïdes, concedat & æqua
 Pallas, & ipsa meo ponit quæ membra cubili,
 Vna interq; deas, & formosissima nymphas.
 Ecce tibi, citharâq; potens, duxq; ipse choreis
 Concedit Phœbus, citharam quoq; tradit habendam,
 Intextamq; auro, & Daphneide fronde uirëtem,
 Ecce tibi faciles cedunt in carmine musæ,
 Et tua frondenti circumdant tempora myrto
 Vna & forma, una & choreis, & carmine princeps
 Et mihi felices inter charissima natas.
 Laudantem plausu excepit mars inde secuti
 Heroes. resonant assensu uacua antra resultant,
 Ac nomen Veneris referunt ad sidera uoces.
 His tum mulcebat dominam Cephyriri da piscis.
 Hoc igitur pater omnipotens postq̃ æquora rursum
 Sulcauit, stetit & pisces in littore uictor,
 Commotus precibus natæ, meritisq; natantum
 Immisit cælo, Stellisq; ardentibus aptos
 Iussit in ætherio geminos splendere recessu,
 Ludentisq; polum obuersis innare figuris.
 Inde manet studium natis peregrina uidendi,
 Littoraq; urbesq; & longinquas noscere terras.
 Hinc uariat mens, atq; anceps in corde uoluntas,
 Et non una quidem dubiis sententia rebus,
 Assuetosq; malo dulci post aura recessu
 Excipit, & placidi componunt pectora mores.
 His generis fecundus amor, stimulansq; libido,
 Ac resides animi, mollesq; ad pocula lusus
 Ingeminant. Et læta canens ad uina puella
 Excitat unanimes concordia fœdere somnos.

DE STELLIS.

At quadrupes cædens, seseq; in uulnera firmans
Consistit, totoq; oculos umbone pererrat.
Sublatus mox & saltu super aera ducto
Iniecit sese totum in clypeumq; deumq;
Excutiturq; genu deus, atq; in terga reuersus
Labitur, & superas plantis diuerberat auras.
Prostratusq; solo dolet, ac noua proelia damnat.
Riserunt superi, & plausum caua tecta dedere.
Mox clypeum illustant astris, monumentaq; lato
Affigunt cælo, æternam testantia pugnam.
Talibus, atq; aliis nitet intertexta figuris
Zona Iouis, Zona aurato circumlita textu,
Fataq; fortunamq; suis quæ temperat astris.

Nunc agite ò faciles mecum quæ rura Napææ
Incolitis, quæ frondosis in collibus hortos
Afferitis, colitisq; uagos per deuia fontes,
Nunc agite ò raram insigni de flore coronam
Texamus, myrtoq; nouos iungamus honores,
Quo tumultu, & magni ueneremur templa Maronis.
Sparge rosam, largaq; manu fundamus odores,
Placemusq; uiri manes, umbramq; silentem.
Saluete ò cineres sacri, longumq; sub urna
Ver spiret, tepidæq; hyemes, & mollior æstas,
Increscant tumulto lauri, ac bene consita myrtus.
Sponte sua maris, & rores noua mella ministrent.
Et nymphæ arguta carmen modulentur auena.
Vos manes mihi felices & adeste uocanti,
Et mihi quod reliquum cæli, quo' ue orbe uagandum
Pandite, fatorumq; uias, & operta monete,
Ac toto rerum seriem deducite cælo.

Semper

Aut cuius certæ credantur munera curæ,
Quem celeres imo pisces theantur olympo,
Nec non & thalamum auersans, læsusq; hymenæos
Accuset, meritoq; illi damnabitur uxor,
Ni felix placido faueat saturnius astro,
Spondeat & gratos blanda cum coniuge mores.

Hoc igitur te nate iterumq; iterumq; monebo,
Observes semper signi qua parte tyrannus,
Felix' ue, infelix' ue suo circumuolet axe,
Set' ne, ruat' ne cadens summo aut dominetur in orbe
Et quo quisq; modo iuuat, aduersetur & heros,
Hospite quo, laribus' ne sit ipse acceptus amicis.
His etenim uariant uires, & fata locorum,
Certior aut certis perstat sententia dictis.
Atq; hæc te toto iubeo perquirere cælo,
Quidquid agas, quæcunq; tibi sint fata canenda.

DE NODO.

Hoc signo, solisq; uiarum, atq; ambitus annæ
Clauditur, idq; suo testantur sydera Nodo,
Fulgentis clypei in morem, quo colchiæ frontem
Exercet, cornuq; ferox insultat adunco
Bellua, et aurati surgunt in prælia uilli.
Hoc quondam clypeo diuûm se ast ante corona
Quadrupedi Mars obiecit, quo percitus ille,
Collegit sese in uires, mox terq; quaterq;
Insiliit. Sonuere auræ. Tum fulgidus umbo
Euomit late flammam, & lux ignea fulsit.
Octauo Mars excussus deuere pallens.
Incumbitq; genu, & uix pectore sistit anhelos.

DE STELLIS.

Illos euboicæ cautes, dirusq; Caphareus
Expectant, illos nigrantibus acta procellis
Haurit hyems, latus aut scopulo diffringit acuto.
 Hoc te nate docens iterumq; iterumq; monebo.
Vita tibi, motusq; animi quærendus ab ortu,
Vnde etiam toto lux ipsa effunditur orbe.
Surgit ab occasu mors importuna maligno,
Qua tenebræ, qua nox nigrantibus aduolat alis.
Ergo animum quod constituit, quod continet artus
Sydus ab exortu, mutato fœdere rursus
Perdit, ab occiduo si telum emisserit orbe.

DE ORIONE.

Insequitur post Orion, quem rettulit astris
Venandi studium, atq; actarum in tela ferarum.
Ipsæ enses auratum incinctus uenabula gestat,
Sollicitusq; animi mentem, dubiusq; fatigat.
Et parat in saltus iam iam se inferre repostos,
Genuaq; brachiaq; exertans, & pectore anhelus.
Vnde & quem primo nascentem aspexit eoo,
Ille pedum cursu, insignisq; & corporis ipsa
Mobilitate uigens, habiles se exercet in artus,
Ille animi dubius, & mentis percitus æstro
Turbatis agitur stimulis. Vexatq; flagello
Cura recens, mutatq; locos, inceptaq; & æger.
Principis ipse aulas, & limina nota frequentat,
Discursatq; foro, & populos rumoribus implet.
Pronus ab oceano, uitreisq; Atlantis ab undis
Exercet mentem curis, uersatq; agitando
Huc illuc, trepidos reuocans in corda tumultus.
Munera quinetiam populi dum tractat, & absens

S'emper flore nouo, semper uenerabimur aris.
 Audiuit pater, & tota se susstulit urna.
 Et mihi certa suo fulserunt sydera mundo,
 Quaq; arctos riget, & qua se regit humidus auster.

DE NAVI.

Ergo age chare puer, roscio primum aspice ab ortu.
 Nox fauet, oceanoq; suo uaga sydera surgunt,
 Exertatq; Aries caput, & fera cornua quassans
 Incipit in gelidos sese obiectare triones.
 Illinc aurata nitet olim texta figura
 Nautis, & ipsa suo spumescunt coerulea fluctu.
 Aurea materies, & clauo nexilis aureo.
 Ipsa quidem memor auecta de alchide pellis
 Quadrupedem obseruat, uersaq; in uellera puppi.
 Protra latet, malôq; suis spectabilis astris
 Prospectat ditem felici uellere lanam,
 Quam cœlo pater impositam regnare per undas
 Iussit, & esse polo uoluit, quo nostra moueret
 Pectora, sulcandôq; mari, remisq; agtandis,
 Meribus & peregre per littora curua petendis.
 Ergo cui primo nautis sese obtulit ortu
 In lucem uenienti, hunc æquora salsa magistrum.
 Agnoscent. reget ipse manu, clauumq; tenebit,
 Typhin & insana referet speculator in unda.
 Ipse gubernator sic se Palinurus agebat
 Explorans uentos, atq; auribus æra captans.
 Talis & à capreis uulso intectus amictu
 Vela dat, obliquatq; sinus, & colligit euros.
 Ast ubi se oceano immergat, si frigida cani
 Stella senis radios impegit forte nocentis,

Pon.

h

DE STELLIS.

Mox hastam terræ accliuus leuat, & iacit. Inde
 Defilit alterius dorso leuis, alteriusq;
 Pressat equi costas, & latos perforat armos.
 Nunc humilis, nunc elato se pectore tollens,
 Nunc ceruice super, duplici modo tergores fusus
 Huc illuc agitat cursum, & ciet agmina dextra.
 At cum præcipiti occasu, rapidisq; sub undis
 Mergitur, incanansq; uidet per marmora Tethyn.
 Infelix tunc exitium meditat, & axe
 Excusso, rapit auulsos de corpore truncos.
 Accircumiliacos lacerum trahit Hectora muros,
 Aut parat immani fatum crudele ruina
 Fulminis aerii, Capaneus ut turribus altis
 Igne Iouis ruit, atq; ustus descendit ad umbras.
 Infami nunc supplicio suspendit, & arctis
 Fauibus elisos agitant uentilat aura.
 Coniugis ut laqueo infelix sub nocte pependit
 Andreas, quanquam italicis rex magnus in oris.
 Hac & deteriora ferox Auriga minatur,
 Cum male felici occumbens radiatur ab astro.

DE HEDIS.

Hac etiam de parte astris fulgentibus Hedi
 Attollunt caput, & cœlo spatiantur aperto.
 Tum mollis agitant lusus, fusi q; per herbas
 Insultant foliis, ac torua fronte minaces
 Pratentant pugnas. Tamen illis mollia cordi,
 Imbelleisq; agitat tantum lasciuia sensus.
 Promittunt igitur duros à fronte Catones
 Nascentes Hedi. Turpi sed inertia mentem
 Occupat, & molles languent in pectore curæ.

O rator peragit magni mandata Sēnatus
 I nfelix procul à patria, charisq; propinquis
 Decumbet moriens. Tamen hæc solatia secum
 Haud ingrata feret, paruaq; relatus in urna
 Condetur populi lacrimis, positusq; sepulchro
 O rnatur titulis, nomenq; refertur in actis.
 Ante rogem flet mœsta parens confecta senecta,
 I nicit & canos tonso de uertice crines.
 A t coniux confusa genas, discissa capillum
 I nfelix coniux cœlum & crudelia damnat
 S ydera, scq; rogos super iniectura iugaleis
 L abitur exanimis, uix fessi à morte parentes,
 A ut reuocant gemini qui flent circum ubera nati.

DE AVRIGA.

Hinc feruens Auriga uago sese exerit axe,
 Nec sine re nomen traxit. Si fabula cœlum
 O rnauit, tamen ipsa usum commenta sequuntur.
 Huic currus, huic arma placent, iunctiq; iugales,
 Quis alpheia secus labatur flumina uictor.
 Qualis Erichthonius currus, & quattuor ausus
 I ungere equos, rapidisq; rotis insistere uictor.
 Qualis & Autumēdon currus moderatur Achilli,
 Quiq; etiam mediis domitor trux audet in aruis
 S istere equū, & grauibus ceruicē onerare capistris,
 C egere mox domitum, & strictis agitare lupatis.
 N unc curuo obliquans gyro, nunc uerberare torto
 I mpellens, scat ille auras, atq; aera campo
 P eruolitans, deriso interea desultor equino
 A dstrans, torquet celerem post terga sagittam,

h ii

DE STELLIS.

In scelus. At positi oceano, atq; cadentibus astris
Saturnus si forte minax aspexerit, ipso
Infelix infans partu morietur, ut ægram
Vix ope nisa sua seruet lucina parentem.
Cadetur miser ante aras, & uictima cultorum
Imbuet, & fuso placabit sanguine diuos,
Si Mars forte suum præsens iubrauerit ensẽ,
Nec Iouis, aut Veneris felix eat obuius ignis.

DE HYADIBVS.

Mox Hyadum chorus Eois emerget ab undis
Fratris hyæ, quas perpetuus dolor indidit astris,
Vnde illis nisi triste nihil, non corda quietem,
Non animi faciles somnos, non membra soporem
Acipiunt, & cura nouos parat usq; labores,
Queis chorus hic ipso nascentibus astitit ortu.
Hos tumidos populi fauor, & plaudentia rostra
Sollicitant. Serere arma inter plebemq; patresq;
Est amor, & positos rursus instaurare tumultus,
Ciuileisq; manus armare, & stringere ferrum,
Tantum seditio placet. Atq; hæc pascit auentes.
Quid gracchos tibi cõmemorem, aut ciuilia bella?
Non deerit populo luctus, forã ue ipsa quiescent
Turbinibus quoties urbis moderentur habenas,
Quos Hyades passo mœstæ uidere capillo
Nascenteis. Ipsæ oceano capita alta ferentes
Dantq; locum **T**auro, uicinãq; tempora miscent.
Inde gregis felix studium, atq; armenta sequuntur
Errantes. Lætus canit ad multralia pastor,
Illos exitium infelix, uolentãq; fata

T riste supercilium, molli sed de gener umbra
 E st animus luxu languens, & deside somno.
 F rons ficta, obscœni mores. petulansq; libido,
 A rmorum & deses fuga, nobiliumq; laborum.
 H inc mortem sibi censascunt. In famis & umbra
 E rrat lethæos non transmittenda per annes.
 S ic errant miseri manes, atq; umbra Neronis.
 S ic Otho, quiq; in se ferrum strinxere nefandum,
 E t mille errabunt annos sua corpora circum.
 N ec uero non argutis in uallibus Hedos
 F istula delectat uacui pastoris in umbra.
 A grestem hinc tenui misam meditatatur auena
 F ormosam resonare docens Amaryllida siluas
 T ityrus, & si quem olenio de sydere fratres
 N 'ascentem blando calami dignantur honore,
 V t quondam tereti Damon inuisus oliuæ,
 C oniuq; indigno queritur deceptus amore,
 Q uosq; refert siculus felici carmine pastor
 M ulcænteis cantu pecudes, & arundine syluas,
 D um stupet, & subitis caput exerit ætna fauillis.
 H is, cantu commota, imoq; Aréthusa profundo
 E mergens, udaq; comam circūdata ab alga,
 I ntexitq; apio sertum, ac uiridante cyperc.
 'A st aliis malesanus amor noua crimina suasisit,
 I ussit & è proprio dextram fix dare cruore.
 S ubstrinxit laqueo collum, atq; ad limen amatae
 I phis anaxaretæ immania fata peregit,
 A c misera ante diem zona crudeliter usa
 P hyllis ab intonso pendet rhodopeia trunco,
 T antum mollicies Hedorum, & sydera possunt

DE STELLIS.

Relligio sed alias spreta deum, uiolataq; templa
Infamant, aris pollutâq; dextera sacris.

SITVM STELLARVM MVTA ri pro temporibus.

Hos Aries secum socios ad munera quondam
 Naturæ ducebat, et unâ ad signa uocabat,
 Vnâ etiam egressi castris in bella ruebant.
 Post uero cœli ratio, flexusq; uiarum
 Mutati Variant ortus, spatiumq; locorum
 A dextra, leuâq; nec uno sydera tractu
 Vertuntur, semperq; aliquid mutatur in annis.
 Incerti fines, certus sed uoluitur ordo,
 Sic uariant et fata, manet uis lubrica fati.
 Hinc nunc Tyndaridis comes additus, æquore tollit
 Sydereas Aurigæ rotas. Quatit aureus ense
 Orion, præfertq; Ioui stellantia nutrix
 Vbera, et olenios charissima pignora fratres.
 Quin et Carpathio monstro leuis adnatat argo,
 Suspiratq; petitam curis, atq; æquore prædam
 Phasiacisenis, horrescitq; in tendia late,
 Quæ Leo deq; iubis ferus, et de pectore fundit.

DE PLEIADIBVS.

Iamq; oculis noua lux offert se nata uidendam.
 Fallor, an illa parens magni Cyllenia partus?
 Nunc sydus, circumq; aliæ ex Alante sorores
 Pleioneq; nificant? Quas et præstantia formæ,
 Et diuorum amor, et clari decora alta parentis
 Nobilitant cœlo, referuntq; in crinibus aurum

Miratæ uiridi quondam splendescere ramo.
 O blectantur adhuc artes, studiumq; colendi
 O ris, et antiqui reuocantur pectore sensus,
 Et curæ molles, et gratæ pocula mensæ,
 Luxusq; illeæbræq; et olentia tempora fertis.
 Hos nati mores referunt, quibus aurea crinem
 Fibula subnectit, roseo quibus enitet ore
 Purpura, quæsitusq; decus, similisq; puellæ
 Cultus, et assyriam redolent lita pectora myrrham.
 Nyreæ sic perhibent, et amatum à uate Batillum
 Pictum oculis, fuscumq; coma, roseumq; labellis.
 Vina placent, hilaresq; ioci, et perulancia linguæ,
 Mordacesq; sales intinctaq; uerba ueneno
 Semper amant, et cura ncuos exuscitat ignes,
 Ac domito regnat uictrix in corde libido.
 Nec minus ambitio tenet, et certamen honorum,
 Pœniteat generis tamen, et se cænèa malint,
 Aut in foemineam penitus transire figuram.
 Hæc loca, custodesq; atlantidas arboris auri
 Luna colit, memor et fuluis pendentia ramis
 Fulgerent quæ poma, quibusq; è frondibus ardens
 Bractea perstreperet, roseasq; incenderet auras,
 Exoritur quories niueas complexa sorores
 Illustreis reddit natos, magnoq; fauore
 Nobilitat, cui si felicibus incola montis
 Tarpeii, ac iuga summa tenens cretæidos Idæ
 Igribus astiterit, mauortia signa secuti
 Implebunt ualidas numerofo milite turmas,
 Multaq; felici committent prælia dextra
 Ductores auro insignes, ostrôq; decori.

DE STELLIS.

Multa mari quoq; bella gerent, accide rubentem
 Nerèa, spumanteisq; uidebunt sanguine fluctus,
 Armâq; remigumq; agitataq; transstra per undas,
 Littorèq; impositis statuent monimenta trophæis.
 Felices si non irato principe tandem
 Accipiant iugulo gladium, aut ceruice securim,
 Vmbrâq; lethæos fleat indignata per amnes
 Deseruisse sololacerum, & sine nomine truncum.
 Hæceadem exoriens, densisq; inserta choreis
 Pleiadum si Saturni mala uulnera sensit.
 Ipsa quidem luce exhausta, ac uix cornibus extans
 Heu sortem miserandam, & non superabile fatum,
 Capti oculis lucem in tenebris sine lumine ducent,
 Ut Thamyra inuideant. Et enim solatia uicto
 Pierides, quodq; & uinci fuit usq; dearum
 Pastorem à musis, tamen illi fistula collo
 Semper adest. thamyraq; greges, thamyraq; sequuntur
 Pastores thamyram syluæ, cælesq; resultant,
 Et sine qua nullum cæcumen sonat, anthida reddunt,
 Anthida, qua non idæo sub uertice ad umbram
 Texuit, aut calathos, aut scita decentius ulla,
 Siue aris, siue hæc cupido uariaret amanti.
 Siquis in occasu tristes, cælosq; cadenti
 Pleiades uideat, uiolatâq; poma querentis
 Alcide claua, & spoliatos frugibus hortos,
 Infestetq; malum sydus, radiiq; nocentes
 Percutiant, ille ionium, ne nauita pontum,
 Aegæum ue secet, tyrrheno aut lintea pandat.
 Non ille eridano uelum, tyberi q; per æstium
 Explicit, aut fluuios remo petat impiger altos,

Ne latus affligat scapulo, uictusq; procellis
 Naufraget, & sparsa moriens tumuletur ab algis.
 S in felix simul, infelixq; aspexerit astrum.
 Ille inter cyathos positus, pater amq; coronans
 Decumbet leni somno, uinoq; sepultus,
 Purpureo ue toro recubans, & uirginis arcto
 Fusus in amplexu, dum mollia gaudia carpit,
 Et Venus ex imis stillat resoluta medullis,
 Illius in roseis linquet sua fata labellis.
 Et mors ipsa quidem placida cognata quieti.

DE VNGULA TAVRI.

Nec uero non & cælo fata semina cernes
 Pictura uariantis, optesq; quod extulit olim
 Præsitæles, tabulisq; suis insignis Apelles,
 Restituitq; noua nuper quod locius arte,
 Locius illustrans arnum, Florentiaq; arua,
 Nam cui nascenti se se exerit ungula tauri
 Purpureo ex oriente, & candida fulserit illi
 Cynthia, tarpeiusq; pater, facilisq; Dione
 Addiderint socium coniuncta mente fauorem,
 Hic Venerem nudam, ac madidantem rore capillos
 Exprimet, & ueros facibus succenderit ignes.
 Hic thetidem fluctus scindentem, aurasq; cientem
 Crinibus, & nunc subductis ex æquore mammis
 Extantem, & sparsis rorantem pectora guttis,
 Nunc mento tenus intactam referentibus undis
 Candorem, & uitreo fluitantia membra sub amne,
 Pinxerit, ut uiui spirent in imagine sensus,
 Atq; oculos uana trahat ad spectacula formæ,

DE STELLIS.

Tantum arte, tantum ingenio, digitisq; ualebit
At quando hostilis radios de parte nocenti
Vtraq; stella nocens iaculabitur, omnis & inde
Concessit fauor, hic media gladiator arena
Ad pugnam sese instituet, felicibus armis,
Victricesq; manus gladio pugnator & hasta
Cladibus in mediis alte exeret, applausuq;
Spectantis populi, uictor caua lumina condet,
Et populo plaudente nigras descendet ad umbras
Fulmineus, trepidi fugient denso agmine manes
Armatus, & stricta minitantem uulnera dextra.
Hæc tibi Pleiades præstant, cauiq; ungula tauri.

DE LEPORE.

Hinc lepus attollens leuibus uestigia planteis
Tyndaridas sequitur, celeratq; per ethera cursum,
Quo surgente nouas ueniens in luminis oras,
Ille pedum cursu insignis certauerit auris
Præuertens uentos, qualis Priuernia uirgo,
Quippe uel intactæ segetis per summa uolarie
Culmina, nec teneras plantis curuarit laristas.
Hic stadio sese exercens, ubi martius ardor
Affulsit, uocet ipse pedum in certamina currus
Onomai, uolucremq; uocet cæneidos axem,
Et pretium uictor referet plaudente theatro,
Nobilis & disco, & totos quoq; flexilis artus,
Atq; breui facilis gyro concludere corpus.
At cum se socium addiderit Cyllenios heros
Præstringet ludens oculos, ut certa uidenti
Iam fiant incerta, modo quod dextra gerebat,

O stentet iam leua, fuit paulo ante quod aurum,
 T ranseat in liquidum sub eodem corpore plumbum,
 S tuppâ uomat tardum fumum, quæ poma rubebant,
 E ffluat & subitus nullo de uulnere sanguis,
 I n nihilumq; abeat digitis quam strinxerat offam,
 E t mirum ipse suo de gutture uentilet ignes,
 Q uæ quondam deus ipse deum fur arte fefellit.
 I lle pilam ualidis impellet uiribus, ille
 F olliculum excusso iaciat per inane lacerto,
 B rachiâq; assiduo quatit sudantia ludo.
 A t quoties Cytherea illum complexa fouebit,
 N on deerit tibi qui saltet per pulpita, quiq;
 M imum agat, & molli teneat spectacula cantu,
 P ersonam quamcunq; uolet stimulare paratus.
 S in arcâs, quæq; ambrosiam de uertice fundit
 A spiciant, faueatq; suo Saturnius astro,
 I lle nouas artis solers tractabit, & ipso
 P erficiet studio, ut mentem suus approbet usus.
 A t si liuenteis radlos impegit iniqui
 S tellæ senis, fundatq; atrum de sydere uirus,
 I nfelix qui sponte sua, patriamq; lareisq;
 D eferat, agnatumq; solum, cineresq; parentum
 P osthabeat, tantumq; illi fuga grata, nec ulli
 I nfideant animo sensus, aut cura suorum.
 P ronius ubi Hesperiam petit, & uagus æquora lâbit,
 Q uanq̃ illi faueat felicibus ignibus æther,
 N on nisi cum magno uenient alimenta labore.
 Q uod si forte minax longe aduersabitur astrum,
 D iuulsus rabidi mandetur dentibus urfi,
 A ut attæonio ueniet mala præda Melampo,

DE STELLIS.

A ut catulos impasta trahens lea deuoret artus,
H æc leporem nam fata manent. hinc nomen & astro,

DE IUGVLIS.

Nec uero leporem tantum, capreas' ue fugaceis,
A ut timidos agitent præclusa indagne damas,
Queis iugulæ inspirent auras, & amicus Orion,
Orion dextra iaculum, ac uenabula gestans,
I nsignis balteo, & longe radiantibus astris.
Quin ipsis in spelioncis, in rupe cauata
Excipiant ursum impauidi, & uenabula contra
Obiectent, densisq; actum de saltibus aprum
I nnisi expectent hastis. it calle silenti
E fferus, ac fuso spumant uirgulta ueneno.
Nec uasto timeant aut comminus ire leoni.
Venatus iuuat audaces. agiturq; iuuenta
I n syluis. interq; canes, & retia, nec iam
A ut coniux placet, aut thalamis nox acta sub ipsis.
Hos animos magis, atq; magis mauortius heros
Accendet, rutilo si forte aspexit ab astro,
Annuat & placido facilis quoq; Iuppiter ore.
H aud etiam si qua hoc ipso sub sydere uirgo
Lucem hausit, dubitet sæuarum lustra ferarum
A ut ferro petere, aut saltus intrare repostos,
I ipsa horrens iaculo, tyriisq; ad terga sagittis,
Qualis in ætolûm campis Meleagria uirgo
Strauit aprum, primamq; manu stringente sagittam
I ntorquens, ausa est spumanti occurrere monstro,
Mox læta & spoliis, famosa & cæde superba.
Qualis & æthiopum quondam sitientibus aruis.

In fuluum regna gregem sese armat, & audet
Sola pedes sese irato obiectare Leoni,
In signiq; arcu, & duplici Zenobia telo.
Quin etiam monstra undisoni fluitantia ponti
Sollicitent, uiolare imi & penetralia nereï
Haud timeant, dum ferratis per marmora contis
Discurrant pelagoq; trahunt humantia lina,
Aut alta scopuli è specula fixum ære tridentem
Expediunt, ferroq; gregem & pecuaria Protez
Per costas, per terga forant. fluit æquore fœda
Illuuiæ. Imo trepidatur ab usq; profundo.
Tantum adeo iugularum ortus, per tela, cruoremq;=
In syluis, in speluncis, & in æquore sæuit.
Præsertim si falce senex radiarit athena
Iratæ pelago, iratæ uariantibus undis,
Atq; aliquis post multatamen discrimina, somno
Dum fruitor, caput & placidam per membra quietem
Accipiet iugulo gladium, & delatus ad umbras,
Lethæas, umbras, rigidum ac Minoæ, negabit
Autorem nosse, & certam deponere poenam
Incertæ necis. Hoc martis ferus efficit ignis
Siquando biiuges tenet ad præsepe ligatos,
Et Cancriferæ terga premens Atlanta, fatigat
Oceano approperans. deerit iugulator, & omne
Telorum genus. ad maneis tamen ille sopore
Deiectus ueniet. Sopor illum ad funera ducet,
Condet in æternam languentia lumina noctem,
Hæc loca si pater Idæus, si Cypria uirgo
Insideant, cum cœruleos it cancer in amnes,
Nanq; soporiferam pariunt hæc signa quietem,

DE STELLIS.

Aeternòq; premunt mortalia pectora somno.

DE PROCYONE.

A t cui natali Procyon sese extulit ortu,
Vltima cum obuersi curuant se brachia cancri,
Non ipse umbrosos saltus indagine cinget,
Non canibus timidos aget arcta in retia damas,
Spicula sed, latoq; parat uenabula ferro,
Nodosasq; plagas, pedibus quoq; uincula nectit
Insidians acrem ue dolet scuire Melampum,
Vmbronemq; sequi, rapidumq; ad septa Lycarban,
Quin Isan, catulosq; Isæ formabit ad arteis
Humanas, tacitum ad nutum Asteriona uocabit
Blanditor, dignum & Musis præstabit alumnum.
Hunc olim Vrania in gremio, Cliusq; per ulnas
Ludentem, persæpe aliæ inuidere sorores,
Exceptumq; suis furtim admouere labellis.
Sæpe etiam Iouis ante pedes statuere, sinuq;
Accepit pater, & blando simul ore renidens,
Demulsiq; manu, exciuitq; procacius iras,
Dum ludit, lætæ plausere iocantibus auræ.
Elysiis nunc incampis per opaca uireta
Ludit agens, neniorumq; acer lasciuit in umbra.
Conueniunt animæ ad lusum, ille impiger arctat
Huc illuc cursum, hinc notas festinat ad umbras
Dente ferus similisq; irato, & saltibus horrens.
Mox blanda lambit lingua, atq; immurmurat ore.
Subsiliens, caudamq; ciet gratator amicam.
Interea uiridem ad pontum, ac sebethida ad undam
Delicias misera amissas, & luget ademptum
Melpomene

Melpomene asteriona refert nemos æquora reddunt
 Clamatum Asteriona. Imòq; è gurgite Nymphæ
 Accurrunt. hic mœsta iterat luctumq; modosq;
 Anis infelix iterat chelys æmula cantum
 Funereum, atq; genis plorant Nereides udis,
 Ast ubi ad Oceanum præceps ruit Atlanteum,
 Senferit & rabiem Martis, dum lustra ferarum,
 Dum latebras petit, & uenabula cornea iactat
 Incautus, per inerme latus, perq; ilia dentem
 Accipiet spumantis apri, tractusq; per arua
 Præda auibus, præda ipse feris lanianda iacebit.
 Vix coniux, quæq; una illi, primisq; sub annis
 Misuit & curas, & certos iunxit amores,
 Vix mater dispersa locis inuenerit ossa,
 Quæ mandet terræ lacrimans, condatq; sepulchro.
 Forsitan è morsu rabidi canis, actaq; uenis
 Dira lues aget in furias. illum oraliquenti
 Adnotantem anni, sitientem, undasq; petentem
 Excitans torrem ambustum, atq; è gurgite Erinnys
 Im medio caput attollens fugat horrida, crinemq;
 Anguineum intendit. reuocat sitientia ab undis
 Ora miser, faciem auertens, similisq; latranti
 Dat sese retro, & spumas ciet ater ad auras.
 Hinc rursus stimulante siti conuertit ad annem
 Approperans, dubiusq; gradu, atq; enectus ab æstu
 Inse stans, rursus admota face turbat Erinnys
 Attonitum, ac nigras uocat ex Acheronte sorores,
 Donec eum rabie absumptum uis tetra ueneni
 Vicerit, & miseros soluat cum corpore sensus,
 Quos Procyon Martisq; furens incenderit æstus.

Pon.

i

DE STELLIS.

DE CANICULA.

Si cœlum nate aspiciens memor ipse Leonem
 Agnoscis, quæ stella nouis micat ignea flammis,
 Illa quidem canis est, qua corniger uritur ammon,
 Assyriumq; latus, cuius de sydere feruet
 Aegyptus totoq; calent incendia mundo,
 Cuius & afflata tellus grauis, & grauis aer
 Corripiunt morbos, passimq; cadentibus ægris,
 Strata iacent armenta. furit uis effera in omnem
 Continuo gentem. Viduat quoq; ciuibus urbes,
 Vtq; hominum generi canis has denunciat iras,
 Sic nascentem aliquem primos inspecta per ortus
 Incendit flammis, & pectora concitat æstu.
 Ira ingens, dolor atq; ingens ingentibus ausis,
 Ingentesq; tument animi imperiosa cupido
 Nil æquum patitur. feruet sitis arida habendi,
 In facinusq; uocat uiolentaq; tela ministrat.
 Non pietas mouet, aut amor, aut reuerentia diuū.
 Prasertim si Threicius sese addidit heros
 Ad facinus, subditq; faces incendia uitet,
 Et syluas, dum tela feris immanibus audet
 Ingerere, & fuluo iam comminus ire Leoni
 Quod si perniciofa senis substrinxerit enseni
 Dextra, nec ipsa suos illi subduxerit ignes
 Delia, nascetur mediis qui in saltibus Vrsus
 Attendet, qui frondosis in uallibus apro
 Congredietur, & inclusa decertet arena,
 Spectanteisq; trahat pugnacis robore dextræ
 Ast ubi ab occasu rabido adlatrauerit ore,

Infelix nato exitium parat, unde ferarum
 Dente lacer cadet in syluis urſi' ue, lupi' ue
 Præda, uel audaci pereat laniatus ab umbro,
 Si Mauors ualidam aſpiciens' concuſſerit haſtam.

DE CRATERE.

Inſequitur crater Bacchi decus. huius in ortu,
 Atq; ubi cœruleis Virgo caput extulit undis,
 Autumnus ſeſe accingit, uindemia cellas
 Inſtruit, & grauius ceruicem implexa racemis
 Inſalacis & labra nouat, & dolia tergit,
 Inde meri genialis amor, ſtudioq; bibendi,
 Hinc patera ſalit aſſurgens ſpumante falernum,
 Crateresq; auri inſignes undante Lyæo.
 Hinc Baccho læti colles, flexæq; ſub ulmis
 Pendula textilibus neſtunt umbracula uites,
 Inſitioq; alios, aliaq; ex arbore ramos
 Admiſcens, ſtudioſa nouum per germen adoptat,
 Inſitio focunda, nouasq; ingreſſa per arteis.
 Hinc & nexilibus uideas è frondibus hortos,
 Implexos late muros, & moenia circum
 Porrigere, & latas è ramis ſurgere turres,
 Deſlexamq; myrtum in puppeis, atq; ærea roſtra,
 In buxisq; undare fretum, atq; è rore rudentes.
 Parte alia frondere ſuis tentoria caſtris,
 Scutæq; ſpiculæq; & iaculantia citria uallos.
 Nec minus irriguos fonteis per opaca uireta
 Inſtrepere, & ductos non una in brachia riuos,
 Et properare cauiſ operoſa candilibus undam
 Saxa per, & liquidos ſullantia marmora fluctus,

DE STELLIS.

Pisces quoq; sub tectis fluitare lacunas.
Quin etiam aruorum cultus, & cura ferendi
Hos iuuat, atq; agri studium non segne nouandi,
Horredq; annosa cereris. Iuuat humida mercis
Mutanda species, stagno seu uecta liquenti,
Quam' ue paludosis tellus alit humida campis.
Hæc Crater, quibus affuerit, nascentibus affert.
Qui tibi Nate tuo aspirans, non defuit ortus.
At serus cœlo occiduo, ac refluentibus undis
Oceani, faciem lata inter pocula mortem
Afferet, ac subito turbabit funere mensas.
Defunctum lugent conuiuia. Ast ille nigrantem,
Ingressus Cymbam, ac sitientia labra relambens,
Suspirat Bacchum, atq; undæ lenæides annem.
Cui si stella nocens inuiderit, humida fata
Portendit, seu lenæo sub gurgite siue
Flumine sub uitreo, calido' ue in fonte lauantiem,
Siuè cauo putei gradientem absorbet hiatus,
Cœrula seu uersis findentem marmora tonsis.

DE CORONA.

Euge pater Lenæee uan. Tibi Carmina nostra
Assurgunt. monumenta tua nam coniugis assunt,
In signitum auro textum, ac radiantibus astris,
Et primo splendet cœlo memorabile donum,
Quod Deatum rore idalio, ambrosiæq; liquore
Sparserat, & cypria madefactum intinxerat unda,
Tum flore ornatat uario, intactumq; hyacinthum.
Miscuerat, uiolamq; rosæ, cassiamq; amarantho.
Hinc natis studium tenerorum mansit odorum.

Conficiunt unguenta, & flores sertâ coronant.
 Mundicies indigna uiro, comprusq; puellæ
 Persimilis, quæq; & ueneris molle imperat astrum,
 Inde etiam occultus sub pectore pascitur ignis
 Inueticumq; ruunt, & amor noua uincula necitat.
 Quocirca Nate ardenteis compesce furores,
 Et leges meditare, & honesti concipe formam.
 Hic finis uitæ felix, hæc meta petatur.
 Mergentem sese oceano quicumq; Coronam
 Viderit ipse oriens, primo sub flore iuuentæ
 Occidet, expositusq; feris damnante Senatu.
 Protumulo fauces ueanum, aut rabida ora leonum
 Accipient, tumulo Saturnus condet, ubi ipse
 Insedit loca, seu grauib; mala sydera signis
 Aduersos iaciant radios, & fata minentur.

DE SPICA.

Diuersos mores, & pectora dura per ortum
 Spica dabit, frumenta seret, graue figet aratrum,
 Mella fauis expressa liquet, nihil usq; remittens
 Aduitæ uarios usus. Maria alta scabie
 Piscator, nunc casse cibum, nunc comparat hamo.
 Dat uarios animis æstus, & pectora turbat
 Occasum dum Spica petit, dat & usq; labores.
 Cui falæm si forte senex subiecit ahenam
 Iratus, miseramq; famem, illi uiemq; minatur.
 At Mauors furti damnat, populoq; reposcens
 Annonam, dictis, & poena crimen acerbatur.
 Illi nil Arcas, nil proderit aurea Virgo,
 Quamuis Spica manum grauib; fecundet aristis,
 Porrigat & plenas felix Pometia lances,

DE STELLIS.

Quin pendat sacrum laniato corpore furtum,
Et populo spectante lacer det sanguine poenas.

DE SAGITTA.

Non teucrum, paridem' ue' arcus, nō hec tora telum
Stringentem, non Idæum sub nube columbam
Figentem, aut lyciæ iaculum mirabere dextræ,
Si cœlum aspiciens oculo intueare Sagittam.
Has eteenim natis uires, hæc dona ministrat.
Exercens usus probat, & mox uertit in artem.
Ille igitur iaculo insignis, celeriꝑ; sagitta
Continget positum quocunq; in limite signum.
Ille etiam speculantem alta de turre columbam
Deiicit aeris contorto uerbere fundæ,
Squamosumꝑ; petit certo sub uulnere piscem,
Cui fauet eodâ surgens de parte sagitta,
Extremo aggeros cum se celer æquora tollit.
Ille autem, stragemꝑ; inter, cademꝑ; uirorum
Deficiens cadet ante actis ex hoste trophæis,
Vulneribusꝑ; suis, illata & cæde superbus,
Quem procul occidua uidit de parte Sagitta,
Ipsa quidem radiis percussa nocentibus æque,
Aequæ præsidio nitens & fortis amico.
Vendetur miser, & foedabit sanguine arenam
Indigno pretio, si Mars, si pinniger arcas
Hæc loca coniuncta soli ditone tenebunt.
Ast hunc damnatum caueæ ad spectacula, uulgo
Obiciet, gladiiꝑ; dabit Saturnus ad usum,
Si male felici aduersans minitabitur astro.

DE HEDO.

Hoc etiam è cœlo, chelisq; micantibus hedus
 Exilit, & molles nascentibus imprimit artes.
 His, interq; epulas, & sarta madentia uino,
 Sœrtaq; & incœstos thalamos, unguenta, rosamq;
 Viuitur, & uacuis mulcent proscenia ludis.
 Deliciæ inficiunt animos, præceptsq; cupido.
 Consilium incertum, ac uarians sententia, & ipsa
 Mens nanq; secura nouas parit anxia curas.
 Concubitus fuge nocturnos, summasq; fenestras,
 Tectorum ingenteis lapsus, fossæq; profundum,
 Præcipitesq; locos, impostaq; rupibus antra,
 Ne te sollicitent finabula ludicra, neu te
 Intortis capiant agitata rudentibus arma,
 Si tartesiaco minitabitur hedus ab orbe.

DE ARA.

Dicamus bona uerba, deos ueneremur, an illa est
 Quæ surgit, quæ conspicuis uenerabilis astris
 Ara deûm? date thura, facesq; adolete sabæas.
 His genitrix Ariadna locis, hoc sydere lapsa est,
 Impleuitq; uterum teneræ leue pondus Elisæ.
 Hinc illi cultusq; deûm, & reuerentia casti,
 Et tantus sacrorum honor, atq; hinc ipsa per aras
 Rite precata litat, simul & stata sacra frequentat.
 Tum matrem puer, & castas arcesse sorores.
 Thura adsunt, cœlum spectate, atq; ore fauete.
 Ara deûm, unde est religio mortalibus orta,
 Vnde pium quodcumq; & quod uenerabile terris,
 Salue Ara, salue innumeris ornata trophæis,

i iiii

DE STELLIS.

Siue hominum gesta inspicias, seu facta deorum.
 Ipsi te reges templis, & marmore donant
 Mygdonio. Tibi purpurea sub ueste sacerdos
 Sacra facit, sedet & tyrio spectabilis ostro
 Antifles lituo insignis, cultusq; tiara
 Exoluens uota, & carmen præfatys, ibi omnem
 Affatur turbam, & diuorum arcana retexens,
 Iustitiamq; sequi monet, & non temnere diuos.
 Te propter casti uates diuina per orbem
 Sparserunt præcepta, sacrumq; hausere furorem.
 Per te casta placent, per te plebs templa salutat,
 Antistesq; chori princeps uenerabile nomen
 In populis, dat iura deum, & noua carmina pandit.
 Exoriens hæc ipsa tuum facis Ara per astrum,
 Si faueat pater altitonans, si nata tonantis.
 Ast obiens si Saturnus, si bellicus heros
 Maluerit, Tu sacrilegos, & magna profanos
 Affligis pœna merita, & mala crimina purgas,
 A diis aut templis, aut uoti uincula neclens,
 Obstringis sacris, sacros aut sedularitus
 Ostendis, prohibet quoties has Iuppiter iras.
 Me me igitur Dea, me cœli decreta ferentem,
 Pandentemq; deum leges, & carmine uatem
 Astra recensentem, seu tu dux certa uiarum
 Præcede, aut specula residens sublimis in altis
 Ostendas reliquum cœli, atq; hæc nomine signa.
 Vos coniux, uos defessi tria pignora patris
 Hæc orate eadem, Diuamq; in uota uocate,
 Det mentem studiosam æqui, legumq; uerentem,
 Detq; animum, & patrios retinentia pectora mores,

Sacraq; solenneisq; deum seruantia cultus.

DE CENTAURO.

Ecce autem qua parte ingens se Scorpius offert,
 Atq; æqua plus parte poli sua brachia iactat,
 Centaurus gressu incedens se tollit equino,
 Mistus equo uir, quam natorum pectora formam
 Artib. & referuntur, & queis sua munera iungunt.
 Hinc currus, & fræna iuuat, queis flectere in arcu,
 Queis & equos moderari, & aperto immittere capō.
 Et ualeant celeri ad metam exagitare citatu
 Instantes, uocis clamore, & uerbere dextra,
 Ad pugnam siue instructis radiare sub armis.
 Quin etiam si Mars stricto minitabitur ense
 Bella ciens, bellum exercent, armisq; decori
 Pugnatoris equi costas, & terga fatigant,
 Hostileisq; acies, aut hasta, aut ense lacessunt.
 Sin Arcas celer aspiciat, quæ sita per artem
 Auxilia æ groto pecori, succumq; medentes
 Admiserunt, ipsi hoc morbos, & uulnera curant.
 Infelix alto ruet, ac de culmine labens
 Vix diuûm auxiliû imploret, præcep's ue quadrigæ
 Excutitur, lacer ipse, feræ aut immanis hiati,
 Siue ferocis equi uiolento uulnere tardus
 Letheos mœrens portus petet, attonitusq;
 Quadrupes timeat iam iam properare citatos,
 Horreat & sauos minitantiæ culmina lapsus,
 Hesperio quæ Centaurus portendit ab orbe
 Iratus, quoties sauo aduersabitur astro
 Bellipotens, aut Saturni falx horrida scuit.

DE STELLIS.

DE ARCTVRO, ET CYCNO.

At postq̃ oceano Chiron sese extulit, & iam
 Antra memor uidet, & cultos, quos seuerat, hortos,
 Arcturi clarum aspicias super æquora signum,
 Plaustra, bonesq; suas agere, & se tollere in altum.
 Huic signo studium fidei, & reuerentia honesti
 Certa subest, hinc illa fides nascentibus hæret,
 Et ueri non fictus amor, generosaq; cura.
 Hinc illis & opes regum credentur, & æra,
 Et tyriæ uestes, auri & pretiosa supellex.
 Hinc census patrii à populo custodia, & omnis
 Publica thesauri cura credetur, & aris.
 Adstabit foribus custos, & ad hostia regum
 Ianitor, aut trepidos uocet ad mandata Quirites.
 Percutiant infelicitis cum numinis astra.
 Oceano se præcipitans Arcturus, ubi ignis
 Afflarit tege æus, Saturni & noxius ardor
 Supplicio infami afficiet. uinctumq; catenis,
 Confectumq; prius squalore, & carcere tetro.
 Proscindit tauro segetem, sua condit aratro
 Seminaq; & toto uictum parat anxius anno
 Arcturus mundo exoriens. Idem æquora linquens,
 Exoriensq; homini, & primis natalibus astans
 Ipse fidem, rectumq; & honestas edocet arteis.
 Cur o cur superi tantum fors leua locorum?
 Cur tantum occasus cladis uehit? æquus ab ortu
 Arcturus, parat infelici carcere mortem
 Sauius ab occasu. Surgens uagus æquore Cycnus
 Insidias auium generi, & caua retia tendit,

Aucipiumq; docet, molleisq; inflectere catus
In caueis, nostras uarianti & gutture uoces
Reddere, & humanam referentia murmura lingua.
Hinc deploratus longe, atq; ad sydera passer
Lusitat in gremio dominae, facilemq; Corinnam
Psittacus, & blandos Vatis testatur amores.
Hinc mea non scuit rostro, non ungue columba.
Ast obiens aliena quidem spoliare parantem,
Et praedas agitantem hostili carcere damnat,
Siue reum furti, fraudis' ue, doli' ue ministrum
Plectit, & austeras praetoris concitat iras.

DE SERPENTARIO.

Si marfus, domitosq; angueis, & carmina quæris
Colchidos, & uictum somno, uerbisq; draconem.
Hæc tibi surgenti dat Serpentarius astro,
A ego ceros cum cœruleo caput æquore tollit.
Si quæras forte Eurydicen per gramina læta
Errantem, atq; anguis de uulnere multa gementem,
Paulatimq; udo claudentem lumina somno,
Labentemq; artus, & tempora nube regentem,
Ac circum anguicomas pauitantem astare sorores,
Intortum dum crinem auri de uertice tondent,
Serpentarius hanc obitu signabit iniquo
Ocumbens, cum triste senis sese obicit astrum.

DE DELPHINO.

Baiano si forte procul de littore cernes
Delphinum ludentem, & terga accurua plicantem,
Nunc undis se attollentem, nunc gurgite tota

DE STELLIS.

Mergentem sese, & cauda maria alta rotantem,
 Tum dices, referent natorum pectora mores
 Delphini exorientis, ubi malus ufferit ignis,
 Falsiferi senis hunc uitreo sub gurgite nantem,
 Reptantemq; cauis scopulis mirere, & ab imo
 Vellentem rubros spinosæ cautis echinos,
 Nunc rapidos scindentem æstus, & pectore nudo
 Iactantem in summos rorantia brachia fluctus,
 Tauromenitanam nando & superare Charybdim.
 Sin Arcas cum threicio duce fauerit, illi
 Exercent agili sudantia membra petauro,
 Et cursu certant uentis, perq; æquora currunt
 Nauibus, & curua sulcant uada salsa, carina.
 At cui atlanteo Delphin condetur ab orbe,
 Saturniq; malum sydus minitabitur, ille
 Ille mari, uluoso ue lacu, seu flumine in alto
 Mersus in æternam condet sua lumina noctem,
 Umbraq; nocturno errabit per littora gressu.

DE LYRA, ET ORPHEO.

Illa (uides) quæ Nate breui ægocærontis in orbi
 Astollit sese pelago, & procul æquora linquit,
 Illa Lyra est, sentis tremulis ut fluctibus uadæ
 Ad numerum saliant Nereides? ut tulit aureo
 E thalamo formosa pedem oceaneia coniux
 Ad plectrum? Ciet ecce nouem cum pectine chordas,
 Emulans, mulcetq; nouo uaga sydera cantu,
 Quo captæ nascentum animæ, concordia ducunt
 Pectora, concordisq; animos. sunt ciuica curæ
 Iura, placent leges. pacto stant, æqua probantur.

Torquentur fontes, & duro crimina nexu
Plectuntur, iustumq; foro dominatur in ipso.
Atsi uergentem oceano, atq; Atlantæ prementem
Falce Lyræ, siue ense minax percusserit astrum.
Occidet infami lato, ac prætoria iussa
Expectans, tortusq; diu, tractusq; catenis
Cum gemitu uitam effundet, forâ ue ipsa cruore
Fœdabit lacer, aut animam crepitantibus auris
Nigrantem fumo, atq; ambustam torribus atris
Efflabit, flammantem illam, fumosq; uomentem
Portitor horrescet picea traducere cymba.
Paulatim ast illa in scopulo tabescit inani,
Atq; abit in tenuem cinerem, extinctaq; fœuilla,
Nil reliquum, nō forma quidem, non corporis umbra,
Tantum decliui præceps lyra scuit ab orbe.
Qua quondam custodem erebi, ac nigrantia Ditis
Atria, crudelem & potuit placare tyrannum
Threicius uates superasq; reuertere ad auras
Coniuge cum chara, & Lethen remeare canendo.
Illum & nigrantes manes, turbæq; silentium,
Illum etiam heroesq; erebi, & regina profundi
Attoniti uenerantur. Eum stymphalica monstra.
Et Læræ manus, & centungeminus Ophialtes,
Inuersansq; rotam Ixion, Tityusq; Gigesq;
Sectantur, positoq; assunt ad plectratumultu.
Felix sorte sua, sed amor, sed coniugis ardor
Frustrantur cantus, & uota nouissima Vatis.
At postq̃ stetit ad patrii uada fluminis amens,
Ac tandem dotor indignata silentia rupit,
Prima illi uox Euridice, meaq; optima coniux

DE STELLIS.

Eurydice infelix. Quid enim fata aspera adiu-
Nescius? immanemq; canem per carmina uici
Imprudens? qui non animi quoq; iussa furentis
Per uici? me me ferro, me absomite matres
Threiciæ. Quantum heu fuerat dum lumina mundi.
Ingressus, fruerer thalamo complexus amato?
Cur non & retro redii? nigra flumina rursus
Tentaui? rursus & manes, regemq; superbum,
Quem mitem inueni, rursus placare parau
Immemor? ò me me ferro, me absomite matres
Threiciæ. Poteram infelix habitare sub umbris,
Et dici felix, saltem ò, saltem umbra fuisset
Solamen, Mihi per tenebras lux ipsa uaganti
Fulsisset. læta in uulgi mihi plectra mouenti
Plausisset, noctem heu demens, luctumq; parau
Aeternam noctem, & nullo cum fine dolorem.
Me matres, me me ferro, me absomite matres
Threiciæ, canerem ad thyasos. Tum culta canenti
Adstaret, semperq; novos hauriret amores,
Fuissentq; mihi manes, interq; canendum,
Applausumq; inter uulgi mihi brachia collo
Iunxisset, teneroq; sinu fouisset, & ore
Excepissem auras animæ indulgentis. ibi ingens
Applausus. rursus ipse novos per carmen amores
Ordiret, totoq; erebo mea uerba sonarent,
Mulcerem & ueteres heroum carmine poenas.
Me me igitur, me me ferro, me absomite matres
Threiciæ, caput atq; humeris auellite nostris.
Et linguâ Eurydicen clamantem, ac uoce petentem,
Eurydicen, uehat ægeas uagus Hebrus ad undas

IOANNIS IOVIANI PONTANI DE
STELLIS AD LVCIVM FRAN
CISCVM FILIVM.

LIBER III.

Nate aram statue Heroi, floremq;
recentem

Sparge super, nec parce arabo
redolentia costo

Fundere dona manu, Cypriosq;
inferre liquores.

His heros gaudet donis, lauriq;

uagantem

Pernemus, hac solitam in scdem mercede uocabis.

En strepitant myrteta, syros age Nate liquores

Instaura, crepitentq; nouis altaria flammis.

Ter circum Nate ora te gens (uetat umbra uideri)

Ter circum plena manes uenerat ex aetra,

Mox, supplex tumulo assistens sic uoce precare.

Magne parens, cui Calliope admodulata canenti

psa-chori decus, et princeps noua carmina dictat,

psa suo ferit ungue lyram, moderataq; plectrum,

Et raros meditata modos, cui ferta napa æ

intexunt, Dryadesq; agitant per prata choreas,

Cui Phœbus lauro densum nemus, æmula myrto

disposuit Cytherea, suos cui semper odores

Dant uiole, et toto spirat rosa fertilis anno,

Sive Pieridum Vates decus, ò mihi si quis

Colle sub hoc uariam per rara framina buxum

DE STELLIS.

Det Corydon, uideat spreto Sebethidos amne
Naiádas, uideat deserto Gauridis antro
Rupis Hamadryades chóreas celebrare uirenti
Pausilipi in saltu, antinianæisq; rosetis,
Et casto flores legere, ac uariare Maroni,
Ipsæ merum, niueoq; tenens spumantia lacte
Cymbia, placabo manes, umbramq; silentem
Et tumulo condam, & tumulo sua munera fundam,
Et mea Pegasides uenient ad sacra uocatæ,
Pegasides comptæ fertis, & crinibus aureis,
Et quibus eorū radiant per cingula gemmæ.
Iamq; lyræ tenuem strepitum, iam pectinis auram
Accipio, ridet Nymphis uenientibus aer.
Arrident syluæ & dulci flat odore recessus.
Omine quo felix opus, & noua carmina surgant,
Et cœlo spatiemur, & orsa immensa sequamur.

DE CEPHEO.

Iam sol hesperidum syluas, erythræaq; arua
Condidit, occiduq; dies se mer sat Olympo.
Nox cœlum tenet, & fuscis iuga uersat habenis.
Nate uides primo surgentem Cephæa cœlo,
Quæq; Aries caput, & Piscis caudam æquore tollit.
Regales illum uestes, rutilantiq; auro
Scæptra docent regem, ac genti imperitasse subactæ.
Inde uenit nato frontis sua ruga seueræ,
Et dura imperia, & uultu mens aspera duro.
Nec ficti mores, qualem se Porcius olim
Romanoq; foro, & rostris popularibus egit.
Aut si quem

Aut si quem nec uana iuuant, iuuat horrida Virtus,
 Contemptorq; animus, munitaq; pectora recto.
 Et Mallii iussa, & Bruti irreuocabile pectus.
 Nec uero non & reges scelera improba lege
 Detestata notant. Igitur facta impia uoce,
 Et tragico exclamant per pulpita nota cothurno.
 A uersos solis currus, & prandia fratrum,
 Tereaq; absumpti reuomentem uiscera Nati,
 Incoctumq; senem flammis, & Phasida nubes
 Scindentem cœli, & rutilos per inane dracones,
 Textaq; herculeamq; pyram, & priameida regna.
 Atq; enses, Phœnissa tuos, flammamq; Creusæ,
 Siquibus eoo nascentibus astitit ortu
 Cepheus, arripetq; Venus, Cylleniâq; astra
 Adiciunt radios, & candida lumina præstant.
 Hinc acer Venusinus amaro sublita felle
 Verba iacit, risu intingens. hinc rugat Aquinâs
 Triste supercilium, uomit & de pectore bilem,
 Cum uidet archetypos pluteum seruare Cleantas.
 Nec non & iuuenis mordax sale tinctus etrusco,
 Insequiturq; hominum curas, & gaudia uulgi,
 Accuruasq; in terram animas cœlestium inanes.
 Forsitan, & populi mores describet, & artis,
 Liberio ioco ludens, risumq; mouebit
 Per scenam, atq; humili figet uestigia socco
 Personam simulans, teget & sub melle uenenum.
 Spiculq; in salibus tinget derisor amaris.
 Sic olim lusit senior, quem numine, dextro
 Pierides fouere, sacro cui lenis ab antro
 Clitumnus, cœtaq; Aon fudisse liquores

Pon.

k

DE STELLIS. I

Quem romana suum ueneratur lingua parentem
 Ridentemq; hominum mores, & crimina, & artes.
 Hæc Cepheus dabit exoriens. sed atlantide ab unda
 O cumbens fatum in scopulis crudele minatur.
 Aut primo sæuus nascentem extinguit in orth,
 Aut unco incæstum trahit, atq; euiscerat artus
 Dilanians. miseranda quidem mors ipsa uidenti.

DE AQUILA.

Hinc ales Iouis, & phrygiæ timor unicus idæ
 Præpetibus pennis cælo se credit aperto
 Venatrix, prædam & rostro meditatatur adunco
 Alitum regina, & acutos exerit ungueis.
 Inde feras cursu exagitant, syluisq; fatigant
 Raptores gaudent frœnis domitare cœctas,
 Et iuuat hostili ferrum aspersisse cruore.
 Bella placent, & præda subacta ex hoste petita,
 Et spoliis uitam, & uiolenta agitare rapina.
 Nec dubitent etiam armatos incurrere in hosteis
 Nudi armis, mortemq; uelint pro laude pacisci.
 Tantum animi feret idæus nascentibus ales.
 Cui si felix radios Iouis addidit ignis,
 Hi patriam decorent armis, & ab hoste tuantur
 Victores. & opima Ioui in capitolia figent,
 Auratumq; bouem statuent, actoque triumpho
 Ornabuntq; domum exuuiis, & templa trophæis.
 Sin Mauors, aut Saturni attestabitur astrum,
 Arma quidem, pharetræq; placent, & foribus ausis.
 Laus aderit. Tamen ætatas ad signa tribuni

Sub duce disponent turmas, aliena sequentes
Auspicia, aut regum imperiis, data iussa capeissent.
Nanq; Ioui sacer accipiter sua tela ministrat.
At cum se oceano immer sat, merfabit & undis
Nascentem, fonteisq; suos sua flumina uerset
Tros puer, & toto laticem diffundet ab amne,
Vsque adeo occumbens sauit Iouis impiger ales,
Assuetusq; auræ, pontum indignatur, & undas.

DE CASIOPE.

Ecce autem noua lux cœlo se fundit aperto,
Cum se Aries, cum se Taurus super æquora tollit.
Collucet auro flammæ micat aureus æther,
Bracteæq; ipsa suo se uentilat aurea gyro
Instrepitans. Lectas eo in littore conchas
Florere arboribus uideo, atq; inolescere gemmas
Per ramos, purumq; ex coctis montibus aurum
In riuos fluere, ac tenui mox forcipe ductum,
Mollitumq; manu, & fuso leuiore rotatum,
Regia textilibus percurrere tegmina filis,
Quæ dea nunc radio per sericæ uellera miscet
Intexens, nunc pingit acu, uariatq; colores
Aliernans. Nitet aurato noua purpura textu.
Ipsa sedens solio insigni, stellisq; corusco,
Seligit aut gemmas terra Gangetide uectas,
Aut baccas forat in sertis, pingit ue monile
Multa docens. Nymphæ instantis præcepta magistræ
Dextra obeunt, tacito & studio data fila ministrant.
Salue Casiope. nam te quoq; sydera cœlo
Illustrant, cœliq; uenis decus ipsa puellis.

DE STELLIS.

Ornatus tu diua nouos, & serica templis
Dona paras, solioq; deos ueneraris eburno.
Tu regum intexis trabeas, tua munera pictæ
Palmata, sceptrumq; auro, gemmisq; decorum,
Baccatumq; monile, sacerq; in fronte tiaras.
Nec tibi non Hebe, tibi non chorus omnis amantum
Assurgit, comptusq; tuos tua dona requirit,
Distinctas auro uesteis, & cingula bullis
Aspra suis, cultaq; comæ crinale decorum,
Chrysolithon digito insignē, atq; in fronte Smaragdū
In primis matura uiro florente iuuentū
Nupta tuos læta expectans deposcit honores,
Illusam baccis Chlamydem, illustremq; coronam
Cœruleo fulgore, & purpureis hyacinthis,
Ardet & in mediis quæ pendula gemma papillis.
Ipsa manu ligat ad frontem studiosa capillos,
Et suspendit acu tenui uelamine uitam.
Illa uolat, uolitansq; leues exuscat auras.
Ora nitent, ebur extersis in dentibus albet.
Purpuræq; in roseis effulget grata labellis.
Perq; genas lasciuit amor, qui spicula torquens,
Incensum ferus ex oculis iaculatus, & ignem
Vulnerat incautum insidians, uritq; maritum.
Gaudia tum tacito uoluit sub pectore uirgo.
Qualis ad Eridani ripas fluuialibus herbis
Stellæ nouas agit choreas. Ruit excita pubes
Ex agris mirata deam. Ruit accola Mincii,
Hadriacq; sinus heros, omnisq; iuuentus
Aemiliæ, spumant Nymphis properantibus annes,
Non satyris sunt arua satis, non prata Napæis.

Spectantum studiis defunct loca. Mater amorum
 Præcedit, molles uirgo fert sedula gressus
 Dextra amor, à leua Charites comitantur. At illa
 Ridet lata, dolosq; oculis meditatur, et ignem
 Huc illuc iacit. uruntur iuuenesq; senesq;
 Deficiunt Satyri exanimés. Ipso æstuat amne
 Eridanus, tremula ludunt per cœrula flammæ.
 At uates Nymphæ charus sua pectore uersat
 Gaudia sub tacito, atq; immoto lumine perstat,
 Deliciasq; animo repetens memor ipse futuras.
 Inuideat nec semideis, et temnat amanteis.
 Exoriens hæc Casiope dat munera natis
 Ex auro, gemmisq; intertextisq; figuris.
 Atq; utinam nunquam oceani se tinguat in amne
 Occumbens, nunquam telo, nunquam ense minetur.
 Aut è præcipiti fatum crudele ruina,
 Esset nec cœlo spectatior altera uirgo,
 Nec quæ plura suo peperisset commoda cultæ.

DE ANDROMEDE.

At contra trux Andromède noua funera, et atrâ
 Molitur mortem, ac sæuis cruciatibus instans
 Supplicia exquirat, neq; enim aut lamenta parentû,
 Cœiugis aut moueant lacrimæ, aut data munera fletu
 Mors illi pretiû, et tormētâ immania curæ, (Etant.
 Vinclâq; carcerq; et nodoso ex ære catenæ.
 Vindicte dea pro scopulis, quibus ipsa pependit
 Deposens, studia hæc nascentibus improba monstrat
 Carnificesq; manus, et acutam in colla securim,
 Diuellitq; æquis truncos, et uiscera mandat

Sæua in pasta fame. Vel cum minus improba sauit
 Præficit effossis grauida è tellure metallis,
 Hos mores dabit exorians, nepheleius ut se
 Exerit è pelago quadrupes, properatq; citatum
 Taurus & ipse gradû attollens. Sed atlantide ab unda
 Sæuior, obicitq; feris, & corpora truncis
 Affugens, animam extremis cruciatibus aufert.
 Perpetuis etiam uinclis & carcere tetro
 Damnabit si forte minax hinc, inde benignum
 Sætus, dubio certans utrinq; fauore.

Hanc olim scopula affixam, & crudelia ponti
 Horrentem monstra, ac sine spe, auxilioq; parentum
 Vndoso erumpens pelago, atq; è fluctibus imis
 Se tollens, laniare immani gutture pergit
 Bestia adaecta fame, iussisq; impulsâ deorum.
 Ter monstrum caput erecta ceruice tetendit
 Huc illuc uoluens oculos. Ter pandit hiatus
 Immanem. Terq; & rictus, ter gutturis antrum
 Vndiuomum, spumantq; rotati à pectore fluctus.
 Hinc sinuosum undis pelagus secat. æstuat æquor
 Fulmineo cauda tractu, spumantiaq; acta
 Proscindens utero impellit rapida agmina aquarû.
 Littora planguntur fluctu, & uagus intonat aer.
 Ac nigro circum horrescunt maria undiq; nimbo.
 Illa ut primum oculis hausit uerientia monstra,
 Tantum non extincta metu. Tamen ultima corde
 Hæc agitans, uix ad uacuas ea protulit duras.
 Vnde mihi, si me, duri exposuere parentes,
 Auxilium deserta petam? Mihi terra negatur,
 Præsidiumq; hominum. Sæuit uis effera ponti,

Armaturq; in me pelagi deus, ultimaq; assunt
 Supplicia, & iam uiua nouo decreta sepulchro,
 Atq; utinam defleta prius. Vos ò precor auræ,
 Nanq; hominum solitæ ad superos deferre querelas,
 Accipite hæc, pœnam miseratæ, & uirginis annos,
 Ac deserte Ioui, ò si quæ Iouis inclytæ proles
 Hæc adeat loca, atq; utinam ferus ille Medusæ
 Hæc assit domitor, quem fama est Gorgone cæsa
 Raptantem spolia, & caput ostentare sororum
 Palladis auxilio frenum, ac tectum ægidios armis.
 Vix hæc, quanq̃ plura parat. Ruit æquore mōstrum
 Impulsuq; graui litus tremit, assonat æther
 Vicinæq; fremunt ualles. Illi inter obortæ
 Sunt oculis tenebræ, atq; ipsi sine sensibus artus.
 Forte eram pelagi obseruans danæus heros,
 Qua quondam fama inachiam tranasse iuuenam,
 Aduertit, se ut ponto raptabat ab alto
 Bellua, prospiciensq; actos ad littora fluctus
 Tanta mole ruit præceps, & littore curuo
 Saxa petit, quæ se cursu trahit illa citato,
 Vidit ut exesa pendentem in rupe puellam
 Exanimem iam, & singultu fera fata trahentem,
 Obstupuit uisu, & sua mox conuersus ad arma.
 Non iam enseni, neq; n. ense opus. illa ut cādida uidit
 Pectora subriguit faucem, ac fera guttura pandit
 Spumescens. Ast Acrisio satus intulit actam
 Faucibus in mediis pinum, quæ forte iacebat
 Littore trunca, maris quondam iactata procellis,
 Quantam uix paria hirta boum centena tulissent.
 Eiectam rictu antennam curuamine caudæ

Sustulit, intorsitq; inimicum in perseâ Pistris.
Declinat uenientem heros, rursusq; receptam
Iniicit in monstri latus. At fera bellua tergum
Obuertens, telum effugit, caudâq; rotatum
Infregit scopulo, dura quod caute repulsum
Herois septem armigeros, septendâq; equorum
Corpora prostrauit trunco, galeâq; superbum
Verrit humi conum, & lateri saeuum abripit ensim.
Tum furis acta in scopulum se gurgite tollit
Dira lues, rostro infrendens, & faucibus hiscens.
Quadrupedû tabo, atq; hominû rabida ora cruentat.
Astitit attonito iuueni Dea, uimq; ministrans
Consilio iuuat. Hic scopulo, qui forte reuulsa
Caute iacet, dextra obiecto, bipatentia condit
Ora feræ. Tamen illa diu multumq; reluctans
Reiicit ore super, uacuasq; eructat in auras.
Inde ruens scopulo scopulus conflixit, ut omne
Intonet & littus, uicinâq; saxa resulent,
Extimeatq; imo Nereus stupefactus in antro.
Nil ultra curandum heros ratus, aptat habendam
Aegida, subnectitq; humero, atq; ita fertur in hoste.
Colligit in guttur sese fera, mox & in ipsum
Acrisioniaden hiscens ruit. Aduocat ille
Palladis auxilium, clypeoq; intectus atheno
Stat nitens, & tela ferox horrentia quassat,
Siqua forte uiam lateri inuenit, illa repente
Obuertit sese in Nymphen. Sed feruidus heros
Ante uenit, stetit & medius Nymphæq; feræq;
Aegidâq; obiiiciens, caput, anguineosq; Medusæ
Prætendit crines, sparsit coma tetra uenenum

Per fauces inuoluere fera tum guttura, at ille
 Præstringitq; oculos umbone, atq; agmine denso
 Serpentum implicitans, pulsat caua tempora adactō
 Impavidus clypeo, ac mox lumine lumina cœdit.
 Obrigit monstrum obtutu, ducitq; repente
 Horrentis molem scopuli, atq; è corpore tanto
 Stat rupes olim æquoreis pulsanda procellis.
 Sacra Ioui, natæq; Iouis parat Orgia Perseus,
 Virginis hinc teneris exoluit uincula plantis,
 Exanimem prius effatus. Me candida uirgo
 (Pone metum) Deus hæc tibi demere uincula iussit.
 Iuppiter est genitor, fert et sua nomina Perseus.
 Illa diu cunctata silet. Sed nomine Persei
 Audito, paulatim oculos ad uerba loquentis
 Sustulit, et tacitus uigor ad præcordia serpit.
 Quale sub æstiuum solem sitientibus herbis
 Languescit moriens florum decus, acta repente
 It cœlo pluuia, et largi de nubibus imbres
 Irrorant, redit ille uigor, redit ille colorum
 Mollis honos, spirant reuocatis floribus arua,
 Et lætæ cultis uiolæ renouantur in hortis.
 Ergo ut primum oculis lucem hausit, per freta torquēs
 Lumina, perquirat monstrum, sed Abantiæ heros
 Pro monstro cautem ostendit, Tum candida uirgo
 Porrexit iuueni dextram, calidusq; per ima
 Pectora respirat sanguis, totosq; per artus
 It tepor, et niueos tingit noua purpura uultus.
 Subrisit coniux, fixoq; in lumina sensu,
 Scitatur quæ causa mali, quæ ue orta parente
 Nympha subit, non ulla heros mea culpa. Deatū

DE STELLIS.

Ira mihi, formæq; parens sibi conscia damno est,
Ausa maris se uirginibus præferre, suumq;
Ostentans decus æquoreas armare sorores,
Hinc Nereus furit, hinc sæuarum rector aquarum
Oceanus, monstra ex imo ciet horrida fundo,
Quæ natam poenæ exposcant, nec te impie Cephæu
Mouit amor. Silet hic lacrimis miserranda cœortis.
Concipit his flammam iuuenis, mox talibus infit.
Abstineas lacrimis. ò, iam mea, nec tibi mater
Elenda, ferus' ue parens, aut ira inimica dearum,
Digna Iouis nurus, & felix iam coniuge Perseo,
Inecitq; manum collo, ac sua gaudia pandit.
Illi perq; oculos furtim, perq; ora cucurrit
Aura recens, quæ sensum animi, quæ gaudia menti,
Explicet, & toto depellat tristia corde.
Qualis ubi deprensa dies sub nube maligna
Dum squalet cœlum, & nigra Sol conditur umbra
Exurgens lato oceano, aut è montibus altis
Aura mouens fugat & tenebras, & nubila late
Diffundit, redit ecce polo lux ipsa sereno,
Concinuit thalamos felix hymenæus. & aræ
Corymbos oluere crocos. Ruit undiq; ab ipso
Niloq; indoq; ad tedas festina iuuentus,
Perseæq; Andromédæq; sonât, & littora, & amnes,
Et Cassi iuga, & ipsa arabum non hospita saxa,
Pulsatumq; nemus serum, rupesq; Promethei,
Ergo coniugium optatum, dulcisq; hymenæos,
Concordemq; torum, atq; unos coluere penateis,
Imperiumq; unâ sceptro tenuere superbo.
Atq; hinc tralati ad superos fulgentibus astris

Irradiant. memor hæc pœna fera uincula semper,
Semper torturas agitât. Crudelia Perſeus
Funera. Sunt enſes illi, ſunt uulnera curæ,
Gorgonei capitis ſemperq; inſignia præfert.

DE PERSEO.

Quo ſurgente aliquis ueniens in luminis auras
Si Phœbus quoq; gorgoneo ſeſe extulit ortu,
Si Maiors telo infelix rutilante laceſſat,
Quo Sol, aut quo Luna loco, dominuſq; locorum,
Nec felix ſtella occuſſet, cœlo' ue cadenti
Seſe agat occaſum uerſus regione ſeunda,
Huic caput auuſſum collo uiolenta bipennis
Auſeret, ut media truncus ſpectetur arena,
Aut etiam exoſis manibus, pedibus' ue queretur
Crudelis geminos, crudelia ſydera Piſces.
Vulnere ſeu crudo ill' acrimans, & corpore toto
Saucius, incuſet Phœbum, dictynniaq; arma,
Si media cœli è ſpecula luna uerit arcum,
Vſq; adeo inachides in noſtra pericula ſœuit.

DE PEGASO.

Nec uero monimenta hominum in teſtata reliquit
Iuppiter. At cœlo illuſtrans ueſtigia ſamæ,
Virtutisq; aperire uiam ad noua nomina iuſſit
Pegaſus hinc cœlo micat hic exordia fonti
Clara dedit, de quo ſacros fudere liquores
Pierides, quibus ora pii ſitientia uates
Admorunt, potuſq; ſacer liquor Hippocrènes
Impleuit mentes Muſis, & Apolline dignas.
Tum ſamæ quaſitus honos. Sua reddita ſamæ

DE STELLIS.

Premia pieridum decus, & Daphneia laurus.
Post autem emeritos cœlo exposcente labores
Pegasus effulget stellis. Tamen ipse laborum
Ac famæ memor, assuetas in pectore curas
Nascentum ingeminat, quibus arma, leuesq; sequatur
Quadriiuges, uersentq; agiles in puluere currus.
Nunc hostem insectentur equis, nunc hostica castra
Explorent, dubiisq; locum speculentur in agris.
Nec uero pedibus tantum, sed & acribus alis
Pegasus insiliit campo, & sese intulit auris.
Hinc his ingenium uelox, & rebus agendis
Dexteritas, ac cura uigil. Tum notior usus
Herbarum, medicæq; artis, queis ægra ferrarum
Corpora, queis hominum morbos, & uulnera curent,
Quandoquidem assuetus pratis, assuetus & herbis
Illarum studia ingenerat, nec inutile succi
Præsidium meditans, & opem mortalibus ægris,
Quorum opera illatus, cœlo inter sydera fulget,
Exoriens cum Piscis aquis ruit, aureaq; udo
Vellere per summos effert se bellua fluctus.
At contra cœani præceps delapsus in undam,
Ocœani senis undam, atq; antra liquentia Nerei,
Excutit aut currulacerum, aut è calce cruentum.
Aut dorso eiectum stygias deturbat ad undas
Pallentem, & uanos fundentem è pectore questus.

DE ENGONASI.

Hunc post exoritur iuuenis, quem fessa trahentem
 Genua uides ne, ne Alciden hunc rere, fugacis
Ista uiri species, fraudumq; instructa, doliq;

P ræcepſq; in facinus, non ut tela aſpera contra
 L uce palam, niſa hamento iaculetur adactò,
 N octe quidem, tenebrisq; atra graſſatur in umbra
 I nſidians, ſæuisq; inhiat ſimulata rapinis.
 H os animos curua effigies naſcentibus indit.
 C orporaq; extento iactent pendentiâ fine,
 I n gyrum cogant artus, & cerea membra,
 P erq; enſes moueant nudis uestigia plantis,
 S i Mars, & Dictynna ſuis ſpeculentur ab aſtris.
 S æuus ah occaſu ferrum, inſidiasq; minatur.
 S in Mauors quoq; fulmineam contorſerit haſtam,
 I llos flamma furens, uentoq; agitata fauilla
 V ſtulet, & picæi toſto de uifcere fumi
 A gglomerent, Serpat ſuccenſis offibus ignis
 F eruidus, atq; imis crepitent incendia uenis.

DE PRISTICE.

A ſt ubi cœruleo tingit ſeſe æquore Priſtis
 O ccumbens, ſi tunc haſtam quoq; Sithonius dux
 T orſerit, externi fugiant uaga flumina Nili,
 T yrrheniq; maris fluctus, & littora Calpes,
 N e turpis paſcant focas, armenta; Protei
 V iſcere paſta ſuo ſaturent, & hiantia condant
 G uttura, ſed ruſſum Ioniis in fluctibus ipſi,
 A egæoq; ſinu, magnôq; in gurgite ponti
 V enentur uaflos fortus maris, undiq; clauſos
 A ggeribus, quoties eo è littore ſurgens
 C œtus, & ipſe ſuo faueat naſcentibus ortho.
 C ernere erit latæ pelago uolitantia lina,
 E t circum triplici cinctos indagare ſalms

DE STELLIS:

Aequoreos, monstra inductis trepidantia septis,
Nec posse aut reperire uiam, aut prorūpere claustris
Ipsi de rate turrigera, aut è puppibus altis
Ferratis instant hastis, iaciuntq; tridentes
Pinnigeros. Imo referunt sese icta profundo,
Infixosq; trahunt squamosa ad tergora contos,
Viribus hinc defecta suis, & uicta dolore
Vulneris, albentes rursus tolluntur in undas,
Seminecesq; trahunt artus. At nautica pubes
Retibus inuigilans, funes agit, aut fera contis
Agmina perturbat, uideasq; indagne in una
Vrgeri armentum uasti æquoris. Ille trucidat
Ense ferox, hic sublata secat ossa securi.
Hic uncō trahit ad littus, prædāq; superbus
Ingenteis media tauros resupinat arena.
Pars laniat cultro insultans, & uiscera nudat,
In prædāq; uocat socium. pars agmine longa
Per remos, per transstra leui uolat incita saltu,
Retiāq; inclusasq; feras ad littora raptat
Ipsa suis diffusa humeris. sed lecta iuuentus
Auxilio uenit, ac uicino è margine tortis
Restibus innitens, & uectibus æmula ductis,
Oceanum secum, oceani & uiuaria tractat,
Et uersa pelagix uiuæ exponuntur in alga.
Nec mora cum rapidis in equis uectantur ad urbes
Finitimas, rostro & caudis minitanti monstra,
Hic latis strata in tabulis, suffixa ue ad uncōs
Ferratos, duplici horrescunt pendentia dorso,
Et squamosa rigent duris ad tergora pinnis.
Vrbis ipsa armentum ad Nerei, & spolia effera currit,

Ac montana ruit longe ad spectacula pubes.
 Sæpe etiam solem ad rapidum, fumos ue uolucres
 Suspendunt, sale sicca prius, perq; oppida late
 Exportant. It salsa maris fora per uaga merces
 In frustis concisa, & lancibus acta repandis.
 Forsitan & salis arentes durare lacunas
 Cura sit, & laticum sensus conuertere amaros
 In salsum, medio purgantur littore campi,
 Strataq; arenosis includitur area sepiis.
 Huc sapor ille grauis, tristisq; inducitur humor
 Inclusus lata cauea & circum aggere sepius,
 Paulatim sub sole liquens exudat, humiq;
 Lentescit, donec sitiens, rapidoq; coactus
 Igne, salem, uariosq; hominum concreuit in usus.

DE COLA PISCE.

Hæc pistris, sc'd quo cœli sub sydere natum,
 Quæ ue poli sub parte Colan re ar? alta Pelori
 Saxa uirum genuere, aluit quoq; sicilis ætna,
 Et puer humanos hausit de matre liquores,
 Instructusq; hominum curis, & ab arte magistra.
 Sed tamen ut paulatim ætas tulit, auia montis
 Nulla petit, nulla ipse feris uenabulatorquet.
 Littoribus tantum assistit, neptunniq; antra
 Sola placent, solis gaudet piscator arenis.
 Sæpe pater sinuâtem hamos, plumboq; onerantem
 Retia, nexilibus mater persæpe sagenis
 Intentum increpuit, dictisq; exarsit amaris.
 Ille autem irato sese committere ponto
 Audet, Nereidum & thalamos intrare repostos,

DE STELLIS.

Tritonum penetrare domos, Glauciꝑ; recessus.
Et tentare imi pulsans clausa hostia Nerei.
Sæpe illum Galatea cauo dum prodit ab antro.
Mirata est, stupuitq; uiri per coerula gressum,
Sæpe suas Aréthusa comas dum siccant euntem
Obstupuit simul & uitreo caput abdedit amne.
Nec uero maris occultos inuadere saltus
Addubitāt, ferro aut latebras uiolare ferarum
Ense canes, ense & tauros, ense horrida cete,
Et totas sese ante acies agit unus & antris
Includit. nātāt elato per Neréa telo,
Rheginoꝑ; mari, sicula & regnator in unda.
Nanq; etiam quo Scylla cauo fremit abdita in antro,
Cui latrant centum ora canum, centum ora luporum.
Exululant, ferro irrupit, siluere remisso
Ore canes, siluit rabidorum turba luporum
Victa mem. Scylla immanis dum pandit hiatus,
Perforat hic gladio assurgens caua guttura, ibi illa,
In latebras fugit, & ponti procul abdita querit.
Ingressusq; antrum iuuenis catinensis, adesa
Ossa hominum attritosq; artus, & pabula cernit
Dira canum, truncasq; manus, & pectora, & armos,
Tum puppes uidet effractas, diuulsasq; transtra
Saxa super, rostra æratis squalentia truncis.
Et iam tertia lux roseo surgebat ab ortu,
Cum iuuenis lætus spoliis, tantoq; labore
Summā petit, summæ nanti famulantur & undæ,
Et pelagus posito præstat se ad iussa tumultu,
Occurrit læta ad litus Messenia turba,
Gratantur matres reduci, innuptasq; puellæ
Mirantur

Mirantur, stupet effusum per littora uulgus.
 Ille suos per agit cursus, æstuq; secundo
 Et portum petit, et cursu portum intrat amico.
 Victorem pelagi è muris urbs lata salutat.
 Prædæq; per scopulos, strataq; exponitur algæ,
 Algæ Colan, littusq; Colan, Colan antra sonabant.
 Hinc omnem pelago uitam, atq; in fluctibus egit
 Nereidum choreis mistus, quem cœrula Protei
 Iam norant armenta, uagiq; per æquora circum
 Adnabant delphines, et Ionio in toto
 Mulcebat uario Tritonum buccina cantu.
 Sæpe etiam mediis sub fluctibus alta secantem
 Obstupere uirum Nautæ, quibus ipse reposto
 Mox scopulo, madidum exiccans sub sole capillum
 Horrentem cæcæ signat sub marmore cauem.
 Declinent qua arte, et cumulos uariantis arenæ.
 Quinetiam maris occultos instare tumultus,
 Incumbant quibus aut cœli de partibus euri,
 Quæq; die cogant atro se turbine nubes,
 Immineantq; hyemes pelago, et nox horreat umbra,
 Neptunniq; minas inceptaq; tristia monstrat.
 Hinc illi uela in portum, expediuntq; rudenteis,
 Acciueni ingentem Baccho cratera coronant.
 Ille autem gratam ut cepit per membra quietem
 Stratus humi, pelagoq; atrox desauit et auster,
 Non mora, spumantem in laticem se deiicit alto
 E saxo, relegens pontum, uadaq; in uia tentat,
 Sola illi intacta, et fatum exitiale Charybdis,
 Hanc timet, huic ausus nunquam contendere mōstro.
 Forte diem solennem urbi Federicus agebat,

Pon.

l

DE STELLIS.

Et promissa aderant celeris spectacula cymbæ
Victori meritum chlamys, ac super aurea torquis.
Hinc certant quibus est & uis, & gloria nandi.
Premia cælatus crater, atq; insuber ensis,
Ingentem tum Rex pateram capit, atq; ita fatur.
Victorem maris ista Colan manet, & iacit illam
In pontum, qua sæpe ferox latrare Charybdis
Assuevit, cum cœruleo sese extulit antro.
Insonuere undæ iactu, ac lux candida fulsit.
Sole percussa, & flammis radiantis aheni
Cunctatur iuuenis, fatoq; exterritus hæret.
At Rex ni pateram ex imo ferat ille profundo,
Vinciri iubet attutum, expediuntq; catenas.
Vincant fata inquit. fato & Rex durior, haud me
Degenerem aspiciet tellus mea, scq; sub undas
Demisit, quantumq; acer per inane columbam
Delapsus cœlo accipiter, sequiturq; feritq;
Iamq; alis, iamq; ungue petens, tantum ille rotatam
Per fluctus, per saxa secans, inum usq; profundum
Sectatur pateram, atq; illam tenet impiger, ecce
Delatebris fera proripiens, latrantia contra
Obiecit rabida ora canum, quibus ille nitentem
Pro Clypeo obiecit pateram, scq; ense tuetur.
Dumq; aciem huc illuc ferri iacit, & micat acer
Perq; Lupos, perq; ora Canum uersatus, & agmen
Datq; locum, rursusq; locum tenet, ilia monstri
Incumbens telo strinxit, dedit icta fragorem
Alta cutis, squama horrida sonas natat acta per undas
Stridorem hic illa, ingentem de faucibus imis
Sustulit infremuit quo æquor, caua rupibus ætna

Assultat, tremit æratis sub postibus antrum
 Vulcani. Sicula nutant cum moenibus urbes,
 Horrescitq; nouos procul Ausonis ora tumultus.
 Tum caudam explicans totoq; illata Charybdis
 Corpore, ter pauidum assultu, ter uerberè torto
 Excussitq; solo, caudæq; uolumine cinctum
 Illisit tandem scopulo, traxitq; sub antrum
 Impastosq; canes, et hiantia guttura pauit.
 Ille igitur cælo impulsus tellure relicta
 In ponto degit uitam, et fatum æquore clausit.

DE ARCTO.

Hactenus hæc nunc illa puer mihi suspice plaustra,
 Quæ nunquam oceano tingunt, sed cardine summo
 Voluuntur, parucq; ferunt sese incita gyro,
 Ut nunquam occasu, nunquam rapiantur ab ortu,
 Atq; illam metire oculis, quæ uertice in ipso
 Tanquam fixa micat noctu, tamen usq; uagatur,
 Obseruatq; polum, atq; axi uix mobilis hæret,
 Stella Lycaoniæ referens monimenta puellæ.
 Versa etenim quondam in syluis errauit, et antris
 Delituit. Sed uicta fame memor ipsa parentum
 Sæpe domos, ac rura petit, commisitq; uaccis
 Decubuit stabulo, et stetit ad fœnilia uincta.
 Illam pastores dum pabula nota frequentant,
 Sæpe greges inter duxere ad pascua, et inter
 Errauit pastos fera Nonacrina iuuenkos
 Sensisset uacua modulantem carmen in umbra
 Damonem, uacuum salu properabat ad umbram,

DE STELLIS.

Et cœtum immota suspendit arundinis aure,
Blanditurq; oculis, ac singula uerba canentis
Obseruans, lambitq; manus, sequiturq; uocantem,
Gaudet & ipsa sui laudari uoce magistri.
Hinc quibus affulsit nascentibus arcadis ursæ
Sydus, & è summo prospexit cardine uirgo,
His captos domitare urfos, immania corda,
His sæuum genus indomitos frœnare Leones
Cura sit, & socios canibus coniungere pardos
Per nemus, infœnemq; manu tractare elephantum,
Tum uerbis formare, acrem ut tolerare magistrum
Assuescat, socium armato dignoscere ab hoste.
Hic illis amor, hoc studium, sic imperat astrum
Exoriens. At si occasum declinet ad ipsum
Impastus leo, seu uiolentis unguibus ursus
Dilaniet, seu uicta fame fera dente cruen tet,
Si graue Threici minitetur stella tyranni.

DE ANGE.

Quid qui per geminas anguis conuertitur arctos,
Et trahit ingenti sinuosa uolumina cauda?
Hic Marsos dabit exoriens, qui uulnera cantu,
Qui sanent morsus, nigro qui sorte ueneno,
Vngvine pœonio, & succis medicentur, & herbis,
Qui ferro, atq; igni referantq; Machaona dextra.
Ast ubi ad occasum flexu leuiore rotatus
In spiram, petit hesperii uada lubricæ ponti
Letaleis passim morbos, & uulnera dente
Tabifico meditatur, & atro felle sagittas

Intingens, miscetq; malum per pocula uirus,
Regaleisq; epulas tabo inficit, aut boleto
Promittit certam dubio sub finere mortem,
Hæc coluber fata occumbens mortalibus addit.

ALTERNARI FATA VI

firma animi.

Talibus, atq; aliis seu declinantia in austrum.
Siue ad hyperboreum surgunt quæ sydera tractum,
Exercent hominem fati, mentesq; orientum
Sensibus afficiunt uariis, uariosq; agitant
Dant animis, unde et uarios formantur ad usus,
Estq; suum cunctis studium, et sua cuiq; uoluptas.
Sæpe tamen uis firma animi, resq; externa, lex ue
Alternant fata, aut genio aduersatur egestas.
Stat fatum tamen, et fato uis insita perstat.
Nec natura suas unquam inficiabitur arteis
In rectum, prauum ue uocet, uestigia seruat,
Vsque sua, et facilis per munera nota recurSAT,
Siqua forte locum dedit aduersata potestas.

STELLARVM FIXARVM VI

res maximas esse.

Multum opis obliquo septem quæ lumina cursu
Elabuntur, dant syderibus coniuncta repostis.
Diuities tamen ingentis, inopinâq; regna
Dant ipsa, Imperiumq; ima de plebe togatis,
Et seruos solio statuant, sceptrisq; decorant.

I i i i

DE STELLIS: I

Sed nec fida manent, certo nec fœdere perstant.
 Nam quantum cœlo tolluntur & ipsa reposto,
 Quôq; loco maiore aliquem statuere, magisq;
 E uexere, atq; ex imo ad conuexa tulere,
 Hoc magis affliguntq; solo, calcantq; iacentem
 Et miseris statuunt hominum spectacula rebus.

DE STELLIS REGIIS LEONIS, AQUARI, SCORPII, TAVRI.

Nunc iterum Iouis ad Zonam, bisse nâq; monstra
 Nate redi, patrisq; memor præcepta capeffe.
 Regia nanq; etiam regalibus ignibus astra
 Quatuor è cœli signis, regalia iura
 Exercent, ardet libyci ad præcordia Monstri
 Stella ingens, Stella auratis circum ignea flammis,
 Stella Iouis decus egregium, & mauortia cura,
 Cuius in exortu, seu cum tenet ardua mundi
 Sydera, curuato sese illi iunxerit archi
 Syluipotens dea, syluicolis dea cognita Nymphis,
 Diuitias illi immensas, fascēsq; superbos
 Fata parant, ille è castris peditemq; equitemq;
 Educens, bello domitas quassabit & urbes,
 Et populos late uictor ditione tenebit.
 Illum etiam ingentemq; animis, ingentibus orsis
 Ornabunt Regem sæptra, & Trabea aurea quondam
 Insignem dabit, & folio illustrabit eburno,
 Siqui ab hoc ipso nascenti arriserit astro
 Delia, & auriculae mygescant cornua fronti,

Bellatamen, belliq; æstum, durosq; labores,
 Irarumq; graueis causas portendet iniqui
 Stella senis, rutiloq; furens mars scuiet igni
 Cum nastum Nemées olim properantibus annis
 Diuertent antrum, & spelæa horrenda reuisent
 Tunc etenim fraudemq; senis, uiolentaq; tela
 Threicii iuuenis, suspectaq; comminus arma
 Indignans fera, sese in ceruicemq; iubasq;
 Colligit, obscuroq; fremens se proripit antro,
 Mugitq; auras, & cœlum territât ore
 Horrificans, pauet ipse senex, at ferrea Mauors
 Obiectat scuta, & tortam ferus excutit hastam,
 Sæq; caua condit galea, & sæuum exerit enseni
 Fulmineus quatit horrifonis Leo dentibus ora,
 Et parat assultu iam iam se inferre citato
 Quadrupedans, ruit exitum ad spectacula cœlum,
 Assensuq; deum uario fremit assensus æther.

Hæc eadem aduersa è parte, atq; fluentibus undis,
 Sydereis undis, & fonte liquentis Aquarii,
 Quare gale nitet uillis radiantibus ostrum,
 Nascienti euenient, ubi Delia culmine summo
 Aut cœlo exoriente suo ad stipulabitur ore.

Si quæras siculi mores, geniumq; tyranni,
 Et regnum crudele, aulamq; cruore madentem,
 Parsaq; per duras hominum præcordia senteis,
 Martius horrenti feret hæc tibi Scorpius astro
 Exoriens, seu cum medio dominatur olympo,
 Et uicina micat crescenti lumine Phœbe,
 Non toto quisquam cœlo crudelior ignis
 Vel sæuit face, uel flamma uiolentius astrum.

DE STELLIS.

Hinc & opes summae, summo & cum iure potestas
 Infidiis armata, & cædibus usa nefandis,
 Grassatorq; animus, & sparsa cruce libido.
 Hinc Acragas tremit, & clausus boue mugit atheno
 Infelix faber, & populis gemit ætna subactis.
 At contra oppositis tauri de sedibus, ardent
 Felices stellæ, non una in parte locatæ.
 De quarum radiis cum se, & sua cornua Phœbe
 Illustrans medio incedit pulcherrima cælo,
 Aut thalamos Aurora tuos somno excita linquit,
 Hinc auri uenas fluitare, Hermumq; T agumq;
 Vndantem, cumulos & opum, perq; atria uerri,
 Perq; aulas fulgere suis aulae Britannis,
 Luxuriare dapes mensis, fuluoq; metallo
 Tecta super radiare, ipsis penetratilibus hortos,
 Frondentisq; umbras æstiuum excludere Solem,
 Et uideas tabulata nouis fulgentia signis.
 Hinc populi fauor, hinc indulgentissima cura
 In populum, & data per plebem sua dona uiritim.
 Hinc etiam templa Idæis inuisa columnis
 Conduntur, splendentq; ebore, ac testudine postes
 Aurati, radiantq; adytis donaria sacris
 Ex auro, argentoq; & phidiaco cælata,
 Ac fama externas circumuaga labitur oras,
 Si qui felicitis ortus Latonia dextro
 De cornu bouis, atq; è sydere fecerit aureo,
 Aut regale decus medio ostentarit olympo
 Iuppiter, & læto placidus respexerit ore,
 Illum urbes moderantē, illum maria alta trahentemq;
 Armatas in bella rates, illum arma, uiriq;

H orrebunt, & equis uolitantem, & signa ferentem
I talaq; imperium tremet hoc sub uindice tellus .

DE STELLIS CLARIS AC LIMPI-
DIS. ARIETIS. SCORPII. SA-
gittarii. Capricorni. Piscium .

Nec uero reliquis obliqui in partibus orbis
S ydera non multa fulgent radiantia luce,
E t claro illustrant tenebrosam lumine noctem,
I llustreisq; uiros, & facta illustria reddunt.

Nam cui nascenti generoso effulscrit astro
H ellæus quadrupes, primo dum cardine surgit,
I lle potens opibus regum notescet in aula,
E t multo terram diues proscindet aratro .
I lle reget populos, & magna potentibus armis
D ux geret, & factis famam sibi quæret ab ipsis,
D ecumbens fato placido, insignisq; feretro
E fferitur, lacrimas interq; atq; ultima dona,
S i facilis placido annuerit quoq; Iuppiter ore.

Nec non horrentis Scorpïi de tergo fulgens
S tella micat, late ardenti spectabilis igne,
E cuius radiis, & opes, & larga supellex
F unditur, & multo comitata potentia fastu.
Q uod si felici radios Iouis aureus ardor
A diiciat, longe summi cumulentur honores,
E t longe primis ornentur fascibus ædes.
P rimi etiam longe procerum extollentur in aula,
E t primi regum soliis loca iuncta tenebunt.
S ed mors saua manet, offensi principis ira .

DE STELLIS.

Semiferi quoq; tecta senis fulgentibus astris
Clara micant, nitet & facibus radiantibus aula
Hinc illustre uirum genus, hinc generosa propago
Exurgit, magisq; potens sese afferit actis.

Imperio subiget populos, noua moenia condet,
Diruet hostileis urbes, & classe profundum
Instructa leget, & foedabit sanguine pontum,
Strage uirum insultans, & multa cæde superbus,
Victricesq; manus, terraq; mariq; potenti

Imperio reget, & domito tandem hoste cruentus
Occumbet lato insigni, atq; ante agmina uictor,
Tarpeius cui sorte pater Chironio ab antro
Fulserit, ac nitidis sese coniunxerit astris

Exoriens, placido & moueat sua temporanum.

Aegoceros quoq; nigranti sub nocte per umbram

Ilustreis effert radios, Quæis pectora nati

Ignescunt, mentisq; suum tenuatur acumen.

Et fortuna domus multa clarescet opum ui,

Cuius in exortu si se Latonia, si se

Addiderit socium belli deus ensifer Heros,

Nascentur qui cæde hominum, qui sanguine fuso

Lætentur, quæis bella animo, & crudelia curæ

Proelia, sub quorum imperio peditumq; equitumq;

Incedit legio, & campis gradietur apertis,

Et quos fata manent ipsi quoq; debita bello.

Irradiat post sub Phrygii mœmenta ministri

Stella nitens, quæ iustum animis, rectumq;, pbumq;

Suadeat, & magnos olim promittat honores,

Quæ populos late subdat, quæ regna merenti,

Decernat, soliq; decus sublime superbi.

Si Saturnius hanc radiis pater aspiciat æquis,
 Si nato adiungat vires saturnus amicis
 Et patri proprios, & duo latois honores
 Coniungens lato ostentat sese aurea vultu
 Culta comam, uariisq; caput circumdata gemmis,
 Quæq; soror Phœbi, & possit Ioue nata uideri.
 Nec uero non & Veneri sua cura, ducumq;
 Bellorumq; nec arma timet generosa uirago,
 Quæ Martem clypeo, galeaq; adamantideq; harpe
 Instruxit, dum prima Gyges in claustra tonanti
 Intorsit saxa, & ferratum in limina uectem.
 Quæ face ter iaculo immanem gladiôq; Ophialtem
 Ambussit, dum mento illi riget horrida barba
 Illuue fœda, & squalenti emarcida cœno,
 Quanta nec hirsutis tercentum pendeat hircis
 Nidorem incensa, & sæuam dedit uista Mephitim,
 Quæ somno superi excitæ, rapido armatumulæ
 Expediunt, ciet ardenti Venus agmina torre.
 Forte etenim Cytherea toro surrexerat, & se
 Martis ab amplexu Nocturnis usa tenebris
 Surpuerat, resq; diem properabat ab ortu,
 Quo furta, & longe cælaret gaudia noctis.
 Prima igitur uenientem hostem Dea sensit, opemq;
 Prima tulit, sed longe illi laus maxima, quod iam
 Terribilem galeam tractare, atq; ære rigentem
 Coniferam, ingentē, atq; igneis flammisq; uomentem
 A usa, quod iratum comitata ad moenia Martem
 Ante illum iaculata facem, atq; è turribus ignes,
 Nobilis & facie, & generosis nobilis ausis.
 Ergo ubi candenti sese Dea iunxerit astro

DE STELLIS.

Exorietur, fulget notus quo sydere piscis,
 Et Phœbe nitido felix decurrat olympo,
 Nascentur, quos religio, quos æqua, piūq;
 Oblectent, cultusq; deūm, & reuerentia casti.
 Nascentur, qui classe maris uada cœrula uerrant,
 Qui terrarum obeant uarios, uario ordine tractus.
 Illi etiam ingentis animos ingentibus actis
 Adiungunt, & bella animis ingentibus audent
 Et pelago, & terris gerere, ac fera prœlia miscere
 Victores. sed amor media inter tela recursat,
 Victoremq; hominum subigit dea uirginis armis.
 Atq; utinam non regum odiis, non sæua per iram
 Contingat mors, & fato rapiantur iniquo.

DE AENEÆ.

Talem olim rapidas Phrygi Simœntis ad undas
 Aeneam Dea progeniuit, quem fortibus armis,
 Insignemq; animi iuuenem tot adire labores
 Impulerint, & fata nouas exquirere sedes.
 Hinc humeris patrem, inde Deos, & sacra ferentem
 Iactatumq; mari magno, Libyosq; per æstus
 Accipit uirgo hospitio, iunxitq; hymenæos.
 Mox fineis quærentem Atauū, Thybridisq; recessus
 Infrantem, regna excipiunt, dotaliq; arua.
 Hinc atrox bellum exoritur. pro coniuge certat
 Hinc rutulū manus, hinc fulgentibus arcades armis.
 At tandem uictor potitur, regnoq; toroq;
 Sed fato cadit infelix, cœua ad antra Numici.
 Hunc Libyæ quondam errantem per deuia mater

T utata est, hunc turbatis aquilonibus actum
 Eripuit mediis è fluctibus, hunc & in arcto
 Bellorum casu, Simois cum & Xanthus, & Ilii
 Sanguine mandrent campi, & mare cadibus horrës
 S cuta uirûm, galeasq; & fortia corpora uersat,
 I psa enses, ac tela inter, flexusq; rotarum
 A stitit, & graue pronato fert saucia uulnus,
 N on potuit tamen immitis placare fluenti
 C rudeleis latices, præfixaq; saxa sub undis,
 V sq; adeo nec fata deûm mutare potest uis.

DE MOTV COELI.

Digrediens hæc ante puer non dicta docebo,
 T u memori mea uerba animo, ac sub pectore conde,
 O mnia clauduntur coelo, cœlum omnia secum
 M ole sua rapit, & celeri uertigine torquet.
 I mmotumq; nihil patitur, tamen intima tellus
 S tat semper, medium quoniam concessit in orbem.
 S tant axes, quibus ipse super uersatur olympus.
 I psa quidem oceani circumq; intrâq; sonanti
 A lluitur tellus fluctu, ac uelut insula toto
 I nsurgit ponto, & mediis stans prominet undis,
 Q uas cursu uaga, & alterna sub luce resurgens
 L una ciet, luna æstiferos motura tumultus.
 I am terras, pontumq; unâ complectitur aer
 H uc illuc uentis agitatus, & æquore aperto
 R aptans imbriferos piceo cum turbine nimbos.
 Q uidquid enim tellure ima, ac rorantibus undis
 E xhalat, passim huc sublato corpore fertur

DE STELLIS.

E uectum Solisq; rotis, lunæq; quadrigæ.
D ensatum mox in nubes, pluuiamq; liquefcit.
I pfa autem Luna in primis fluitantibus auris
I mperat, & cœlo citimos cum torqueat axes
A c spatîo breuiore rotas agat, usq; Decrum
C onfîlia explorans, & opes, & castra, serenos
N unc præfert uultus, rutilo nunc uelat amictu,
A ut Feruginea procedit nubila pallâ.
M ultum etiam quibus insignis digressa feratur,
A diuuat, & peragret signi qua parte Tyrannus.

DE SIGNORVM QVA LITATIBVS.

I gnea uis pecori phryxæo, & cornibus aureis,
I gneus & Libyæ uigor est, rabiesq; Leoni,
C andentiq; senex iaculatur ab igne sagittas.
P hillyrîdes. nam terrestris uis insita tauro,
I nsita Virgineæ Spicæ, Aegoceronis & astris.
N am geminis placet aer, aeruq; recessus,
H os puer Idæus præbat, hos Pometia uirgo.
A t cancro fluuiorum amor, æquoreæq; lacunæ
P ermansit, iuuat unda, iuuant stagnantia claustra,
P iscibus idem amor est, eadem quoq; cura Nepai.
H inc uariant Lunæ uires, pugnantq; uicissim
S igna simul, nec certa fides uariantibus auris,
H inc tempestates, atq; inconstantia cœli
S ucceditq; auster boreæ, pluuiumq; sereno.
A c mediis persæpe caloribus horruit aer,
C um grando in solidis percrebruit horrida tectis.

DE INÆQUALITATE
dierum, ac noctium.

Quin etiam uariant solis uiresq; uicesq;
Quod cœli situs & signorum præstitit ordo
Obliquans, unde alternant, noctesq; diesq;
Ac tempus circum spatii se uersat iniquis.
Quattuor in parteis quanquam diducitur annus,
Aequa sed à mediis ducuntur tempora signis,
Queis medium luci, atq; umbris sol diuidit orbem,
Præcipiti loca celsa gradu, quæq; ima dehiscunt,
Dum certant inter sese, fuguntq; fugantq;
Nunc nocti cedunt luces, nunc solibus umbræ,
Aduersisq; uagantur equis & frigus, & æstas.

DE SIGNIS MOBILIBVS FI
xis, & communibus.

Omnia principio properant, medioq; morantur,
At finis neutrum retinens moderatur utrunq;
Temporis hinc uerni quadrupes Nephelaius autor
It properans, semperq; suas festinat ad herbas,
Nec mora, nec requies, manet ad præsepia taurus,
Ver manet, insistit bos indefessus aratro
Incumbens operi, incumbit quoq; purpureum uer
Per syluas, per prata, & cœpto perstat in ipso.
At geminis modus est, dum uer declinat, & ardens
Procedit cœlo indomitis feruoribus æstas.
Hinc pæari aurato uis mobilis, at sua tauro

DE STELLIS..

V is constans, solidum robur, stabilisq; potestas,
V is Media est geminis utraq; à sydere ducta,
Communisq; vigor, quæ cætera signa sequuntur
Ordine nexa suo seruant hunc certa tenorem.

DE SIGNIS TARDIS, ET VELOCIBVS,

Nec uero quæ signa austro digressa feruntur
In boream, non ipsa obliquis curribus ortum
Accelerant, raptantq; habiles ad fræna iugaleis,
Hinc ortus breuius spatium obliquantibus astris
Hinc properans Aurora rubentibus aduolat alis,
Ingeminat lux, ingeminant opera, atq; labores.
At contra quæ de Boreæ regione recurant
In Libyen, ea decliui, properantia cursu
O cæano immergant sese, obliquantq; sub æquor
Aethiopum, inde ubi ganges referuntur ad ortus,
Insudant cliuo, ac sursum recto axe supinis
Vix referuntur equis. subit hinc mora longior æquo,
Augenturq; ortus spatia, & nox crescit in umbra.
Decrescit labor, accrescit requiesq; soporq;.

QVAE SIGNA, QVOS VEN TOS EXCITENT,

Ventorum quoq; uis uariat uariantibus astris.
Igneæ præcipitem Boream, & minitantia claustris
Arctois signa emicunt glaciemq; niuemq;.
Sæpe tamen uicino Aries detramite, Cauros
Immistum

I mmistum Zephyro, ac Boreæ genus euocat antris.
 Q uis credat, gelidos flatus Iouis excitet astrum?
 E xcitet humenteis Mars, atq; Atlantis ab undis?
 S igna etenim maris humectos referentia fluctus,
 O ceani occiduos æstus, auramq; Fauonii
 S ollicitant, tamen & libycis procul excita arenis
 F labra cient, Zephyro cognata frequenter, & austro,
 H unc prono è cœli tractu, atq; hyemalibus oris
 E ducit Dea, cœrulo quondam edita ponto,
 E ducunt astra auripedi consortia tauro.
 Q uin eurumq; nonumq; unâ Capricornus utrinq;
 C ommistum genus, exhibit bicoloribus alis.
 A st eurumq; euriq; domos, nabata æq; claustra
 S aturnus tenet, & gangetide regnat in aula.
 N onnunq̃ Solis radiis calefactus, & igni,
 S uscitât horridas stridenti Aquilone procellas.
 T u uero terræq; situs, & flumina, & ipsos
 A spice arenosi tractus maris, aspice monteis
 M ontibus impositos, & declinantia in imas
 C onualleis loca, & aeris super indita saxis
 O ppida, non idem obtutus, posituraq; mundi
 O mnibus est eadem, nec Sol uagus omnibus idem,
 N on similis natura soli, non aeris aura.
 H inc uariat cœli uis, & natura locorum,
 D iuersæq; uices rerum, atq; euenta per orbem.
 A strorum quoq; dissimiles uiresq; uicesq;
 T emporæq; inconstansq; dies uariantibus umbris.

QVI PLANETAE DIVRNI SINT,
 ET QVI NOCTVRNI.

Pon.

m

DE STELLIS. 7

Sydereis nocturna umbris Latonia gaudet,
 Gaudet Nocturnis tenebris Erycina, suumq;
 Illecebris trahit hæc nocturna ad gaudia amantem.
 Ille dolo lætus, furtisq; accommoda captans
 Ocia, per tenebras gradiatur speculator opacis.
 Lucem odit, memor & uulcania uincula, & artes
 Phœbeas cauet, & cæca insidiatur in umbra.
 At lucem currusq; aurora, & lampada solis
 Miratus pater Altitonans, miratus & ipse
 Falcitenens Deus, occultas odere tenebras,
 Exultantq; die, gaudentq; patentibus auris,

CVR ALII ALBI, ALII nigri sint homines.

Miretur nigrum Aethiopem crispante capillo
 Albis, & argenti Germania subdita cælo.
 Miretur longamq; comam, candentiaq; ora
 Germani Nomas, & lati niger accola Nili.
 Illum sicca siti, sæuq; exusta calore,
 Torrida; assiduo uicinia solis ab æstu
 Vrit, & inæcto tingit nigra corpora fumo,
 Contrahit & teretem per adusta foramina crinem.
 Huic concreta gelu, niubusq; oppressa malignis
 Quæ regio riget arctois subiecta pruinis,
 Vicinum è glacie candorem aspergine cana
 Linit, & niueum diffundit in ora colorem,
 Ac multa irrorat madefactum sanguine corpus.
 Inde fluit coma longa, & opacant ora capilli.
 Hinc uariat gens ipsa inter flammamq; niuesq;

A tq; alios referunt alia in regione colores,
 Quos cœli miscent ignes, errantiaq; astra.
 Hinc Phœben niuæ latari uellere, lanæ,
 Saturnumq; atro rursusqualescere amictu
 Dixere, ac rutilo Martem exultare capillo.

DE ORIS VARIETATE.

Nec tantum color, Ora etiam, effigiesq; uirorum
 Dissimiles inter sese prolisq; patrumq;
 Nec matri sua nata, nec uno è germine creti
 Assimiles, nec neptis auo, aut soror ipsa sorori,
 Vsq; eadeo cœliq; Situs, et sydera, et ipsi
 Dii uariant, ac signa quibus sua plaustra reuoluunt.

DE VARIETATE MORVM.

Quin uariant etiam mores, et pectora sensus
 Diuersos agitant, studia et non una sequuntur.
 Hinc animi secreta alto sub pectore condit
 Consilio grauis, et casus timet usq; futuros.
 Et parat parto, et prouisa negocia differe
 Cunctator, quoniam Saturni hoc imperat astrum.

Ille fidem, testeisq; deos, conceptaq; uerba
 Posthabet, et rabidos irarum ancitat æstus
 Immitis, promptusq; manu, uiolentus, et exlex,
 Hos mores quoniam Martis ferus indidit ardor.

Ast alium, insignemq; animi, et præstâibus ausis
 Nobilitat Sol, et generoso corde superbum
 Inuitat studio Imperii, atq; extollit in altum,

DE STELLIS.

Placentemq; aras diuūm, & pia uota ferentem.

Sunt quos & splēdor iuuēt, atq; exulta supellex
Ornatusq; domi fulgens, laqueariaq; aurea,
Et tyria uestes, uiloso & purpura limbo
Hos populis longe acceptos Latonia Luna
Commendat, fauor hinc, & amica gratia plebis,
Ingeniumq; habile, & rebus uis apta gerundis.
Est illis mite ingenium, & sibi pectora recti
Conscia. sunt animi præclara ad munera nati.
Iustitiamq; colunt, & inest reuerentia ueri,
Et sincerus amor, pensi quoq; sedula cura,
Nil præceps, etenim Iouis hos sic temperat astrum.

Temperat ast alium ueneris nitor. hinc nitet illi
Cultus, & aurato fulgens noua purpura textu.
Luxuriat domus, ac lucos flant tecta sabæos,
Et passim nitida Charites dominantur in aula.

Scitatur rerum causas, & suscitāt arteis
Ignotas solers, facundaq; pectora uersat
Mercurius, ueterum repetens monumenta uirorum,
Dum linguae pretium, dum famæ affectat honorem,
Ignotum & patitur nihil, & contemnit inerteis.
Hos mores nascentum animis errantia septem
Sydera dant, sed longe alios immista uicissim.
Ingentes hinc uirtutes, ingentia rursum
Ducuntur uitia, & nusquam mortalibus unum est,
Ipse idem sibi dissimilis, iuuenisq; senexq;.

QVAE SIGNA, QVALES SEN
SVS EXCITENT.

Signa quoq; aduerso sibi diffidentia nisu
 Dant uarias animorum arteis. nam prædita motu
 Signa cito, celeres sensus, agitataq; longe
 Ingenerant studia, & penetrabile mentis acumen,
 Atq; habileis ad laudem animos, ciuiliq; acta
 Accendunt, Hos circa deûm, & solertia cœli
 Rimanteis rerum causas iuuat. His furor ille
 Fatianus mentes agitat, panditq; futura.
 At curas animi tacitas, frontemq; seueram,
 Et pectus graue consiliis, rigidumq; tenaxq;
 Iudiciumq; immotum, & uerba sonantia uerum
 Fixa dabunt, eadem argentiq; eadem æmula honorû
 Fœmenta adiciunt animis. hinc densa clientum
 Agmina delectant. hinc & certamine in omni
 Peruicisse uolunt, commentaq; pectoris acri
 Contendunt studio, atq; opera peragenda tenaci.
 Signa bicorporeis rursum uariata figuris
 Instabileis reddunt animos, sensusq; uaganteis
 Alternant, nil certum unquam uariantia corda
 Insequitur non firma quidem sententia. uerum
 Mens habilis, resq; ad uarias uersatile pectus.
 Hos amor, imbellesq; Lyræ, Somnusq; Venusq;
 Ociq; ignauos reddunt, & Salmacis, & fons,
 Quæq; tegunt nitidum frondosa umbracula fontem.

QVI PLANETAE QVIBVS SI-
 gnorum dominantur triangulis.

Quin etiam Leo getulus, nepheleidq; astra
 Hæmonio cum heroe, sagittiferisq; pharetris
 m iib

DE STELLIS.

Exercentq; maris animos, & mascula iura
Tutantur, gaudentq; die, duabusq; diurnis.
Hinc lucis pater, horarum pater, ætherius Sol,
Tarpeiæq; arcis custos, qui nubila uersat,
Ductores aciem hanc uiolenta in prælia raptant.
Illi ductorumq; animos, & prælia, & artes
Imperio assueti referunt gentemq; uirosq;
His animis, his & studiis, his pectora curis
Instituunt. At foemineæ Cytherea cohorti,
Quæq; soporiferis uehitur Dea Cynthia bigis
Dant signum, sed mox tacitas iuuat imperioq;
Vtuntur leuiore duces, se gnisq; capeffit
Iussa phalanx, ferturq; animis mulieribus hærens.
Inde suos populis mores, animosq; ducumq;
Præscribit leges, decretaq; munera sancit,
Hinc legio geminorum, arguadq; robora fratres
Ingenteis tollunt animos, ingentiq; audent
Luce palam, tenebras odere, atq; abdita facta.
Hos animis, hos consiliis, hos pectore, & armis
Hortantur Latii Deus, atq; Atlantide cretus,
Communemq; aciem, concordis fœdere curant,
Et scribunt sua iura, urbi, plebiq; patriq;
Agmen agit quartum belli Deus. Arma, tubæq;
Circumstant. Cytherea illi comes hæret & alto
Quæ Cyntho dea fert rigidos uenabula in urfos.
Hæ Martem comitata his agminis altera cura,
Nocturnisq; dolis in castra inimica feruntur,
Quæ nam, quæ rogo causa deos, mortalia ubi arma
Obuersans inter rapidas agis ense cæteruas
Impellens, cuneosq; uirum, ferâq; agmina equorum,

Immanem nunc te tigris dente, ungue cruentum
 Cernere erit, rutilos foedantem sanguine campos?
 Nunc latos referentem armos, cauiq; ora leonum,
Ipsam aciem? densosq; globos, ipsa agmina ferro
 Sternentem, simul ense equites, peditesq; metentem?
At cælo diuûm ante oculos, muliebria sectans
 Consilia, illarum obsequiis tua munera, & artis
 Bellorum, bellorum artis, crepitantiâq; arma
 Ascribis. quantum illecebræ, quantum aurea possunt
 Cypridis ora tuæ? quantum nox? illâq; noctis
 Gaudia? quinetiam, in tenebris, in nube maligna
 Aspirans Phœbes thalamis, furtiua per umbras
 Oscula, & attractus tentasti ad pectora molleis.
 Hinc frater, quem nulla hominum res, nulla deorum
 Prudentem latet, hæc stolido maledicta tyranno
 Obiectare ausus, dictisq; adiungere pondus.
 Furtis te natum, illecebrisq; dolisq; de arum
 Castra iuuent nocturna, & fœminei comitatus.
 Cæde die. iactantem te, & tua facta sonantem
 Cristato capite, in tenebris, tibi nocte, tibi umbris
 Plaudentem, spolia è thalamis sine cæde parantem
 Miretur Charitum chorus, & Vulcania coniux.
 Cæde Polo, fucosq; genarum, unguentaq; amantis
Isequere, atq; alium syluis meditator Adonim,

DE STELLIS.

IOANNIS IOVIANI PONTANI DE
STELLIS AD LVCIVM FRAN
CISCVM FILIVM.

LIBER .V.

Vnc mihi quæ uirideis colles, ra
rantiaq; arua,

Quæ iuga gratorum nemorū,
ac uiridantia ripis

Flumina, quæq; uagos colitis per
deuia fonteis (te uocati.

Aeriæ aspirate! auræ, atq; faue

Tethyos æternæ clarum genus, inclyta solis

Progenies, quas Oceani bipatentibus antris

Enisa est, decepta dolis, & Apollinis arte,

Dum Tethys miscrum toties excludit amantem,

Nanq; quiescebat clauso Dea nuda sub antro,

Cum deus ad posteis tacitus rimatur, & omnem

Exploratq; aditum, fraudemq; in pectore uersat

Ingecalens. spectat, simul & timet ipse uideri.

Mox abit in tenuis radios, rimamq; per arctam

Ingressus, fruitur thalamo, & noua gaudia carpit.

Intumuit Dea compressu, atq; absente marito,

Cælat onus, decimo Oceanus dum sydere Calpen

Diffringit, pontum & terris immittit apertis

Victor, & extremam pergit tentare Mæotim,

Commotus fama, & generosæ Virginis annis.

Prodistisq; utero tacitæ, & latuistis in umbrâ

Oceano redeunte. etenim pater ipse uideri

Vos uenit, tenuis animas uix sensibus auctas.

Nocte quidem latitare antris, at luce vagari
 Et pelago, & terris, atq; aera currere apertum,
 Solarisq; æstus hominum, & mulcere laborem,
 Longarum & uoluit curas lenire uiarum.
 Ergo agite ò mihi cultæ auræ, oceanitides auræ
 Et Tethyproles, & Apolline digna parente,
 Este mihi comites, terris, pelagoq; uaganti,
 Mecum iter inceptum terite, & spirate canenti.
 Vos ego Benaci ad ripam, atq; ad flumina Mantûs
 Sistolam audax. Hic Andriadum selecta sororum
 Carmina, & Aonios lætæ excipietis honores,
 Quos olim memores diuûm referetis ad aures.
 Ipsæ meleteum ad fluuium, smyrnetidaq; undam
 Populeo statiam thalamo, atq; umbrante saliceto.
 Hic Dryadum teneris iuuat indulgere susurris,
 Cernere & errantibus per mollia prata napæas.
 Hic plectro resonantem aureo, testudine & aurea
 Calliopen, caput ad uitrei, & caua cornua fontis,
 Atq; animis ueteres referentem carmine curas,
 Et uacet audisse, & uacua repensisse sub umbra.
 Nanq; suo & gelidus arsit quondam igne Meletes,
 Pierius dum sæpe Chorus sese abluit amni,
 Et mersat liquidis argentea corpora Lymphis.
 Concipit hic Deus ardenteis sub pectore flammæ.
 Mœret, amat, solôq; amens tabescit in antro.
 Virginibus facies eadem, atq; eadem omnibus ætas,
 Idem habitus, par & uox, & uariantia cantus,
 Par amor in cunctis. unam, sequiturq; cupitq;.
 Vna tamen quæsit, dubium, & sententia differt.
 Quæ Clio fuit, est Eratô, quæq; ante Thalia,

DE STELLIS.

Melpoméne est. errant flammæ. furit ardor in una.
 Illa quidem incertæ est. urit uagus ignis amantem.
 E latebris parat insidias, ut nulla deorum
 Non fuerit tentata. huic oscula raptæ per amnem
 Abstulit. hanc syluis fugientem aggressus in altis,
 Implicitatq; manu ceruicem, oneratq; lacertis
 Iam iam. sed duræ remorantur brachia sentes.
 Illam spelunca in media, aut uiridante sub umbra,
 Vitantemq; æstus, & curas uoce leuantem
 Nipastor ruat auxilio clamoribus æctus,
 Comprimat, & primæ potiatur flore iuuentæ.
 Tandem siue ea Calliope, (sic fama putauit)
 Siue Erató, aut longo decepta Polymnia somno
 Vim passa est. tumuere uteri. ast ubi prodiit infans,
 Quo factum commune chorus cælaret, in altum
 Itt perperans Helicóna. Chion mox. hinc Colophonē,
 Inde Rhodon, repetitq; tuos post Smyrna recessus,
 Hinc ad centiforem Nili subit hostia Theben.
 Indicat ægyptus partum. At memor ipse sororum,
 Et famæ memor, & quoduis in crimine tantum est,
 Musarum nequis prolem putet, autor Apollo
 Eripuit puero lucem, & caualumina condit,
 Vnde oculis capto nomen permansit Homero.
 Et patria incertæ est, dubioq; autore parentes.
 Hunc uos ò, mihi cultæ auræ, oceanitides auræ
 Implentemq; tubas, cuneosq; in bella uocantem
 Miratæ, Xanthū ad rapidū aut Simoentida ad undā
 Et sisteris iter, gelido & refouebitis amne.
 Ipse sedens uiridi in ripa, ac uariante sub alno
 Nunc diuos, nunc héroas uocet acriter in arma,

Nunc deses uina, & choreas, & pocula cantes,
 Aut Venerem, & blandos recinat lasciuus amores,
 Vulcaniq; dolos, & coelo cognita furtâ,
 Quæq; olim longo memores repetatis in æuo
 Dum placido sermone uiam, ingratosq; labores
 Et iuuat hausisse, & gressus moluisse canendo,
 Fando etenim leuat, & labor, & uia fallit euntes.
 Hoc nos, hoc Nate auspiciū, datâq; orsa sequamur.
 Cantantes iter ingredimur, comitantur & auræ.
 Te uero mihi certa uia dux inclytæ cantu
 Vrania dum longum iter, & spatia ardua circum
 Dum tantum Maris, & uastæ telluris obimus,
 Perq; locos cultu uacuos, squalentiâq; arua
 Erramus (superanda etenim iuga frigida Tauri,
 Tranandæq; alpes, promotâq; culmina coelo
 Caucasus, & superis iam iam calcandus Imaus,
 Qua Gangem large undantem, gangeticâq; antra
 Emittens hinc, inde per horrida saxa rotatum
 Deuoluitq; Indum, collectisq; amnibus auctum,
 In mare Patalium septena per hostia fundit)
 Interea canere insuetum iuuat, & iuuat ipsis
 Digredientem orsis, & carmina culta sequentem
 Terrasq; æquorâq; mulcere, atq; æra cantu,
 Et fandi decus extremis adiungere rebus,
 Sic tibi Sebethi, crescit quæ ad flumina Læurus,
 Non austrum urentem, non sæuos sentiat imbreis,
 Sed gelidi foueant rores, sed minor aura,
 Et passim riguis inoleſcant lilia pratis.
 Ipse quoq; ignotos referam per carmina lusus
 Digrediens sæpe, & cœptis dilabar ab ipsis

Quo labor, insudatum iter, & uia iniqua leuetur.

DE TERRIS ARIETI AC MARTI
SVBIECTIS.

Nam tibi terrarumq; situm, & cui subdita monstro
Quæ regio, & sibi quemq; locū, quod uendicet astrū,
Expediam. Iacet extremis in partibus orbis
Oceano cincta, & pelagi resonantibus undis
Gens Orco sata, gens Ditem commenta parentem
Cœruleis quondam tellus habitata Britannis.
Hanc contra iacet argenti Germania campo,
Diues aquis, diues nemorum uiridantibus umbris,
S'auarumq; parens fecunda, altrixq; ferarum.
Martius hæc quadrupes gentē, atq; hæc littora seruat
Bellator quadrupes, fuluis qui cornibus horrens
Ad pugnam uocat, & torua ciet agmina fronte
Insignis uillo, sed longe insignior ausis
Pugnarum. ipse è cœlo, ipse & de limine Olympi
Iam quassans caput, & tereti ceruice coruscans,
Iam frontem ferus excutiens, iam cornua iactans,
Sydereosq; deū campos, rutilantiq; arua
Prosubigens pede, & aurato subuellere crispans.
Hinc Gallos sæuum genus, atq; immania corda,
Quos Rhodanus secat, atq; Liger refliuentibus undis.
Hinc gentem indomitam, & gaudentia pectora cæde
Bastarnas ciet ad pugnam, & fera suscitât arma,
Armâq; pilâq; hamentatâq; tela Cateias.

Tum deus armipotens secū noua gaudia uersans,
Inspectatq; ferum, & pugnacia cornua laudat.
Mox hastam dextra excutiens, & uertice conum

Flammantem, ac longe iaculantem incendia cristam.
 E rigit in pedibus seseq; & concutit arma
 Horrisonans. Ecce hic geminae de uertice flammæ
 Scintillant. hæc agitatae euris per inane feruntur
 Incensæ, facibusq; auras, atq; aera signant,
 Teutonicosq; petunt saltus, uadaq; inuia Rheni.
 At circum populi longe, lateq; colentes
 Ignescunt calido afflatu, & fax martia sæuit.
 Scintillis etenim alterius temerarius ardor
 Incensus furit, & truculentia fortibus ausis
 Effera, At alterius effert calefacta fauillis
 Indomitum caput, ac uiolenta superbia uoce
 Intonat, & nigro rabies armata ueneno,
 Fœda ungues, impexa comas, & dente cruento.
 Qua gressum mouet & saltu se tollit Erinnyis,
 Crine minax, hac erranti discordia passu,
 Irraq; uesanusq; furor comes additur, & lis
 Ipsa quidem ardenti spargens incendia dextra
 Euocat è latebris bellum, ac sese instruit armis
 Sic ubi spinosis in sepibus horridus ignem
 Iniiat agricola, & flammæ agit Euræ euntes
 Omnia candescunt circum loca. candet & aer
 Ignibus, insolita feruent sola subdita flamma.
 Hic antro exçitus coluber, minitantiq; ora
 Attollens, oculis ignem uomit, & ruit alto
 Pectore cœruleus squamosaq; tegmina uerrens
 Puluereum sulcat spiris iter. æstuat ira,
 Ingeminat calor, & rabies nigrescit eundo.
 Atq; illi collo, atq; elato pectore liuet
 Virus, & erranti maculantur terga ueneno.

DE STELLIS.

Nunc caudam explicitans, sinuosâq; tergora uertens
Labitur, & toto capite exilit, ac uolat acer
Per frondes, per saxa ruens, nunc pectore toto
Eminet, ac tergo sese exerit, & micat ore
Toruat hœns, linguisq; ferus iacit atra trifidus
Vulnera. liuescunt sparso nigra pabula felle.
Ergo incompósito confestim in bella tumultu
Currit ab arctoïis scopulis furialis Iberne,
Exerit è ripis Tamesis caput, exerit ingens
Albis, & incertas uoluens Garienus arenas,
Vistulaq; & summo decurrens monte Sueuus.
Ecce uident senonum populos, latèq; uagantis
Vangiones trahere armatas in prælia turmas,
Lugosq; Creonasq; & cæto Elueonas arcu.
Et Cymbros gladio insignes, & Saxones hasta.
Ac falcata truces qui raptant effeda Congi.
Tum Cattas, T agratosq; habilèq; ad tela Sicambri.
Quiq; fremunt Cauchi præter uada nota Visurgi.
Iamq; alpes metire oculis, iugaq; edita coelo,
Subiectosq; iugis campos, glacialiaq; arua,
Ac primum nemora illa ingentibus obsita syluis.
His Belgas ense inuictos, Morinosq; Batauosq;
Aruernosq; ferum genus. his Venetosq; Remosq;
Sustulit in campis Cæsar belli deus, atro
Sanguine cum rubuit Liger, intepuitq; cruore
Mosa uirum, & capiunt uix ipsa cadauera ripæ
Oceano indignante, comam &mersante sub annem.
Ast illis (manet æternum decus) interiit gens,
Et syluis prognata, & rhenoeducta parente,
Gens ferro, atq; hosti primis assueta subannis

Heluetii, Vſipetesq; atq; effera corda Sueni.
 Quis unum prædæ ſtudium ac durare ſub ipſis
 Corpora fluminibus, telôq; aſſueſcere dextram
 Non urbis, non cura domus, agri' ue colendi.
 Venatu ducunt uitam, atq; è lacte liquenti,
 Et quod Marte ſibi ſpoliato ex hoſte pararint.
 Bella placent, fuſusq; hoſtili è corpore ſanguis.
 Hoſ motus, animosq; atq; hæc certamina ſummo
 Graduius cœlo inſpectans, crepitantiâq; arma
 Conſlictu pugnatum, & equis decora alta parantiâ
 Haſtâq; & gladio, & ſparſo ſuper arua cruore,
 Miratur ſimul ipſe equites, peditesq; ducesq;
 Tantarum & molem rerum, ac conamina tanta.
 Mox flammantem haſtam, & calui tela horrida Iulî,
 Cedo inquit ſimul arma, ſimul mea ſigna nepoti,
 Delapſusq; Polo pugnanti, atq; enſe furenti
 Aſtat. adeſſe deum ſentit deus. Illicet hoſtes
 Vertuntur, uolat accer equôq; inſignis, & oſtro,
 Per mediasq; acies exultat uictor Iulus
 Cæde madens, natat in medio Mars ante cruore.

Hos luſus tibi Nate uiæ, coëptiq; laboris
 Eſſe uides comites, quibus & uada ſumma Lemanni
 Nimbiferasq; alpes, quibus & fera regna Briganti.
 Rhoctorum & cæſas hilares penetrauimus arces.
 En Druſi monumenta, triq; Auguſte labores
 En fontes auro grauidi, fluit aggere ab alto
 Labens, uindelicos qui diuidit Aenus agros.
 Hoc effert antro Rhenus caput, euomit illo
 Vndarum rapidos inſano murmure fluctus
 Danubius. ſpumofa Padum ſpecus altera uerſat,

DE STELLIS. 7

Mons partu felix tanto, totq; omnibus auctus.
His sociis dum auræ spirant, dum ridet & aer,
Nec fessis placidos negat aonis unda liquores,
Cœptum iter, ignotasq; citi pergamus ad oras.
Nanq; etiam Solymorum arces, lateq; fluentem
Iordanem (loca nota deo) Syriaq; recessus
Finitimos, palmaeq; feracem germine Idumen,
Carmeliq; apices, quin & Libanitis Cedrum,
Quæq; fluenti sonocursu ferit æquora Corſeus,
Et quam Chryſoroas lento subit anne paludem,
Cornu petens Aries rutilanti uellere ſcruat,
Et Mars ipſi ſuo gaudens proſpectat ab aſtro.

DE TERRIS LEONI ET SOLI SVBIECTIS.

At Nemeæ fera tutatur ſammitida terram,
Et Latium, tetricaq; domos, atq; Itala regna,
Et diteis Vmbroſorum agros, opulentaq; teſta
Aemiliæ, quæq; arua ſecat, quasq; irrigat urbes
Mincius. huic Nymphæ Andiadès, lectæq; ſorores
Beriaci, miſcent uiolas, mœſtumq; hyacinthum
Intextunt. ille incedit per prata ſuperbus
Inuitans faciles latebroſa ad furta napæas.
Quem uel mœnii canis, aſcræq; plectra,
Vel Sibaritis auena, peloriadesq; cicutæ
Inſlarint, notum & choreis, & amore Meliffæ.
Tutatur quoq; quos labens de montibus altis
Diuidit Eridanus populos, & territât urbes
Abruptis ferus aggeribus, digreſſus & alueo,
Secum agros, ſecum agricolas, ſecum cœuiâ raptat
Armenta.

Armenta ipsarum fastigia celsa domorum,
 Eueritq; imo fundo, excussatq; sub undis
 Vasta fremens. uidet infelix sua pignora mater
 Immerfantem amnem. uidet & deserta parentem
 Nata senem inuolui rapidarum gurgite aquarum,
 Pignoribus dum fera parens, dum nata parenti
 Auxilium parat, hic ambas circumacta uorago
 Absorbet, cumuloq; ingenti uallat arenæ.
 Parte alia spumans albenti aspergine pastor
 Dum pecudem pelago auertit, dumq; arcet ab amne
 Inclamans, fidusq; illi comes astat aluta.
 Obliquo rapitur torrente, & hi antibus undis,
 Sublatus mox aëria suffigitur alno.
 Grex iuxta natat. hic fessus socia agmina aluta
 Circuit. Ast illum abruptans magno agmine uortex
 Cœruleus, truncumq; trahens uorat, & uorat unâ
 Lanigerum armentum, truncôq; inuoluit alutam,
 Latrantemq; etiam, ac domino, pecorîq; timentem.
 Tum misera è summis luctum phaethontides alnis
 Ingeminant, misera phaethontia turba sorores
 Abrumpunt lamenta. uident electa suarum
 Reliquias lacrimarum, acris monumenta doloris
 Amne rapi, rapi & auulsis sua munera ripis,
 Ac noua dum ueteres reuocant dispendia luctus,
 Ipsæ iterû phaethontæ, iterû phaethontæ requirunt.
 Finitimæ trepidant urbes, forâq; omnia circum
 Diffugunt, errantq; greges custode relictî.
 At lacrimans, at fusa comas, ac pectora plangens
 Desperans hominumq; & opem Ferraria, & ipsos
 Virgenti uix posse deos obstare tumultu,

Pon.

n

17

DE STELLIS.

Prædiaq; oppidaq; urbesq; euertentibus undis,
Indomitis undis, summum haud satis esse tonantem,
Excidium pauet attonita, atq; immania fata
Diluiem expectat, ceu cum miserabilis ales
Vincta pedem laqueo pennasq; interlita uisco,
Acipitrisq; famem, truculentiq; aucupis iram
Horrescit trepidans, tum candida turribus altis,
Purpureosq; sinus, niueasq; intecta papillas
Albenti strophio formæ sibi conscia, Amorumq; =
Eridani, sese ostentat, sua lumina in amnem
Defigit Stella arridens, ac flumina molli
Obtutu irradiat, sentit sua gaudia, & antro
Proripiens, cinctumq; alno caput exerit undis
Eridanus, Tunc Nympha oculis iacit aurea in illum
Treis Veneres, treis illecebras, quibus excitet ignem,
Exatimq; sua succedens uentilet aura.
Hic uideas flammantem amnem, longæq; agitantem
Scintillas, uomere & rapidos incendia fluctus,
Illa iterum illecebras, iterum Veneresq; liquoremq; =
Afflat acidalium, queis sæuos temperat igneis,
Mox risum spirantem auram, ambrosiæq; fluorem
Lætâ mouet, leni flammæ incenduntur ab aura,
Post liquido ambrosiæ sparsæ de rore madescunt.
Hinc iuueni in mediis liquuntur pectora flammis.
Vt magnes ferrum in sese uersatq; trahitq;
Sic uirgo trahit Eridanum, uersatq; tuendo.
Deq; sinu iaculata faces succendit amantem.
Corripit ipse nouam flammam, atq; ignescit in amne.
Ecce ingens post texta fragor sonat, intonat aer.
Dissultant ripæ, & fluctus se tollit ab imo

Agnoscat Deus instantem à ceruice ruinam,
 Attonitâq; timens dominæ, atq; incensus amore
 Cessantem fluitare annem iubet ocysus. ipse
 At tollit dextera elatum triplici ære tridentem,
 Concutiensq; caput properanti elabitur unda,
 Insignis curru, & terro, caua tempora cornu,
 Prospiciensq; undantem alte descendere nimbium,
 Vellentem arbuta, & secum uacua arua trahentem
 Armatam attollit dextram, & ferus imperat ore,
 Nil ultra tentandum, undæ, atq; absistite ripis,
 Parcite agris, uimq; aggeribus cohibete sub ipsis.
 Hæc ait, illæ spumanteis tumido æquore fluctus
 Includunt alto alueo, & placido agmine cursum
 Manerant. pontum & tacitæ ingrediuntur apertum.
 Ipse locum celer, optatosq; reuisit amores,
 Et celsa dominam lætus de rupe salutat.
 Libera sydereæ plaudit Ferraria Nymphæ
 Dona ferens, mox & placido gratatur amanti,
 Hæc uos haud ingrata uiæ solatia Nymphæ
 Aeriæ, dum Flaminia tranamus & amnes,
 Et colles Piceni, & non uada tuta Truenti,
 Dum Præcutinas cauteis, cauâq; hostia Aterni,
 Pelignumq; solum. celebratâq; flumina Musis,
 Dum Marrucinos colleis sitientiâq; arua
 Gargani peragramus, & arenti Aufidon ora,
 Et mecum cecinisse, & iter lenisse canendo,
 Ac durum iuuat accentu moluisse laborem.
 Sic uobis Nymphæ æternum sit ludere, sic uos
 Et gelidæ accipiant ualles, & flumina fessas.
 Ipsa etiam ardenti gaudet defensione leone

DE STELLIS.

Vñstasini, & latis fundens se Dauniacampis,
 Quæq; nitet pigro tellus madefacta Galeſo,
 Et tellus late ingenti circûndata Sile
 Diues agri, diues pecoris, longe optima nutrix
 Lenææ uitis, ditiq; argentea gleba,
 Clarorum inuentrix studiorum, atq; æmula diuis,
 Magna uiris, magna ingeniis, atq; urbibus ingens,
 Ac paruo diſtincta freto, oblatrante Charybdi
 Inſula terrificis ætæ celebrata caminis
 Cyclopum domus, & cupido loca peruia Diti,
 Dum ferrugineorapitur Proſerpina curru,
 Admanesq; iter ingrediens noua ſubruit antra,
 Atq; ea, quæſitam poſt natam erebôq; repertam,
 Monſtratam & ſegetem mortalibus, horrea genti
 Conſtituit Dea, quæ ſiculis dominatur in aruis,
 Dêq; fame quoties hœminum genus omne laborat,
 Antrâq; horreâq; & cerealia clauſtra relaxat,
 Ac ſaturat lætas renouatis frugibus urbes.
 Haſ genteis Leo ſyderea dum ſpectat ab arce,
 Florentesq; manus uidet, exultatq; uidendo,
 Ingentes illis animos, ingentia ad acta
 Suſcitât, imperiûq; animos accendit ad arma
 Horrificus. Sentit tacito noua gaudia corde
 Delius, admiransq; armos, & pectora ſæui
 Quadrupedis, læto fulgentia lumina uultu
 Figit in Italiam, & genti gratatur, & urbi,
 Quæ quondam euro, præſcripſit, Zephyrôq; notôq;
 Et boreæ impoſuit leges, ſuâq; intulit arma
 Oœano nunc templa deûm, & ſolennia curat
 Sacra colens, magno & ritus iam præſcit orbi.

Mox terram altricemq; uirum, imperiique parentem,
 Et leges condentem, et diis pia sacra ferentem
 Commendatq; Ioui, atq; italum fouet autor honores.
 Annuit his precibus diuum pater, inde fluit fors
 Imperii, magnarum et opum et reuerentia legum.

DE TERRIS SAGITTARIO,
 et Ioui subiectis.

Phoenissas etiam gentes, chaldeaque regna
 Antiquum genus irradiant fulgentia monstrum
 Vellera Phœbei. Nam quos de rupibus altis
 Pyrene spectat populos, quaque aurea findit
 Vnda Tagi, quaque arua secat Sicorisque, uagique
 Fontis Anas, multoque trahens se gurgite Hiberus,
 Qua uasto circum pugnax Hispania ponto
 Alluitur, quaque ora maris se celtica, tusca
 Porrigit in portum Lunæ, ac tyrrhenia cultos
 Ostentat colleis, atque in mare soluitur Arnus
 Clarus opum, felixque operum, atque insignis honorum,
 Aurea quem gemino iungit Florentia ponte.
 Parte alia solem ad rapidum, clymeneiaque astra
 Laudatos Arabum campos, pinguemque Sabæum,
 Eudæmon qua felicitet incluta gleba,
 (Betius hanc Zamete fluens lauit herbiger annis,
 Et qui tura Laris fecundis miscet arenis
 Stillantem euoluens in persica littora myrrham,
 Hanc ripa frondente uagus sinuantibus undis
 Hormanus fecundat, et in uada cæca Priones
 Sese agitans dum coruleo prouectus ab alueo
 Intrat erythræum per pascua lata profundum)

DE STELLIS.

Hæmonius sibi iura senex hæc uendicat. inde
Iuppiter hos populos placido fouet anxius astro.
Ac terram Myrrha matrem, stirpisq; parentem
Thuriferæ, miratur opimo germine latam,
Bis ferat ut segetes anno, bis poma ministret.

DE TERRIS TAVRO, ET Veneri subiectis.

At parthos genus acre, p̄pinquaq; perfidos arua,
Et latos Medorum agros taurina tuentur
Cornua, quaq; Asiae littus se porrigit, & qua
Cyclades insanum tundunt mare, notaq; Cypros
Ostentat paphias candenti marmore turres
Ac sedeis Erycina tuas, quibus aurea quondam
Fulgebas. hinc ipsa urbes, hinc oppida, gentemq; =
Inuiſens, & blanda foues, & amica tueris
Et fontis memor, & nemorum, queis sedula natum
Formabas, docilem hamata se aptare pharêtra,
Tendere mox arcum, & celeres tentare sagittas
In uolucres prima expertum. illæ ut amabile telū
Senserunt, placida Idalium implere querela,
Murmurâq; in gemuere leues. Strepit incitus, ales
In Venerem. certos iterat puer impiger ictus,
Inde feras, pecudesq; petens grauiore sagitta.
Ipsa facies iaculata, nouum post uulnera uulnus
Infligis, caluere feræ, grexq; omnis in ignem
Incensus furit. hic audax puer aptat in ipsos
Pastores ramum, quem stirpe, athamantide¹ uulsum
Mater acidalio continxerat anne. ibi uulgus
Pastorum, pecudesq; interq; armenta, ferasq;

I ngemuit. syluæ insolita sonuere querela.
 T um Charites fudere nouos è fonte liquores,
 V ulnera queis, gemitusq; , & acuti in corde dolores
 S edantur. Tunc ipsa sinum nudata, papillas
 E xeris. effulsit iubar, ac de pectore eburno
 A fflarunt gelidæ Zephyris feliabus auræ,
 Q ueis æstus recreas iuuenum, lenisq; dolorem.
 H ic uideas amnes ad rapidum uiridante sub alno
 P astores miscere nouas per prata choreas.
 H ic primum cecinit teneros noua fistula amores,
 I nsuetumq; suæ carmen modulatur amicæ
 V pilio. assuevere choris dryadesq; , napææq; =
 E t Panes socii, & nemorum montana propago.
 T um primum Nymphæ Heroem, Heros Heroinem
 A rsi, amanti heroes, amat pastoria turba.
 I psa inter medicos iuuenes, mediasq; puellas
 C ompta canis syluasq; moues, & flumina sistis,
 E t circum pictæ uariant sua rostra uolucres.
 H as arteis Cypros, atq; hæc incunabula nato
 P rima dedit, primosq; tibi monstrauit amores.
 N anq; in accidalii frondoso margine fontis
 D ucebas nitidum properanti pollice plectrum.
 C onueniunt Nymphæ ad cantû, properatq; iuuentus
 P astorum, simul Heroes simul Heroinæ,
 E t Panes montanicolæ, quosq; acer in ignem
 E git amor, creptæ choreæ. Vox omnis amantum
 V na fuit, mihi parce puer, mihi parce Puella,
 O niueo candore Puer, roseo ore Puella.
 E cce autem phario ueniens de littore pastor
 C onmotus fama chorearum, & honore canendi,

DE STELLIS.

Astitit, obstupuitq; unâ. obstupuere puellæ
Miratæ pastorem. & enim coma mollis, & illi
Qui cœlo possent superos deducere ocelli,
Queis ignem Dea, queis sensus instinguis amandi
Fixa tuens, arsit Dryas. hinc arserè Napææ
Indignantem animis, & tristi corde rigentem.
Hic amor ipse duas guttæ ex amathuside tinctas
Selegitq; arcu innitens, strinxitq; sagittas,
Quo uictor duplici geminaret uulnera telo,
Hæ ualidis agitatæ Euris, & uiribus actæ,
Confligunt simul, & celeres strinxere fauillas
Incensæ illi su rapido, & fax ignea fulsit
Aucta noto. At tacitos intus calor urit amantes.
Altera niligenam puerum ad præcordia fixit.
Obriguere gelu uenæ. Sed flamma medullas
Vrit agens. correptum adolent incendia pectus.
Ignorat tamen unde faces, unde actæ sagitta.
Nunc pallor, nunc purpureus color ore recursat,
Ac multa è uario uolitant suspiria corde,
Altera detorsitq; iter, ac uestigia ab ictu
Leuâ petit, leuâ sensisti è parte sagittam
Errantis mater pueri. longè ingemis. ille
Ridet, & implicatus collo, blanditur amanti,
Admotusq; sinu nudato, atq; oscula figens
Ignotum matri diffudit in ossa uenenum.
Cuius ubi tibi uis est cognita, tingis & illo
Docta faces, queis corda afflas, mentisq; deorum,
Cogis, & humanis superos pallefcere curis,
Inq; bouem mugire patrem, & freta longa secare.
Te nati telum patria tellure relicta,

Pastoremq; sequi iubet, & pastoria iussa,
 Te Memphis dolet errantem prope flumina Nili,
 Te Nilus miseratur ad herbida prata gementem.
 Cum tenerum exanimata fouēs lacrimarum Adonim,
 Et Marti præfers pastorem, & flumina cœlo.

Hos numeros celebrate auræ, oceanitides Auræ
 Et Cypron cantate, & fontem amathusidis undæ,
 Vnde meos & fœui æstus, & uulnera laui,
 Cum Valles Ariadna, nemusq; Ariadna referrent,
 Et miserata graueis iterarent littora questus.

DE TERRIS VIRGINI ET
 Mercurio subiectis.

Non Babylon, non quæ ora inter tigrimq; uagumq;
 Euphraten, non quæ Assyrio riget ora calore,
 Non Crete quondam Iouis inquinabula magni,
 Nec ueteres graiorum urbes, nec aethiæ regna
 Virginis ingenteis alas, & brachia uultu
 Non lætæ aspiciunt, non uirginis inclita dextra
 Protegit has, non Mercurii uariabile sydus,
 Ingeniūq; bonis, & linguæ laudibus ornat.
 Sicut hic patriam antiquam, dulcēisq; recessus
 Cyllenen meminit, lususq; in montibus actos,
 Dum pueris puer immistus per gramen ad umbrā,
 Et choreas agit, & dulcem modulatur auenam,
 Et primus nudæ meditatur dona palæstræ.
 Sæpe illum genitrix sylua dum quærūt in altā,
 Hirsuta committentem agnum in proelia fronte
 Inuenit, & cauta reuocantem in uerba dextra.
 Sæpe suas leui curas in cortice Phægi

DE STELLIS.

T estantem, & scripto signantem carmina truncos.
 Quid fugis, ò formosa Dryas, qui te puer optat,
 Lilia cæna nouem dono dat, datq; hyacinthos
 Florenti intextos amarantho, & cypride fronde.
 Hæc puer. ast olim cupidas quoq; pectoris auras,
 Osculâq; intactis seruat tibi rosida labris.

DE TERRIS CAPRICORNO.

& Saturno subiectis.

Finitimos uero Thraces, Rhodopeiâq; arua,
 Hæmûq; hebrûq; & macedû quondâ inclyta regna,
 Illyricos etiam tractus, uagâq; ora Timauî,
 Et Gangem late undantem, & gangetida terram,
 Gangaridumq; domos dites, Adamantidâq; oram
 Quâq; Arius stagnante uado fluit, & ruit inde
 Gemmiferos uoluens latices, atq; aurea saxa
 Aegoceros imo ascendens prospectat ab orbe,
 Falasferoq; seni & populos commendat, & urbes.

DE TERRIS GEMINIS. MER =

curio. Libræ, ac Veneri subiectis.

Non Maria, non longiflui lata hostia Nili,
 Aut campos Aegypte tuos, aut pingua culta
 Cyrenes, non marmaridum loca torrida ab æstu,
 Hyrcani' ue sinum maris, aut quos aspera saltus
 Armenia tigris colit, & uagus ambit, Araxes,
 Aut arcæs puer, aut geminorum cura Laconum
 Negligit, aut latos felici uellere Seras
 Deserit alma Venus, iustæ aut trutina aurea Libræ.
 Hæc quos Gardamonis popules, quos & Zariaspes

A luit, & ripis Ochus insignitus opacis,
 Et quæ turri geris insurgunt mœnia Bactris,
 Hæc quos è scythicis delabens montibus Indus,
 Sandabalisq; rigant campos, æsperiâq; arua,
 Indus aquis, Indus populis, auro effluus Indus,
 Regnatorq; hominum, eoi & rex maximus orbis,
 Atq; alio sub sole nigrantis Oasidis oras,
 Quilibet subiecta iugo squalescit, & atris
 Stagnat muris aquis, uasta & mons surgit arena,
 Atq; abit in celebrem Mareotis lymphæ paludem,
 Quæq; uetus Thebe centum stetit inclyta portis,
 Imperitans moderatur, & uisita caloribus antra,
 Quis passim nudi iuuenes, nudæq; puellæ
 Optatos agitant lusus, & pectore nudo
 Complexi, socio ducunt sua gaudia nexu.
 Quis & pauperies comes est, comes alma uoluptas,
 Et solem odere, & tenebris latentur opacis.

DE TERRIS AQVARIO, ET
 SATVRNO subiectis.

Nec Phrygio iuueni studium, aut sua cura recessit
 Terrarum. Nanq; hinc gelidos regit axe propinquo
 S aromatæ archi insignes, & Acinace curuo,
 Et quos Oxa palus, quos & uada longa secutus
 Percurrit, uarias miscens secum Oxis arenas,
 Illic Aethiopum campos sitientiâq; arua,
 Et uastos Arabum fines, immania tesqua,
 Immitteisq; Elephantum oras Azania regna,
 Quas barbaricum in pelagus spumante fragore
 Raptus agit, secant & rapidi fera littera ponti,

DE STELLIS.

Atractus secat, humano queis sanguine pasta
 Gens errat nemorosa, ferunt cui pabula cædes,
 Et patum cruor, expressæq; ex osse medulla.
 Parte alia rursus in pelagus se proripit ingens
 Zingis, & immanes pascuntur iuxta elephanti.
 Post Coloa stagnante uagus fluit æquore aperto
 Astapus, & socio iungit sua flumina Nilo,
 Iungit & Astabora & Blemiu hinc populatur are:
 Illinc mēonios cursu secat improbus agros. (nas,
 Hos fouet Idæus puer, ut nec frigus iniquæ
 Sarmatidos, nec sæua senex incendia uitet
 Aethiopum extremo aspiciens Saturnus ab orbe.

DE TERRIS SCORPIO ET Marti subiectis.

Ast Tingim, Bochiq; domos, habitatq; mauris
 Tecta, deosq; humeris, cœlumq; Atlanta ferentem,
 Insigneisq; auro, & pomis radiantibus hortos
 Hesperidum, ac deserta siti getula, leonumq;=
 Arua famæ, Mars armipotens, & Scorpius ardens
 Inspectant læti cœlo & sua iura tuentur,
 Hic Chelis, ille ense potens, queis culta syrorum,
 Cappadocumq; agros, queis commagenia rura
 Defensant, moresq; uiris, & munera monstrant.

DE TERRIS IOVI SVBIE- ctis ac Piscibus.

Finitimam ciliicum gentem iugaq; edita tauri
 Et flexus uage Cydne tuos, saltusq; malignos
 Pamphylia, & fuluas rapidi Eurymedontis arenas,

Felicesq; Hermi ripas, rutilantiq; duro
 Littora Pæctoli, & florentis Mæonas armis,
 Cura Iouis fouet, insignitaq; Piscibus astra
 Irradiant. colit hos Garamas, desertaq; tellus
 Aethiopum, colit exustis Nasamœnius aruis,
 Tuspiq; Arcagoriq; incensaq; solibus ora,
 Quiq; tenent uacua arua, & sole in æcta Anagabri.
 Quiq; æstu sitientem agrum, uicinaq; Syrti
 Littora Fazani, desertaq; inhospita uersant.

DE TERRIS CANCRO, ET
 Lunæ subiectis.

At Cancer, noctisq; decus Latonia uirgo
 Lotothagum sedes tenet, & quos Bragada saltus,
 Infidusq; secut Cynips, & punica late
 Littora, quaq; uagus se tollit in æquora Triton,
 Et formidatas olim Carthaginis arces,
 Ac latebras Masinisa tuas, caudq; antra leonum
 Aetæos etiam fines, squalentiq; arua
 Colchidos, & sæuæ non hospita littora Ponti,
 Quasq; oras Phasis rigat, & quas spectat ab alto
 Vertice piniferis Ide circumdata syluis,
 Ide altrix sylvarum, Ide fecunda ferarum,
 Irriguos Ide fundens de rupibus amnes,
 Quos iuxta Phrygiæ per opaca umbracula nymphæ
 Aestatem prohibent, nudataq; corpora lymphis
 Precipitant, nitet in mediis argenteus undis
 Candor, & ex imo fulget uaga purpura fonte,
 Et roseus color. Hic tremulæ per cœrula flammæ
 Scintillant, quas illæ oculis iaculantur. ibi æer

DE STELLIS. I

Observans amor acer, ibi sua tela sagittas
Vstulat igne nouo, flammisq; recentibus armat,
Ac noua per phrygios meditatatur proelia campos
Insultans. calet omnis ager, calet Asia, & ipse
Extremo uoluens incendia fonte Caicus.

DE FVRIIS ET DOLORE

Herculis raptu hyla.

Bithynos etiam colles, iugaq; alta Cytori,
Et freta cyaneas inter currentia cauteis.
Luna tenet, summoq; nitens in cardine Cancer,
Quæq; olim pagus æa ratis loca legit, ubi ingens
Alcides actus furiis, uictusq; dolore,
Immemor ipse sui, clauæq; oblitus, & amens
Errauit. cum ripæ illum, ac resonantia saxa,
Illum amnet, illum antra procul, uallesq; referrent
Clamantem mihi reddite Hylan, totiesq; gementem,
Tuidentemq; Hyla nemus, æquor Hyla replentem,
Has illi pœnas Cytherea irata parauit,
Quodq; apio insignire comam, quod tempora a myrto
Abnuerat, cum læta illum ad carchesia uictor
Oenides, omnemq; unâ Calidona uocasset,
Gaudentemq; apri spoliis, & uirgmis actis.
Sit mihi fas nymphæ Aonides, dum littora curro;
Quæ quoddam cithara modulans pcurrerat Orpheus.
Sit fas Alcide luctum, pueriq; rapinam
Et canere, & longum cantu mulcere laborem,
Dum uocem ualles referunt, dumq; ipsa canentium
Murmura resonant, & ripæ, & littora, & ipse
Conscius erroris fons, & loca conscia questus.

Vestrum opus, ut fessæ reparentur carmine vires,
Assit & extremis decor, & sua gratia dictis.

DE HERCVLE ET HYL A.

Appulerat myсорum agris magnetias Argō,
Cum tenero comitatus Hyla, petit impiger alti
Alcides iuga per densum frondentia montis.
Hic septem capit erranteis per devia ceruos,
Septem arcu, pedibus binos, & robore plantæ
Insignes maculis, primoq; ad tempora cornu.
Hos puer atrectare manu, palmisq; fouere
Incipit, & tereti subnectit uincula collo
Exultans præda, & maculosis pelle gemellis.
Hic heros fessus cursu, per gramen ad undam
Ingenteis artus sternit, clauamq; trinodem
Suspendit truncō, & pharetræ caput aptat onusta.
Inuitat somnos labor, & uicinia fontis,
Vmbraq; textilibus circum uariata corymbis.
Ipse autem fons perspicuis argenteus undis.
Albescunt imo sparsi, rutilantq; lapilli,
Quos huc, illuc subsiliens uomit unda, quiescunt
Mox illi, pictaq; solum uariatur arena.
Lætantur uitreis errantia lumina in undis.
In summo natat umbra, natant ramiq; comæq;
Frendentes. Sol per tenueis uaga lumina rimas
Irradiat. Variant umbræ uariantibus auris.
Pendula per nitidum currunt umbracula fontem,
Murmurq; in solis strepitant resonantia syluis,
Quæ lenis mouet aura, mouent recinentia ramis
Ora auium, & uario resonant caua guttura cantu.

DE STELLIS.

A t cūcūm atq; ipso crepitantis margine riuī
 V er halat, roseusq; decorse fundit ad auras,
 L iliāq; in uiridi spirant canentia thyrsō,
 E t memor in gratam moeret Narcissus ad undam.
 T um uiolæ ē patulis redolentia munera ramis
 P rætendunt lætos flores, implexāq;serta
 S pirantis rarum ueris decus. enitet inter
 I llustreis passim flores, monumentāq; diuūm
 F los rarus, flos ipse hominum uix cognitus ulli.
 H eroes norunt, & semideiq; deiq;.
 I uppiter hoc thalamos iubet, hoc iubet aurea coniux
 R orari genialem aulam, cum lætus uterq;
 L æta agit, sociosq; parant coniungere somnos.
 H os inter gratam Alcide per membra quietem
 S tillarat sopor, & fessos recreauerat artus.
 I pse autem somno grauior, uictusq; sopore
 H orrentemq; animam late de pectore anhelus
 E fflabat, Nymphæ in solito de fonte fragore
 E xcitæ liquidis caput exeruere sub undis.
 V tq; uirum uidere per herbida prata iacentem,
 T endentemq; artus, mento, scitisq; rigentem,
 C laudentemq; superciliis. caua lumina, risum
 I ngeminant, lætis inter strepit unda cachinnis.
 R idebant aliæ stertentem herod, sed hærens
 I n puero, non ipsa oculos, non lumina torquet
 B landa Earis, sentitq; deæ zephyritidis arcum
 T abificum, ultricesq; manus. ea cælle propinquo
 I nsidians, telum idalium immedicabile telum
 P erstrinxit, sublatum alte, intinctumq; ueneno
 F ontis acidalii. hoc etenim dea cypria telo
Vritur

Vtitur in nymphas, quoties mortalia nymphis
 Obiicit ora, hominumq; deas pertentat amore.
 Intere acatulis puer ad præsepe ligatis
 Ludebat, pexosq; manu mulcebat, & herbas
 Selectas dabat, & misto inter cornua flore
 Intexens, uiridi caput insignibat acantho.
 Mox ipso infelix puer, ipso in margine lætos
 Infelix lauat, & uitream depectit ad undam
 Roranteis uolatice, atq; aspergine cana.
 Senserunt catuli fontem notum. Ah puer, ah fors
 Ira deum. Salie re feri, puerumq; sub undas
 Traxerunt. Terq; ipse manu, pedibusq; humerisq;
 Obnitens clamauit herum. Ter candida Nais
 Ora manu pressans liquidum ui traxit in amnem,
 Atq; amplexa suis pauitantem condit in antris,
 Fulgentem tamen ora, oculisq; comaq; decentem.
 Illa quidem puero fruithr. Sed flaua Nychia,
 Et nigris Eunice oculis, petulansq; prociq;
 Atq; umbræ Melis consueta, Adræa recessu
 Picta genas, tortisq; comis, & nuda papillas,
 Ac nunc multa suo fundens suspiria corde,
 Tabescunt miseræ inuidia, latitantq; sub antris.
 Septem Earis male sana dies, septem anxio nocteis
 Cum puero in sonneis agit, ut neq; parcat amanti,
 Nec parcat rursum ipsa sibi, sed perditâ, & amens
 Deperit illum oculis, amanti & deperit ore
 Perditâ, mox clauso exanimis allabithr antro.
 Ast heros somno excitus pauitansq; dolensq;
 Querit Hylan, repetitq; & Hylan, nemora auia lōge
 Respon sant, iterantq; & Hylan. Puer abditus antro

Pon.

o

DE STELLIS.

Ipsæ quidem responsa refert, sed nympha, sed antri
Occlusæq; fores, molesq; immanis aquarum
Adversans, prohibent superas attingere ad auras.
Luctatur sed uox, intusq; offensa resultat,
Atq; obscura procul, reuolutaq; bombit imago.
Errabat miser Alcides gemitu obuia complens.
Precipitem nunc ardor agit, nunc uicta dolore
Genua labant, nunc mugitus per saxa resiliens
Inuentum promittit Hylan, modo lusus, & expes
Arcumq; clauamq; uenenificamq; pharetram
Turbat humi, mors amisso præfertur amante.
Iamq; oculi, iam uox defecerat. Ecce per annem
Visus Hylas, Vocem ingentem dedit excitus heros,
In mediosq; salit fluctus, & brachia tendit.
Exilitum uoce puer, mihi gloria in anne est
Chare parens, absiste queri. sat terra, sat æquor,
Satq; tui socium me iam nouere labores,
Sat sit Hylan sudasse tuæ sub pondere clauæ.
Iam requies mihi parta, & hymen, & numen in unda.
Vive memor, nostrosq; animo seruabis amores.
Hic lacrimas dedit, atq; extendit ad oscula uultus
Purpureos, uani rapuere sed oscula uenti.
Sectatur properantem heros, sed coerula coniux
Sectantisq; oculis nubem obicit, & uetat antro
Indugredi. Tales reddit de pectore uoces
Alcides. Mihi chare Puer tua gloria laudi,
Atq; undis iam parta quies, & numen in anne.
Inuidia coniux, & amante, & coniuge felix.
In claua mihi nomen Hylæ libycæq; pharetra,
Pulcher Hylas, regnabit Hylas in pectore nostro.

Sis facilis, nostrosq; iuues in parte labores.
Dixit, & ingentem uiridi de cespite collem
Erigit, attollitq; manu. componitur ara
In medio. lecti flores, & olentia ferta
Sparguntur, gestati arcus, grauidaq; pharetra
Stant super, & rutilas uoluunt incendia flammæ.
Ipsæ aram nouies lustrans bona uerba precatur
Cum gemitu, nouies & Hylan de more salutat,
Visus Hylas media flores quoq; sumere ab ara,
Hinc iter ad Phasim ingeminat, minuitq; dolorem
Ipsa dies, desiderio uis addita crescit,
Mensq; resurgenteis renouat sub pectore curas,
Quæ fessum excipiunt uariæ, & comitantur euntem,
Littora dum properas legit, & caua flumina tranat,
Solantur tamen in tenebris insomnia, & umbra
Obuersum oculis, & Hylæ amplexantis imago.

EXCVSATIO.

Forsitan & quos quisq; deus per pectora sensus
Excitet, & quales nascenti sydera mores
Portendant, canerem, diuersaq; fata, uirorum
Quæ facies, uigor aut membris, quæ robor a cuiq;
Quod studium, quodq; ingenium, uisq; insita cordi,
Vt rerum series, & cœpti carminis ordo
Postulat, & toto passim ferremur olympe,
Scitantes quæ uis superum, ac fortuna locorum,
Astra deum quid iuncta simul, quid ab orbe remoto
Dum certant, quid cum radio intueantur amico,
Promittant, qua parte fauor, quæ ue ira deorum

DE STELLIS.

E ueniat mors unde repens, aut tempora uitæ,
*Q*uæq; hominum generi cœlo ducuntur ab ipso,
*V*erum ingens dolor, & fatum insolabile magni
*H*erculis, ac totum lamenta audita per orbem
*C*rescentem nata luctum, immediatq; duro
*V*ulnera retractant ferro, ac noua robora sumit
*C*ura recens semperq; novos dolor incutit ictus.
*N*on potuit famulantem Heros, socia arma ferentem
*V*ictor apri, excisorq; hydræ, domitorq; ferarum,
*N*on ualuit pueri casum, nymphæq; rapinas
*F*erre Deus. Mihi nata seni, mihi filia patri
*E*ripitur. crescat dolor, & noua cura resurgat.
*P*arcite Pierides, nostrôq; absistite luctu,
*V*os lætos agitare choros iuuat. Ite puellæ,
*I*te deæ, nûq; ò toto dux præuia cœlo
*V*ranie, proprios repetens age diua recessus.
*I*psa tibi dulcè in thalamis meditare cantum,
*F*unera nos, lacrimæq; decant. Procul este Napææ,
*E*ste procul Dryades, cultæq; in carmine nymphæ,
*L*iquenteisq; amneis colite, & colite oia syluis.
*F*orsitan & te Aurora iuuat, dum Memnona luges,
*E*t nostras audire, tuasq; iterare querelas,
*S*ed dolor, & lamenta nigro comitentur amictu,
*Q*uæq; erumna meos non deserit anxia questus.
*S*ed comites estote Auræ, atq; fauete querenti,
*E*t uoces geminate, & luctum intendite nostrum,
*F*idæ Auræ, comites sæui, testesq; doloris.

DEPLORATIO LVCIAE FILIAE.

Certe ego feliceis tedas, dulceisq; hymenæos
 Nata tibi, charosq; parabam è stirpe nepotes.
 Fingebamq; & aui lusus, numerosq; uerba
 Ad cunas, cantusq; Senex meditabar aniles.
 En miseræ patris tedæ? hos' ne senex hymenæos
 Aspicio? sunt hæc solatia grata nepotum?
 Nata iacēs, nec blanda senem, nec filia patrem
 Alloqueris sed muta files, sed lumina condis.
 Hoc meruit pater infelix. Age nata reclusos
 Et sustolle oculos, & me solare querentem.
 O uanum desiderium, & spes patris inanes.
 En tabes. Decor ille tuus quo nata recessit?
 Deliciæ matris miseræ. Tibi dona parabat
 Et lusus dignos hymenæo, & coniuge uestes.
 Pro donis, lusuq; & pro latis hymenæis,
 Liquisti luctum, & lacrimas, atq; aera nigrum.
 Ornabam tibi ferta domi, syriumq; liquorem
 Ad thalamos, geminæ, geminæ tua cura sorores
 Fundebant. Quid pro fertis, syrioq; liquore
 Liquisti? sine Sole dies, sine sydere noctes,
 In somneis noctes. fesso tibi uagat ab ore
 Frater, & in cunis questus exercet amaro,
 Has illi illecebras, hæc ludicra blanda relinquis.
 At patri uetus ulcus, & insanabile uulnus?
 Liquisti, æternos luctus, miseramq; parenti
 Caniciem. O qui me patrem, qui sorte parentem
 Syrtibus in mediis statuat, saxis' ue Promethei,
 Qui rapidas instiget aues, & uulturis ungues.
 Non mihi te bellis rabies, non aspera ponti
 Tempestas, non missa polo flagrante ruina

DE STELLIS.

Eripuit. Tellus' ue graui concussa tremore,
 A ut quæ sunt miseris discrimina plurima terris.
 I pse mihi flos ætatis, speciesq; pudorq;
 Et grauitas generosa, oculisq; afflata uenustas,
 (Heu qd iuncta simul dñ sunt bona plurima, certat)
 Eripuit tete. Ipsa sibi probitasq; decorumq;=
 I niecere manum, & fãto sua iura dedere.
 Quæ superi, quæ seuities? molitur ab ortu
 Sol cursum, pergitq; iter, & spatia ardua lustrans
 Conficit, occiduum dum progrediatur ad orbem,
 A t uita spatium incertum, & persæpe senectus
 I ngruit in medio cursu, uellitq; iuuentæ
 L anguentem florem, & spoliat spe diuite ramos.
 A n'ne mihi ante oculos grata obuersatur imago,
 Qua mihi te quondam mea Lucia, qua mihi tete
 L æta oculis, blanda aspectu, pulcherrima cultu
 C onsueras offerre? En aspicio ora, decusq;
 E gregium formæ, & toti honestæ frontis honores?
 L ætatem amplexu excipio, & patria oscula iungo.
 A ffaris iam blanda senem, officiosa parentem.
 E xcutiunt mihi iam lacrimas noua gaudia. Demens
 A h demens pater, infelixq; parensq; senexq;
 F unde nouas lacrimas, nec te iam ludat imago.
 E t sensus memor, & mentis spes credula uanæ.
 N il heu, nil reliquum iam Lucia. Cessit in auras
 V el somno similis, uel inani corporis umbræ,
 A ut iacet in parua tantum cinis abditus urna.
 N um cœlo forsânq; recens nitet aurea sydus?
 I llam cœlicolæ inspectant? illam Heroïnæ
 M irantur? clarum nota inter sydera lumen?

I p̄sa micat noua lux cœlo decus addita, & astris?
 Nata queror. reptantem auris, cœl q̄; uagantem
 A stra recensentem, numerosq̄; & signa notantem,
 Heu fallax natarum amor. heu male grata, nec ore
 A ppellans, nec uoce petens patrem ipsa uocasti,
 S altem ò saltem oculos ad lumina n̄stra reflexes.
 A h diras patrum spes, & solatia dira.
 N e cœlo, ne diis pietas, an forte nec ipso
 S plendescis cœlo? tenebrisq̄; ad operta profundis
 C aligas nigricans? pereat lux omnia noctem
 I ngeminent, tenebræq̄; cauo dominantur olym̄po.
 S ed iam ò sed desiste dolor, mihi rosida flauo
 E xurgens Aurora nouum iubar æquore tollit.
 P ræ radiat caput auricomum, roseusq̄; per auras
 I t decor, eq̄; genis stillat ros fusus eburnis.
 N unc axem Dea, nunc currus age pelle uolanteis.
 F unde diem. sparge eoam dux præuia lucem.
 P ande sinus, natam aspicio, Tecum aurea curru
 L uisero, & sociis tecum secat æthéra bigis.
 B landiturq̄; oculis. lacrimas quoq̄; lata parentis
 A spectu ciet, & blando mea Lucia ab ore.
 A pellatq̄; patrem, summo & suabachia curru
 E xerit, inuitatq̄; senem. iam filia fulges
 I nsuetum iubar. ardescunt iam tempora. iam iam
 I n radios abeunt crines. En fulgidus ora
 A ccendit splendor. micat en lux ignea circum
 P erq̄; genas, totoq̄; nitor se fundit olym̄po.
 E xoritur iam Sol radiis en Lucia Solis
 E xcipitur, roscoq̄; sinu complexa, nitentem
 I llustratq̄; diem & super æthéra fulget apertum,

DE STELLIS.

*A*sq; nouum cœlo decus, & noua lumina terris
*D*iffundit, lucem inde auræ sensere recentem,
*Cl*arior & solito diffulsit ab æthere Titan.

DE SE IPSO POST OBITVM.

*E*rgo ubi postremum in cinerem, squallentiâq; ossa
*S*oluerit, & longo tempus me absumpserit æuo,
*Q*uæq; leuis tumulos circum obuersabitur umbra,
*A*bscondet nox, & nube obdensarit opaca,
*F*orsitan è cœlo aspiciens, nec passa parentem
*O*bduci tenebris, ni grantia nubila late
*D*ifferet & patrium longe indignata sepulchrum
*N*ôte premi, & densa manes caligine condi,
*E*ffundet rutilantem alto de culmine lucem,
*E*t totum in radios clara inflammabit olympum,
*I*llustrans monimenta patris, decora inclyta fama.
*F*ama ipsa assistens tumulo cum uestibus aureis,
*O*re ingens, ac uoce ingens, ingentibus alis
*P*er populos late ingenti mea nomina plausu
*V*ulgabit, titulosq; feret per sæcula nostros,
*P*laudentesq; meis resonabunt laudibus auræ,
*V*iuet & extento celebr Iouianus in æuo.
*N*eè deerunt mutum ad cinerem qui grata locuti
*O*blectent manes cantu, atq; hæc pectore uersent,
*H*uic puero quantum Aonides tribuere puellæ,
*C*astalii quem fontis aquis lauere, & opaca
*T*empora cinxerunt lauru, fouere & in antris
*A*ssuetum choreis musarum. hinc pectore anhelò
*L*ustrantem idalium nemus, & loca consita amorum

Et charites docuere uiam uoluere *et* amantem
 Atq; facies tractare deæ, atq; cupidinis arcus,
 Mox Paphiam canere ad citharâ, pœul antra canenti
 Assultant. Resonat uirides formosa per umbras
 Fannia, perq; suas strepitant suspiria myrtos,
 Et percussa graueis iterant iuga frondea curas.
 Post iuueni patuere adytis manifesta reclusis
 Templâ, quibus secreta deûm sapientia pandit,
 Naturæq; artis docet, *et* præcepta recludit
 Viuendi, hic illa è media te studio templi.
 Hortaturq; monetq; uiros, foribusq; ad apertis
 Admittit meritos. excludit inutile uulgus
 Detestans. Inde ipse animum formauit, *et* omnes
 Explicuit uitæ mores, monstrauit *et* artis
 Ingenuas, totumq; audax Heliconæ pererrans
 Nil intentatum ingenio dimisit inertem
 Is digito increpuitq; lyram, lusitq; canendo
 Ad cyathos. idem ad thalamos hymenæon amatos
 Pellexit cantu, cecinitq; admota cubili
 Antiniana sales notos, nec defuit illi
 Rustica quæ tenerum modulata est fistula carmen.
 Ingemuit simul ad tumulos, lacrimosq; amantum
 Funera, dum è solistuiolæ afflauere scpulchris.
 Instruxitq; alas equitum, ac scertoria signa
 Extulit Hesperia in campis, tinxitq; cruore
 Arua super, non uixitq; annis, dum gurgite mer sat
 Arma, uiros, phalerasq; *et* corpora quadrupedatum
 Idem ausus maris undisonos inuadere campos,
 Rettulit, austeræ salsus sapor unde lacunæ,
 Rettulit, unde cadant imbres unde intonet æther.

DE STELLIS.

Prodeat unde comata, cauo quo' ue iris ab antro,
Ausus inemotos aurarum irrumperere tractus.
Macte animo, macte ingenio, cui limina coeli
Stellata & patuere fores, quem cardine laxo
Fatâq; fortunâsq; uirum, ac decreta deorum,
Nosse fuit, superumq; aditus intrare repostos
Rimantem, & cacas referantem in fata latebras.
Ergo agédum nymphæ Sebethides, eia age nymphæ
Et myrto tumulum ornate, atq; incingite lauris,
Purpureamq; adhibete rosam, atq; effundite nardum
Canentem Dea, frondentem Dea iunge & oliuam,
Quæ pacem Dea concilias. hic ocia, pacemq;
Italiæ peperit fessæ, uiolentâq; bella
Sustulit, immersitq; chao, atq; in ualle maligna
Abdidit, & duplici reliquit uincta catena,
Proscriptisq; erebo, portisq; inclusit ahenis,
Ociâq; hesperias iussit regnare per urbes.

IOANNIS IOVIANI PONTANI AD
LVCIVM FRANCISCVM FI-
LIVM METEORORVM
LIBER.

Inc ego, quæ nubes causis, quis
spiritus auras
Solicitet, quæ uis agitet liquida
æquora ponti
Expediam, & salsa doceam sapor
unde lacunæ. (sumq; relaxet
Quid dē sas cogat nebulas, den

Aera, cum lato descendit plurimus imbri,
A ut ab it in rorem, aut crepitanti grandine tectis
Dissilit, aut uasto cœlum quatit omne fragore,
Vnde & præcipientes liquidum per inane ferantur
Sive faces, rutili ue angues, aut ignea lampas,
Quiq; micant ue, cadunt ue corusci è nubibus ignes,
A ut cœlo quæ impulsæ ruunt uulcania tela.
Seu qui per dirum miseris mortalibus omen
Spargit sanguineos flammato uertice crines.
Ille quidem morbosq; ferens, inopinâq; bella.
Vnde etiam tanto spirant cum murmure uenti
Aera per uacuum, & pelago dominantur operto,
Nunc altis in speluncis tellure sub ima
Inclusi, superas quatiant cum mœnibus Vrbes.
Atq; hinc digrediens fonte is, quæq; amne citato
Flumina diuersis erumpunt partibus orbis,
Vndarumq; uagos latebroso è pumice ductus,
Et quæ sint liquidis memorabo exordia lymphis.

METEORORVM

Tu modo, quæ digressa polo Sebethida ad undam
 Diuertens, tacitas inter facunda sorores
 Vranie, repetisq; iter, & tua sidera narras,
 Pande etiam immensas coeli uariabilis oras,
 Aeris & motus aperideæ. Sic tibi ripæ
 Clitunni teneras gignant per littora myrtus,
 Et tua perpetuæ crescant ad flumina Lauri.
 Incipe, purpureos florum iam spargit honores
 En tibi Sebethos, Veniunt ad carmina cultæ
 Naiâdes, Dum fontis opes, dum flumina cantas.
 (Gratum opus) inscripto texunt tibi ferta hyacintho.
 En properant udis fusæ per colla capillis,
 Quæq; tibi niueis pingunt redimicula baccis
 Nereides. Tibi magna Iouis sua regna reclusit
 Et soror, & coniux, secretaq; certa profundi,
 Tu uero regna Deum, cui mille ministræ
 Aera per uacuum famulantur cui pater æther
 Iungitur, & focis implet conceptibus orbem,
 Ne desis, coëptisq; ueni pede diua secundo.
 Nate uides, age nate oculis, age suspice numen,
 Et uenerare, uides uultu quæ tristis honesto,
 Et lento incedit gressu, nec lumina torquet
 Fixa tuens, nec multa loqui, nec garrula curat,
 Hæc ratio est proles magni Iouis huic pater uni
 Nosse dedit causas rerum, atq; aperire latenteis,
 Hac duce nubiferas mundi penetrabimus arces.
 Te colimus Dea, thuricremam tibi ponimus aram.
 Sparge rosam, da thura puer, linguisq; fauete.
 Vos quoq; felices tumuli, manesq; parentis,
 Quo duæ Romanæ, statuunt sua signa camoenæ.

T arpeia pro rupe, canit tuba & aenea martem,
 V os manes mihi felices & adeste uocanti.
 S ic uobis uer perpetuum, uiolæq; rosæq;
 S ic spirent & amoma, fluant Sebethides undæ.

OMNIA CONSTARE E QVATVOR
 elementis, ipsaq; elementa inuicem conuerti.

Principio genus omne hominû, genus omne ferarû
 P rognatæ & syluis uolucres, quæq; æquora ponti
 M onstra colunt, quæq; herba solo florente uirescit,
 E t quæ sublimis crescens subit arbor ad auras,
 Q uatuor è primis ducunt exordia causis.
 H inc etenim proprias sumunt animantia uitas.
 H uc redeunt, quoties fragiles mors soluerit artus.
 I psa eterna manent elementa, uicesq; ministrant,
 D um sua iura simul cedunt, aut cessa reposcunt,
 A lternosq; agitant constanti fœdere motus,
 V erturnturq; eademq; aut mox diuersa resurgunt.
 H inc rerum satus æternus, æternaq; origo,
 A eternam quoniam sortem, & data fata repensant.
 H is parent nascentum animæ, legesq; sequuntur,
 Q uas dederint elementa. suos retinentia nexus.
 I psa autem cœli motus, ac signatuentur,
 I mperiisq; assunt stellarum, & iussa capeffunt.

SOLE ET LVNAM MAXI
 me imperare elementis.

Nanq; per obliquum mundi inuariabilis orbem
 Q uinq; agitant uarios errantia sydera cursus,

METEORORVM

A duersisq; rotis subeunt duodena per astra.
Praesidet his pater ipse hominum, princepsq; deorum
Sol rerum sator, & numerosi temporis autor,
Qui coelum, & terras radiisq; cauaq; aequora lustrat,
Hunc iuxta comes incedit latonia Luna
Noctis honos, lucisq; aliena haud certa ministra.
Cuius & imperium late maris aequor, & ipse
Oceanus rex undarum, ac Mauryfia coniux
Attonti uenerantur, & undoso aequore Nereus,
Alternatq; sequens fluctus, & temperat aestus,
Dum triuia instabiles seruat per tempora currus.
Hinc etiam largo nurgent sata semina succo,
Hinc manat liquidus per uenas humor in artus,
Hinc fluit, ac refluit per membra tenerrima sanguis,
Humidaq; infuso lentescunt corpora rore,
Corporibus quoniam praesit latonia nostris.
Ille & uitales spirat nascentibus auras,
Atq; agit in membris animas, & stillat in artus
Fomitis aetherii calefacta per ossa uigorem.
Deniq; Sol patrium ius, officiumq; paternum
Exercet, peragit matris Latonia partes.
Quae bigis inuecta, uagorq; per aethera lapsu
Discursans, prensat nunc hos, nunc deserit illos
Auxilium implorans, & opem acceptura deorum,
Corporibus quam materna pietate refundat.
His duabus parent elementa, haec signa sequuntur.
In primis aer multa caligine densus,
Mane nouis radiis, & luce rubescit eoa,
Cum nec dum orta dies, & mox sua sidera condit,
Cum surgit iubare exorto Titonia coniux,

Mox clarum sparsur a diem Lux suscitât alium
 Lux Solis comes, & coniux, & filia Solis,
 Qua nil mobilius, qua nil uelocius unquam,
 Non leuis aligeræ mentis perniciosior aura.
 Quin rapido sub sole liquens rarescit, & ignem
 Concipit. incensumq; ab humo rapit usq; calorem
 Ipse etenim tenuis penetrat, & corpore raro
 Labentem cœlo radium sola ad ultima terræ
 Traiicit. hic duro frangens umbone resultat,
 Exiliensq; cauo succendit in aere flammam.
 Quôq; locus cauus ipse magis, quo densior aer,
 Quò propiore deus prospectat ab æthere terras,
 Hoc magis ignescit flammis, & concipit æstum,
 Incandescitq; æstate, repet sub atlantis ortum,
 Quo nidum in tignis peregrina reponit irundo.

DE MARIS SALSEDINE.

Vos etiam maris undisoni fluitantia monstra,
 Et Solem rapidum, & latice sentitis amaro,
 Quandoquidē obiectas urens Sol dū coquit undas,
 Et radiis infestat agens neptunia regna,
 Assidue dulcis epulas, tenuemq; liquorem,
 Maurit aquis, succosq; rapit populator amicos
 Grata sequens, sensum longe indignatus amarum,
 Hinc salus sapor, atq; asper fluit æquore amaror.
 Quippe etiam ut nostro fluitat de corpore sudor,
 Ille quidem dulci è baccho, mellisq; liquore
 Exclusus uenis, & enim sitis ipsa calorq;
 Lenibus indulgent succis, & amara recusant.
 Quin etiam fama est captum telluris amore

METEORORVM

Oceanum, tacitos primum oculuisse dolores,
 Post ubi concepit flammam, penitusq; medullis
 Arsit, & ipsa imis hæserè incendia uenis,
 O quoties primo fixit sua munera postu,
 P inxit & è uario non mollia limina flore,
 Ac cecinit miseram lacrimosa uoce querelam,
 Longaq; per uacuas rupit suspiria rimas,
 Inde ubi iam longo patientia uicta dolore est,
 Multa quoq; iratus foribus conuitia dixit,
 Crudelem & dominam per uerba indigna notauit,
 Nunc supplex ueniam petit, & connubia poscit,
 Et thalamum optatum, & socii sua gaudia lecti.
 At postquam nil dona mouent, promissa' ue magni
 Dos pelagi, atq; preces frustra cessere mariti.
 Non ullæ supra spes, tum furia, & amens
 Perculit aduersam nodoso uerbere Calpen,
 Ingemuit, traxitq; grauem à radice ruinam
 Mons cauus, ille imo uictor ciet æquora fundo.
 Agmina densentur campis, tum rupe soluta
 Irrumpit pelago, & terris insultat apertis.
 At tellus tremefacta metu confugit in altos
 Nube caua monteis, tutoq; in uertice sistit.
 Exanimè excipiunt Nymphæ, resouentq; pauentem,
 Vt uires rediere, deosq; exciuit agresteis,
 Et quæ sit dubiis nota est sententia rebus,
 Continuo è mediis terræ penetralibus actam
 Alloquitur Saliæ, & precibus noua munera iungit.
 Tum Dea conuentu in medio dux ipsa repostas
 Exoluit uenas, totoq; è uiscere terræ
 Eruptat sale saxa super sudantia amaro.

Quidquid

Quidquid ubiq; asprum egeritur fluitatq; malignus
 Aequora'per, sapor inficiens undasq; deosq;
 Ipsc etiam Oceanus retro dare signa coactus,
 I nde manet sensu sapor aspernandus amaro.

DE SOLIS EFFECTIBVS.
 IN TERRA.

Præcipue tamen in gremio telluris amatæ
 Exercet sua iura deus, Latonia proles.
 Semina nam rerum campis obstrusa, sub auras
 Euocat, inq; nouas conuertit germina frondes,
 E ducit ramis tenuato codice flores.
 Mox agit in crudos beneolenti cortice fructus,
 Hinc sua iucundo maturat poma sapore,
 Felices lætis segetes inspicat aristis,
 Vestit pampineis baccheia dona racemis,
 E ducit sata, nata fouet, quæ fota animantium
 Pabula sint, succisq; suis alimenta ministrent.
 Quin etiam ipsius è uenis, terræq; cauernis
 Sursum agit eductos alta ad conuexa uapores,
 Equibus aut rores bibula funduntur in herba,
 Aut atræ incumbunt nebula conuallibus imis,
 Aut passim cælo fusæ sparguntur in agris
 Cœruleæ pluuiæ, aut multo cum uerbere grando
 Personat, aut canis albescent rura pruinis,
 Aut niuibz summi cinxere cacumina montes.

DVAS A SOLE EDVCI IN
 aerem exhalationes, humidam
 uidelicet & siccam.

Pon.

p

METEORORVM

Terra etenim duplicem exhalat saturata uaporem
Humidus hic, crassoq; madens se corpore uix fert.
Aridus & calido suffimine profilit alter.
Accipit hos late in gremium circumfluuus aer.
Hunc ipsum triplex regio secat, altera candet
In ignibus, horrentiq; gelu riget altera. Vtrunq;
Prima quidem, æstatemq; suam, sua frigora sentit.

DE PLUVIA.

Ille igitur per inane uagum sublatus in duras
Conuertit sese insinuans, passimq; coactus
Densatur magis, atq; magis, tum nubibus actis
Frigidaq; per loca sub cœli regione maligna
Id quod erat calidum, sensim effluit, & uolat alta
Sub loca, quæ positis feruent incendia castris.
Ipse autem ægente gelu tabescit, & inde
Liquitur, irriguæq; cadunt ex aere guttæ,
Quin & frigida uis propius cohibente calore,
Colligit in sese, maioraq; robor a sumit.
Cognitur hinc sparsus passim uapor. Inde coactus
Soluuntur, & pluuii rumpunt de nubibus imbres.
Interdum rapidos amneis est cernere passim
Disfluere, & totum in pluuias descendere cœlum.
Tantus in aërio sese globus orbe ægit.

DE NIVE.

Ast ubi defluxit calor omnis, & omnia circum
Horrescunt hyeme, & solem loca iniqua ne gubunt,
Concrescunt gelido nubes è frigore, & una
Coguntur, motæq; loco, atq; è pondere pressæ,

Descendunt passim tractæ, cæsimq; rotatæ
 Ac niuib; iuga summa tegunt, & ad ima feruntur;
 Albentes, quoniam albescit concretus aquarum
 Humor, & admoto quamprimum ardore liquefunt,
 S tiriaq; glaciēs q; solutaq; Sole pruina.
 In riuos abeunt fusi de grandine rores.
 Inq; niues transire imbrem, atq; inolescere tignis
 E docet, & quod zona illas quæ torrida nescit,
 Frigida quod canis horret Germania campis,

DE PRVINA, ET RORE, ET Manna.

At tenuis uapor ille quidem, nec uiribus auctus
 Nec dum summos habilis contingere montes,
 Ipse die excitus, gelida mox noctis in umbra
 Cogitur, in canas hyeme obstringente pruinas.
 Idem abit in rorem liquidum sitientibus herbis
 Auxilium cælo tepido, atq; in nocte serena.
 Quin etiam calabris in saltibus, ac per opacum
 Labitur ingenti Crathis, qua cœrulus alueo,
 Quæq; etiam syriis syluæ conuallibus horrent
 Felices syluæ, quarum de fronde liquefunt
 Diuini rores latices, quos sedula passim
 Turba legit, gratum auxilium languentibus ægris.
 Illic æstate in media, sub sole furenti
 Dum regnat calor, & terræ finduntur hiantes,
 Tum tener ille uapor sensim sublatus ab æstu,
 Versatusq; die, multoq; incoctus ab igni
 Concaua per loca, & arefcentibus undiq; syluis;
 Ingratum ut sensit frigus sub nocte madenti,
 Cum nullæ spirant auræ, & silet humidus aer,

· M E T E O R O R V M

Contrahitur paulatim, & lento humore coactus
In guttas abit, & foliis sitientibus hærens,
Lentescit, rursusq; diurno à sole recoctus
Anduit & speciem ceræ, mellisq; saporem.
Quodq; & apes præstant arte, ingenitq; fauore,
Hoc medicos natura hominum producit in usus.
Tu uero Iuuenis tenerorum assertor amorum,
Mane tuæ qui sertæ paras intexere Nymphæ,
Aut Veneri ante aram lectos inspergere flores
Pratorum decus, hoc precibusq; hoc suscipe uotis,
Threicio ut boreas tacitus requiescat in antro.
Hic misere rorem infestat crudelis, & asper.
At prædo, & facilis, & raptæ coniuge mitis.
Nanq; per aerias ponti dum præterit oras
Votæ ferens, uidit procul in conualle remota
Planitiem uiridi late florescere campo.
Admonuit locus optatæ cum coniuge noctis.
Desilit, ac molli lacrimantem amplexus in herba,
Explicuitq; sinus, munusq; impleuit amantis.
Illa grauis oculos ab humo uix anxia tollens
Flebat, eam insolito coniux solatur honore.
His ego pro lacrimis florum, gratusq; memorq;
Nocturnos spargam rores, ea premia sunt.
Debat hoc raptæ pontus memor Orithyæ.
Subrisit, tenerumq; genis suffudit honorem
Lætæ uiri dictis, & tanto munere coniux.
Ille nouam sensit labi per pectora flammam,
Optatos repetens somnos, molliq; quiete
Leniit accensum complexu coniugis ignem.
Scilicet & Boreas calido contrarius Austro

O currit calor hinc, rigor inde exurgit, & alter
 Dum tepet, ipse humili demittit ab aere rorem,
 A si alter stringit magis, ac de frigore siccatur.
 Exudet ne languentis noua gutta per herbas.
 Ergo frigida uis ponto dum insultat, & acreis
 Conatus contra calor obicit, agminâq; extra
 Noxq; simul, boreasq; instigant. explicat ecce
 Ipse suas calor intus opes & uiribus auctus
 In stillas tenuem uertit sub mane rigorem,

DE GRANDINE,

Grandinis hinc quæ sit paucis natura docebo.
 Sæpe per æstatem cœlo incandente, se d' ipso
 A uimino magis, aut illo sub tempore, quo iam
 Lætæ parat nidos prænuntia ueris irundo,
 Nunc flauam è culmis late deturbat aristam,
 Nunc lætas nemorum de culmine decutit umbras,
 Nunc stragem molitæ etiam pastoribus, una
 Prosternit ualidos sub eodem uulnere tauros.
 Ac primum ut gelido crescunt humore liquentes
 Crystalli, quas post frigentia rupibus antra
 Indensum cogunt, guttisq; rigentibus anni,
 Et longo durant labentia sæcula cursu,
 Sic rigido compacta gelu per inania grando
 Cogitur, & stricto concrescunt frigore guttæ,
 Pondere mox tractæ frangunt se, & ad ima feruntur.
 Ipsa igitur grauitate sua, ac sub mole dehiscens
 Prona cadit, sæpe ingenti demissa fragore.
 Quandoquidem sublime ruens, frangitq; feritq;
 Cum gemitu sese, multumq; umbone rotata,

p iii

METEORORVM

Obtunditq; aciem, glomerataq; uerbere, tectis
 Ira sonat, sæpe ipsa leuē haud procul acta, sonorem
 Dat ueniens, etenim tacito regione propinqua
 Agmine descendit. Tanto sed corpore maior,
 Et facie horridior, quanto breuiore rotatu,
 Et spatio propiore cadens, minus atterit alas.
 Vere igitur, seu Libra pares cum diuidit horas,
 Tum tractu leuiore feruntur, ad alta, uapores
 Incensi, ac loca summa petunt, ubi frigida sese
 Vis cohibet, quo non radiorum offensa resultat
 Sæua acies, ubi pigra gelu, torpetq; rigetq;
 Tempestas, ubi frigoribus domus alta reposta est.
 Huc postquam uapor ascendit, calidusq; madensq;
 Continuo riget attactu regionis iniquæ.
 Quoq; uapor magis incaluit, postq̃ ipse refrixit,
 Extinctusq; gelu calor, aut euasit in auras,
 Hoc magis admissum trahit in præcordia uirus,
 Imber enim multo large decoctus ab igni,
 Contrahit, & citius glaciem, & mage frigora sentit.
 Desilit inde uago preceps per inania lapsu
 In ualleis, quanq̃ iuga sæpe petit, nec aprica
 In festet licet ipse magis loca, frigida nescit.
 An mage cū paribus calor hinc, hinc se instruit armis,
 Frigus, & æquali concursat uterq; uigore,
 Ille suis late in campis exultat, & hostem
 Insequitur, cogit uires, & robora frigus,
 Inq; globum sparsos trahit hinc, atq; inde manipulos.
 Confirmatq; aciem, durataq; tergora contra
 Obiectat, quantumq; calor se tollit in altum,
 Hoc magis æxia præceps delabitur arce,

Durâq; frigidaq; crepitantiq; uerbere grando.
 Cogit opes natura suas, q; robora uictrix
 Ingeminat, quoties obuersis uiribus una
 Concurrunt, impulsa suo contraria nisu.

OBSERVANDAS ESSE REGIONES
 terræ, q; situm Planetarum.

Ergo age, ne ue anni partes, neu quæ loca terræ
 Despicies, uarios Lunæ sic inspicere cursus,
 Vt neq; Saturni gelidum ne glexeris astrum,
 Nec quæ stella cadet cœlo, quæ ue exerat ortum.
 Contemplator item terras sub tempora brumæ
 Feruere, q; urentem interius cohibere calorem.
 Quod putei, fontesq; docent. nam frigora cogunt,
 Ast aperit calor, q; uenas diducit hianteis.
 Aethiopum manant campis sitientibus imbres,
 Non amnes capiunt ripæ, ruit arduus æther
 In nimbos, q; Sole tamen Leo feruidus ardet.

An non Allobrogum gentes, rhodaneia pubes
 Excidium attonita extimuit, cœliq; ruinam,
 Tempore quo Sol ipse humeros, ac terga Laconum
 Torrebat sitiens, summo q; radiabat Olympo?
 Hic è præruptis mouet alpibus atra procella
 Inualuens hyemesq; simul, tenebrasq; polumq;
 Horrescunt nimbis auræ, nubesq; dehiscunt
 Cum tonitru, micat igniferis fulgoribus æther.
 Intremis in solito sub uerbere concita tellus.
 Accælum ruere, q; terras subsidere certum est.

Ecce autem per inanæ ruens cum turbine uasto
 Voluitur, horrendamq; cadens trahit icta ruinam

METEORORVM

Ingentis moles saxi, glaciéq; gelúq;
 Concreta, ac bisquinq; pedes porrecta, & in altum
 Quatuor, at septem protento margine lata,
 Terribilis uisú, ac dirum mortalibus omen,
 Tantum adeo uariat rerum natura, situsq;.

GUTTA S MAIORES AESTATE FIERI.

Quid grandes æstate cadunt super aere guttæ?
 An rarus uapor, & stillæ paulo ante minutæ
 Miscentur? crassus cadit hinc è nubibus imber?
 An sparsim, subitôq; graui feruore sub altum
 Euectus, primum ut sensit mala frigora cœli,
 Afflatusq; gelu, nec densa nube, nec ipse
 Densus, humo propior descendit corpore maior?

AEREM RECEPTACVLVM ES, se exhalationum omnium.

Nate uides spatiû immensum, tractusq; profundos
 Aeris, atq; unâ terras, pontumq; obeunteis.
 Rara quidem natura illi, ac penetrabilis alte,
 Densatur tamen, & crassum fouet usq; uaporem,
 Quêq; & aquæ, quêq; & terræ excreuere frequentè.
 Aspirant quæcunq; etenim, quæcunq; uaporant,
 Sufficit hæc pontus, ponto & circumdata tellus.
 Cuncta sinu grauido recipit diffusior aer,
 Vertit & humentem in rorem, pluuiasq; niuemq;,
 Qui fuerit gelidas humor sublatus ad auras.

QVAE IN AERE GENERENTVR ex aspiratione ignea.

Halitus ille autem, largo qui percussus igni,
 E uolat, ac tenuis multum loca frigida tranat,
 Et longe ad sedes uictor perlabitur æstus
 Fumidus, incoctusq; atq; arescente fluore.
 Nonnunq̃ tamen hunc nubes circumuenit atra
 Deprensū, & strictis frigus circumsonat armis.
 Hic ille inclusus uallo, & circum aggere septus,
 Perquiritisq; aditum intentans, & singula lustrat,
 Et nunc hac aciem ostentat, nunc ingruit illac
 Parte ferox, parte & factis, & uiribus impar.
 Ast illū densis mucronibus horrida nubes
 Verberat, impellitq; premens, frustra; parantem.
 Summotas intrare domos, & ad ardua ferri
 Deicit ipsa super impacto umbone. ibi ictus
 Ingentem effracto sonitum dedit aggere, multusq; =
 I ntonat, & cœlum tonitru' quatit. inde coruscus
 Sese agit in flammis, & cœlo lubricus errat.
 I nterdum tantus fragor, ut concurrere monte is
 I am timeas, ut terra tremat, cœlumq; dehiscat.
 Tum quod erat fractum discussa nube, repente
 I mpulsum ruit, atq; obliquo tramite præceps
 Et flamma rutilante, ingenti & uerbere summos
 Aut petit incaustum monte is, aut aurea diuū
 Templa ferit, dirum trepidis mortalibus omen.
 I nterdum leuis ipse, leuem flammamq; sonumq;
 Aut sonitum sine luce dedit sine uerbere flammam.
 I nterdum erumpit crepitus sine. sed tamen actus
 A duersam in nubem, ualidos hinc pertulit ictus,
 V nde tremunt nigri postes, & lumina cœli.

METEORORVM
IGNEM ANTE, QVAM SON-
nus audiatur, uideri.

Nec uero prior excusso de uerbere flamma
Emicat, aut ipso sonitus fit tardior ictu,
Serior ad nostras quamuis eat impetus aures.
Ipse uides pastorem alto de colle securi
Sternentem quercum, cuneisq; infrusta secantem.
Ipse quidem iactatam alte post terga securim
Ante uides, mox ingenti conuulsa fragore
Vox sonat, & ruptæ luctantur in auribus auræ.
Non aliter cum excussa polo flagrante ruina
Horrendum tonat, ipsa suo prius acta tumultu.
Concurrit nimboſa acies, frangiſq; feritq;
Impellens, hinc fulmineus succenditur ignis
Collisus. Tandem ille fragor ruit, & ruit una
In pluuiam, & largos conuerſus Iuppiter imbreis.
Vulcanum fama est cœlo cum pulſus ab alto,
Sub terris ſine honore diu, ſine munere, claudum
Vixiſſe, & ſicula exilium traxiſſe ſub Aetna
Solantem caſus noto genitricis Amore.
Quem tandem meritam uertit dolor acer in iram.
Quondã etenim Cybele in magna Berecynthia mater
Solenneis de more dapes, ac uina pararat,
Conſtiterantq; Deæ ad menſas, ac pocula Nymphæ
Vltima miſcuerant, Cum ſic Venus aurea cœpit.
Felicem mea me ſoboles facit, hæc mihi diuos
Subiicit, hæc mortale genus. quam plura parantem
Occupat his Latona, Decus noctisq; dieq;
Cum peperit, & lucem terris, & lumina cœlo.

Tum peperit, totoque tenebras ex orbe fugavi,
 Luceat ut per me tellus, resplendeat æthra,
 Exonentque uagum lustrant quæ sydera, mundum.
 Dicentem increpuit Iuno, atque hæc uocibus infert.
 Immemores nostri Latona,que adultera iactas
 Infamem sobolem,que media inter uina superbis.
 Illa refert. Tu te proles inuisa parenti
 Nobilitet regna,que cœlo excussus ab alto
 Ille ille est Iunone situs, quem fumida Lemnos
 Exercet fabrum, aut nigris incudibus Aetna.
 Demisit Iuno uultum, mox indecor ira,
 Monstrosos partus, fumantemque obiiis ætnam,
 Cui gener Alcides, cui filia nobilis Hebe?
 Haud proles mea Vulcanus. Plutonia proles
 Ille ille est, enisæ cauo quem fornice tellus
 Expulit è latebris, quem uix in luce receptum,
 Non erebo pater admisit, non æthere diui.

Riserunt incensam aliæ in conuitia diuam,
 Indoluit tamen una Ceres, quæque astitit illi
 Fida comes Lypare, æolidum quæ prima sororum.
 Ergo ubi Zancleos portus tenuere,que amicis
 Trinacria accepit terris, Aetneiaque antra
 Admiscere deas, solitumque Vulcanus ad ignem,
 Acta ibi tum Lypare tempus, Conuitia matris
 Rettulit,que partus inimica mente negatos,
 Mentitamque deæ prolem, ac Plutonia furta,
 Intumuit dictis iuuenis, succensuque ira
 Vltorem minitatur,que acri in corde uolutæ
 Maternum uulnus, odiisque incessit amaris.
 Inque dies auget uires dolor, ac memor artes

METEORORVM

Exultat, exploratq; iter, ac uestigia matris.

Dum Samon, oceani mensis digressa, per altum

Ire parat, mouet abruptis fornacibus Aetnam

Exitum intentans, illa acri uicta dolore

Ingemuit, & cœlum in solitis conquestibus implet.

Leniit iratam complexulætus amato

Iuppiter, & placidam accepit per mēbra quietem.

Tum deus ignipotens inuento fulmine, primum

Ipse suum miratur opus, mox limina gratus

Acœdit Iouis, & laudato munere donat.

Iuppiter ob meritum Lemnon dedit, inde trifidum

Molitus dextra fulmen, cognouit in illo

Vsus quantus erat, sc̃q; hoc audentior armat.

Hoc mea periuros læto dat dextera dixit,

Hoc ego terrigenas extinguam aliquando Gigantes,

Hoc etiam coniux timeat sacrumq; potensq;.

Tum mouit caput, & frontem percussit honoram.

Fulminis hinc ingens, & mira potentia fertur.

FVLMINIS DIVERSAM VIM ESSE.

Nunc etenim afflatu tenui, pecudemq; bouemq;

Aut uirides tondentem herbas, aut ilice ab arctæ

Arcantem nimios animosi syderis æstus

Exanimat, nulla ut maneant uestigia mortis,

Optatum ut credas armenta haurire soporem,

Vt placidum uideas pastorem ducere somnum,

Nunc ustos arctus, atq; ossa rigentia cernas,

Non faciem, non ora hominum, non corpora noris,

Nunc ipsis etiam in stabulis, mirabile dictu,

Quadrupedem exoluit, pedibus quoq; ferrea demit.

Vincula, & intacto terram quatit ungula cornu.
 I llasus sonipes alta ad præsepia mandat.
 V idi ego, cum incolumi totus pede calcæus arsit.
 S enserunt alii fuluum effluxisse metallum
 E loculis, tanta est uis insita fulminis auris.
 R ara etenim densis cedunt, at densa repugnant
 I psa obiecta sibi, contra & sua prælia miscent.
 C oncedit duro tenerum, & penetrabile acuto.
 D issipat afflatu subito leue. trudit ad imum,
 Q uod graue, diffringunt rigida atq; obtusa recludunt.
 I nsinuant, tenui quæ disploduntur ab aura.
 Q uin uariant etiam uires, & uulnera teli
 Fulminei, seu marmoreis se in turribus altum
 I mpegit, seu littorea desedit in alga,
 A ut quæ per mediam fumant fœnilia brumam.

DE STELLIS CADENTIBVS.

& ignitis trabibus.

Sæpe per æstatem cœlo si forte silenti
 A ut carpes iter, aut mauortia signa secutus,
 T raduces uigilem per iussa silentia noctem,
 C ollucere facès, cœolq; cadentia cernes
 S ydera, & incensos per sudum albescere tractus.
 H alitus hic modicusq; & cæco impulsus ab igni
 I ncidit in gelidas ut primum frigoris oras,
 N ec potis incrementum longe exuperare rigorem,
 T orquet iter. fugiens nunc huc, nunc mobilis illuc,
 D onec conceptam traxit per uiscera flammam.
 N unc proprio incensus raptu, nunc terq; quaterq;
 E xagitata ferens impactæ uerba nubis.

METEORORVM

Ast ubi summosq; locos, atq; aera summum
Peruasit, qua continuus conuertitur orbis,
Hic rapido impulsus cursu, uertigine & ipsa
Incensus, uaria splendet per inane figura.
Arida concipiunt ignem, feruetq; agitando
Spiritus. Incendit pugnancia corpora motus.
Sue igitur lato amplexu, multumq; coacta est
Materia, atq; ingens series, & longior ordo,
Seu contra breuis, & tenuem sortita uigorem,
Quæ facies, quæ forma etiam, qualisq; figura,
Talis in aërio perluet uertice flamma,
Nunc iaculi in morem, ualidus quod torserit hostis,
Nunc quales splendent Lychni laquearibus aureis,
Nunc qualis tenues ignescit stuppa per auras,
Nunc flectit sese in spiras sinuata draconum,
Nunc micat, ut celeri fallantur lumina sensu,
Nunc cadere ut timeas ex ipso sydus Olympo.
Sape etiam torrem ambustum rutilante fauilla
Cernere erit, cœlumq; cauo se scindere hiatus
Tum, cū sub noctem obscuram, atq; in nube profunda
Nigrescit uapor, & permultum coerulea fumant
Fomenta, trahit & subitam uis ignea flammam.
Illicet è mediis tenebris fumoq; frequenti
Erumpit flamma, & cœlo se fundit aperto,
Vt timeas noctem ruere, atq; fatisce Olympus.
Praesertim cum præcipiti uertigine torris
Exussus cadit, atq; cadens nigrum aera findit.
Flamma etenim cum cæruleo se miscuit, & cum
Lux atro insinuat, penetratq; immissa profundo,
Tum nubes patet, & lato se soluit hiatus,

Luminâq; ipsa inum subeunt admissa recessum.
 Ac patefacta cauopandunt sese abdita tractu.

TREIS ESSE AERIS REGIONES.

Et quoniam treis in partes distinguitur aer,
 Prima æque patiens est frigoris, atq; caloris,
 Alternasq; uices, alterna sorte rependit.
 Vere tepens, æstate calens, eadem horrida bruma
 Proxima ab inflexu radiorum amota, malignum
 Frigus, & algentem late complexa rigorem,
 Inquam cœruleus passim uapor actus inerrat,
 Vnde cadunt imbres, unde & nix concitat alas,
 Ultima torrenti semper sitit uista calore
 Flammarum consueta uagos inuoluere tortus.
 Halitus ille igitur longe, ualidusq; potensq;
 Huc penetrat, superatq; hyemes, & frigora uictor.

DE LAMPADIBVS, ET ALIIS ignitis figuris.

Ergo aut est parteis æque diffusus in ipsas,
 Et lato arefcens incendia suscipit orbe,
 Lampadis in faciem, quæ plurima nocte refulget
 Ante deos, aut in latus inclinante figura
 Contrahitur, magis hinc, inde altera prominet ala,
 Ut crassum aut credas lapidem, aut ignescere truncum,
 Ipse quidem dextra pellem trahis, illa trahentem
 Amiscuitur protenta manu, sed partes sinistra
 Subtrahitur, quodq; hac accedit, demitur illac.
 Hinc titubant duplices sub iniquo pondere lances,
 Aut sparsim fusus, rapidoq; abreptus ab igni

METEORORVM

S cinillantem animam uomere, atq; efflare uidetur,
Vt quando in stipulis furtim uagus incidit ignis,
Huc illuc dispersa uolant incendia, nec se
Miscet flamma, salitq; leueis perferuida culmos.
Sed neq; tam tenuis terrarum est halitus, ut non
Et densas habeat fumoso in corpore parteis,
Quæ sursum raptæ, totoq; uolumine mistæ
Densantur, leue in aerium se tollit acumen
Consurgens grauiora suo sese ordine ad imum
Detrudunt, donec cunei sub imagine flammam
Concipit, & rutilus micat inter sydera cœnus.
Tunc aliquis limosa agitans ad flumina Nili
Piscator, dum nocte oculos ad sydera tollit,
Obstupuit, doluitq; simul super astra referri
Pyramidas, ueterumq; rapi monumenta uirorum,
Aegyptumq; suis superos spoliare trophæis.
Interdum longam erectus consurgit in hastam
Parte leuis, parte obducta caligine densus.
Non tamen ut maiora trahat uestigia cauda.
Hoc quondam telo Tityon per uiscera adacto
Strauit humi, stratumq; nouem per iugera uictor
Extendit, thalamos ulctus, tentataq; matris
Fulcra, nec indignos statuens Mars ferre dolores.
Laudarunt facinus superi, atq; hinc ipse superbus
Spicula non ponit manibus, non deserit hastam.
Aeris hæc partim media regione feruntur
Ipsa suis incensa opibus, dum uulnere crudo
Certatim exercent uires, & prælia miscent.
Aestiferis partim in campis, regione suprema
Quæ cœli uertigo agitans rapit, unde coruscant
Tractim

Traçtim flamma rubens, atq; ignea fulget imago.

DE COLORIBVS NVBIVM.

Nubibus est etiam color & suus. hoc age ut omnia
 Aera percipias, ut uentos deniq; noscas.
 Alba, parum densa est, raroq; immista uapore,
 Quam Sol irrumpit radiis, & ad intima tranat.
 Nigra grauem traxit densa caligine fumum,
 Non illam ut penetrent nemæi lumina Phœbæ.
 P unice am multus subiit calor. occupat humor
 Cœruleam, gravidamq; imbri, longeq; madentem.
 Has collidentis sequitur fragor, & simul ingens
 Porta tonat cœli, rumpitq; ad tartara clamor.
 E quibus ut sese emisit uiolentior ignis,
 Fulgurat, & densas rutilus discriminat auras.
 Nonnunq̃ ut longum nubes diducat hiatum,
 Ac nigri pateant prorsus penetralia nimbi,
 Nonnunq̃ leuis ipse leuem sine uulnere nubem
 E uadit, tamen & splendet qua semita monstrat,
 Ac micat, ut celeri fallantur lumina sensu.
 Flamma rubescenti multum saturata colore
 Admonet admistas fluuiali è corpore uires,
 Humidaq; ingentem præbere alimenta uigorem,
 Quod probat exiliens lignis uiridantibus ardor.
 Albescent tenuem succum, atq; arentia monstrat
 Fomenta, & celerem peracuti luminis auram.
 At cui sanguineus color insidet, & nigrantem
 Præse fert late obscura sub luce cruorem,
 Hæc ualidas terræ uires, durataq; iacet
 Robora, & immanem uasta cum mole ruinam.

Pon.

9

METEORORVM

Fulminis hinc uarians, & tanta potentia fertur.

VNDE FLVMINVM VARIE TAS, AC VIS.

Nanq; ubi nube caua, tenuisq; & plurimus alte
Truditur, incensis & se fert spiritus alis,
Ille quidem leuitate sua, penetratq; ruitq;
Lubricus, & tenuis multum loca per uia trahat,
Vt nulla incensæ linquat uestigia flammæ.
Nec mora sit telo tenui, ac penetrantibus auris.
Aera fluent tamen afflatu, ac uia uulneris atro
Liuescet fumo, & piccum dabit usta nigrorem
Aeratis quoties clypeis impetit, & ipse
Mole piger lentis it tardior impetus alis,
Duraq; pugnaces obiectant robora conti.
Cernere erit flagrantem iterum Hucalegonta, & opimis
Cum spoliis templa excisis auulsa columnis.
Ac furere attonitas incendia sæua per urbeis.
Tanta mole ruit, tantaq; impulsa ruina
Fumida uis, procul acta polo, atq; è nube profunda,
Si quando extrusus, multoq; accensus ab æstu
Spiritus, it tonitru horrificans, atq; igne coruscus
Tractu ingens, tardusq; gradu, & longe ductus eundo
Scinditq; uritq; & longo secat aera hiati.
Tum montes quatit impellens, discindit & arces,
Et correpta micant diris naualia flammis.
Precedit longe uulnus tremor, usque adeo uis
Impellens furit, atq; intendit spiritus auras,
Et late arentes coeunt ad uulnera fumi,
Vt cum irata manus tormento exclusit ahenò

Fumantem pilam, uersatq; uolubile saxum.
Inclusi erumpunt ignes nigrantibus auris,
Fit tremor, horrendumq; sonat. tum plurimus ante
Sternit iter fragor, & gemitu saxa iecta resultant,
Disiecta q; ruunt prostratis mœnibus arces.

DE VENTIS.

Ventorum nunc te causas, patriamq; docebo.
Quæq; illis natura, & quæ sit cuiq; potestas.
Aridus ille autem, atq; ima tellure remissus
Hos generat, uiresq; animis, roburq; ministrat.
Sol pater educit, mater dedit ubera tellus.
Asummo Boreas, Notus imo spirat olympo.
Occasum insedit Zephyrus, uenit Eurus ab ortu.
Hos circum uarii dextra, leuaq; feruntur,
Atq; agitant tenues diuersis flatibus auras.
Et quoniam medium lustrans Sol circuit orbem,
Per duodena uago digressus signa meatu,
Idcirco quidquid gremio telluris in altum
Eduxit, partim algentem festinat in arcton,
Partim ad decliuem libyæ diuertitur oram,
Dum radios, ac sæua timens incendia uitat.
An dextra, leuaq; ferens se, impune uagatur
Fumida uis, quando hinc libycos, ast inde recessus
Arectos semel in toto Sol ambiat anno?
Vnde sibi uis ipsa & opes, & robora firmet?
Cum tamen assiduus media regione recursæt
Eoum, hesperiumq; petens Sol annuus orbem,
Vrat & accensos quos ipse per aera fumos
Traxerat? inde frequens nunc hinc, nunc effurit illinc

METEORORVM

Frigidus aut aquilo, aut nimbis uiolentior auster,
Auster solstitio ueniens, regnisq; perustis.
Vnde calet magis, & pennis madidantibus usus
Inuergit largos agris sitientibus imbres.
Quin imo quoq; digrediens, & fessus, & in se
Sæpe repercussus grauiores concipit æstus.
At Boreæ patriam horrentem, frigusq; rigorq;
In sedere, hinc terra gelu concreta uaporat
Tenuius, horrescitq; aer, uolat inde serenus
Spiritus, & siccis uestigia commouet alis,
An quia summa tenens cœli loca, multus, & ingens
Inderuit, pellitq; auras, & nubila differt,
Nulla ut Hyperboreo maneant uestigia tractu.
Sed tamen & longo uectus trans æquora cursu,
Irrorat caput, & madidus ceruice fluenti,
Fundit aquas, seruatq; olim quæ fœdera sanxit.
Namq; olim prouectum austrū trans littora Rheni
Ocœani fama, & toties refluentibus undis.
Exipit incautum Boréas, & uincula nequit.
Ille ut se captum agnouit, sensitq; catenas,
Non ego te siculo ue mari, nec finibus aphri
Littoris arcuerim. liceat nam te quoq; nostram
Visere Cyrenen, libycosq; intrare recessus.
Ac nostro terram arentem satiare liquore.
Hinc quoq; securus per regna aliena recursat,
Et madidus pennis sitientis irrigat aphros.
Hoc quoq; frigidior, quod per decliuiā labens
Obiicibus nullis cursus agit ipse secundos.
Vere etiam regnare uolunt, quo tempore primum
Optata crescant luces, & lubricus annus

C onuerſit terga, atq; hyemem poſt egit iniquam.
 T um liquefacta mouens terrarum clauſtra, caminos
 S ol aperit laxos, uoluitq; per aera fumum.
 H ic ſomno excitus, commotiſq; impiger alis,
 L inquit Hyperboreos decliui tramite montes.
 Q uin ubi Sol propior maiora incendia mouit,
 F lagrant eiſq; impegit equos per uiſcera Cancrī.
 C um nebulosa cauiſ fumat Germania campis,
 A c multus uapor ad ſuperas ſeſe extulit auras,
 Q uemque frigida uiſ Boreæ comes addita cogit.
 I lla etiam de parte graueis incumbere nimbos
 C ernere erit, ſiſiſq; augeſcere nubibus annes,
 I n mediisq; natare etiam feruoribus agros.
 H oc etiam ē cœlo, ac ſemper radiantibus Arctis,
 E t gelidæ incumbunt auræ, ac uehementior urget
 V entorum uiſ finitimis regionibus acta.

VENTOS QVOSDAM PROVIN
 CIALES ESSE.

Omnis in aduerſos uentus non peruenit axes,
 E t quidam certo ſedem poſuere reſeſſu.
 C ircion hispanas fama eſt regnare per urbes,
 E t pecori ſtrages meditantem, et proclia nautis.
 N on alpes hunc Aeniæ, non frigida norunt
 P angæa, aut nimbis nunquam non turbidus Hæmus,
 V ix feſſum Entellæ excipiunt, cauq; hoſtra Macræ.
 S entit uicinum ſolem nabatheius Eurus,
 A renteiſq; impellit equos comitante calore.
 D iuerſum Zephyri ſpirant aquilone propinquo,
 E t Solem feſſum excipiunt, altoq; cadentem.

METEORORVM

Frigidus hinc, pluuiusq; uigor. Sed turbidus auster
Ipsę agit undanteis nimborum in prælia terras.
Dux ipse pluuiarum, & longe maximus autor.
Eductos nanq; immensum regione perusta,
Densorum fluctus longinqua ab sede uaporum
Inuoluit, raptatq; agitans, qui deinde soluti
Fundunt præcipites abruptis nubibus imbres.
Diluuiôq; unâ absorbent pecudesq; uirosq;.
Tantum Auster discussa furens per nubila sæuit.

CUR VENTI OBLIQVI FERANTVR.

Cur autem quando huc toties discursset, & illuc
Spiritus hic, uarios agitans sine lege tumultus,
Cur non & superas pennis petit improbus arces?
Omnis, in aerias quicunq; elabitur oras
Halitus, immisto paulatim educitur igni.
Qui postquam gelidam summo capite attingit arcem,
Sensit & aduersi contraria frigoris arma,
Illicet ipse pedem retro fert, pondere & ipso
Quod multum traxit grauida de matre uolutus
Ad matrem trahitur. Ecce hic nouus aduenit ignis
Auxilio. retinet labentem. Ille arma resumit
Fortior ad pugnam simul huc perlatus, & illuc.
Dumq; cadit, resilitq; leuis tum pellitur aer,
Et quo maiores à frigore pertulit ictus,
Maioremq; trahit fecunda è matre uigorem
Halitus, hoc maiore ruens ferit aera pulsū.
Vt cum mœoniæ in campis uada ad alta Mæandri
Pastor agens, baculo stagnantem percutit undam.
Illa fugit circum, & grauidum dat pulsa sonorem.

Impellitq; undam ill abens noua protinus unda
Ergo paulatim augescens, fit maior eundo
Impetus, & uires, grauiorq; robora sumit.
Vt cum de tenui primum fonte effluit humor,
Et riuus, post collectis procul imbribus annem
Ingentem raptat ripis, longumq; profectus,
Tum plenus rapidis in pontum immittitur undis.
Aurumno sed enim uento uis plurima largum
Cum spirant terræ, cum plenior halitus exit,
Terreniq; magis, suffundunt aera fumi.
Hoc iterumq; iterumq; etiam, multumq; monebo.
Incendunt nimii leuiter fumania soles,
Incensa exurunt late, præsertim ubi altos
Phœbus agit currus, fuluq; è sydere lustrat
Exiguis habitata locis Masilia regna.
Idcirco latera ad mundi, atq; extrema uiarum
Terrestris caligo habitat, quo languida Solis
Vix penetrat uis, & radiis minus urit acutis.
Ipsa etiam partim leuis aspiratio, ut alte
Fumida, partim etiam grauis, tellure remissa.
Atq; illinc facile admittit resoluta calorem,
Hinc percussa gelu riget, ac densata grauescit.
Inde etiam transuersa ruit, nam frigore abacta
Ne sursum penetret, mistoq; calore retenta,
Ne cadat in præceps, transuersum impellat oportet
Aera, siue quod extremis in finibus orbis
Regna tenens, castris illinc se fundit apertis
Visura & medias mundi penetrabilis oras.
Nam neq; puluere am in pluuiam descendere par est.
Nec tamen abnuerim lunamq; errantiq; astra,

METEORORVM

Quæ medium assiduus peragrant discursibus orbē.
 In medium quoq; ab extremis caliginis auras
 Attrahere, in uariasq; orbis depellere parteis.
 Ergo & cum arenteis rapidus Sol ufferit agros,
 Et cum uicta gelu queritur mala frigora tellus,
 Tum tibi tranquillæ permittant ocia luces,
 Gratæq; sedatæ præstabunt somnia noctes,
 Pacatisq; ingens requiescet flatibus aer.
 Nec non post largos imbreis, pluuiamq; madentem
 Compositæ cessant auræ, tacitusq; quiescit
 Spiritus, & nulli ueniunt in proelia uenti.
 Hoc quoq; post Boreā algentem, atq; rigentia flabra
 Cernere erit, quoties crudo sub frigore tellus
 Concreuit simul & durato tergo sæuit.
 Spiramenta soli claudit rigor, obstruit omnem
 Vis aditum, nullus spirat uapor, aut, fluit extra
 Halitus, unde nouis ueniant alimenta procellis.
 Si tamen expectes nouus ut calor, & noua flamma
 Torreat humenteis latices, & forte per altum
 Ire paras, uideas turbantibus aera uentis
 Magna mole graues urgeri ad littora fluctus.
 Alternis dat enim tellus, adimitq; alimenta.

DE TURBINE.

Turbineus fortasse glomus miraberis, unde
 Eruat euulsam summis radicibus ornum,
 Nunc frangens monte aduerso, nunc nubibus actam
 Agglomeratq; agitæq; frequens. tandem illa ruina
 Prona cadit, longo plangens sola scnta sonore
 Interea densa obscurus caligine fertur

Perq; uias, perq; arua simul sternitq; feritq;
 Puluerens globus inuoluens cœlumq; diemq;.
 Nanq; per aduersum dum concursantia uenti
 Arma mouent animisq; pares, & uiribus, ecce
 Certamen magnum exoritur. ille impiger instat,
 Hic clypeo obnitens longe aduersatur. utrinq;
 Impetus, utrinq; & robur. nunc pellitur ille,
 Hic pellit, nunc fors uariat mutata. nec ullus
 Stat' ue loco, cedit' ue loco. nunc ille sinistra,
 Hic dextra incurSAT feriens, & in orbe gerit rem.
 Nunc ictus clypeo exiliens petit aera, nunc se
 Intorquens, terram ingenti diuellit hiatu,
 Dum uel uterq; cadat moriens, uel cesserit alter,
 Aut iungant socias concordie fodere uires.

DE PROCELLA.

Quin & fumida uis, tellure exclusa, leuemq;
 Aera per sublata, suōq; euecta calore
 Confluctata diu propter terrasq; solumq;
 Aridq; & multo firmans sese aucta uigore,
 Vexatq; infringitq; agitans pulsum aera, & unda
 Aequorq; & fracto displosa tonitrua cœlo
 Diflucit, infremitatq; æquor, cauaq; antra resultant.
 Torquentur nemora, & ualles ad sydera clamant,
 Puluerensq; diem tegit intranubila nimbus.

CIRCA VENTORVM OBSERVATIONEM,
 anni quoq; tempora obseruanda esse.

Tempora quin etiam certa ratione tenenda,

METEORORVM

Vt cum se in præceps, aut uer agit, aduenit æstas,
Aut cum declinat rapidus, Sol, appetit æger
Ventorum pater autumnus. Seu frigida bruma
Autumnus fugat, aut uere aduentat fugatur.
Turbat enim, uersatq; omnis mutantia rerum,
Idcirco si tum, nimbo si aut syderis ortum
Videris, aut properare cauo procul æquore mergi
Infelix astrum, atq; acri Lunam hoste teneri,
 Mercuriique graue sydus portendere uentos,
 Ne dubita ingentem cœlo uariante, procellam
 Affore, quæ simul inuoluat terrasq; fretumq;
 Vertat & audaces in uota miserrima nautas.

DE AVRIS.

Sape etiam rapidum ad solem, mediosq; per æstus
 Colle uel aerio, aut udi prope littoris oram,
 Aut propter liquidas nebulosi fluminis undas,
 Aestate indomitam increpitans, Zephyrosq; silentis
 Aurarum gelidas sensi properare cohortis,
 Solis anhelantes pellunt quas axe quadrigæ.
 Ipse iter intenduntq; fuga, triduntq; repulsum
 Aera, qui tenues motu fouet incitus auras,
 Adiuvat & mare commotum, fluitiq; recessus.
 Hinc mulcent teneræ summotis æstibus auræ.
 Nanq; etiam umbrosa in scena cum incanduit aer,
 Oræq; saltantes tergunt sudantia Nymphæ,
 Erudentem si quis ramum, ramalid' ue arma
 Ventilet, aut tenui dimouerit aera penna,
 Quamprimum Zephyri frigentem exciuerit auram.
 Circum etenim qui nostra frequens se calfacit ora

Spiritus, impulsu facili fugit, aduenit aer
 Inde nouus. Mora nulla, alter succedit, & alter,
 Vt nequeant circum ora nouæ recalescere partes,
 Cum fugiant subitis excitæ impulsibus aurae.
 Nec uero uallesq; caua, recubantiaq; antra
 A cælo uariante situs terræq; mariq;
 Non multum adiciunt uentis densant'ue, acuiunt'ue.
 Inde salutiferis spirant afflatibus illi,
 Hi grauibus tentant morbis languentia membra.
 Nam uenti mutant quoties, mutantur & unâ
 Corpora cuncta, habitu perstat natura nec uno.

DE VENTO, QVI ORITVR
 prope æternum fluiuium.

Flat salus post pelignos, qua uoluitur ingens
 Aternus de ualle caua, atq; humentibus antris.
 Ipsa quidem sub mane nouum cita Solis ab ortu
 Aura recens, qua culta nitent, qua poma fouentur
 Ramis læta suis, largæ & satæ semine turgent,
 Hæc eadem rapidum ad Solem, mediosq; per æstus
 Noc longo spatio prouecta, aut uiribus auctis
 Vanescit primo moriens, & soluitur æuo.
 Vsq; adeo uariant uenti, uisq; insita uentis.

DE VENTO PECVLARI ILLYRICO.

Illyricis specus est ingens in finibus, antrum
 Ventorum immane, unde iræ, immitesq; procellæ
 Eruptunt, quoties terris fera seuit Erinnyis,
 Immittitq; byemes pelago, & se proripit umbris,
 Non tutæ stabulis pecudes, non oppida muris

METEORORVM

Non ipso in portu classes. fremit Adria, & atros
Horrescit trepida Gargânus ab arce tumultus.
Non illo quidquam uento crudelius, ut se
Exussitq; antro, & portis ruit acer apertis.
Pastores cohibete ignem, & prucul abdite flammâs.

DE TERRAEMOTV.

Quæ uentos moueant causæ, q; & halitus auras,
Hactenus ò mihi chare Puer, nunc unde tumultus,
Et tanti ueniant terrarum in prælia motus,
Vnde uagi excutiant diuulsa cacumina montes,
Flumina conuertant cursum, aut premat alta uorago,
Vnde tremat tellus, quamprimum (aduerte) docebo.
Primo ingenti late circumdata ponto
Tellus, fumificis incendia pascit in antris.
Inde tepent, bruma fontes cerealiq; arua
Spargit sæpe nouis, quas euomit Aetna fauillis.
Hæc eadem sub speluncis tenuem aera claudit.
Inde sonant sæpe occultis mugitibus antra.
Arida quanquam etiam, ac uenis sitientibus, amnes
Emittit tamen, & dulci rigat arua fluore.
Et quamuis largum cælo ruat agmen aquarum,
Exipit in sese, ac rursus made facta remittit.
Hinc ergo humenteis animas fluidumq; uaporem
Spirat agens, calido aut rursus secat aera fumo.
Nunc halat siccum, & crasso de pectore flamen,
Aut tenui uolucrum suffitu exuscitat auram.
Hinc ille & motu facilisq; & uiribus acer
Spiritus, atq; imas habilis penetrare cœuernas,
Et rursus uiolentus, atroxq; erumpere, clausurisq; =

Inclusus fremit, & multus uacua atria uersat.
Idem etiam in flammis abit, & furit igneus, atros
Intorquens lapides tormento exclusus atheno.
Euocatur hæc genitor rerum Sol, excipit aer.
Ipsa parens tellus large indefessa ministrat.
Quæ tamen è nimis nunc inde caloribus uicta,
Hinc nunc uicta gelu, & multa durata pruina,
Contrahit dubios languenti corpore morbos,
Vt neq; sit superante anima spirare potestas.
Ergo incerta ferens raptim uestigia anhelus
Spiritus incurSAT nunc huc, nunc percitus illuc,
Exploratq; aditum insistens, & singula tentat,
Siqua forte queat uictis erumpere claustris.
Interea tremat ingentem factura ruinam
Terra suis quatens latus cum mœnibus urbes,
Dissiliunt auulsa iugis immania saxa.
Procumbunt turres, sternuntur funditus arces,
Magnorumq; cadunt templa impolluta deorum,
Excidium ut magni iam iam timeatur olympi.
Hoc etiam ut magna è paruis cognoscere possis,
Cernere erit, nostro quoties in pectore sistit
Spiritus, ac tenuem neq; dat, neq; suscipit auram.
Tum uelut intercepta anima tremor occupat artus.
Pugna intus micat extremis in partibus horror.
Ergo ubi collectis immensum se uiribus auræ
Crebrescunt, uia fit, ruptisq; medibus effiant,
Antra sonant, mugitq; solum, uallesq; resultant.
Turbatos putei erupiant super hostia fontes.
Vanescit paulatim æger dolor, antra quiescunt.
Quiq; uigor fuit ante, refert se in uiscera terra.

METEORORVM

Aiq; alacres redeunt defueta ad munera uenti,
Sæpe igitur cum iam multis maduere diebus
Arua, natant plenis demersa noualia fossis.
Nec pelagus capit auulsis minitantiæ ripis
Flumina, tum sua castra mouens sublimis ab arcto
Nubila de toto Boreas discussit olympo
Frigidus, & sociis commisit prælia cauris.
Hic tellus primum assiduus grauis imbris, & iam
Obstrusis uenis ualidarum pondere aquarum,
Post boreæ perflante solo concreta, & iniquis
Obsita frigoribus sese contraxit, & horrens
Horrentem late duxit per membra rigorem.
Vnde nequit clausis efflare canalibus auram.
Vt quondam infelix ualido campania motu
Oppressit miseræ ipsis cum ciuibus urbes.
Cum Vatem fessæ uix eripuerè camœnæ
Labenti è thalamo, ac tecti minitante ruina.
Interdum uacuis tellus male nisa cauernis,
Finitimisq; agitata fretis propter maris æstum
Concutitur uentis pugnantibus, effurit intus
Vis ingens, extra prohibet uentusq; fretumq;.
Quod sæpe euboico testantur litore Cumæ,
Et quondam uexata graui Pelopeia motu.
Praterea sæpe occultis fornacibus ignis
Aestuât, inuoluitq; globos, siqua potis extra
Rumpere, & imposito luctans sub pondere scuit
Improbis, attollitq; elato uertice colles.
At postquam superas uictor peruasit ad oras
Spiritus, immistis fumo, & caligine densa,
Puluerem spargit tremefacta per oppida nubem,

Immundum & cinerem iactat uicina per arua.
Aeoliam fama est, Lyparen de rupe propinqua
Hoc sensisse malum, & lucem doluisse negatam,
Aenariam quocq; (certa manent uestigia) ut olim
Idem agit in cineres glomeratus puluis ad auras.
Puluereum queritur spargi Prochyte ardua nimbium
Illa solo fumante, graui concussa ruina,
Spargit desertos incendia lata per agros.
Pertinuit mare flammigeros deuoluier annes.
Incensum & late scopulos super aera ferri.
Aestati, atq; hyemi male creditur. & tamen udo
Vere magis seu cum pedibus fluit uua sub unctis,
Tum saeuit furor, & bello sese arduus armat.
Quin etiam ut natura soli, tractusq; locorum est,
Fluminata nunc iter intorquent, nunc alta uorago
Sorbet hians, nunc sicca fuit quæ terra, paludem
Hausta facit, quæ cœruleo circumflua ponto,
Continet, infiluit pelago, quæ iuncta manebat.
Nunc mutare urbes, nunc & fluittare uidemus
Vndarum in morem, dubio nunc uerbere subter
Quassari, aut sursum sublato pondere ferri.
Horrendos nunc clamores ad sydera tolli.
Nunc mugire solum, aut Animas Acheronte remissas
Auribus instrepere, aut equitem resonare sub armis.
Sibilat ecce alibi, aut antro fremit aura recluso.
Vidimus antiquas ueteris Dicaarchidos arces
Assiduam longo motu traxisse ruinam.
Bis messor legit spicas, bis uinitor uuas.
Interea ualidi quatiebant mœnia uenti,
Funditis atq; imo uersabant tartara aeuerno.

M E T E O R O R V M

A rebant sitiente solo sata, nec temere ullæ
M anabant cœlo pluuiæ, tristisq; per arua
S qualor erat, mœrorq; herbis morientibus ingens.
N on usquam cœli rabies torrentior arsit.
A t postq̃ cessit tremor, ac solida arua quierunt,
 (Certa fides) terris cessit mare. reddidit agris
N eptunus longo tandem post tempore, quod iam
A bstulerat prius, & uictor ditione tenebat.
V sque adeo impellens uariat uis. ergo age cœlum
I nspice si quando terrestribus æmula signis
A rma ferant Mars bellipotens, & Iuppiter Ammon,
I uppiter aerias quî fulmine concutit arceis.
H i tibi signa dabunt uenienteis ab aere motus.
Q uo tellus tremit incluso, & grauida antra fatigat.
N ec uero aut tenebræ, aut nocturna silentia, cum iam
F rigore concrescunt terræ, & uis humida regnat.
S unt tantum metuenda, aut matutina pruina,
V erum etiam mediis in solibus, atq; ubi sæuit
A estiuus calor, & cum spiramenta retundit
S ol medius, retro & fumos compellit inertes,
E t tellus tremit, & uolucris erumpit in auras
S piritus indignans clauso circum aggere cingi.
I ple uides quoties agitat fluctibus æquor
T ellitur, & salsa spumant aspergine cautes,
L ittorâ tum sinuosa magisq; magisq; uideri
C uruari & solito maius, postquam alta quierint
A equora, uentorumq; simul grauis ira repressa est,
T um contra, recto tractu maris ora uidetur
T endere iter. summæ in longum spectantur arenæ,
A c nullas agitat sublatu spiritus undas.

Hic

Hic terras, quatit inclusus, maria intima uersat
 Exagitant, uerritq; duras. hic impetu uasto
 Discondit nubes, explosaq; fulmina torquet
 Cum tonitru, & rapidis illuminat aera flammis.
 Hoc igitur cessante, aer silet undiq; ut illum
 Diuidat æquali interdum nubecula tractu.
 Tempore quo, inclusus specubus longe æstuat intus
 Halitus arescens, & humum quatit improbus, unde
 Tellus intremit, & uacuis sonat icta cauernis.
 Sed tamen & persæpe cauis furit abditis antris
 Infremitans, quando derio se tramite contra
 Ventus agit, uetat atq; imis erumpere claustris,
 Tantum adeo uariant, & uis & causa mouendi.

DE MEPHITE ANS ANCTI
 IN HIRPINIS.

Spirat ad Ansancti uallē specus. hinc p̄cul & grex
 Et pastor diuertit iter. procul euolat ales,
 Naidat in sæuampennis ne lapsa Mephitim,
 Et cadat infelix subita exanimata ruina.
 Spiramenta Soli quondam tremor ille reclusit.
 Exhalat uix unde nocens per uiscera terræ
 Constrictata diu, tetroq; infecta ueneno.
 Hinc necat afflatu misero, sternitq; animantes
 Sæualues, procul acta erebo, stygiisq; cauernis,
 An non Harporum in campis Garganide terra,
 Quæq; celer dubiis ripas secat Aufidus undis,
 Effossa tellure uapor cerealibus horreis
 Inclusus subito exanimat? nec ut aera diuum
 Accipiat, reddat ne infessi exhaustor acerui.

Pon.

r

METEORORVM

Vsq; adeo inclusas pesteis dira occupat auras.

DE IRIDE.

Nunc age siquando ætherio delapsa ab olympo
Iris ades, uatisq; oculis permitte uidendam.
 Dum genus, & certos memorem quibus ortæ parêtes,
 Nam te uel natale decus, uel sanguinis autor
 Nobilitant. tu forma inter pulcherrima Nymphas
 Spectanda & cælo, & Musis celebranda canoris.
 Pastorem fama est Phœbum peneïda ad undam
 Incassum post absumptos in uirgine fletus,
 Post deploratos toties in cortice amores,
 Inuitum ad supercos, ac munera nota redisse,
 Solantem casus cithara, ac testudine eburna,
 Paulatim irrepisse nouam sub pectore flammam
 Virginis Aeriæ, solam quam Iuno ministris
 Prætulera't fidam thalamis, gratisq; sodalem
 Alloquuis, cui cura omnis quoq; credita herilis,
 Tentanti in thalamos, aditum, insidiasq; paranti
 Et reperisse uiam casum, & docuisse repertam
 Oceano forte in magno sub Tethyos antra
 In uno aberat, ducens lætam per pocula lucem.
 Aeriæ è thalamis ut erat lasciuior annis
 Prodierat, procul emotas spatiosa per auras.
 Profilit è specula iuuenis, timidamq; repente
 Occupat amplexu. tum nequis cernere posset,
 Nube caua inuoluit, mox ad sua gaudia uersus,
 Optatis fruitur thalamis, grauidamq; relinquit.
 Illa uterum calans, nono post mense grauidum
 Ponit onus, fratri præsto Lucina petenti

Affuit, excepit neptem, gremioq; leuatam
Nubibus Aeria prolem commendat alendam.
Vt creuit forma praestans, & corpore nympha,
Visq; digna Deo proles, tum Iuppiter illam
Factus auus, fouit gremio, miratus & ora,
Et crineis stauos, & lumina digna parente,
Et pharetram, & quod quem pater illi tradidit, arcu
Lunabat, capita ut simul accuruata coirent,
Solis ad occasus ut spicula Solis ab ortu
Mittat, ab occasu facile ut iaculetur ad ortum,
Neptis auo digna, simul & patre digna uirago.
Iuppiter ob meritum speculo donauit, ubi omnem
Aera perspiceret, terras, pontumq; uideret.
Quo foret nymphis etiam spectabilis ipsis.
Nate igitur si quando scdens aestate sub altis
Porticibus, forte aut nemorum uiridante sub umbra,
Auratum admoris labris sitientibus annem,
Ne pigeat simulac gelidum cratera liquorem
Hausferis, ardentem ad solem, atq; ad lampada Phœbi
Sistere, post altam tua lumina ferre sub umbram.
Illicet aspicias Solem laquearibus ipsis
Fornicibus siue in mediis, alta ue columna
Fulgere, oppositam radius dum flectit in oram
Lubricus, effususq; super loca lumine lambit.
Haud aliter leui in nube, caeloq; quieto
Obliquus cum se radiorum impigerit ardor
Nubila per, conuersa acies in fronte resultat.
Flectuntur retro radii, fit protinus arcus
Ille quidem, uarios ducens è nube colores,
Vt uiridi quoties ligno celer haeserit ignis

METEORORVM

Flamma rubet, madida referens à matre uirorem.
Forsitan & cum nube caua se ostentat imago,
Cocruleum uideas, qui non est, ipse colorem.
Ac memini dum castra sequor, mauortidq; arma,
Qua præceps sese tyburna rupe uolutus
Fert Anio, multaq; cadens aspergine sudat,
Fumosa fulgere super conspergine claram
Irin, & aurato iacentem spicula cornu.
Et iam Sol medium clarus per agrabat olympum.
Mox ubi sydereis nox fusca superuenit alis,
Improuisi adsunt austris madiantibus imbres.
Liquitur in latices coelum, lutescent & antro
Prosilit, ac ripis Anio caput extulit altis
Indignans, liquidos rapidis torrentibus amnes
Fœdari, & mœstas arceri à fonte Napæas.
Nec flauescens aspiciens miraberis arcum
Puniceo uiridem si addas, rarescit uterq;
Nam simul, & flauum miscent utrinq; colorem.
Nec uero cum Sol medium lustrabit olympum
 (Vrit enim, feruetq; adeo, ut quæ densa, relaxet.)
Thaumantis natâ aspicias, quanquã horrida, quando
Bruma riget, mediis liceat uidisse diebus.
Ergo & cum adueniet simul, & cum deciderit Sol,
Iris ab aduerso capiet data signa parente
Luce quidem, quanq̃ in tenebris sub nocte maligna
Aurea cum pleno radiat Latonia uultu,
Tum quoq; curuato meditatatur Spicula cornu.

CVR IRIS SIT ARCVATA.

Et quoniã obliquũ ad Solem, aduersũq; parentem

Apparet longe oppositis in partibus Iris,
I darcō non in, gyrum, non cōgit in orbem
Sese audax, neq; enim est ipsi circumdata Soli,
Vnde referre queat speciem toto ore rotundam.
Sape etiam duplicem in tenebris est cernere Lunam
Nube nouam referente alia sub imagine formam.
Ipsa sua speculum dextra tenet, & uidet ora
Altera nymphæ suæ, & quibus hæc quoq; lumina cernit
Vna quidem facies, speculo referente secundam.
Ergo & in æria talem se nube figura
Ingeminata refert, speculi se margine qualem
Nymphæ super, uitrea & similē se reddit in umbra.
Sed neq; cum solem aut ipsum solis' ue sororem
Aut rutila circum, aut atra caligine cingi
Prospicies, alium credas duxisse colorem.
Nam uapor in causa est, qui cum fulgentibus astris
Offundit sese, obtundens radiantia tela,
Inficit hic nostros infecto lumine sensus,
Frustraturq; oculos falsa sub imagine captos,
Luna magis, Luna hamatis minus apta sagittis.
Tutamen offusa quoties caligine cernes
Paulatim elabi, & claro mox lumine ferri,
Tranquillam licet expectes, noctemq; diemq;.
Sin multis simul effundent se partibus ipsæ
Collectæ in gyrum nubes (nulla est mora) uenti
Diuersis simul erumpent de partibus, ut iam
Inuoluant cælumq; simul, terrasq; fretumq;
Vix adeo ut stabulis sint tanta armenta sub ipsis,
Semper enim qua diffractō uapor euolat orbe,
Illa parte ruent populantes nubila uenti.

METEORORVM

Quin etiam qua se incandens nocte extulit ignis,
Ille quidem claro signans liquidum aera tractu,
Inde ruet portis quàm primum uentus apertis.
Ergo & cum exussit rapidus Sol omnia late,
Et cum uicta gelu, glacie, & concreta, malignum
Horrescit tellus frigus, tunc aquora longe
Pacem agitant, nulli uersant super aera uenti,
Ac tranquilla quies pacato regnat in orbe.
Ast ubi se nebula tollunt, indenset & auras
Caligo fumosa agitans, hic aggere rupto
Spiritus ad superas sensim sese exerit oras.
Moxq; ruit portis emissus uentus apertis.
Ipsa etenim uentos tellus alit, eq; refuso
Emittit fecunda sinu. Sol hos pater, actis
Educit radiis, perq; aera trudit apertum.
Illi iter intendunt cursu passimq; uagando
Concipiunt uires, collectaq; robora firmant.
Donec uel cœlo irati dominantur, & undis,
Et quatiant ualidas inimicis flatibus arces.
Haud aliter, quàm cum liquidis caput extulit antris
Eridanus, molem in gentem rapit undiq; aquarum
Progressus, feruetq; uagus per adorea culta,
Huc, illuc sinuosa agitans secum agmina uoluit,
Rumpit & in pontum superatis fluctibus audax.

DE COMETIS.

Ventorum quoq; certa dabunt tibi signa cometa.
Illi etiam belli motus, ferâq; arma minantur,
Magnorum & clades populorum, & funera regum,
Vt cum seu cœli occasum, seu Solis ad ortum

Extulerint caput infelix, & crine minaci
 Horrendum late implerint terroribus urbes.
 Si steterint, certoq; loco, uestigia figent,
 Finitimi bello inuadent, ciuiliq; arma
 Fœdabunt socias cognato sanguine dextras.
 Sin ortum tendent uersus, peregrina mouerê
 Bella scias, hostemq; externis affore ab oris.
 Tu uero quod decernit Mauortius ignis
 Infelix cœli sydus, quod nuntius Arcas
 Hoc dirum in primis statues signare Cometen.
 Ipsi etiam tibi signa dabunt manifesta colores.
 Halitus ille autem æstiuam sublatus in oram,
 Mole ingens, tractu longusq; & plurimus ipso,
 Multa etiam fomenta ferens, concepit ubi ignes,
 Flammatos ignes, & late incendia serpunt,
 Fit coma quæ rutilum spargit de uertice crinem,
 Et longo fumosa trahat uestigia passu,
 Sed Solem, Solisq; uiam declinat, ad arcton
 Sæpe iter intendens, celerinunc concitus axe,
 Nunc lento temone premens tardantia lora.
 Nam memini quondam Icario de sydere lapsum
 Squalentem præferre comam, tardosq; meatu
 Flectere sub gelidum Boreæ penetrabilis orbem,
 Hinc rursus præferre caput, cursuq; secundo
 Vertere in occasum, ac laxis insistere habenis,
 Donec agenorei sensit fera cornua tauri.
 Ergo inter sese aduersis concurrere signis
 Hinc turcas, illinc parthorum examina uidit
 Euphrates belli medius, caput extulit alueo
 Armorum sonitu excitus Mauortius Ister.

Vix unquam maiore aliâs in prælia uentum est
 Mole uirum. lati manarunt sanguine campi.
 Horrui Oceanus, dum tot procul amne cruento
 Versat Rhénus agens simul arma, uirosq; ducesq;
 Cognatos enseis, atq; impia comminus arma
 Sustulit assuetis gaudens Hispania bellis.
 Obstupuit, gemuitq; simul Maurisia calpe
 Ingenteis uelorum alas, crepitantiq; arma
 Oceano, & freta lata citis spumantia remis.
 Mox Tingitanis scuire incendia tectis,
 Atq; amneis tabo squalere, & sanguine campos,
 Non aliâs uenti pelago incubuere tument
 Maiores, non Aeolii rex carceris unquam
 Scuius infremuit, ruptoq; immugit antro.
 Delituit ripis, imo & caput abdedit alueo
 Vndarum pater Eridanus. sitientibus amnes
 Excessere antris. moestæ, & sine numine Nymphæ
 Fuderunt nullos terra arescente liquores.
 Interea nullus coelo demittitur imber.
 Arescunt herbæ passim sitientibus aruis.
 Prætorum perit omnis honos. nemora alta laborant
 Aestibus, inuitoq; cadunt è stipite frondes.
 Indirum transit cinerem de' gramine cespes,
 Vota Iouem non ulla mouent ingrata, nec ullum
 Incensæ aris meritum, sensus' ue malorum.
 Languentes impune cadunt cum matribus hedi,
 Exanimésq; iacent passim cum matribus agni.
 Infelix animam conuulso in æspite linquit
 Taurus, & ingentem ipse cadens dat mole ruinam.
 Nec bellator equus non sicco in margine fontis

Mæret, & affuetis moriens caput abdit arenis,
 S tratta dolent armenta boumque, armenta; equorum.
 Exitiofitis est etiam pastoribus, ut iam
 Emigret calabris procul armentarius agris
 Aeger, agens paruos ægra cum coniugenatos.
 Vsq; adeo infandam in rabiem fera scuit Erinnyes,
 Et dirus quatit in terras iacula aspra Cometes.

DE VIA LACTEA.

Nate etiam si quando oculos ad sydera tollens,
 Albentem cœli tractum mirabere forsan,
 Ad dubites quæ causa uiam signauerit, an sit
 Halitus idem autor, longo quem tramite ductum
 Stellarum densus circum se complicat ordo.
 Quippe uagus Solem fugiens, torrentia; astra
 In leuon, dextrumque; latus declinat, & ipsa
 Raptatus circum cœli uertigine candet
 Syderibus late sparsus, pallentia; ora
 Stellarum, atque; amnes lactis sub imagine præfert.
 Namque; acies obtusa, & non penetrabile lumen,
 Et series numerosa, minuta; corpora paruis
 In spatiis uersata, procul candere uidentur,
 Dum nequeunt radios iaculari, & stringere flammam,
 Candet, & à multa caligine confusus aer
 Hinc, illinc agitata, & lactea constat imago.

Nec tibi non fera sunt sæuorum nota gigantum
 Prælia, non phlegraa phalanx, superumque; labores,
 Intentansque; deum exadium Briareius ensis.
 Ergo illi simul in genteis inuoluere monteis
 Abore, Austroque; in gens simul ardor utrinque;

METEORORVM

Vtrinq; & metus ingens, exitiumq; paratum.
 Terra nouum auxilium natis tulit. excitat antris
 Nigranteisq; globos fumorum, & sydera foedat
 Pulueribus, tetra offundens caligine diuim
 Attonitas acies, atq; arma micantia frustra.
 Cedebat rerum genitor, cedebat & ipse
 Ellipotens Mauors. frustra Latonia tendit
 Dictæos arcus, nigrantem ex axe booten
 Excussat caligo, haurit globus Oriona
 Pulueribus, cæcum capulo dum sustulit ensem.
 Ecce autem flammis, & luce coruscus eoa
 Phœbus adest, Phœbum sensit nox. illicet ipse
 Restituitq; aciem, & dextra, leuâq; coegit
 Cedere fumis, cum discusso puluere nimbum.
 Ergo ubi laurigeris uictoria constitit alis,
 Et cœlo pax nota redit, monumenta quod essent
 Antiquæ pugnae, uolucres subsidere fumos
 Et statuit pater, & solio sic iussit ab alto.
 Atq; hinc pulueribus manet inter sydera limes,
 Qua uictor pepulit flammato turbine Phœbus.

Nec uero naturæ omnis uis cognita, quando
 Multa latent. tamen & causas scitamus, & unde
 Proueniant. Candorq; uia, limesq; per astra
 Fusus in incerto est. nebulas in sydere Cancræ
 An' ne eadem caligo, eadem quoq; causa notarit,
 Hoc quoq; in incerto est. nam' plura subesse uidentur,
 Quæ certent ratione eadem, aut aduersa repugnent,
 Lactea cur niueo canescat semita tractu,
 Cur nebulosa cauo palleant sydera uultu.

DE FONTIBVS ET FLVMINIBVS.

Hinc ego digrediens fonteis te nate docebo,
 Et cur perpetuis decurrant flumina uenis,
 Extremus labor, & uigilatae ad lumina noctes.
 Tumea dicta puer memori nunc accipe corde.
 Spiritus hic (gratii fecerunt aera nomen)
 Qui terras, pontumq; leui circumtegit umbra,
 Et penetrat rimosa means in uiscera terræ
 (Certa fides) facile humentem permanat in undam,
 In liquidumq; coit contracto frigore rorem,
 Mox abit in latices & ripis plenior errat,
 Et magno labens intrat cum murmure pontum,
 Armatas etiam raptans ad littora classes.
 Ipse uides saepe in foribus sudantia saxa,
 Et guttas de marmoreis stillare columnis,
 Namq; aer circumfusus dum frigora sentit,
 Paulatim sese cogit, mox defluit humor.
 Ille quidem sicco ducens è marmore guttas,
 Speluncis quoq; de gelidis manare liquorem.
 Continuum, unde fluunt crepitanti murmure riuū.

 MAGNA FLVMINAE MONTI-
 BVS DEFLVERE.

Si Rhenū, Rhodanumq; uidēs, magnūq; Garūnā
 Aut Hebrū, Eridanum'ue, aut clari nominis Istrum,
 Aut qui per latos populos mare peruenit Indus,
 Aut septingemini rumpunt qua flumina Nili,
 Perscrutare ortum, & fontis sacra antra reclusi,
 (Non dubium) inuenies summis è montibus illos

METEORORVM

Delabi genus, & gelidis deducere ab antris.
 Nanq; aer terræ immistus, molemq; sub ipsam
 Inclusus, montana rigens ut frigora sensit,
 Instillas abit, & longo fluit agmine multus.
 Desuper ima petens, donec iam uiribus auctis
 Erumpit uallo, atq; in campos turgidus exit.
 Multum etiam stillante solo, niuibuscq; liquatis
 Auxilium accedit uenis tellure sub ipsa,
 Multum etiam nebulosa iugis immanibus aura
 Abescens cælo gelido cum stringitur humor,
 Vnde sibi occulti sumunt alimenta meatus.

TERRAM ESSE CAVERNOSAM.

Nec uero quamuis solido stet robore tellus
 Mole sua grauis, & denso se robore firmet,
 Non uastis intus specubus patet, atq; hiat alte
 Immensum ductis abrupta sede cauernis.
 Equibus aut Euri sparsim funduntur anhelis
 Faucibus, adriacosq; attollunt flatibus æstus,
 Et stragem dant arboribus, tectisq; ruinam,
 Aut amnes subter lapsi de montibus altis
 Erumpunt cursu rapido, & solida æquora findunt.
 Quippe aer antro inclusus lentescit in undam
 Frigida sub loca, & æternum fluit abditus humor
 A eterno de fonte liquens, hinc cæspia claustris
 Antra, tot accipiunt fontes, tot flumina, mox quæ
 Rursum diuersis emergunt partibus orbis,
 In mare seu tacitis delapsa meatibus intrant.
 Quin & qua Herculei rident sata lata Tarenti,
 Qui piger humectat flauentia culta Galesus

Saxa subit, tacitusq; cauo se condit in antro,
 Conditq; in latebris Nilus, post liber apertis
 Insultat campis, septenoq; gurgite fertur,
 Felix fruge noua, foecundisq; uber aristis.

DE FONTE CORNU.

Est præcutinis in montibus horrida cautes,
 Indigenæ uocitant Cornu, de uertice cuius
 Mandat aquæ gelidus per saxa rigentia torrens.
 Hunc non antra cui montis, non humida uallis
 Eruptat, non uis superas impellit ad oras.
 Verum aer ripæ admotus, circumq; supraq;
 Rimosq; latens sub fomite sudat, ut ipsum
 Frigus, et argentem sensit per membra rigorem,
 Stillatimq; cadit fluitans, cursumq; secundat.
 Ergo et perpetuus tenor est stillantibus undis.
 Perpetuq; fluunt fontes, et flumina, et amnes,
 Perpetuum quoniam seruat natura tenorem
 Aeris, aeriam sese uertentis in undam.

FABVLOSE DE FONTIBVS.

Nec uero faciles Nymphæ, queis flumina cordi,
 Et sacri fontes, atq; antra liquentia riuus,
 Non ipse dulcis laticeis, non larga ministrant
 Pocula, non gratas longe sitientibus undas.
 Ergo nudatis pedibusq;, et pectore nudo
 Cœruleæ per stagna agitant liquentia Nymphæ,
 A lternisq; implent undanteis roribus urnas,
 A lternis simul effundunt. Tum murmure magno
 Et præceps per saxa sonans spumantia riuus,
 Mox crescens findit tacito plana æquora cursu,

METEORORVM

Nunc fessæ latas ducunt per prata Choreas
 Arboribus tectæ, ac circumuariantibus umbris.
 Nunc tenuis mulcent gratis concentibus auras.
 Aut amne in medio ludunt, uitreisq; sub undis
 Lasciuæ alternant agiles per brachia motus.
 Lubricæq; intorquent niueis uestigia plantis.
 Enatat hæc, leueisq; manus, & brachia monstrat.
 Aut tenerum latus, aut molleis cum poplite suras.
 Desilit illa petens inum, splendetq; sub undis
 Marmoreum femur, & ceruix argentea, & illæ
 Deducunt coelo diuos quæ ad furta papillæ.
 Mox resilit, flauumq; caput, nigra nictantiaq; affert.
 Lumina, tum niueo quæ purpura fulget in ore.
 Hic aliquis cannosâ latens post flumina pastor,
 Agrestis deus, & Satyrorum è stirpe procaci,
 Concepit postquam ardentem sub pectore flammam
 Huc, illuc oculos agit, & suspiria ducit,
 Insertatq; caput cannis, refugitq; uideri,
 Dumq; uidet, frigitq; simul, feruetq; cupitq;
 Desperatq; audetq;, feroxq; libidine, in undas
 Desilit, atq; cadens sonitum dedit. At chorus antrum
 Atonitus petit, & latebris sese abdit opertis,
 Ipse deus uano frustratur gaudia tactu.

AQVAS NATVRALITER ESSE sine colore, & sapore.

Nec sapor, aut color ullus aquis fluuiialibus. Ipsæ
 Tellure hos de matre trahunt, hinc sæpe uenenum,
 Sæpe salus. adeo uariat tellusq;, solumq;.
 Terra salutiferas uires, eadem ipsa nocentis,

Præbet aquis, succoq; suo prodestq; nocetq; .
 Terra eadem argento large fecunda, sed ær
 Vber aquis, Nereiq; nouas hinc sufficit undas,
 Præcipue tamen arctoo sub cardine, qua se
 Vis ingens cohibet, quæq; & Sol languidus errat
 Deffusus spatii, obliquo & tractus ab orbe,
 Inde perennis aquæ manat fluor, oceanusq;
 Aestuat, arctooq; fluunt è cardine riui.

DE FONTIBVS CALIDIS.

Baïano sed ne fumare in littore thermas
 Mirere, aut liquidis fluitare incendia uenis,
 Vulcani fora sulfureis incensa caminis
 Ipsa mouent, late multum tellure sub ima
 Debacchari ignem, camposq; exurere opertos,
 Inde fluit calidum referens ex igne uaporem
 Vnda fugax, tectis feruent & balne a flammis.

DE AMARIS FONTIBVS.

Hinc etiam salsum fontes traxere saporem,
 Et laticem longo ingratus in fecit amaror
 Tellure incocta exudans, cineriq; maligno,
 Quem liquit quondam accensis fornacibus ignis,
 Post æuo extinctus longo monumenta relinquit
 Exustum cinerem, & cocto solo subdita saxo.
 Hinc alibi exhaustos antris putealibus amnes
 Vulcano feruente coquunt, dum crassior humor
 Stringitur, inq; salem tepidæ cessere lacunæ.
 Ast alibi in lapidem transit liquor, usque adeo uis
 Telluris uariat. Videas lapidescere Sarni

METEORORVM

Cœruleo sub fonte alnum, filicisq; maniplos,
Et paleæ intortos lento cum uimine culmos.

DE RIVO VENA FRANO.

Decurrit tenui labens aspergine riuus
Rupe uenafrana, fessus quem sæpe uiator
Inculsat gelidos rapim oculuisse liquores.
Sæpe repentinos fracto de monte tumultus
Erumpentis aquæ timuit sub uomere taurus.
Ipsa suas nunc diues opes natura profundit,
Nunc retrahit defessa manum, sc̃q; ipsa remittit.
Hic lactis fluitare amnem sua ad ubera mater
Lætatur, dolet hic omnem obriguisse liquorem.
Materiam sæpe ingenio, instrumenta uel arti
Deficere, ipse operis prudens dolet autor, et actor.
Nunc ergo ingentisq; animos, uiresq; ualenteis
Præsefert natura, opibusq; et robore pollens,
Nunc inculta situ, longeq; effacta senecta
Languescit, propriumq; negat retinere uigorem.
Dum reparat uires, renouataq; robora firmat.
Ipsa suos tunc plena sinus, uterumq; relaxat.
Quiq; uigor fuit ante, refert se ad munera nota
Nec uero casusq; inopes, cessantiaq; arma
Naturæ, nec rursus opes, luxumq; fluentem
Non hominum, non alitum genus, et pecus, et grex
Squamigerum sensere, graui et doluere ruina,
Hinc etenim miserranda lues mortalibus, hinc et
Dira fames, sæuitq; malum per uulnus utrumq;.

DE FONTE AMMONIS.

Ammonem fama est mediis sub noctibus altum
Fêruere

Férvere, & in mediis rursum frigere diebus.
 Causa quidem uel certa subest, nam frigora noctis
 Intus alunt ignes, nocte & uapor aestuat intus,
 Vnde fluunt calidi noctis per tempora riui.
 Lucē autem cum Sol terras populatur, & ardens
 Exhalat uis, tum uenæ recreantur hiantes,
 Vnde redit gelidus sua per uestigia torrens.
 Rara igitur natura Soli, quæ frigora Lunæ
 Quæ Solem facile admittit resoluta diurnum.
 Hinc facile, & recreat sese & feruescit in horas.
 Hinc terræ uarium mutat fons ipse tenorem
 Longinquo ueniens loca per uariantia ductu.
 Nam neq; sese orbe ex alio uis torrida Solis
 Immittens, penetretq; uterū, & grauida ubera terræ
 Immensumq; maris spatium, tantumq; profundi.

DE FLV VIO TRIGELLA

in Lucania.

Horrescit quoq; Lucanis in salibus antrum,
 Vnde pennis trepidi afflictis oracula rebus,
 Præcipitat longo immanis descensus hiati.
 Septem aræ circum, & fumos flant tura sabæos.
 Antistes Zeno lituum tenet, & uocat ore
 Præsentemq; deum, & pia numina sistit ad aram.
 Turba fauet, mox & uoti damnata recedit.
 Ipse autem fruiturq; diis, atq; imperat antro,
 Vnde fluit gelidus salebroso fonte Trigella,
 Arescitq; hyeme in media, atq; æstate liquecit.
 Vere nouo, cum se tellus ad aperta relaxat,

Pon.

s

METEORORVM

Tum uideas tecto antri stillare fluentum,
Hic riuos fluitare, illic concrefcere fontem
In clatros. hiat ecce alibi fumofa uorago,
Vnde aditus imi ad manes, & tartara mundi.
Parte alia fonat abruptis specus atra cauernis
Horrendum. Ruit acta repente canalibus unda
Occultis, ficcq; diu deuoluitur alueo.

Pastores cohibete gregem fitientem, & abunda
Pellite. non foetum optatum non ubera uacca
Distenta, aut tenerum cum matre aspexerit agnum
Errantem, qui pota frequens ad flumina pastum
Egerit armentum, & crudo saturauerit amni.
Capripedis potuit tantum dolor, iraq; Fauni.

Luserat aspernata procum Ripenia, & udis
Abdita fluminibus detestabitur. Ibi amens
Deturbatq; pedum, pecudesq; à fonte repellit
Inclamans, nulli foetus, non ulla propago
Sit pecudi, quoties fitientia guttura ad undam
Admorit, potoq; grauis de flumine abibit.
Semammem fugtate boues, fugtate capellæ
Iratusq; gregi, in nemus, & loca sola recedit.
At cum declinat rapidus Sol, & fugit annus,
Ac lassata fitu, tellusq; effocta senescit,
Aruit & uenis humor, mirabere fontem
Vel biduo effluxisse, ac flumina tanta requirens,
Inscisq; Deos, naturæq; abdita dannes.

VE TVSTATE TEMPORVM MV
 tari fontes, ac maria.

Sed nec perpetua sedes sunt fontibus ullæ,
 Aeterni aut manant cursus. mutantur in ævum
 Singula, & inceptum alternat natura tenorem.
 Quodq; dies antiqua tulit, post auferet ipsa.
 Hoc mare, quod nunc ingenti duo littora tractu
 Europam, libyamq; secat. (non fabula) quondam
 Tellus una fuit. medio stetit æquore Taurus,
 Insudans sulco, atq; attrito uomere fessus,
 Nunc mersa tellure natat uento acta carina.
 Vulcano sacra & fumoso uertice anhelans
 Insula cyclopum horrifonis incudibus antrum,
 Nulla olim. nunc nulla Elice non acria, ut illam
 Fluctibus, iratoq; absorbuit æquore Nereus.
 Aegyptum Casu soluens de rupe secabat
 Nautæ uagus. non dum ullum illi nomenq; decus ue
 Sed pelago stagnante palus, udæq; lacunæ.
 Nunc regio & populos late fecundat, & urbes,
 Pyramidum ostentans monumenta, & nomina Regū.

SITVM TERRAE MVTARI, ET
 terras ipsas renouari.

Quid mirum fontes siccato & flumina cursu
 Desinere? adueniet lustris properantibus ætas,
 Cum pelago emerget tellus noua, cum mare terris
 Incumbens mole ingenti, simul oppida, & arces
 Cultaq; sub rapido secum feret hausta profundo.
 Nullus honos regum tumulus. Impune deorum
 Tempora ruent. idem fluctus pecudemq; Iouemq;
 Auratum affiget scopulo, exitium omnibus unum,

METEORORVM LIB.

Et clades unda absumet iuuenesq; senesq;
Matres, atq; uiros, & corpora chara nepotum.
Nec natum complexa parens miserabilis udis
Proficiet lacrimis, clamantem, & acerba gementem
Cœruleus cano uortex absorbet hiatu,
Et uota, & pictos secum feret unda penateis,
Non ullæ ultra reliquæ, aut monumenta manebunt.
Non rerum labor, aut operum uis edita cœlo.
Maiestas ipsa ingenii, decora illa sororum
Aonidum, confecta sunt, atq; in nube iacebunt,
Cunctaq; sub tenebris, & opaca nocte tegentur.
Parte alia exurgent immani corpore montes,
Et nigra primo cœlum caligine tingent
Fumosis iuga uerticibus, non dum aere aperto,
Nec sicca tellure satis. Post tempore certo
Terra recens, cœlumq; nouum, noua littora, & udi
Labentes passim Lymphis crepitantibus animes
Incipient præbere nouis alimenta colonis,
Paulatimq; nouus fato instaurabitur orbis.
Te quoq; uel iuuat ad finem uenisse laborum
Vranie, licet & fontis leue murmur, & ipsæ
Spirarint placidæ Zephyris felicibus auræ.
Rura senem, uatemq; suum, sua ad loca felix
Parthenôpe uocat, & fesso blanditur alumno.
Non Ederæ, mea non Lauri per tempora serpent.
Me saterit si cœruleo Sebethus ab amne
Intactæ Salicis fluuiali munere donet,
Ac mihi pomiferis uacet Antiniana sub hortis.

FINIS.

IO ANNIS IOVIANI PONTANI DE
 hortis hesperidum, siue de cultu citriorum ad il-
 lustriss. Principem Franciscum Gon-
 sagam Marchionē Mantuæ.
 Liber primus.

Os ò quæ ligdos fonteis, quæ flu-
 mina Nymphæ

Naïades colitis quæ florida culta
 Napææ,

Deliosq; hortos, & littora cogni-
 ta Musis,

Quæ colleis Baccho lætos flauentiq; arua
 Messibus, ac summi curatis rura Veseui,
 Quo solem uitetis, iniqui & syderis æstum,
 Hac mecum placida fessæ requiescite in umbra
 Gratorum nemorum, Dryades dum munera uati
 Annua, dum magno texunt noua festa Maroni
 Emolli uiola, è ferrugineis Hyacinthis,
 Quasq; fouent teneras Sebethi flumina myrtos.
 Vos gelidi fontes, genitalis & aura fauoni
 Inuitant. Vos cœruleo quæ littore pictæ
 Nereides, uarias ducunt ad plectra choreas
 Et nudæ pedibus, fusæq; ad colla capillis.
 En ipso de fonte, & arundine cinctus, & alno
 Frondenti caput, ac uitreo Sebethus ab antro
 Roranteis latices, muscōq; uirentia tecta
 Ostentans, placidas de uertice suscitât auras,
 Quis solem fugat, & salices defendit ab æstu.
 Ergo agite, & uirides mecum sedate in umbras

DE HORTIS HESP.

Naiades, simul & sociæ properate Napææ,
 Quæq; latus Tyrio munitis Oreâdes arcu.
 Non hic Pierii cantus, non carmina desint,
 Aduentante Dea, summis en collibus offert
 Vranie se læta. agite assurgamus eunti,
 Et dominam comitemur, opaca & rupe scidentem,
 Et rore Idalio, & Syrio ueneremur odore
 Insignem Cithara, & stellanti ad temporaserto.
 O facilis, felixq; ueni Dea, me per apertos
 Aeris immensi campos, summoq; uagantem
 Aethere, mox toto numerantem sydera cœlo
 Duxisti, legesq; deum, atq; arcana docenti
 Illarum & relegis series, & fata recludis,
 Atq; ipso rerum causas deducis Olympo,
 Omnia nunc, horti q; iuuent, geniali q; arua,
 Quæq; & Amalpheæ fecundant littora syluæ
 Citrægenum decus, Hesperidû monumenta sororum,
 Delitiæ quoq; & ipsa tuæ, Peneia Phœbum
 Delectent Tempe, fraterna q; pectora Lauri.
 Te Sebethiacæ capiant nemora inclytæ citri,
 Et quas nostra suo colit Antiniana recessu.
 Nos canimus. Tu diua faue, atq; assiste canenti,
 Dum Vatis ueteres sacri rencuantur honores.
 En manet irriguum te blanda Patulcis ad amnem.

At tu quo Gonsaga domus, quo Mantua gaudet
 Principe, dum canimus, post arma, graueisq; labores
 Itala dum spargis, Tamarisi q; arua cruore
 Gallorum, & uictor spolia illa pheretria tentas,
 Franciscæ heroum genus, atq; Bianore ductum
 Ne desis, ne ue hortensem contemne laborem.

Herculeæ decus, & pretium memorabile clauæ.

QUALIS SIT ARBOR CIT-
trius, & unde oriunda.

Orbe etenim Hesperio. Niasq; ad littora quondam
Oceani, auriferis primum sese extulit hortis
Citrius, arboreæ referens præconia palmæ,
Illi perpetuus frondis decus, inter opacum
Albescent nitidi flores nemus. Atq; ita late
Spirat odoratus Zephyris felicibus aer.
Ipsa quidem Lauro foliisq; & cortice, & ipso
Stipite non similis, tum frondescente iuuenta,
Atq; cono inferior, ramisq; ualentibus impar,
Nam florum longe candore, & odoribus anteit.
Quin grauida è ramis, triplici & distincta colore
Mala nitent, uirides primum referentia frondes,
Hinc rutilant, fuluq; micant matura metallo,
Flore nouo semper, semper quoq; fœtibus aucta,
Perpetuum Veneris monumentum, at triste dolorum.

DE CONVERSIONE ADO-
nidis in citrium.

Mœrebat puero extincto, lugebat, amantem
Sissa comam, & lacrimis humebat terra profusis.
Humebant Lauri, quarum frondente sub umbra,
Et positum ante pedes lamentabatur Adonim,
Et se oblita deam, tundeat pectora palmis.
Vt uero sese dolor, & grauis ira repressit,
Ac ueterum admonuit Daphne Peneia amorum,

s iiii

DE HORTIS HESP.

Et nostros inquit stabitur arbor amores,
Nostrorumque maneat monumenta æterna dolorū.
Ambrosio mox rore comam diffundit, et unda
Idalia corpus lauit, incompertaque uerba
Murmurat ore super, supremaque et oscula iungit.
Ambrosium sensit rorem coma, sensit et undam
Idaliæ corpus, diuinæque uerba loquentis.
Hæserunt terræ crines, rigitque capillus
Protenta in radice, et recto in stipite corpus,
Lanugo in teneras abiit mollissima frondes,
In florem candor, in ramos brachia, et ille,
Ille decus tota diffusus in arbore risit.
Vulnificos spinæ, referunt in cortice dentes.
Crescit et in patulas Aphrodisia Citrius umbras.
Colligit hinc sparsos crines Dea, mandat et altæ
Telluri infodiens, tum sic affata. Meis heu
Consita de lacrimis, nunquam uiduabere fronde,
Semper flore nouo, semperque ornabere pomis
Hortorum decus, et nemorum, illecebræque domorum,
Osculaque illacrimans ligno dedit, eque capillis
Summa sub tellure agitans, fibræmina ducit,
Hauriat ut sitiens undam, atque alimenta ministret.
Illa uelut dominæ luctum solata, recenteis
Exussit frondes, resupinæque uertice, canos
Diffudit florum nimbos, queis pectora diuæ
Impleuitque sinum, et lacrimas sedauit eunteis.
Ex in Hesperiiis arbor nitet aurea syluis.

DE APPORTATIONE CITRII IN ITALIAM.

At postq̃ Herculeis humeris stetit axis, & Atlas
 Prospexit cœlo, & fessus requieuit in antro,
 Et iam fati deũ, Latii & scelera impia monstrũ
 Vltricem expectant clauam, procul orbe subactõ,
 Geryone extincto, spoliis insignis abactamq;=
 Aduexit prædam, & nostris stetit ultor in aruis
 Idem humeris, idem ipse arcu, clauaq; superbus
 Deuexit simul Hesperio de littore syluas,
 Hesperidum syluas, nemora effulgentia & auro.
 Quis post Phormiadum saltus, fragrantia myrto
 Littora Caietæ, fonteisq; ornauit, & hortos
 Virginis Hormialæ. Venientem ea Thybride ab udo
 Accipit hospitio, & thalami simul addit honores.
 Hinc & ob ætatis florem, placidosq; hymenæos
 Auriferæ pretium tulit arboris, inde recenti
 Impleuit campos nemore, & Zephyritide sylua,
 Quæ læstrygonios saltus, saxa horrida Nereus
 Lambit, & aquoreæ Lyris secat arua Sueffæ,
 Quæq; & oliuiferis de collibus edita prisco
 Nympha Lamo, irriguos Fundania prospicit agros,
 Distinctosq; hortos pomis, & littora myrtis,
 Quin & rura sororis Amalphidos, & Sirenũ
 Ditauit scopulos Niasæi munere mali.

QVAE LOCA SINT APTA
 ferendis citriis.

Nunc age qui cultus citriis, quæ certa ferendũ
 Tempora, quæq; illis regio magis apta ferendis
 Expediam, nulliq; loquar memorata priorum.
Principio apricum ad Solem, uentosq; tepenteis

DE HORTIS HESP.

Vergat ager, putres glebæ, quæq; æquora rastris
 Molle sonent, fluidum facile admissura liquorem.
 Nec mihi displiceat salebrofi glarea ruris,
 Quæq; solo tenui graciles imitatur arenas,
 Si modo sæpe fimo spargas, si pronior unda
 Diluat ipsa super, lætusq; instillet & imber.
 Quid non expugnet solers industria? Non me
 Aut pudeat dum mane suas Philomela querelas
 Instaurat, seu maiores Sol suscitât umbras,
 Plena manu liquidis inuergere dolia Lymphis,
 Spumantemq; cauis inferre canalibus annem,
 Solari & mollem cantu mulcente laborem,
 Aut etiam occasum ad Solem, primasq; tenebras
 Dum nox oceano nigris sese exerit alis,
 Aut tenebris mediis, & cum intempesta silet nox,
 Nec nocturna negat rorantia lumina Phœbe
 Et flumen ruere, & fontes mersatilis urnæ,
 Tantum auct inspergi sese imbre niasias arbor.

QVAE LOCA SINT EVITANDA, & quibus utendum remediis.

In primis fuge Sithonii mala frigora cœli.
 Afflatus caue Threïcios, Boreamq; niualem,
 Quiq; Licaonio spirant de uertice cauri.
 Quod si non alia poteris ratione malignum
 Frigus & Othrysi compescere flamina uenti,
 Obiicibus cohibe, ac summi molimine muri,
 Aut olea, & multa prudens circumtege Lauro,
 Aut ualle occulta, uasti q; crepidine saxi.
 Aut ubi celsa suis obstant fastigia tectis.

Quin & per ualidas hyemes, per sydera nota,
 Cum cœlum riget, atq; gelu cœlit altior æther,
 Tum gelidæ noctes, concretæq; terra pruina
 In primis metuenda, & iniquus Iuppiter hortis.
 Ergo quamprimum coniecto stramine, & arctis
 Cratibus, aut sparsis circum, supraq; manipulis
 Impiger alpini compesce incommoda cœli,
 Iratumq; Eurum, aut fumos succende uolanteis,
 Aut calcis uiuæ cumulosq; finiumq; calentem
 Insterne, & calidis gelidum æra uince fauillis,
 Ac supplex uenerare deos, & tura benigno
 Vre Ioui, auertat glaciem, componat & iras.

FABULA DE CITRIORVM REPA
 ratione, nouaq; apportatione in Italiam,
 è media regione.

Nanq; ferunt ob primitias quandoq; negatas
 In unem indignantem animo, grauiusq; dolentem
 Inmisso & stragem arboribus, citriusq; ruinam,
 Hesperii generis malorum stirpe perempta.
 Donec eam Venus è Medorum diuite sylua
 Reliquias relegens, per Aphrorum pingui culta
 Rursus in Italiam genti transmisit habendam
 Aeneadum, Quo priscus honos, & cura nepotum
 In syluis ueteres renouaret Adonidis ignes,
 Aeternum & maneant monumenta insignia amoris.
 Tu uero quoties æstusq;. & Solis iniquum
 Feruorem memes, rapidi & fera sydera cancri,
 Aut glaciem quoties, inimica & tempora brumæ,
 Verge iterum lanices, iterum fluuialia mersa

DE HORTIS HESP,

Stagna super. sic ipse æstus, sic frigora uincas.
Nanq; æstusitientem alte, externoq; calore
A rentem madidans, sedas æstumq; sitimq; .
At glacie inclusus calor æstuat, & furit intus
Flāma uorax. Tum funde imbrē, tum flumine larga
Irrora siccās occulto ex igne medullas,
Quo uigor aduersum soles se & frigora duret.

QVOD TEMPVS APTVM sit ferendis citriis.

Vere autem, & cum Sol paribus se temperat horis,
Tunc tuto liceat telluri infigere plantas.
Nec toto uere ar scrobibus committere in anno,
Aestate umbrosis in uallibus. Ast hyeme & cum
Mollis in aprico mitescat terra recessu.
Si modo perpetuus laticum mihi diffluat humor.
Nec desit coniux, plena quæ diluat urna,
Et nūc frondenti ramo defendat ab æstu,
Nunc solem hybernīs admittat in ensibus, & nil
Linquat inexhaustum, curaq; utatur, & arte.

QVASDAM REGIONES NON alere citrios propter frigus,

Nec uero Insubrium campis Ticinide terra,
Quāq; Pado alniferis infert sese Adua ripis,
Ausit se riguis committere Citrius hortis,
Nec qua iuncta Pado scindit sua Mincius arua,
Arua uirū, heroum, in primisq; feracia Vatum.
Arie tamen, studioq; Cloneia ponitur arbor

In rheda, cui pinguē solum, cui plurima tellus
Insit, & assidua madeat stirps aurea dextra,
Sub Ioue quæ ferat æstates, hyemiq; malignæ
Infertur tectis, calidoq; fruetur in antro.
Benacitamen ad ripam, Charidæq; recessus
Lætā nitet, ramisq; exultat adonias arbor.
Munus & hoc Cytherea tuum, dum forte canentem
Ad uirides Saloi salices, tua dulcia furta,
Et pueri amplexus teneros, & Adonidis ignes,
Miraris uatem egregium, Cui candida plaudit
Verona, & liquidis Athesis fauet assonus undis.
Ille suas canit ad uolucres, sua reddit adonin
Sylua. Dioneæ ludunt ad carmina nymphae.
Ipsa tuos repetis lusus, repetis hymenæos,
Per syluas, per saxa. sonat tibi gratus adonis.
Antra per, & ualles resonat formosus adonis.
Huc ò adoni ades. huc ades ò mihi dulcis adoni.
Addis & his etiam suspiria. Suspirarunt
Et tecum salices, & tecum flumina. Dumq;
Et flectunt salices ramos, & flumina cursum,
Illicet & salices frondeis, & poma tulerunt
Hesperidum nemoris, nam sic Dea grata tulisti.
Illicet & fluuii gaudent cyrenide sylua
Delituisse, nouoq; comas nituisse decore.
Gaudet & ipsa suo Verona ornata Catullo,
Alisonisq; fauet reflexa è montibus Echo,
Sirymiaq; auratis resplendet rura uolemis.

DE ALTITVDINE SCROBIVM.

Sed tamē & scrobibus modus hic erit, ut neq; in altum

DE HORTIS HESPERIDUM

Desideat nimis, ut quantum radice profunda
Hæserat, hoc paulo iaceat plus, eoque lacuna
Hauriat ut solitos imbreis, madidumque fluentum.
Tum baculo, aut pedibus facilem calcabis arenam.
Parce tamen teneris fibris, cautusque benignam
Affer opem, indulge et leuibus pueriliter annis.
Hæc inter geniumque loci, Nymphasque sorores
Implora auxilio, et faueas simul auspice dextra.

**SERENDAS ESSE CITRIOS NATI-
 ua cum terra, et palis fulciendas.**

Quin etiam uellens fosso de gurgite plantam
Rursus et infodiens, dextra faultrice uideto
Cum tenera radice simulque haurire, simulque
Natiuæ infodere et multum telluris, ut hærens
In patria possit melius consuescere terra.
Ipsæ uides puerum materno lacte repulsum
Indignantem alio ductare è pectore mammas,
Verberibusque aliis dulcibus haurire liquores.
Altera confestim subeat te cura, ualenti
Sistere eam uallo, sociisque adiungere truncis,
Ne uenti excutiant teneram, ne uerbere torto
Auferat inducto Boreas immanis hiatu,
Et sublime uolet rapidis iactanda procellis.

FERRO COERCENDA esse luxuriam.

Ergo et ubi in ramos frondens sese extulit, actis
Sub terram sparsim radicibus, iniice ferrum,
Cæde manu, ne in luxuriam fundatur inanem.
Nam ueniet quocumque uoces. Sed frigora uita,

Né ue alte inflicta cœra contingere uulnus
S it pudor, urat ne calor, aut ne frigora lædant.

DE PROPAGINIBVS procurandis.

Atq; hinc quo cultu citrii, quæue arte, uel usu
Proueniant, paucis (nam nec sunt multa) docebo.
P artem etenim insitio, partem sibi semina, partem
V endicat in generis scobolem producta propago.
E rgo ubi subductum felici è matre flagellum
V ideris, hoc gladii medium feri, & iniice saxum,
Q ua uulnus patet, & plagæ sic consule hianti.
I nde terebrato per aperta foramina fundo
F ictile coniicias, pulla & mox obrue terra,
N ec sit parca manus stillanti infundere gutto.
R adicem lento ducet de cortice ramus,
S ubiicietq; nouas geminato ex ubere uires.
E rgo ubi in Italiam quater aduentauerit ales,
D aulias, i, rescinde manu, atq; excide securi
F rondentem ramum, & terræ committe subactæ
O ptatam prolem, fibris, & fronde uigentem,
O rnet ut ex cultos & flore, & frugibus agros.
Q uin etiam cum se felici matris in umbra
E duxit scoboles, ferro diffinde, & adactum
I nfigas lapidem, ducto mox infode sulco,
C rescet in inmensum multa radice uirago.

DE SEMINIO FACIENDO, & colendo.

Si tibi seminium curæ, primum elige terram
S ole sub aprico, nulli quæ obnoxia uento.
Hanc ualidis rastris, & duro uerybere marræ

DE HORTIS HESP.

Discute, & in tenuem redigas studiosus arenam.
Hinc semen legito. lectum grauiore notatu
Aequatis spatiis serito, dextraq; fidei
Infodito. infossum solito de more rigato,
Et studiosa manus diuellat gramina circum.
Non mora, iam toto tollent sese agmina campo,
Et paribus spatiis, æquato & Marte ferentur.
Hinc breuib; uallis sub signum figito, & herbas
Ipsæ manu legito, lectas sub sole cremato.
Sæpius & duris agitato bidentibus, alte
Frondentem syluam, zephyrosq; durasq; cientem.

Nec uero non illa tibi sit maxima cura,
Et pubi, teneræ, & postq; sese extulit arbor,
Sordentis soleas, simul & præsegmina tetra
Illuuiem immundam, crassisq; liquoribus haustam
Ingerere, humorem ut lentum radicibus imis
Instillent imbri, atq; iectis fluuialibus undis.

Præcipue fœtus grauidos, nitidamq; iuuentam
Præstabunt infossa cunum tibi squalida tabo
Corpora, dum pingues gaudent uligine fibræ,
Luxuriantq; hyeme in media, atq; arentibus aruis.
Nec dubita aggestum cinerem, squalentiaq; ossa
Mersa solo infodere, aut hominû excrementa, suum ue
Inferre, aut lætis sparsim radicibus, urnam
Fundere, & humani maleolentia flumina loti,
Nocte tamen, ne te petulans uicina damnet
Nidore offensa, & grauius spirantibus auris.

EVAGATIO QVAEDAM poetica.

Iam tempus legere, & cultis disponere in hortis.
 Et tondere

Et tondere manu, & riuos agitare sonanteis,
 Colligere & plenis redolentia citria ramis
 Aestiuum ad solem, & uento crepitantibus umbris.
 Colligis ipse manu. Coniux in parte laborum
 Dulcis adest, caput expensis de fine canistris,
 Et mirata, sinum pomis grauioribus implet.
 Et meministi (astabat Coniux), floresq; legentem
 Idaliū in rorem, & Veneris mollissima dona
 Amplexata uirum molli desedit in herba,
 Et mecum dulces egit per carmina ludos,
 Quæ nunc Elysios ô fortunata recessus
 Lata colis sine me, sine me per opaca uagaris
 Culta rosæta legens, & sarta recentia nectis.
 Immemor ah, nimiumq; tui studiosa, quietos
 Umbrarum saltus, & grata silentia captas.
 Sparge puer uiolas. Manes saluete beati.
 Vxor adest, Ariadna meis oneranda lacertis,
 O felix obitu, quæ non uiolenta Briganum
 Perpeffa imperia, quæ non miserabile nati
 Funus, & orbatæ senis immedicabile uulnus
 Vidisti, & patrios fœdata sedē penates.
 Sed solamen ades, coniux amplectere, neu me
 Lude diu, amplexare uirum, ac solare querentem,
 Et mecum solitos citriorum collige flores.

FRUCTVS CITRIORVM ALIOS
 dulces esse, alios acrimoniosos.

Est uero & duplex citrii genus, & quod amores
 In uundos referat, dulcis & Adonidis ignes,

Pon.

- - - DE HORTIS HESPERIDÆ

Sic placitum Veneri. Dulce hoc. quodq; acre, dolores
 Et tristes luctus, & lamentabile funus
 Sorte refert, suus ut lacrimis ne desit amor.
 Rara sed Ausonio, Lamiæq; in littore factus
 Dat dulcæis succosq; frequens meditatur acerbos.
 Contra solis ad ortum, atq; in Gangetide terra
 Sponte sua dulcem uictum, ac redolentia ramis
 Mella liquat, fluit eq; indolis liquor Atthicus hortis.
 Nuper enim Hesperio oceano callida pubes
 Digressa, ignotosq; locos, & inhospita sulcans
 Aequora, non solitos tractus, noua litora obuiit,
 Et prociis arenis Libyæ penetrauit arenas
 Audax, nec notas, pontus quas circuit urbes.
 Hinc austro appropinquans, cœloq; intentâ cadenti,
 Syderaq; aduerso seruans labentia mundo,
 Incidit obscurum gelidi Aegæerotis in orbem
 Attonita, & rerum nouitate, umbrisq; locorum,
 Inde pedem referens Præssi conuertit ad oras,
 Barbaricumq; fretum exuperans, Rhaptiq; procellas,
 Tandem gemmiferos Indi defertur ad amnes,
 Littoraq; è ciuiis semper fragrantia syluis,
 E quibus Hyblæosq; fauos, & Hymetia foetu
 Mella dari, dulcemq; refert è cortice rorem
 Sponte quidem, at succos longe indignanter amaros
 Vsq; adeo, cœliq; situs, solaq; abdita terra,
 Et scles uariant ipsi, positusq; locorum.

Ergo alibi natura suo se robore firmans
 Indiga nil opis est nostræ, uictrixq; superbit.
 Ast alibi curasq; hominum, atq; inuenta requirit,
 Obequiturq; arti, & legum se se arctat habenis.

Nanq; hæc sponte sua, quadam se in luminis oras
 E ducunt, matrisq; suæ tolluntur in umbra.
 Illa hominum expectant operas, manuumq; labor?
 Natura tacitum munus, nam prorsus ad artem
 Insitio est referenda humanæ & mentis acumen,
 De qua post in parte sua, suo & in ordine dicam.

QVO MODO CITRIA Fiant Crassiora.

Sin curæ tibi sit, grandeis educere fetus,
 Et patulas implere manus, age, decute ramis
 Crescentem prolem, è multis ut pauca supersint
 Prima, sed & maiora, loco & magis auspice nata
 Vberiore etenim succo latabitur hæres
 Fraternalactis, uacua & dominator in aula.

QVO MODO CITRIA TOTO AN no infideant in Arbore sua.

Né ue autem toto fructus tibi desit in anno,
 Carpe manu partem, & plenis bacchare canistris.
 Quæ reliqua est, grauidis finito gaudere uolemis,
 Confestim, qua parte dolet uiduata, recentem se
 Induit in florem, atq; implet spe diuite ramos.
 Sic etenim alterno ditescet sylua metallo.

DE RATIONE DECORIS Hortensis,

Nunc quæ sit formæ ratio, & quæ cura, docendum.
 Undiq; quo decor ipse sibi, & noua grana constet,

DE HORTIS HESP.

Nec frustra ueteres Veneris referentur amores.
Non aliâs cultu maiore incessit Adonis
Venatum, non Niliacas spectatio inquam
In sylvas, non ante Venus maiore paratu
Omnarat, quàm luce quidem qua fossus ab apro
Concidit, & nigras tabo madefecit arenas.
Cingebat crinem myrrhæ de palmiteramus,
Ad frontem roseus diffulgebat hyacinthus,
Succincta & nitidum uelabat purpura pectus,
Collâq; fulgentes uariabant candida baccæ
Sparsim pupureis, & cœruleis immistis,
Cingulaq; auratis radiabant aspera bullis,
Elatis humeris pendebat Aheueus ensis,
Ad capulum uiridis fulgebat in crbe smaragdus,
Interfincta auro uagina, argentea cuspis,
Crua Cleonæ uestibant leuiæ pelles,
Distinctiq; auro Tritones, & aurea cymba,
Quæ quondam Paphias Venus ipsa enauit ad arces,
Horrebant manibus duro uenabula cornu,
Et paribus nodis, paribusq; nitentia gemmis.
Talibus ornatum in sylvas Dea mittit opacus,
Osculaq; in roseis linoquit signata labellis,
Arboreos igitur cultus Dea poscit, & ipsis
Ornatu, atq; auro longe splendescere in hortis.
Quocirca cum primum ætas feret, ipse benigna
Siste manu plantam, rectoq; in stipite firma,
Siquid & incultum ferro preme. ferrea cœra
Vulnera perlinito, frigus ne permeet artus,
In conum crescat facito, ramosq; fluenteis,
Sedulus attondeto, & legem frondibus indito.

Vsq; suus puero ne desit lacteus humor.
 T u tenui calicem suspende in palmitē filo,
 I mple & aqua, tenuemq; in aquā mox iniice uitam,
 Quæ labro emineat pendens, quæ stillet, & usq;
 Languentem rorem, leui qui cortice labens
 Ducat limosam gutta fluitante lacunam.
 A t postquam sese summas subduxit in auras,
 E t felix trunco, & ramis frondentibus arbor,
 L iberior tibi sit, durata & frigore, & æstu.
 N on omnis tamen aut labor est, aut cura neganda.
 N ec tu parce oculis, dextræ si parcis, nec te
 A ut scibilem mirari, aut ramos forte grauatos.
 A ut pigeat mediis laudare in solibus umbras,
 A ut genio indulgentem agitare choros, & iniquo
 S ole sub, appositisq; toris, mensaq; beata
 L udere, fumosum puero fundente salernum.
 I nterea florum nimbis cadit, & fragrantem
 A d prædam coniux, ad prædam nata, generq;
 S urgit lata toris, & flore exultat honesto,
 Q uem lectum liquat, ac thalamos inodorat, amorūq;
 I psa uiri memor, & uestes intingit, & ora.
 E rgo & frondentem bruma mirabere, & æstu
 F lorentem, auratis utroq; & tempore malis
 F ulgentem, cole sub niuib; sub sydere Cancrī,
 N octurnis neu parce operis, neu parce diurnis.
 Q uoq; modo id facias exempla antiqua monebunt.
 R iuus aquæ fluat, aut fontes rorantis urnæ
 M uniat elatus paries, Daphneia laurus
 M ulta tegat super, & grato meatur amictu
 A rceat & fulmen. Quoties & cura uocarit,

DE HORTIS HESPERIDUM.

Sparge finum, calcis tumulos age, né ue niualeis
Sistere per ramos patitor, sed discute nimbos,
Ingenteisq; cita fumos, & consere pugnam
Flanibus hybernis, culmoq; & crate saligna,

POST-RIGIDAS TEMPESTATES

tes non esse amputandas.

Sed memini cum nullæ artes, non arma, doliq;
Vim cœli aduersam ferrent. periere comantes
Syluæ, obriquere gelu nemora omnia, late
Irrumpit mors. Intereunt decora altæ sororum
Hesperidum. sæuit Scythicis aquilonibus aer,
Concreta & solitos sistunt caua flumina cursus.
Quod quando (auertat Venus ipsa) rigentibus euris
Contigerit, neu tu gladio, neu cæde securi
Arentis hortos, sed calce, sed imbre madenti
Affer opem. hoc sæpe ipse hyeme, hoc & uere tepenti,
Deceptum nec te fallat labor. Ecce repente
Pullulat ab radice, aut summo stipite, latus
Effundit gemmas, turgenti & germine frondet.

DE DISPOSITIONE CITRIORVM.

Sic te delectat species quadrata phalangis,
Iuxta quadram dispone. Acies si forte latina,
Porrigere & in longum. Sin & per florida rura
Sparsa manus, decore ipse auriq; & gloria frondis
Eadem nitet in mediis stirps aurea lucis,
Qualis mane nouo cum se fulgentibus astris

Extulit Oceani formosus Lucifer unda,
 Quocumq; inspectat, quoquò sua uerterit ora,
 Nil illo radiat fulgentius, omnia cædunt
 Astra simul, toto exultat Venus aurea cælo.

Et quoniam assuetudo mali, ueterumq; laborum
 Naturam exuperat tolerando, & acerba ferendo,
 Idcirco uideas syluestri sæpe recessu
 Non ulla rastorum opera, manuum' ue labore
 Et fructus parere, & solidis frondescere campis
 Hesperiam Citrium, inculto & dominarier aruo.
 Hinc alii postquam è sulco sese extulit actis
 Sub terram lati radicibus, & stetit artus
 Fixa solo, minus indulgent, operamq; remittunt,
 A teneris quo consuescant niuibuscq; sitiq;
 Nec uero cultuscq; soli, aut uis falsis ahenæ,
 Aut tantum iuuat undanti de tramite riuus,
 Quantum auster, libycq; ruens de litore flatus
 Autumno noceant. Perit hic labor omnis, & ille
 Ab fructus decor, ac frondis squalescit, ut arbor
 A rescat uiduata, ut ramo & fronde perusta
 Mæreat, heu liquidis nil proficientibus undis.
 Ergo altis sepeis prætende, & brachia iunge
 Denforum nemorum, & clypeis ramalibus obsta
 A duersæ lauri, aut quercorum umbrante cohorte.

DE OPERE TOPIARIO,

Quòd si nec studium frugis, nec cura mouebit.
 Hortensis lucri, nemoris sed sola uoluptas
 Quæritur, & uariis umbratula nota figuris,

DE HORTIS HES.

Ante locum capias, quem fons, aut flumina propter
Lapsa fluant, unde & riuus ducatur aquarum,
Aut puteus propius scateat, ne forte per aestum
Languescat moriens, mox & rigor asper adurat,
Et labor, & sylua pereant incepta superbae.
Parietibus mox obde, futuras ante procellas
Auertens. post hinc quadras age. dirige fossas,
Et dispone locos, & uallis agmina cinge.
In fode hinc teneram prolem, & sere tramite certo,
Et tunc uinclis obstringe, obeunda ut munera discant
A pueris, sed quisq; suo spatioq; locoq;.
Inde ubi & assiduo cultusq; operaq; magistri
Porrigit & ramos, & frondeis explicat arbos,
Ad munus lege quanq; suum, & dispone figuras,
Gratum opus, informemq; gregem ad speciosa uocato.
Haec altam in turrim, aut in propugnacula surgat,
Haec arcum intendatq; & spicula trumat. At illa
Muniat & uallo fossas, & moenia cingat,
Illa tuba armatos ciat, & uocet agmen ad arma.
Altera tormento lapides iaculetur ahenos,
Discussit castella, & ruptis agmina muris
Immittat, factaq; acies (immane) ruina
Irrumpat, portis & congregiatur apertis,
Diruat & captam irrumpens exercitus urbem.
Ars igitur, tempusq; & uis innata perenni
Cura hominum, nemora in lanas uertere, ut in hortis
Efoliis, ramisq; & diuersis contextis
Iam uideas fulgere nouis aulae figuris.

ARBORES CITRIOS DIVITIJS VIVERE.

Nec tūero spatium uitæ breue, seu breue tempus .

Est Citrio. æternum genus, immortalis origo,
 Et species æterna quidem. Stirps Citria longum
 Ipsa manet, sæcla exuperans, & iungere sæclis
 Sæcla parans, truncò extincto mox surgit & alter,
 Inde alter, uictrixq; diu sua robora seruat.
 Sic placitum Veneri, & parca statuerè fauentes,
 Quæ rerum seriem, & fatorum arcana ministrant.
 Namq; ferunt rursumq; colos, & stamina retro
 Cœpisse, & uersos rursum in contraria fvsos
 Voluere fatorum dominas, quo lucis in auras
 Extinctum reuocent uitæq; ad munera Adonim,
 Et Veneris dulces iterum instarentur amores.
 Non passa est dea dū uersum in noua corpora mōstrat,
 Dum folius simul & pomis longum optat honorem.
 Illæ igitur properare manu, atq; euoluere pensa,
 Tenuia pollicibus formabant ducta supinis,
 Atq; eadem impressis purgabant morsa labellis.
 Discolor at positis uariatur lana canistris,
 Cœrulaq; uiridisq; alboq; insignis, & aureo.
 Cœrula dum digitis intorquent fila, uirensq;
 Subtegmen neitur, stipesq; se subiicit, alti
 In latum pandunt rami, & noua prouenit arbos,
 Ac sensim paulis adolescit frondibus umbra.
 Inde canunt. Cresce æternum uictura, perenne
 Seruatura decus foliorum, & diuitis umbra,
 Ornatura domos procerum, atq; palatia regum,
 Materiamq; datura sacris post uatibus arbor.
 Atq; hinc candentis deducunt uellera lana,
 Diuinumq; labris stillant fragrantibus imbrem.

DE HORTIS HESPER,

Stamina quo intincta, & fusi simul omne uolumentum
In flores uertuntur, opacæq; sylua nitescit
Candore, & uiridi miscent se eboræ indicæ gemmæ.
Aemulæq; Assyrios spirant pomaria odores.
Ipsæ autem tenerum solantur uoce laborem.
Fundite odoratos flores, nemora inclita luxu
Perpetuo, & ramis semper florentibus horti,
Semper odore nouo, semperq; uirentibus umbris
Aeternum Veneris monumentum insigne & amoris.
Mox & se positis educunt fila quasillis
Aurea fila, cauumq; rotant implexa sub orbem.
Illiæ Hesperii illa intumescere uolemus,
Pomæq; pensilibus micuerunt aureæ ramis,
In solium radiat folia inter opacæ orichalcum.
Tum parca auspicio ceciderunt omnia læto.
Et fructu felix, & flore, & fronde recenti
Vive arbor, supera & sæclis labentia sæcla,
Hortorumq; honor, & nemoris, ac geniale domorum
Deliciis, tua uel reges umbracula capient,
Ipsæq; continuis iuuenum celebrere choreis,
Te conuiuia, te thalami, nuptæq; frequentent,
Semper ament, quicumq; tua uersantur in umbra.
Assiduam referant frondes uer, æmulus aurum
Fœtus, & argento niteat flos concolor albo.
Sic placitum. Sic fata neunt. Amathuntidi sic stat.
Ergo agite ò teneræ colitis quæ flumina Nymphæ
Fundana, & Lamios riuis trepidantibus hortis
Phormiades Nymphæ, quæ roscida culta Sueffæ,
Quæq; & Amalpheos saltus, fulgentiæq; auro
Sirenum rura, & fuluis sata saxa metallis.

Hæc agite, ò roseæ mecum sua scirta puellæ
 Ferte deæ, uarioq; halent altaria flore,
 Spiret & è nitidis genialis Amaracus aris.
 Magna Iouis proles, eadem pulcherrima mater
 Aeneadum, tibi non meritos largimur honores
 Idalii Regina, tuos nos pangimus hortos,
 Et tibi Arangææ crescunt ad flumina syluæ
 Mæriadum, & littus felix, Bereniciq; arua.
 Tu stirpem dea, tu citrios defende comanteis,
 Arcæ astum, compesce niues, & frigora pelle.
 Siste & ab Arctoo perflant qui cardine uenti,
 Perpetuum niasæa decus frondescat ut arbos.
 Hæc ego uos autem placidissima numina nymphæ
 Ossilla è summis suspendite mollia ramis,
 Formosumq; sonent & ripæ, & littora Adonin.
 Pars choreas agitate, deumq; ad festa uocate.
 Pulcher ades, felixq; ades ad tua munera Adoni,
 Et cape, Partheniæ nectunt quæ texta puellæ,
 Texta auro radiata & flore nitentia uerno,
 Quæ referant ueteres formosæ Amathusidis ignes.
 Nos canimus, fauet en facilis cantantibus Echò,
 Et diuina procul responsant antra sororum.

IO ANNIS IOVIANI PONTANI,
De hortis hesperidum ad Illustriss. Prin-
cipem Franciscum Gonzagam Man-
tuæ Marchionem. Li-
ber secundus.

Amq; alios uocor ad cultus, aliū-
q; laborem

Hortorum. neq; enim simplex ge-
nus, und' ue stirpis
Hesperiaē scaboles, ratio aut tan-
tum una colendi.

A crumen genus omne nouo sub

nomine, plureis

D iditur in partem, uno quæ cortice factus
D ant alios tamen atq; alio se stipite tollunt.
P ars exacta quidem prima est. Nunc ò mihi nata
P leiones astate, atq; aspirate canenti.
V ester honos agitur, uestro sub numine crescit
H oc opus, & uestris mea tempora cingite scitis,
V os quoq; adeste simul, facilesq; estote puellæ
H ortorum memores. Tuq; ò mihi culta P atulci
P rima adsis, primosq; mihi dea collige flores,
I mpleat & socios tecum Antiniana quasillos,
S ic tibi perpetuum spiret rosa, floreat urna,
S cilicet urna, tui qua conditur umbra Maronis,
A mbrosiæ fundat riuos, det nectaris amnes,
M incius & niueos semper tibi pascat olores,
E t lata a suos iteret tibi Mantua cantus,
M antua diues auis, diues Gonzagide prole,

Ac noua lucrina stupeant ad carmina cautes.

Sistat & ipsa suos mirata Neapolis amnes.

Tu quoq; partem hanc Phaurusii ne dispice ruris.

Franciſce, armorum & studiis quandoq; remissis.

Neu tibi displiceant syluæ Stachiritides, aut te

Non capiant fuluis radiantia poma corymbis.

Mars belli decus, ipse deus, belliq; repertor

Et Venerem, atq; hortos amat, atq; hortensia dona,

Exemplumq; dei sequere armipotentis & artes,

Nanq; tibi Aethiopu è campis, Garamatide ab ora

Poma fero, poma excubiis uigilata draconum,

Herculeæ meritum clauæ, noua munera gentis

Romulidum, ætheriis famam quæ sustulit astris.

Ecce autem, num' ne hæc cœlo delapsa liquenti

Stella nitet? num forte nouum scisc exerit astrum?

Et felix astrum, & nostris aura addita cœptis?

En uirides Citro syluæ? en Limonia rura

Pratendunt frondes? en quæ panduntur & umbræ?

Quiq; aurum luci? nemora & generosa metallum

Irradiant? quibus ipsa nitent ramalia gemmis?

An coniuæ Ariadna uiri memor, & memor horti

Sese offert? ò hortensicis miscrata labores

Vxor ades. Cape rastra simul, cape sarcula, & ipsis

Innitens incumbe bidentibus, & frondosas

Falce premas Citros, simul & rorantibus urnis

Funde amnes, spument plenis stagna ipsa lacunis.

Ac tandem iuuet optatos decerpere flores,

Et fructus legere, atq; æstus uitare sub umbra

Ducentem socias nympharum ad plectra choreas,

Vos mecum Vranie Aonium instaurate laborem,

DE HORTIS HESR.

Ac mecum auricomias Citrorum pangite sylvas.

DE CITRO, ET EIVS CVLTIV.

Hesperidum in syluis, Niasæi & margine fontis
 Nec fructu, nec odore Citro, nec munere mali
 Præstat adhuc arbor, tantum sibi sumpsit honoris,
 Si sit & ipsa arbor, nam stipite debilis imo
 Nec cono insurgit, nec in æra tendit apertum,
 Viribus at defecta suis, aliena moratur
 Præsidia, & uallis adiuta potentibus, alte
 Explicat & ramos, & sese extendit in artus.
 Insignis fronde, & fragrantis imagine pomi.
 Tanta etenim cœli mole, ac uertigine pressus
 Atlas, dumq; humeris timet, & prospectat olympo,
 Innisus Citro, & femur, & uestigia firmat,
 Inconcussa tenens firmatis terga lacertis,
 Sufficitq; oneri, & mundum ceruice refulxit.
 Hinc manet accuruata, & palmitæ flexilis arbor,
 Testaturq; senis cedentia membra labori,
 At diuini meritis & fructu, & fronde superbit,
 Indignata umbras nemorū, cauq; antra ferarum.
 Ergo illam quernis in postibus, inq; dolato
 Robore constitue, & multo cum uimine uinci,
 Inmissisq; hastis, traiecta consere canna
 Apricum ad solem, auertens bore amq; niuemq;
 Effunde & laticum scutebras. Ne absiste nouare
 Tellurem, radice procul, neu negliges campo
 Inglutiem athibere manu, seu curmine dicto

Pellere limitibus, Magicæq; auertere cantu,
 Ter quod anus succincta irato immurmuret ore,
 Inuocet & manes, lethæa & numina ripæ.

Prima igitur florum tibi cura supersit, & cuncte
 Impende huc studium. nam si te gloria rerum
 Delectet, inuuet Hesperii & præstantia ruris,
 Nec mora, dum grauidos oneret uindemia ramos,
 Grandiæq; infixis mirere & mala columnis,
 Ut timeas pendentem alta de mole ruinam,
 Ut mediis persæpe decembribus, inq; furenti
 Solis anhelantis rabie sit cernere gentem
 In florem ruere, & fructus properare recentes.
 Annua quanq; & bima, simulq; & menstrua pubes
 Pendeat uberibus, fraternaq; brachia late
 Diffundat. domus alta nouis latatur alumnis.
 Usque adeo furit in Venerem generosa propago,
 Natorumq; & amor trahit, & cura illa nepotum.
 Ergo age crescentem prolem à borealibus auris,
 Et culmis tueare, iniecto & mergite farris,
 Aut grauido centone, aut uimineo contextu,
 Frigora ne perimant, pereat labor irritus anni.
 Nec pigeat sana frondentem æstate superne
 Inniocere, & ramis prohibere tenacibus æstus,
 Feruenteis æstus, rapidi & fera uulnera Cancræ.
 Quanquam sole suo, gaudetq; calentibus aruis.
 Et patriam Aethiopem meminit, Maurysiaq; arua.
 Sterne & humi, calidumq; fumum, lapidesq; recoctos,
 Dum cœlum riget. Ast utroq; in tempore largos
 Unde imbreis, inuerge urnas, & flumina sicca.
 Vere autem cum priscaus honos hortis redit, & cum

DE HORTIS HES P.

Garrula limosas sedes molitur irundo,
 Ac tenui scilicet frustratur uoce laborem,
 Fœlce preme citri syluas, annosa recidens
 Brachia, non tamen ista tibi sit, ut annua cura.
 Tum fragmenta lege, & ramos secerne ualenteis,
 Obliquosq; infige solo, tamen ut capite extent,
 Stipitis aut truncum, gladioq; & fœlce dolatum
 Infode, & in tenui nudatum contege sulco
 Continuo ingentem uicino ex anne paludem
 Ellice, diluuiq; comas immerge salubri.
 Haud multum fluet. Emerget uastissima sylua,
 Solasq; præculta regnabit Citrus in hortis,
 Pendebunt grauidis tabulata aurata racemis,
 Quæ mox lecta tibi natalibus annua festis
 Ornentur mensis, circumq; domestica pubes
 Libet & ante focum melle illita, & undiq; turba
 Clamet iobonus annus eat. Tu flatibus euri
 Ne noceant, memor anteueni siue obice firmo
 Præruptorum operum, longiue crepidine saxi,
 Aut aduersa procul depulset uerbera laurus.
 Aut circum ramosa abigens testudine cinge.
 Atq; austro tue are unâ, atq; uredine salsa
 Defensor nemorum, generosiq; incola ruris,
 Si te cura mouet, tantorum & fama laborum.
 Sin forte in uarias iuuat & te ducere formas
 Nascentem citrum, mutato & corpore mala.
 Tu faciem è ligno, argillæ aut de cespite ductam
 Subiice, & infantem tenerum nutricis amato
 Conde sinu, paulatim artus formabit, & inde
 Duct inumbratos signato in cortice uultus.
Occultas

Occultas natura hominum miretur ut artes
 Spectatum ueniant non nota ut poma Napææ,
 Ut pomona suo latata assurgat honori,
 Exultansq; nouis plaudat Zephyritis alumnis.
 Est nemus extremis Calabrum inuiolabile terris
 Diis sacrum patriis, multa et pietate uerendum
 Arborei diues foetus, uolucrumq; rapinis
 Opportuna domus, tuta et spelæa ferarum.
 Hoc nemore ex ipso, lucisq; horrendis olim
 Aductam memini stirpem, quæ Citron ab omni
 Parte et odore quidem foliisq; et flore referret,
 Sed fructu uariata, et longe aliena figura
 Vix orbem retinens, protento at corpore longos
 Sese agit in ductus, uaria et trahit agmina cauda.
 Quid moneam, ne te cupiat tam indigna cupido
 Hortensis monstri cælation implere tabellam?
 Ah procul infamemq; notam, atq; auerte pudendum
 Dedecus. En formosus adest chorus. Ecce puellæ
 Iam cupiunt legere Idalios et iungere flores,
 Ne prohibe Idalias carpendo à flore choreas
 Infami portento, aut sæua ab imagine terræ.
 Ne pudor inficiat, ne ue ora tenerrima pallor
 Deformet, suppressa tegant ne lumina palmæ.
 Aeternum tibi sic niteat uer, aurea semper
 Mala adsint, spiret Syrios procul hortus odores,
 Nullo et Acidalii desint tibi tempore rores.
 Tu uero prolem ut teneram tueare, benignis
 Indulgens studiis, maiorq; corpora formes,
 Fige trabes, tabulata simul dispone, et in altis
 Infantes insterne cubilibus, et frondoso

Pon.

u

DE HORTIS HESPERIDUM.

Siste toro ducent placidam per amica quietem
 Ocia ut ignauos sopor, & cibus impleat artus.
 Si curæ tibi sit lecta è frondentibus hortis
 Servare, ut uiridem teneant annosa uigorem,
 Hoc age. Carpe manu in tenebris in nocte maligna
 Frondentem ramum, frondenti & palmitè mala
 Palmitè cum ualido frondem retinentia, ramumq; =
 Et tibi nulla suas ostendat Luna tenébras,
 Luna soporiferis sub terras abdita bigis,
 Mox illa in latebris unco suspende tenaci,
 Et blandire manu, & uentorum auerte procellas,
 Aut paleis strata, & stipulis arentibus, inde
 Seruabunt nitidam propria cum fronde senectam.

QVO DIFFERAT CITRIUS A CITRO.

* Hoc uero differt Citrio Citrus. Illa superbos
 Sese agit in ramos, procerò & stipite surgit,
 Termite at hæc fragili lentòq; cacumine terras
 Prona petit, fixisq; cadens incumbit in hastis.
 Huic maior foliis odor est, & foetibus, illi
 Floribus, æterna sylua uestitur uterq;
 Stipes & æternam ducit sub fronde iuuentam
 Flores illi albescens, medioq; interlitus auro,
 Hunc inspersa sanctat postremo purpura limbo.
 Ergo ab odoratis maturo tempore ramis
 Aurea poma legunt, plenisq; relata canistris
 Suffigunt laribus, diuinisq; altaria donant
 Primitiis, fertisq; deos halantibus ornant.

S epositas etiam uestes, lucensia texta
 A tineis tutantur, odore medentur & ipso,
 A rænte & Tyrios terra à rubigine comptus.
 M unere quin etiam mali frondentis, ab alto
 O cæano (nam prisca quidem sic credidit ætas)
 P lecias Alcyone Neptunum ad littora traxit
 M ulta querens, fragilemque fidem, thalamosque negatos,
 E t sibi præpositos Stachiræ Phaurusidos ignes.
 C lamabat, dextraque & ferta, & poma tenebat
 I nfelix coniux. Ac nunc miseranda, papillas
 N udabat, roseoque sinu inuitabat amantem,
 N unc exerta genu, primasque illapsa per undas
 C andida reiectis ostentat crura cœthurnis.
 N unc effusa comas, scopuloque insignis ab alto
 C rudelem uocat, ac vires superante dolore
 L abitur exanimis, siccaque insternitur alga.
 S ensit fragrantem extremo de littore ramum
 N eptunus, captusque aurati munere mali
 E t serito insigni, lacrimis quoque uictus amantis
 C urrit in amplexum, cupidisque extollit in ulnis.
 I lla uiri ut gremio intepuit, calidusque per ossa
 I gnis it, amplexu & tenero fouet ora mariti,
 O rnauit serito caput, atque Cloneide fronde,
 I mpleuitque sinum pomis feliabus, auraque=
 E xinctos reuocat prærepti coniugis ignes.

DE LIMONIBVS, ET EARVM Cultu.

Tertia iam superat Limonis cura colendæ,
 E trarius labor, & cœpti meta ultima nostri.

DE HORTIS HESP.

Adsitis nymphæ Cyrenides. ò mihi nymphæ
Masitholæ aspirate. ò quæ Paliurides umbra
Gaudetis, iuuat & fluuios habitare recessus,
Et Cithri iuuat umbra, iuuent Limonides auræ,
Hesperidum & ueteres cantu renouemus honores.
In manibus nemus auricomum, Chariteidq; arua,
Vestrum opus ò Charites, uestronam munere quoddā
Itala Limonem nouerunt littora, nam uos
Et causam meministis, eam & memorare potestis,
Nec uestris meritis, æternæ aut parcate famæ.
Fonte Niascio sese Venus aurea quondam
Lauerat, & pessos comebat nuda capillos,
Purpureo Charites pingebant ora colore,
Ambrosio & niueas afflabant rore papillas.
Ecce puer passis uolitans super æra pennis
Lætus adest. Matrem amplexus, noua gaudia portat.
Te Sireneis felix hymenæus in oris
Expectat, thalamosq; parat Magnetis Amalphis.
Ipropæra. Italicos illic molire triumphos
Mater. Ament & saxa. Atq; hæc effatus hiulco
Ore simul genitricis & ora, & labra momordit.
Surrisit dea, & allectis Tritonibus, altum
Ire parat. Dum colla Venus, dum pingit & ora
Ad thalamos uentura, & Amor dum territat arcu
Semideos maris, & ponto minitatur, & undis.
Interea Charites Limonia dona pararunt,
Quæ ferrent nuptæ. triplex genus. Altera foetum
Exiguo, atq; acrem gustu referentia sensum,
Altera quæ fructu maiore, & rorida succo
Vberiore, sed oblongo tamen utraq; ductu.

Tertia, quæ grandi fulgent onerata uolens,
 At Citrii referant sinuosa ab imagine formam,
 Sed succo ingrato, quemq; ora offensa recusent,
 Hic tamen admotusq; focis, sensimq; recoctus
 Instillante anima, ac tenuem conuersus in annem
 Ora puellarum maculis lauit, et candorem
 Inducit, nitidis per colla argentea guttis.
 Ergo ubi concinuit festis hymenæus, et ipsa
 Effusa est assiduus ludens Cytherea choreis,
 Munere felici charites Nereida Amalphin
 Donarunt, fuit et teneris sua gratia uerbis.
 Hinc rarum accessit decus hortis, et noua syluis
 Gloria, gemmiferis fontes nituere sub umbris,
 Candidaq; auratis fulserunt littora ramis,
 Hinc et stirpis honos, hinc et Chariteis Amalphis
 Munere Limonium, et nemorum redolentibus auris,
 Ornauit thalamos, felixq; hymenæus et aras
 Pinxit flore nouo, sparsitq; Atlantide fronde,
 Et passim stratis latata est alga metallis,
 Quod uero aut uiridem trahit à radice colorem
 Frondibus, ac fructu, aut acuit sensumq; palatumq;=
 Hinc nomen dubia certum sub origine mansit.
 Est idem cunctis cultusq; et cura, et iniquum
 Cælum indignantur, frigusq; æstusq; grauantur
 Masitholæ Limones. At humida flumina poscunt
 Auxilio, et densas laurorum in prælia turmas.
 Sed minor illa quidem cultu maiore tuenda.
 Namq; tegenda hyemi tecto, ac stipanda manipulis,
 Et circum tabulata fimo iungenda tenaci.
 Ne cæli rigor, aut Boreas immanior urat.

DE HORTIS HESP.

Nam neq; sic thalamis clausis assueta puella
 Fota sinu genitricis, & ostro induta nitenti,
 Aut timet obstrictas gelidis aquilonibus auras,
 Frigoris aut rabiem sub iniqui sydus Aquarii.
 Quæ circa solem spectet, post terga uirenti
 Seu lauro, seu rore maris cingenda, nec unquam
 Sola hyemi credenda tibi Chariteia Limon,
 Et florem semper, paritur æq; semper honorem
 Auratifœtus, ramo & placitura comanti,
 Qualem prærupti sub uertice montis, adeo
 Littore, secessu in molli, sub rupe cauata
 Et Baccho felix, felix Amathusi de myrto,
 Frondenti & lauro Neptunnia Mergilline
 Lætata colit, non æstus eam, non frigora tentant,
 Non riui crepitantis opem, non fictilis urnæ
 Exoptat sitiens, largæ quam Thespias unda,
 Actiæq; Aoniis irrorent dolia lymphis.
 Ah fatum crudele hominum, & scors inuida uotis,
 Ignotos nunc per populos, per Galliæ regna
 Horrentem ad Rheni ripam, atq; ad noricæ saxa
 Exulat, oceaniq; uada ad squalentia tabo
 Nauifragû, extremos queritur Syncerus ad Anglos.
 Interea sitiunt Citri, ac Limonide in umbra
 Torpet humus, decor ille horti fragrantis, & aurea
 Pleiadum intereunt mala, ac sine honore relictum
 Littus, & errantem dominum lacrimantur arenæ.
 At nymphæ à scopulis, summiq; cacumine saxi
 Incusatq; deos, cœlumq; & sydera damnat,
 Et saxa, & misera responsant antra puellæ.

DE INSITIONE.

Iam reliqua insitio est, hominūq; industria. Nūc tu
 Huc aduerte animum, & ueterum cape dicta uirorū,
 Citrigenum species, cum sint & germine, & ipso
 Cortice tam similes, cognato & semine iuncta,
 Hospitia hinc sociis iungunt communia testis
 Affines ramos, & dant, capiuntq; uicissim,
 Et mutant proprios alterno fœdere fructus,
 Non unā hinc species, sed misto semine plures
 Scinditur in partes nemus, & sua nomina miscet.
 Accipit & Citrium Limon, Limonāq; Citrus
 Hospitio, & sociis ineunt conuiuia mensis.
 Accipit & thalamo Citrium Citrus, & sua tractant
 Iura simul, iunctisq; toris accumbit uterq;
 Hinc species mistis crescit uariata figuris,
 Ergo nunc ramos libro demitte sub udo
 Artifici dextra, fixo nunc iniice ligno,
 Atq; alte impacto cuneo insere, a teriusq;
 Cortice cum iunge, & cœra mox illine adacta,
 Vlimeaq; obseptis constringe & uincula plagis,
 A recto & pluuiam coniecti cespitis herba.
 Nunc & crescentem uicino è margine uirgam
 Admoue, & inciso leui sub uulnere libro
 Sic fige, ut lento desint ne cingula nodo.
 Aut & eam trans mitte forato ad uiscera trunci
 Mirantem latebrasq; cauas, & operta uiarum,
 Qualis & Heleis longe delata sub antris
 Miratur maris occultos Aréthusa meatus,
 Et cœlum suspirat, amica & littora terræ,

DE HORTIS HESP.

Quæq; Syracusiis spirant de fontibus auræ.
 Ne ue excide illam. Sinito de matre propinqua
 Hauriat ut succos solitos, solita ubera lactet,
 Donec eam grandem natu, longeq; ualentem,
 Atq; nouercales stringentem enisius ulnas
 Videris, & proprio meditantem uiuere succo,
 Tunc abrumpe manu, materna & stirpe reuelle.
 Crescet, & immensum duce late aucta cacumen.
 Interea lato surgit dum surculus auctu,
 Sæpe riga, sæpeeductas de stipite gemmas
 Euellere, & duris inuerte ligonibus arua,
 Et matri blandire sua dum prole repulsa
 Cogitur indignans alienos pascere foetus.
 Quin & surgentem sobolem defende sub umbra
 Frondentis rami, dum Sol furit, & furit æstas
 Victa siti. Idem ipse in glacie tege, tecta superne
 Insternens crassa è stipula, canna ue palustri,
 Vrat ne teneros rabies Aquilonia thyrsos.
 Cum primis ualida nitatur surculus hasta
 A uento tutus, longeq; urgente procella,
 Et nunc scalpello tenui, nunc molliter unguæ
 Detondens, prima luxum compeſce iuuenta.
 Vtendum parce ferro. Sed nec tamen ipsa
 Luxuries toleranda Parens nam crimine in ipso
 Haud natos miseratur. At acri percussus ira
 Increpat & dictis, & poena crimen acerbat.
 Atq; equidem memini, tantum se industria prompsit,
 Qui diuersa quidem parua sed semina in urna
 Condat, & educens collo breuiore stolones
 Subducaturq; arcteturq; manu, ac sub uincula cogit.

Crescenteis. hi tandem uno se stipite miscent,
 Atq; uno obducunt se cortice. ne ue flagella
 Di labi finito. neu summa cacumina uentus
 Diuellat, cera linito, aut diducat adulta,
 Vngine dum proprio corpus iunguntur in unum,
 Atq; operit lentum sub eodem codice gluten.
 Postquam alta steterit radice infossa & opimum
 Raptarit stirpes succum, mirabere poma
 Plenaq; grateq; non uno tamen una sapore,
 Sunt qui diuersos ramos, sed cortice raso
 Coniungant, stringantq; simul, quo glutine misto
 Increscant aque, ac fixo mox stipite iunctos
 Infigant pariter. Tum uulnus rite coronent,
 Et fallax opus admota tueantur ab arte,
 Quo ramo ex uno, atq; uno de palmite fructus
 Non uni ueniant, sit honosq; & gloria ruri,
 Gaudeat insolito natura adiuta fauore.
 Sed nec defuerint, scisso qui codice, adacto
 Dilatent uulnus cuneo, mox uulnere crudo
 Includent gemmas alienæ stirpis alumnas.
 Mox tenui obstringant uitta. non fit mora, longas
 Emittunt ramos, & sylua litus obumbrant,
 Ex alto & ueteri cæno sua brachia fundunt,
 Ac dorso alterius (mirum) noua pullulat arbor.
 Quin etiam alterius nudato cortice plantam
 Vidimus alterius frondente cacumine ramos
 Erigere, ingentem è tunica & subolescere syluam,
 Et stirpem in famem nemora in generosa nouari.
 Ergo castanea è molli, è præstante sagitta
 Laudata genitricis, adulto & germine uirgam

DE HORTIS HESP.

Exuio, exuuias gemmisq; oculis nitentes
 Seligito. his sterili spoliatum cortice truncum
 De generem induito, uincloq; urgente ligato,
 Quo sese & pluuiæ, & Solis tueatur ab æstu.
 Nec te blanda manus finito frustretur inertem,
 A ut ludat tunica uitiosum arente flagellum
Iam uideas docili è planta pubescere prolem
 Rugiferam. Tunc carpe manu, tunc erue ferro
 Quod superat matre è sterili, & blandire nouellis.
 Mira fides, nitidis palmes se tollet alumnis.

LAVDES INDVSTRIÆ HVMANÆ.

Scilicet ut Ioue nata fides, tellure relicta
 Detestata hominum mores scëssit olympo.
Illicet emerfit fraus, admonitq; deorum
 Destitit assuetas tellus producere fruges
 S ponte sua, nullis hominum ante obnoxia curis.
 Cui labor, impatiensq; oçi languentis egestas,
 Auxilio occurrêre, & fato industria maior.
 Hæc Indo aduexit merces, pelagoq; negatum
 Strauit iter, secuitq; cauis liquida æquora uelis,
 Hæc armenta bouum domitans summisit aratro,
Inuertitq; solum, cultis dominetur ut aruis.
 Præscripsitq; ouibus, carpsitq; è uellere lanam,
 Nudaq; textilibus uelauit corpora pannis,
 Construxitq; domos, frigus queis arceat & æstus.
 Quæq; olim sterilis fuit arbor, & horrida cultu,
 Hanc ferro domuit, uertitq; ad munera frugum,
Insitio ut plantas fecundet, & imperet hortis,

Degenerent ne poma, genusq; in sacra propagent.
 Non igitur tantum pratis armenta, nec herbae
 Imbribus, aut apium debent examina rori,
 Quantum de rebus merita est industria nostris;
 Cuius ope ingenium sese extulit, & caput astris
 Admouit, maria, ac terras sibi subdidit, ut nil
 Liquerit intentatum, ut summo è uertice olympi
 Traxerit attonitas Citrii ad spectacula Musas.

DE CITRIORVM SAPORE

duplici, acri, ac dulci.

Quando autē est Citrio duplex sapor. Acerr ab ipsa
 Natura ductus. Dulcis ne ex arte magistra
 Venerit, in dubio est. Nam tempora longa, frequensq;
 Protulit insitio genus & decus. Ars quoq; multa,
 Vfus & experiens reperit simul, hæc quoq; ut ipsa
 Mala, colore aurum, sed mella sapore referrent.
 Nec uero non, & ueteres uoluere coloni
 Punica de fibris quondam crescentia amaris
 In dulcem mutata saporem, lotia postquam
 Senserunt hominum ardenti concōcta calore,
 Quæ postquam diffusa manu, multumq; diuq;
 In gne suo acremq; attactu domuere saporem,
 Concōctum & uirus calido infregere liquore,
 Transit in lenem sensum purgatus amaror.
 An ne hoc ipso etiam mutata & Citria Baccho
 Syluestrem posuere animum? & fregere rigorem?
 Quo non ars penetrat? Palmes cædatur, & ipse
 Crassior, in palmumq; cæuetur, & undiq; labris

DE HORTIS HESP.

In gyrum ductis, nec pollice crassius. Illuc
Inter mella liquata, & grandi contege saxo,
 Quod solem auertat. Postquam arida suserit arbor
Incusum humorem, & sitiens noua pocula gliscit,
 Mella cauo immersans flauentibus imbue riuis
Rursus, & euacuam Thymbræo nectare cellam
 Distende, ac latices humano è corpore fusos
 Mollibus irrorat radicibus. Interea ne
 Neglige frondosas toto de stipite gemmas
 Vellere. Mesopius ni qua liquor implet, & ipsa
 Labra trahunt dulcem mulsi de fonte liquorem.
Illas tu gemmas, illaq; & germina serua,
 Et blandire manu, & uentorum auerte procellas.
 Arce hyemes, funde hyblæos & largiter amnes.
 Non deerit tanto felix fortuna labori,
 Crescet & immensum sata melle Cleartias arbor,
 Ornabitq; hortos, ac tanto munere læta
 Diuinas natura hominum mirabitur artes,
 Quanquam aduersa uiris, & fortibus inuida coëptis.
 Sunt qui lecta manu, solerti & semina cura
 Contingunt mulsu ficulo aut madesacta liquore.
 Postquam autem traxere ipsum ad præcordia rore,
 Sedaruntq; sitim medicato nectare, terræ
 Infodiunt, & culta rigant. Ea deniq; fructu
 Iam referunt, tenerū quē quondam hausere saporem,
 Quemq; & arundineo duxere è palmite succum,
 Quādo & inexpertū nihil ars finit, hoc quoq; et hor=
 Accedat, uel dictu etiam mirabile, de quo (tis
 Quauis longe audax, quanquam sibi conscius usus
 Ad dubitet. Ramum fecunda è matre reuulsum

Decutens capito.cæsum mox undiq; librum
 Aequatis ferro spatiiis, dextraq; uolentem
 Exuito. Inde pari confossum uulnere dorsum
 Stipitis alterius nudato, & ueste recenti
 Induito, ut cœant extremis partibus oræ
 Vestis, & è lento mollescant uulnera limbo.
 Vlmea dehinc teneris indatur cingula plagis,
 Vinculaq; ingentis committant uulneris ora,
 Vestiat & frondens truncum toga, pellat ut imbres,
 Arceat ut soles, & sæuæ uredinis iram.
 Diu facinus mirandum hærenti è cortice cortex
 Ipse nouus, uictum medius rapit, atq; supernis
 Instillat ramis, quæq; in sua pabula traxit
 Exuriens alimenta, suo ut de fonte refusa
 Ipse suis infundat alumnis. ipse & amicum
 Irroret lac, ut sensim in sua nomina uertat
 Ramosq; frondesq; & eodem semina foetu,
 Ante quater nidum in tignis quàm figat irundo,
 Et quater extincti renouet quàm funera nati.
 Tantum ars ipsa ualet, tantumq; industria pollet.

DE UTILITATE HORVM POMORVM.

Omnibus his usus suuse est. Seu forte uoluptas
 Quaratur, seu certa salus, studiumq; medendi
 Præcipue pueris. Semen lege. Coniice lectum
 In cyatho, & latices ad summum infunde liquenteis,
 Sub Ioue quos tacitæ contingant frigora noctis,
 Mane autem puero instilla, bibet are uenenum
 Lumbriçis. Stomacho, mirum, medicabitur ægro.

DE HORTIS HESP.

Quin & arundineis mala ipsa liquoribus, ante
 Arte quidem medicata coquunt, ac lenibus inde
 Intingunt succis, & uase madentia seruant
 Auxilium latura, & opem languentibus ægris,
 Regaleisq; epulas uario affectura sapore.
 Quid, quod & in calidis fornacibus igne tepenti
 Sæpe liquant lectos flores, & in horrea condunt
 Vitrea, odoratos latices, suffumina nota.
 Sæpe & fictilibus in lancibus imbre recenti
 Dimensis spatiis, macerato cortice, melle
 Contingunt, siculo'ue premunt concocta liquore,
 Atq; hos, atq; alios conuertunt Citria in usus.
 Cætera te antiqui doceant exulta Salerni
 Pectora, queis artis medicas monstrauit Apollo,
 Queis rerum notæ causæ, quorum inclyta in agris
 Sylua nitet, fulgentq; auro radiantia culta,
 Ac nemora Hesperiiis uinci indignantur ab hortis.
 Hoc sat erit nymphæ Sebethides. ò mihi si qua
 E uobis si qua, Nymphæ Sebethides, udam
 Benaci de fonte ferat Permesida laurum,
 Quam anes spargam magni senis, eq; sepulchro
 Eliciam felicem umbram, ac uenerabile numen,
 Quo nemora Italiæ senserunt Panacæentem.
 Et mirata suos requierunt flumina cursus.
 Quo lætæ in campis segetes, quo munera bacchi,
 Ditarunt colles, nec non cœlestia dona
 Striparunt liquidas diuino nectare cellas.
 Saluæ ò & gregibus decus, & decus addite syluis.
 Quo ductante italiæ fremuere in bella cohortes,
 Martiaq; horrifco sonuerunt cornua cantu.

Audiit & Trivia longe lacus, audiit & Nar,
 Actrepida matres pressere adpectora natos.
 Salue iterum & nato felix & Mantha uate,
 Felix & populis, & tanto principe felix,
 Quo Consaga domus spoliis exultat opimis
 Gallorum, cum excussa metu tremit itala tellus,
 Summittitq; humiles alpina ad gesa secures,
 Te duce discussere iugum Franciscæ superbum
 Insu brium attonita gentes, quiq; ora Timaui
 Amne lauant populi, quos & rigat Adua diues
 Gurgitibus, longe & cultis Mela inclytis aruis.
 Per te à seruitio caput eximit accola Parmæ,
 Et quas saxosi uexat ripa aspera Rheni
 Sollicitas urbes, quas & de montibus actis
 Turbat Senus aquis, campo inferiore uagatus.
 Et tibi nimiferum inclinat caput Appenninus
 Communi pro libertate, & fortibus ausis,
 Teq; & arundineo incinctus ueneratur amictu
 Eridanus, late irriguis plaudentibus undis.
 Pro decore Italiæ, & Belgis belli arte repressis.
 Mac te animo Franciscæ, & mac te ingentibus orsis,
 Assurgit cui felici Campania tractu,
 Assurgit latis uenerata & Daunia campis,
 Quæq; nitet pigro tellus made facta Galeso,
 Quodq; mare Italiam supra, quodq; alluit infra.
 Ecce autem insignis cantu, atq; insignior armis,
 Bellorum & laude, & multis spectata triumphis
 Parthenope tibi lacta canit, quod te auspice, regno
 Reddita sit, quodq; è solio uenerabilis aureo
 Imperitet populis, sublato & Marte triumphet.

DE HORTIS HESP. LIB. II.

Non tamen Hesperidumq; hortos, Berenicia rura
 I dcirco aut libyos tu dedignabere saltus,
 Quos olim excisorq; Hydra, domitorq; Leonis
 Alcides adiit, quibus & splendescere iussit
 Phormiadumq; & agros, & littora iuncta Veseuo,
 Quos & Sirenes scopulos, quæ saxa frequentant,
 Aequaniq; serunt colles, Meteïq; arua
 Quosq; secat Sileris frondoso margine campos,
 Aenarie quos nostra colit, colit aspera & Ansur,
 Atq; Sueffa uago Liris quam temperat aliteo.
 Nec mihi Naiades, in tanti parte laboris
 Abnuerint uiridem salicis de fronde coronam,
 Nec mihi culta, suos neget Antiniana recessus,
 Quis superat uites Hermi, atq; rosaria Pesti,
 Quæq; & Idumæas mittunt palmaria baccas.

FINIS.

I. I. PONTANI LEPIDINA, CV
IVS POMPAE SEPTEM.

COLLOCVTORES MACRON,
ET LEPIDINA.

M.

T grauida es Lepidina, &
onus graue laeguida defers
O bbam lactis, & hac fumā
ti facta canistro,
H ac agedum uiridi paulum
requiesce sub umbra,
Declinat Sol dum rapidus,
desceuit & astus.

L. En lactis tibi sinum, atq; hac simul oscula trado.
Vmbra mihi hac ueteres (m̄cor es) iā suscitāt ignis
O coniux mihi chare Macron, redde altera Macro

M. Hic mihi tu teneras nudasti prima papillas,
Hic Lepidina mihi suspiria prima dedisti.

Tunc macron Lepidina tibi, Lepidina Macroni,

L. Has inter frondeis, uirgultaq; nota latebas,
Cum tibi prima rosam, primus mihi fraga tulisti.

M. Hic Macron Lepidina, meus, me prima uocasti,
Et primus, mea, te alternans Lepidina uocaui.

L. Viximus ex illo gemini sine lite columbi.

N^ox socios uidit, socios lux, oscula iunge
Mutua, sic gemini seruant in amore columbi.

M. Illa uxor memini nunc oscula (prima fuere)

N ostratis, tua labra meis hæsere, diuq;
Spiritus alterno huc, illuc se miscuit ore.

Tunc ortus si nos unā rapuisset, amantum

Pon.

x

LEPIDINA

- Vna futura anima, una etiam simul umbra futura.
L. Quod felix, faustumq; omen sit, reiice coniux
 Hirsutū hūc thalamis, thalami sint omnia fausta.
 Parthenōpe thalamo nanq; est dignissima fausto.
M. Hirsuti, horripiliq; absint. age candida an ipso
 Visa uiro uirgo est? Heroe & coniuge digna?
L. O Macron, mea cura Macron, Illi alba ligustra
 Concedant, collata illi sint nigra colostrā.
 Delioli ad fontem sola, ac sine teste lauabat.
 Vidi ego, uidit Anas. uiso candore puellæ,
 Qui niger ante fuit, nunc est nitidissimus ales,
 Et mihi tum subito creuit per pectora candor,
 Ipse uides, niueas cerne has sine labe papillas.
M. Quin hæc candenteis lux ò mea pascua tauros,
 Quod nec sueta ferūt, nostræ sunt mūera nymphæ
 Ipse tuas mea lux teneo foueoq; papillas.
 Nec liquido cedunt argento aut pondere plumbo.
 Fige oculos in me coniux mea, qui mihi lucent,
 Et lychnū, & quod nec nigricāte Cicēdula nocte.
 Parthonōpe an' ne aliis, an' ne his dea fulget ocel=
L. Magnetē gerit illa oculis, stellāq; supremā. (lis.
 Venerit ad littus, trahit ad sua limina pisces.
 I uerit in syluas trahit ad spectacula ceruos.
 Illicet indomiti surgunt ad prælia tauri.
 Verterit illa oculos, in quē iuuenem' ue, senem' ue,
 Ille perit, miseris hæc crescit amantibus error.
M. Me miserū, ne oculos in me quoq; uertat, & ipse
 A uellat procul his, procul ah Lepidina lacertis.
L. Ne coniux, ne chare time. nam sedula mater
 Hoc docuit, ter te ut leui pro limine postis

Amplectar, terrarapta tibi simul oscula iungam.
Et dicam, meus es, tenerum quoq; Eringon ore
Ferre dedit, dedit atq; edera cum fronde racemum
Ferre sinu, & geminis te noctu onerare lacertis,
Ne ulimis mea lux dominam spectaris ocellis,
Praesertim si blanda pedem nudarit, ibi illa
Retia tendit, & insidias parat, & fouet ignem,
Quae mihi frater Acon, soror, et soror altera dixit.
M. Haec eadem mihi Naretas, & amicus Omason.
Quin maiora ferunt, siccat dum nymphea capillum
Ad speculam, & niueæ ludunt sine ueste papillæ,
Vidit, & ò dixit Saliceni filius, alis
Vtar, & ad celsam pennis ferar ipse fenestram.
Annuit, & placidis risit dea dulcis ocellis.
Ille uolat, celsam pennis petit inde fenestram.
Dic mea, dic formosa, canit dū nymphea per æstum,
Audieris' ne deam? **L.** Ad sepem tum forte latibā
Cum canere inciperet, atrox hic dente pilaster
Latrat, ibi ipsa fuga septem, insidiasq; reliquit.
Inuidia (sic Nicla refert) Philomela recessit.
At circum attonitæ stupuere ad carmina nympheæ.
Ipsa quidem canit, at uenti posuere silentes,
Strataq; pacati requierunt murmura ponti,
Exoptat messemq; sator, frugemq; colonus,
Ver ales, charum uirgo desponsa maritum.
Vitis in arboribus, edera pro rupibus altis,
Coniugis in cupidis gaudet noua nupta lacertis.
Irriguum sitiunt fontem sata, pabula rorem.
Nupta sitit socii lus, & gaudia lecti.
Hæc dea, surgamus, meus hoc age, psonat hymen,

LEPIDINA

Pōpa uenit, celebrisq; uocant Hymenæon ad ædes.

**POMPA PRIMA MARES, AC FOE-
mina è rure proficiscentes alternis concinūt.**

- F. s** Perne tuas salices, & myrto tempora cinge.
Desere septa puer. nāq; urbs tua gaudia seruat.
- M. P**one tuos fastus, facileis atq; indue mores
Parthenōpe, & quid amor, quid sint cōnubia cura.
- F. D**isce puer thalamo lusus & coniuge dignos.
Lusus amat thalamos, et amat sua ludicra lectū.
- M. P**arce Puella uiro nimium pugnare uolenti.
Lis thalamis aliena, & habent sua fœdera lecti.
- F. E**st nigris noua nupta oculis, est nigra capillis.
Spirat Acidalios & toto corpore flores.
- M. E**i roseo Iuuenis ore est, roseisq; labellis,
Stillat Acidalium roseo & de pectore rorem.
- F. I**ntactum florem, maturaq; Poma legenti
Seruat in occultis Virgo iam nubilis hortis.
- M. P**oma manu matura leget, floremq; recentem
Rore nouo Iuuenis, tenera mulcebit & aura.
- F. R**iuulus è tenui manat tofo, exit in amnem
Pauulatim, & ripis crescens decurrit apertis.
- M. E**x oculi leuiore ictu fons stillat amoris.
Pauulatimq; amnes lacrimarū, & flumina uoluit.
- F. F**omite de paruo tenuis primum exilit ignis,
Mox auctus uersat latis incendia syluis.
- M. I**gne scit tenui afflatu fax lenis amorum,
Hinc incensa furit uenis, & pectora torret.

POMPA SECUNDA NEREIDVM.

- L. e** Ia agedū coniux, quæ nā pcul aqore Pompa
Haud capiūt uirides sinuātia littora Nymphas
Nereidum chorus omnis adest, en cœrula prima ē
Pausilipe implexis edera frondente capillis,
Pausilipe mihi nota, uides, procul innuit, hæc me
Sæpe manu sua ad antra, suos deduxit in hortos,
Donauitq; Apid, & odorifero Serpillo.
Et dixit tibi mite Pyrum, tibi præcoqua seruo
Pausilipe nigro sub candida guttura næuo.
M. Quam molli incedit passu, & sese exerit ore
Quæ sequitur, præcincta sinu et pede cādida nudo
An fortasse tibi coniux nitidissima nota est?
L. Ut sese ad choreas Macron mihi chare resoluit
Ut lepida est, Veneres ut toto spirat ab ore.
An peto est oculo? memini narrare solebat
Crambane mater, ea ne est? ea. Mergilline
Inuideant tibi uel digitos Prochyte, Capriteq;
Nerine ò formosa, ò Nereis Heroine.
O si sim Iuuenis, tecum ut coniungere dextram,
Ut tecum hanc libeat choreas flexisse per actam.
O nymphe formosa, ò candida Neptunine.
Dum siccas simul ad solem, pectisq; capillum,
Tunc ego tunc niueæ pennas imitata Columbæ
Sim uolucris, tibi quæ cerasi cum tempore primo
Maturus focus & fraga rubentia rostro
Proiciam in gremium, primos ut ruris honores
Per me prima legas, nostro & sis munere prima.
M. Illa illa, haud aliam uidi gestare puellam

LEPIDINA

- A** prius, aut pharetram, aut intēdere fortius arcū.
A tq; aliō hos arcus, aliō tua spicula tende.
Me meus ignis habet, et hēnt mea pectora uulnus.
L. Me miserā, meus est, alios pete Nympha iuuenos.
Mi Macron tege me, collo & tuabrachia nocte.
Ne sœui Sarniti Dea, & tua tela retracta.
M. Te teneo, auertit telum Dea, fixit & Aulum.
A h miser, ut madidis uultum demisit ocellis.
L. O Macron memini, mater me docta monebat
S arnitim fuge nata, truce Sarnitida uita.
F ert intinctum oculis, arcu fert sœua uenenum.
N on parcat pueris, sœuitq; inimica puellis.
H inc uideas Satyros passim, hinc laquere napeas
D eperit hanc Alcon, octogenarius Alcon.
I nsanit Morphe, nonagenaria Morphe.
D eseruit syluas, qui nunc colit æquora, Faunus.
E cce uenit Resina auia iunctissima nostræ,
T ristior illa quidem patris de clade Veseui.
N am teneo, sic lenis anus referebat, amasse
H anc nunq̃, spreuisse procos, ac littore solo
Mœrentem casus, exustaq; regna Parentis.
T ritonis cupidam uix effugisse rapinam.
T er sese Dea surripuit, tria feruidus heros
O scula compressis liquit signata labellis.
N unc quoq; liuor adest, at sunt sine labe, papillæ,
Q ueis superat nymphas, uideas si forte lauantem.
N on tibi candidiora poli sint lactea texta.
N on tibi sit planta crystallus purior alba.
E x illo infidum littus, fontemq; relinquens
R ura colit, dumisq; suas studiosa capellas

- P ascit, & erranteis seruat cum matribus hedos
 Quadruplici insignes hirsuta ad tempora cornu.
 O Macron Macron mihi me, tibi te noua nymphe.
 Quæ uenit, eripiat, cingit quæ ad tempora myrtos.
 I pse uides. Illi ridet mare, ridet, & aer.
 Cingit quæ ad collum ætæ florentis honorem.
 I lli concedant Dryades, Nereides illi.
 O longis prælata comis, & lumine peto
 Hercli superciliis nigris candente papilla,
 E s memor, & meminisse decet mea nubilis Hercli.
 Quos mihi corrallos, quæ mella liquata dedisti,
 D iues corralis, & mellis munere diues,
 S. is memor, & niueum tibi me donasse colostrum,
 Deliciasq; rosæ primæ, & uacinia primæ.
 M. R isit & argutos in te Dea flexit ocellos.
 L. F allor, an aduentat Caprei maris heroine?
 P ræceditq; chorus Tritonum, & littora clangunt.
 N on capiunt undante salo caua littora puppes.
 H æc ipsa est coniux, Caprei maris Heroine.
 Circûstât Aequana hinc, illinc innuba amalphis.
 E t fidæ comites, & littoris altera cura.
 I llam ego dñ Capreas peterẽ cum matre, sedentem
 A d scopulum uidi, famulæ properare legentes
 O streas, & euulsas lapid. so è margine conchas
 A ccepit Dea me gremio, & donauit echinis.
 O bstupui, ingentemq; humero, ingentẽq; lacertis.
 A tq; utero, & toto retinentem corpore formam.
 H orrebant sed crura nigris & pectora setis,
 P urior Aequana cum sit nihil, aut sit Amalphi,
 V traq; odoriferum spirent & pectore anethum.

LEPIDINA

Littora sed crepuere, canitq; silentia Triton.

POMPA TERTIA, TRITON CANIT DO
na offerens. Macron & Lepidina colloquuntur.

T. o Decus Italidum, longe pulcherrima Virga
Sirenū genus egregiū, & diis æqua ppago,
En tua cœruleæ centum ad connubia Nymphæ
Donā ferunt, auro grauida & gangetide bacca.
En tibi odoratos Pancheæ mercis honores
O cœanoq; aduecta ferunt electra Britanno.
Ferte agite, & plenīs hęc dona reponite mensis,
En tibi mille ferunt niueæ suaserta Puellæ
Serta auro intertexta, & ramiferis corallis.
En totidem eoīs baccata monilia gemmis.
Vos agēdū cultæ capite hęc noua dona ministræ.
En famuli tibi Tritones simul ære canoro
Seruitiū, & uolucris ppter caua littora currus
Promittunt, iter & placido per cœrula cursū
Tercentum Iuuenes, tercentum numina Ponti,
Et tercentenis dant hęc tibi pocula gemmis
Fulua auro, uariata Smaragdo, & iaspide tectā.
Vos hęc ò niueæ thalamis seruate puellæ.
En cæprei Regina Maris, cui mille ministræ
Telebois Dea, dat fuluis radiantia bullis
Cingula Cynipheo ex auro, et Garamātide ab ora,
Priscū opus, artificisq; manus diis notā Faburni.
Hęc olim Aenariæ Nereus pater, Illa Sorori,
Donat habere, sui monimētum, & pignus amoris,
Dum migrat sociæ confinia ad antra Minervæ.
Est illis adamante, nouo & uariata Pyropo

Fibula, concordis thalami felicia uincla.

Hac coniux ubi nuda suo cum coniuge uincta est,

A cubuitq; toro, celeri discordia passu

Diffugit, & thalamos subit hinc concordia notos.

Hac age Nympharum, simul & te cinge maritum.

Nunc ò nunc socii celebres agitate choreas

Cœrulei Tritones, & omnia fausta uocate.

Hymen ò hymenæe hymen, ades ò hymenæe.

T. Dicimus ò hymenæe hymen ades ò hymenæe.

Felix ò hymenæe hymen, felix hymenæe.

L. Desit ille quidem Iuuenis malus, ò mihi Macro,

O Macron mihi quem incussit malus ille timorem.

Herculis ad fontem mater securâ lauabat

Gausapium, ipsa udos siccabam sola capillos.

Surripuit mihi Supparium, mox innuit, & se

Ostentat formosus, ibi per littora præcepit

Eripio me me, sequitur malus, hic mihi dexter

Calceus in summa miserâ defluxit arenâ.

Quid non pollicitus ferus hic? ne nunc quoq; tecum

Iam uideor securâ mihi, ne respice coniux,

Quàm uereor summa ne nos despectet ab alga.

Littore cædamus, manet illinc altera Pompa.

Ipsæ uides, sociæ properant è ture Napææ,

POMPA QVARTA, MACRON

& Lepidina colloquuntur de Nymphis

Urbanis, & suburbanis.

L. e Cœ suburbanis longe prælatâ Puellis,

Ecce uenit pingui multum saturata sagina

Buine sociis mecum consueta choreis,

LEPIDINA

B utine diues hedis, sed ditior agnis,
 E t cui sunt primæ sarcimina pinguiæ curæ,
 V t rubicunda nitet, plenisque intentæ canistris,
 N obilis & libis, & cognita buccellatis
 V lnia, & intortis tantum laudata tor allis.
 Quæ mihi culta placet minus at de polline uultum
 N ò nihil alba placet, tamē est ferus ardor amatum.
 T heodocie soror hanc festis nam sæpe diebus
 A d choreas uocat, hic dulcē meditatur auenam.
 T um canit, ut taciti stupeant ad pascua T auri,
 A d fontem duc Nisa boues, dum retia tendo.
 Quid, cum sola canit frondosæ ad culmina uillæ?
 H uc ades ò Amarylli, uocant amarillyda syluæ.
 H æc Macro mihi chare (tulit fors) aspice nymphæ,
 A d cliuum Pistasis adest, en intuba purgat,
 R asilibusq; onerat calathis, & stringit anethum.
 N on cliuus, non fons, non longæ hæc littoris acta
 V idit ea pictos melius contexere qualos.
 N ùc quoq; fama refert, liquidū quod in aere rore
 Cogere Apes, & mella cauis insindere cellis,
 P ingit, & è uario reddit sua munera iunco.
 F orma illi damno est, nulli connubia amantes,
 N ulli etiam thalamos nymphæ Petiere iugaleis.
 Quòd timeant cupidæ simul aspirare rapinæ
 H inc Faunos, illinc Lestrygonas, & Cyclopas
 C orreptos facie, & candentis honore papillæ,
 E t næuo nigrante, nigroq; ad tempora cirro,
 C oniurasse, tori iura & uiolare mariti.
 M. Heu squalet formosa domi, metus urget amanteis.
 C apparion ubi nunc? ubi Sedigthus Manubrion,

- A uſi etiam mediis uxorem auellere clauſtris
 Neptunni?centum hic Tritones, at ille ſuperbum
 Excutit aurigam curru, & lacerum abiicit undis.
 Capparion Petroonte, Aeronte ſatus Manubrion.
 Illi illi heroes, & digni ruris alumni,
 Et quercu nutriti, & caſtaneis hirsutis,
 Arbuta queis, miliumq; liquens abdomē & unctū
 Miſcebant feſtis conuiuia lauta diebus.
- L. Piſtaſis ſiqua eſt, digna eſt heroe marito,
 Cultorem tamen & uitis ſuſpirat, & horti,
 Et cui ſit cucumis. ſit & unca cucurbita curæ.
 Eſt quoq; ſpes agiles ſciat ut tornare catinos.
 At non Hermitis, nec Olympiās, aut Conicle
 Hæc ſibi coniugia, aut hos exoptant hymenæos.
 Conicle conſueſta plagas, & retia ferre,
 Venatorem amat, & uenantis amore tenetur.
 Aucupis capta eſt, hinc aucupis uritur ignē
 Hermitis, nec amica cōlo, ſed & apta choreis.
 Hæc aſus mihi ſæpe ſuos, & uulnera nudant,
 Quod felix hymenæo, & quod te coniuge felix.
 Nō ſis Olympiadis non eſt amor, & timet, & uult,
 Aſt prohibet pudor, & dura reuerentia matris,
 Ipſa tamē concurrere equū, & reſonare ſub armis
 Gaudet, & è celfa immoritur ſpectare fenestra,
 Pingit acu tamen, ut credas mugire Iuuenem,
 In cœno grunnire ſuam, crepitare cicadas,
 Ut modo cum geminos filo diſcreuit amores,
 Hunc certare auibus riſū mitem, & tamen aliis
 Sæuire, & tacitum ſtillare in corda uenenum,
 Illicet inſolitum uolucres ſentire calorem,

E P I D I N A

I Num arca, facibusq; truce[m] māsuescere in herba,
Sed furtim celeres oculis iactare fauillas,
Illicet incensos errare per auiā tauros.
Est inter natas fecundæ prima Labullæ
Nomine Formellis, non hac felicius hortos
Vlla colit, nulli concedit munere fusi,
Seu ducat linum, seu mollis uellera lanae,
Serica seu digitis promittat fila magistris,
Aurea seu niuea texatur bractea dextra.
Felix sorte sua, nymphæq; beator omni.
Illi secretis fons est nitidissimus hortis
Pomonis donum, matris tutela Labullæ
Matris hamadryadis, & amauit hæc quoq; Pomo
Pomon auus Fragolæ, atauus cerealis Acerræ,
Vitiferæq; abauus non certa prole Casullæ.
Centum habet hic neptes, centūq; è stirpe nepotes
Formellis, sed chara illi, non aduena fontem,
Nauita non sitit, auido quin captus amore
Deserat & patriam, & fessos ætate parentes.
Virginis hæc nūc fida comes, thalamoq; ministrat,
Et forma intoleranda, & pictis alta cothurnis,
Quos illi fuit ex auro miniosus Aluntæ.
Blanda tamē, facilisq; & amata ad munera comis.
Mille adsunt huic deliciae, & bona cōmoda ruris.
Vna mihi inuidiæ est cornix, cui noctua Bauli
Cesserit, atq; oculis Sabuloni graculus albis.
Hæc & aue formosa, & hera ò mihi chara salutæ,
Obseruansq; fores, quis ait nunc hostia pulsat?
M. Cædam ego turturibus nigris, nostræq; columbæ,
Sitq; semel uidisse deam. Le. uel æfferis Alno

Ad quam defossi centum illi ex ære trientes
 Seruantur, nunc illa domiparat anxia lactis
 Candentem florem, misto & cum melle farinam.
 Mox subigit succincta sinum, nudata lacertos
 Præstringit uiolas albas, & lilia cana.
 Parthenope tum culta manus miratur, ibi illa
 Lacteolas, & thyrsculos, & oluscula signat,
 Inde latet forma nimiumq; & dote superba.
 Verū age, & hoc coniux (fas est) regesce sub arcu.
 Nam defessat traho uix genua, & inepta canistrū
 Scarina me grauat, & cliuus sudauimus ambo,
 Nuper & hic cecinisse ferunt Meliseon, & ægras
 Solantem curas, nec mitia fata gementem
 Phosphoridos nate en hic è turribus altis
 Fistula dependet, sæui monimenta doloris,
 Signaq; certa manent, numeriq; per ora feruntur.
 Phosphorinata q; heu, q; te mihi Phosphori ade=
 O mecū ò salices, mecū ò lugete Myricæ. (mit?
 M. Quā age pœe, & onus, et mēbra labore relaxa (fers
 Nā grauida es, Lepidīa, et onus graue lāguīda de
 Hac quoq; Pōpa uenit, uia nec capit ipsa Napæas.
 Hic licet, & spectare unā, & requiesse sub umbra.

POMPA QVINTA, COLLOQVVTVR

Macron & Lepidina. Planuris superuenit, quæ
 Pompā heroī ad nuptias cōuenientiū describit.

M. u Vidula est, q̄ prima uenit, sed & una roscū
 Fert Pesti, fert & uiolas hæc una Vescui,
 Fuscaq; rosadaq; & uenosis lacteamammis.

LEPIDINA

- L.** O coniux prima hæc, Prima hæc ne despicere, quæ
 Et calamis ualet, & cantu, uerum una uideri
 Non formosa cupit, luxum aspernata, Procosq;
 Asparago gaudet, fungisq; operosa legendis.
 Quos & heræ, quos & matri dimittat in urbem.
 O mihi chara soror (potes & soror ipsa uocari)
 Dic age, qui comites, quos & ducunt hymenæos
 Planuri ò generosa soror Leucogidis albæ.
- Pl.** Descendūt soror & nemora, & caua flumina currūt
 Ad thalamos, mille antra deos uouere, et ab altis
 Montibus indigenæ Fauni, proteruntq; ruuntq;
 Ad portas, iter ingenteis non explicat orcos,
 Quos Acherusiæ fauces, noua numina mittunt,
 Stagnaq; Baulorum, quos hostia pinguis auerni
 Emisere adytis, lacus & fluitantis Araxi,
 Mira illis sunt ora soror, radiantia fronti
 Lumina, sulfureis fumus de naribus efflat.
 Tempora per serpunt rami, mentoq; rigescunt
 Hircosæ setæ, tum guttura, collaq; circum
 Squalēt, sulfureæ totoq; in pectore crustæ. (nox
 Cætera membra nigror mirus occupat, & situs, &
L. Me miserā, hi ne etiā? pcul ah pcul. Pl. ò mea siste
 Ad cryptam ferratus adest, Aeronius, adsunt
 Tercentum rapidi umbrones, totidemq; molossi.
 Ipsi abigent, tecti colla, & longa ilia ferro.
 Ore latrāt, sæuū ualeant qui inhibere Typhoea.
 Mouerat Aenaria ferus hic, & monte reuulso
 Raptabatq; iter, & litus pede celsus obibat.
 Intrabatq; antrum, ecce Acron, ecce aspera ples
 Lancusi Pelicōn, & Marisius Armillatus

- Deturbant antro, & femori cauda uulnera figunt.
 Ille per extremas præceps uix effugit undas.
 L. Et fessa es mea Planuri, & liquidissimus amnis
 Et subter sitienti & aquas, et pocula Promam,
 Proximaq; Vranie sortem, & sua poma parauit,
 Quæ mihi chara soror, forma prior, et prior ânis,
 Quodq; uides, summa procul innuit alta fenestra.
 Pl. Assideo Lepidina et poma, et pocula sumam.
 Nox tibi, et heroas referam summosq; Oriarchas,
 Quos mirere soror simul, et uereare superbos.
 Primus agit pompam Gaurus cum coniuge Cæpe,
 Ingentemq; manu Pinum fert, pendet ab alta
 Hinc Leporū grex, inde anatum, post ordine longo
 Et Damæ, capreæq; et Aper Leboride sylua,
 Et perdix nemore è Clanii, et uulturnius Anser,
 Ardeæq; Fulicæq; et grus lucrinide ab alga.
 Ipsæ bulo pinxitq; genas, et pectora gypso.
 At Campe asparago crines redimita uirago
 Frondentē à radice alnū fert strenua, ubi omnis
 Pendet, & autumnus, matura et fructibus æstas.
 Pomaq; præcoquaq; et auro certantia mala.
 Et uiridi cum fronde Pyra, atq; Cydonia cæna.
 Per medios uolitant ramos, merulæq; ululæq;.
 Pippilat et passer, et dulce canit Philomele,
 Vrsulon insequitur frontem insignitus echino
 Ipsæ humeris, pedibusq; ingens, et cornibus igēs.
 Cornibus ingentis nutanti pondere cistas
 Castanea è molli, sorbisq; uirentibus, idem
 Fert humero crumerā nucis, et mulctralia lactis,
 Fert lateri geminas immani uentre lagenas

LEPIDINA

Sorbino è bimo, atq; ex anniculo Viridisco,
Et dextra hinnuleos querula cū matre gemellos.
Aleua coniux felici prole Marana
Lata canit, sociæ plaudunt ad carmina Nympha.
Ipsa fauos, ac mella simul, macerumq; Lupinū,
Plurimaq; in nitidis fert oua recentia qualis.
Hæc illa est felix, & coniuge digna Marana,
Docta & acu, docta & lino, doctissima lana.
Dos illi, ingentes tercentum ad sydera quercus,
Tercentumq; nuces, quarum tria iugera campi
Brachia protendunt, mille & cum uitibus Alni,
Tercentumq; suū armētū, & nemo undiq; cinctū
Arbuteisq; comis, & nucliferis Pinetis,
Et quæ se multa circumtegit Esculus umbra.
Hunc post incedit lentis Misenius heros
Passibus, ipse senex, Iuuenum sed uiribus usus.
Vectibus hi sublatum alte per brachia cetum
At tollunt, caudaq; iter, & uestigia uerrit
Immans fera, & infirmi riget horrida dorso,
Tum quassat caput, & minitanti tergo nutat.
Faucibus at tenebras simul et uomere, & simul ipsa
Visa lues, pelagusq; haurire, atq; hiscere cælum.
Occurrunt, trepidoq; sinu sua pignora calant
Attonitæ matres, pauor hinc, hinc Plausus euntū.
Ipsa uiam sibi qua gressum fert, bellua pandit,
At tubicen uocat urgentem ad spectacula turbam.
Cantantis lōge ingemināt nemora ardua murmur,
Pastores tellure sati, gensq; eruta sulcis,
Monstræ caute Maris, scarpuloso & tergo cetum.
Vulnerat, & cauda insidians, & deuorat ore.

Vos

Vos Iuvenes celerate iter, & uim afferte lacertis.
 Hæc tubicen, turba ingenti clamore salutat
 Sebethon, noue nupte nuces para, & indue ueste,
 Quam tibi Acerranæ musco flauente Napææ
 Neuerunt, quam pinxit acu Pomelia, ut imo
 Fronderent Limbo patulis Saturneia ramis,
 Sibilet ut tenui de fronde locusta susurro.
 Indue & intextum buxo frondente galerum.
 In medio telas operosa obscruat Aragne,
 Disponitq; manu, uolitantem & captat Asilum.
 Ille fugam parat, ast tenui interceptus amictu,
 Implicitatq; pedes, & passis instrepit alis.
 Lydaq; de tacito prodit tum turgida nido.
 Hunc iuxta coniux prochyteia incedit & ore,
 Et gestu spectanda, & pictæ tegmine pallæ
 Nexilibus cochleis limbus sonat, horrida echinis
 Zona riget, uiridiq; sinus frondesat in alga,
 In manicis querulæ ludunt per flumina ranæ,
 Cum subito extremas interstrepit anser ad uluas,
 Tum linquunt mediis conuita rauca sub undis
 Attonitæ, inde cauos referunt ad carmina rictus,
 Raucaq; limosæ meditantur murmura ripæ.
 Auribus hinc oriens radiat Sol, splendet at illinc
 Luna pruinosis incedens candida bigis.
 Ipsa manu speculum dextra fert, cuius in orbe
 Cum sese gemino inclisit latonia cornu,
 Nocte quidē infidias Satyrorū, arteisq; procares
 Detegit, & cautis aperit noua furtæ Napæis.
 Illæ iter occulto rapiunt per deuia passu.
 Lucæ autem cum Sol speculo diffulsit, ibi omnis

Pon.

J

LEPIDINA

Cernere erit curas, & facta infida uirorum,
Quiq; paret thalamo fraudem, litemq; maritus.
Hoc fertur dominae rarum, ac memorabile donū,
Quo secura sui tueatur fœdera lecti,
Claudicat hinc heros Capimontius, & de summo
Colle ruunt misti Iuuenes, mistaq; puellæ.
Omnis amat chorus, & iuncti glomerantur amâtes
In lento incedit passu, baculoq; tuetur
Infirmum femur, & choreis dat signa mouendis,
Assuetus choreæ, ludisq; assuetus, amantum.
Has inter mihi nota Marillia cantat, ad alnum
Cogite oues, amat alnus, amât dominiq; gregesq;
Respōsant, amat alnus, amant dominiq; gregesq;
Sparguntur passim è calathis uiolæq; rosæq;
Et caua Mœnalias suspirat tibia uersus.
Præcedit grauidis bis septem onerata canistris
Pompa puellarum. pendent mantilia circum
Alba quidem, croceis sed flauescencia uillis,
Cuiq; suus comes hæret amās, cui corniger agnus
Ex humeris graue pendet onus, sua fistula cuiq;
Plaudit, & arguta de ualle canentibus Echò,
Sparge tuas Sebethæ nuces, en colligit uxor.
Partibenôpe tua poma sinu (uir seliget) effer.
At iuuenū manus usa humeris, et pectore hanelās
Ingentis taurorum armos, ingentia aprorum
Corpora subuectat, duplici pendentia conto,
Bis septem capita hirta albis nutantia sannis.
Ingeminant plausus, & uox sonat, exue nupta,
Exue gausapinas, & nudo corpore ramum
Excipe, puniceo præfert quem cortice coniux.

E xue gausapinas coniux, ramoq; ualenti
 S terne aciem, clausis uxorisq; in grue portis,
 C omminus arma ciens, telumq; in sanguine tinge.
 F escennina crepant latis conuicio campis.
 At lino felix, felixq; Ansaria fuso
 O stentat rarum decus, ac uariabile textum
 C ostalionis opus, telæq; insigne decorum.
 H inc, illinc fluit amnis, opacaq; ripa uirescit
 M argine cinctâ suo, ruptisq; immurmurat undis.
 A pparet certo tenuis sed semita calle,
 Q ua nigrum Formica agmen trahit ordine lōgo.
 F estinant aliæ, ut plenos pepulentur acervos.
 I lla redivo raptâ grauida, atq; è pondere fessa,
 I nuitat sociam in prædam, ac sese ore salutant.
 P ars condit terræ, atq; hyemi male credit iniquæ.
 E micat agmen agens segetiq; infertur abactæ,
 V t nunc iam uideas, nunc iam uidisse putaris,
 I n medio positis clauduntur ouilia septis.
 B alat ouis uacuam ad mulctram, & se calce tuetur,
 V pilio at geminis sudans premit ubera palmis.
 E ffluit hinc, illinc tepidus liquor, adiuuat uxor,
 B landiturq; uiro, mulgetq; incincta capellam,
 E t caua fionanti spumant mulctralia lacte.
 F ilia parua focum buccæ excitat, effurit intus
 L actea uis, florem inde legunt trepidantis, ahent.
 P ost ubi concreuit liquor, ac defervuit humor,
 T unc parco sale contingunt, onerantq; canistris,
 D ecoctusq; nouolentescit caseus orbe.
 C ircunstat pecus ignauum, fucusq;, culexq;,
 Q uos fumo puer, aut ramo frondente coercet

LEPIDINA

S edulus, ipsa suo uariatur tela colore.
 E gregum dominae quodā, ac memorabile munus.
 N on arbor frondosa cuius sic uallibus, hortis
 S ic mediis protenta cucurbita, non adeo grex.
 A lilium, dum scalpit humi, sequiturq; parentem,
 O blectant oculos, & corda liquentia mulcent.
 T ale decus telae, talem praescribit honorem.
 H os ego chara soror uidi, nouiq; Oxiarchas.
 M urronem fama est cum coniuge Tifate
 A duentare etiam, et centum properare quadrigis,
 I lice frondentem caput, & colla ilice cinctum.
 H unc centum ciceris grummos, totidemq; fasceli
 C onuectare, fabaeq; ingenteis uoluere acruos,
 H orredq; annosae Cereris, tum praeter trecenta,
 E t uini fontem, atq; lacus Lenaeidos undae
 C urribus effluere, stagnare liquoribus arua
 B accheis, ipsum ex alta fluitare Caserta
 E uchion, in laticemq; lyaeum abiisse Casoram.
 Vxorē uero assuetam Marcinida soli,
 E t lini cultricem, olerumq; & cannapis, illam
 E t properare iter, & rhedas agitare uolanteis.
 N equa sit thalamis per se mora, ne mea, ne tu
 C rede aliam, seu uere fabis, & state fascelo
 F ortius insudare, atq; inuigilare colentem.
 I psa & acu insutas uestes iunco, atq; genista
 D at dominae, ipse & crateras noui opus Faberote
 L egit herae, & triplicem palmae de fronde coronā,
 F ietiliūq; operum decus immortale mitellam,
 I ntinctamq; croco, & frondentibacchare cinctam
 E t mihi iuncta fide, & ceparum Rulua cura,

Hoc & idem mea Panicoelis studiosa lupinū
 Aduentare refert sociā cum gente Vescuum
 Oblitum cladisq; suā, ueterumq; malorum,
 Finitimosq; héroas, & alta ex arce Cicalæ
 Hircosum Capreonem hircō, nymphāq; creatum
 Succinctum rapis, & amictum tempora porro.
 Curribus hunc corbes, atq; horrea auellanarum
 Deuehere, ipsum uda referentem carmen auena.
 Rura mea te Amarylli tenet, ego uector i urbē,
 Dum redeo simul & Peponos cole, & allia uelle.
 Ex urbe ò Amarylli tibi noua munera porto,
 Fusosq; flauamq; colum, pictosq; cothurnos.
 Alternant socii, atq; iterant noua carmina ualles.

Nos domina filiquas, & corna rubentia felix
 Oscula Sebetbus feret, & feret oscula uirgo.
 Nos ferimus dulcem Peponū, & Melimela beatis,
 Hi Peponū, & Melimela legent, thalamoq; toroq;.

I pſe autem monte è summo ſua dona Veſeuus
 Deuectat triuium ad uetus, Artifiq; maxillum,
 Inuectusq; aſino ſpargit ſua munera plebi
 Delicias ruris, poſt & digitalia, & aptos
 Verticulos fuſo, & tinnuleas uoſcellas.
 Plebs plaudit, uariq; aſinum clamore ſalutant,
 Braſiquiliſq; apioq; ſerum, nucibusq; coronant.
 Mox uecti grauibusq; rotant uinalia contis.
 Plena horno, plena & bimonitrata quadrimo.
 Illa ruunt, ipſe ex aſino ſua munera laudat.
 Laudantem plaſu ſequitur ueſuina iuuentus,
 Diſſultantq; cauæ, fauet & de uallibus Echō.
 L. Qua facie mea Planuri, quo eſt ore Veſeuus?

LEPIDINA

- Pl.** **P**orticid hoc mihi fida comes narrare solebat,
Carmeli simul ad fontem dum rapa lauamus,
Ventre quidem modico, at medio de pectore globū
Protendit, quanta est Bauiae cretatis ossa,
Qua miscet subus pultes, farcitq; catinum,
Quodq; pudet, nullas res hic habet, & caret illis.
Pro quibus intumuit cucumis niger, inde Napææ
Hunc rident, rident & Oreades, ille superbum
Nutat, & inflexo quassat nigra tempora cornu,
Quod longe horrescit seris hinc inde reflexis.
At caluum caput, & nullo uestitur amictu.
Stant mentosentes, horrentq; ad pectora dumī,
Ah uereor soror, & dicam tamen, huius ab ore
Curuantur geminae sannæ, quarum altera pontum
Tetra petit, fluctusq; ferox, & littora uerrit,
Altera Sarastris fauces, saxa horrida Sarni.
Ac tantum nō, Le. Ah soror, ah mea desine, et istos
Enarrare Oriarchas, en uenit aurea Pompa.
En cultæ Dryades, cōptæ quoq; Oreades adsunt,
Et choreas agitare pares, & dicere uersus.

POMPA SEXTA, DRIADES

- atq; Oreades alternis concinunt, Ma
 cron & Lepidina colloquuntur.

- D.** **¶** **V**irtutibus sua certa fides, certusq; columbis
 Est amor, at uariat nō mutus ardor aman.
O. **T** virtutibus si certa fides, certusq; columbis (tum
 Est amor, & thalami sunt uincula certi.
D. **F**ert filicem desertus ager, male cultus & hortus.

Non filicem bene aratus ager, non cultior hortus.

O. Non rixam cultus thalamus, non culcitra litem.

Fert pacem thalamus cultus, fert culcitra somnum.

D. S omne io, Pax dulcis io, cantate puellæ.

O. O sula io, amplexus & io celebrate sorores."

L. Has coniux, mea Planuris sat nouit, at illam

Nosse nequit mea fida comes, mihi chara Patulcis

Culta comam, succincta sinus, & candida pectus,

Quæq; etiam roscio uer ipsum spirat ab ore.

M. Talis eras, cum te primum Lepidina sub ulmo

Cantantem uidi, croceis sic ipsa cothurnis

Saltabas, sic ora rosas, sic colla ligustrum

Florebant, memini numeros, & uerba canentis,

Vrit me Macronis amor Nefide creati.

L. Ipse refers, Patula cantat meus ignis ab ulmo,

Ulmus amor Macronis, amor Macronis ab ulmo.

Alter erat croceus, alter tibi calceus albus.

Cingebat crines frondoso è subere ramus,

Et primo tonsore tibi noua barba nitebat.

M. Ipsa canis, querulæ rumpunt tua uerba cicadæ,

Et disti, nec amant, & sunt sine amore cicadæ.

L. Ipse arcu querulas stringis de fronde cicadas,

Et disti, querulæ rumpant nunc uerba cicadæ.

Vt sese ad choreas Macron mouet apta Patulcis,

Et niueis furis, nigrisq; Patulcis oculis.

M. Sic memini niueas nudasti tum mihi plantas,

Ad fontem cum fessa lauas, ego condor in ulua.

L. Ipsa canit formosa Patulcis, amatq; Patulcis.

Me miseram, ut tristes surgunt ad tempora rugæ.

Pa. Parthenope Sebetho amat, Platamonis Halantiu.

LEPIDINA

- V**traq; nymp̃ha suū tenet, & fouet utraq; amante.
Sola Patulcis amans, sola est sine amante Patulcis.
Illum Nisa tenet deserti ad littoris algam,
Nigra genu, croceisq; genis, & lumine glauco.
Alba genu, roseisq; genis, & lumine nigro.
Ore q; puniceo mœret desertæ patulcis,
Expectatq; deæ non seram uindictis iram,
Et uenit ad choreas, nec iam desperat amantem.
Nisa meum tandem reddes mihi Nisa niuanum.
M. Ut languet formosa, & amari digna puella,
Et sua furtim mihi narrauit sæpe niuanus.
Nisa illum studiis auium ad sua littora traxit.
Tu modo fac uiridem Ligurim de coniuge pansæ
 (Deperit hanc iuuenis) nūc hoc age perfice cōiux
 Coniuge de pansæ dono ferat ipsa patulcis.
Non mora, qn retrahat celerē in sua uota niuanū.
Ipsa patulcin adi, cura est mihi adire niuanum.
L. O cōiux ò Macron, ego hoc pro munere iam scis,
 Scis tibi quid referam, referet sua dona patulcis.
M. Ecce uenit formosa, uenit decus Heroi non.
Et myrto diues, serpillisq; inctyta uirgo.
Clara thymo, longeq; etiam clarissima melle
Antiniana, ruunt huius fama undiq; amantes,
Et bona pars sine dote petant connubia nymphæ.
Ipsa seniblandita, senem cupit, huius ab ore
Et choreas agit, & carmen. meditata per hortos
Lætæ canit, stupet ad sepem mirata iuuentus.
Hinc sola incedit, passuq; elata superbo,
Inuitatq; senem & suspiria ridet amantium.
Nec nosti Lepidina Deam? **L.** Quin ò mea cura

(Non dum notus eras) sensi sub rupe canentem.
 Prima illi uox Eurydice, meaq; optima coniux
 Eurydice mihi solus amor, tum uerba notauī.
 Nunc numeros memini, qd amor iam deniq; sensi,
 Quid sit amor, qd hymen, quid sint cōnubia noscō.
 M. Est illi sepositum opus artificis Melidoxi
 Fistula, sunt numeri intacti cantoris Hymellæ.
 Despicit hinc & oloris auenā, & carmina cygni.
 Tū septē nitidæ sunt præsto ad munera nymphæ,
 Sedulaq; Vranie scenam, atq; umbracula tendit.
 Illam non aliàs edera cinxeræ uirentes
 Aptius, aut roseis insedit fistula labris.
 Quin nūeros meditata canit noua carmina uirgo.

POMPA SEPTIMA, ANTINIANA

hymenæū celebrans feliciter ominatur, Iuue-
 num, ac puellarū chorus recinit, Ma-
 cron, ac Lepidina colloquuntur.

An. d. Icīte io iuuenes, & io geminate puellæ.
 Hesperus adueniet fausto cū sydere, nymphæ
 Qui referet thalamos, qui uincula neēt at amantū.
 Dicite io iuuenes, & io geminate puellæ.
 Ch. Dicimus o hymenæe io hymen Hymenæe.
 An. Hesperus adueniet, socii qui fœdera lecti,
 Qui statuat leges, qui deducāt Hymeneum.
 Dicite io iuuenes, & io geminate puellæ.
 Ch. Dicimus o hymenæe, io hymen hymenæe.
 An. Hesperus adueniet chari desponsor amoris,
 Qui teneros lusus, & munda gaudia monstret.

LEPIDINA

Dicite io iuuenes, & io geminate puellæ.

Ch. Dicimus ò hymenæe io hymen Hymenæe,

An. Interea adueniet dum uestperus aureus, & dum
F lameolum, & roscos hymen parat ipse cothurnos,

O mina dicamus thalamo, geniumq; citemus.

Gausapinas uirides, noua nupta, nouasq; maritus

Induite, & uiridem capiti geminate coronam.

Sint uobis anni uirides, uiridisq; iuuentus,

E t uirides horti, sint & uiridantia rura.

Dicite io sic fila neunt, sic stamina uoluunt.

Ch. Euge io sic fila neunt, sic stamina uoluunt.

An. Nasceatur proles heroæ sanguine digna,

A ltera quæ tauros domet, & sciat ordine plantas

Differere, & lentam in quincuncem ponere uitem,

E llix & pratis, & felix ubere terræ.

Dicite io sic fila neunt, sic stamina uoluunt.

Ch. Euge io sic fila neunt, sic stamina uoluunt.

An. Altera, quæ telas cum pectine ducat eburno,

Discernatq; & acu syluas, & flumina ducat,

E t fuso, dociliq; manu ingeniosa propago.

Dicite io sic fila neunt, sic stamina uoluunt.

Ch. Euge io sic fila neunt, sic stamina uoluunt.

An. Nascentur heroes, & heroum inclyta pubes,

A cclidibusq; sparosq; uerutisq; apta iuuentus.

Qui monstra oceani, qui saxicolos Tritones,

A uertant terræ, sirenum & littora seruent.

Dicite io sic fila neunt, sic stamina uoluunt.

Ch. Euge io sic fila neunt, sic stamina uoluunt.

An. Nasceatur qui Mopso, & Faunigenis Melibœis.

Dent iura, & gregibus saltus, & pascua mostrent

Ipsi pastorum Reges, pecorumq; magistri.

Dicite io sic filaneunt, sic stamina uoluunt.

Ch. Euge io sic filaneunt, sic stamina uoluunt.

An. Nascetur qui longinquis procul aduena terris

Hæc adeat Pastor pauper loca, cuius ab ore

Arida uicini resonent & saxa Vescui.

Ipsæ quem Pinus, ipsa hæc arbuta uocabunt.

Ille alta sub rupe ænet frondator ad auras,

Pastoris musam Damonis, & Alphefiboæ.

Illi concedant hinc Tityrus, inde Menalcas,

Alter oueis, alter distentas lacte capellas,

Et mirata suos requiescent flumina cursus,

Damonis Musam dum cantat & Alphefiboæ.

Dicite io sic filaneunt, sic stamina uoluunt.

Ch. Euge io sic filaneunt, sic stamina uoluunt.

An. Nasceturq; alius longo post tempore Pastor

Aduena & ipse quidem, propriis d'consitor horti.

Ausit & hic tenerum calamo triuisse labellum.

Hunc & Dametas, & amabit lyctius Aegon.

Alter oueis niueas dono dabit, alter et Hedos.

Hic pascet niueos herbosa ad flumina Cygnos.

Misceat ipsa suos pascenti Amaryllis olores.

Hic et populea uacuis cantabit in umbra.

Vranie intactam cantanti iunget auenam,

Et tantum argutæ referent ad sidera ualles.

Dicite io sic filaneunt, sic stamina uoluunt.

Ch. Euge io sic filaneunt, sic stamina uoluunt.

An. Succedentq; alii Damones, et Alphefiboæ,

Quiq; etiam tenui Musam meditentur auena

Pastores edera insignes, et arundine clari.

LEPIDINA

- O** mihitum ut choreas agitare, & dicere uersus
C ompositiq; senis mutæ applausisse fauillæ,
V t iuuēt, & notam tumulto instaurare querelam.
I pse senex tacita positus lætabitur urna.
D icite iō, sic fila neunt, sic stamina uoluunt.
Ch. Euge iō sic fila neunt, sic stamina uoluunt.
An. Dicite iō, Hymenæe iō Hymen Hymenæe.
Ch. Dicimus ò Hymenæe iō, Hymen Hymenæe.
I o Hymen Hymenæe Hymen, Hymen Hymenæe.
F elix ò Hymenæe Hymen felix Hymenæe.
L. O Macrōnympha hæc lepidō ut sermone locuta est.
I lli mel labris, fauus illi stillat ab ore.
M. O coniux, nympha hæc longē est ditissima melle.
C entū habet hæc Apīū tabulatā, examina centum.
L. Nunc agēdū, ad thalamos ppat nāq; undiq; pōpā,
Q uæ Macron domino, dominæ Lepidina loqmur,
C onueniat, nanq; illa & formā, & dote superbit.
D os illi centumq; boues, totidemq; iuueni.
T ercentum sima cernē a matre capellæ.
C ornigeriq; hedi totidem, queis fronte sub hirta
A lbesunt maculæ, sunt cætera corpora fului.
C ustodes gemini Arctoa de gente Lacones.
M ille Theatinis errant quæ montibus agnæ.
P ræterea decus illud inenarrabile textum
F rondentis Zonæ cerasi de cortice nexæ,
A urato & iuncō, & purpureis uiburnis,
E cuius medio pandens auis altilis alas,
E t scalpit terras, & pullos euocat ore.
I lli triticea tingunt sua rostra farina.
M ox fouet adductis saturos sua mater in alis.

- Ergo quid domino, domina quid uterq; loquamur.
 Dic Macron, sua uerba suo sint munere digna.
 M. Qui tuus est & ubiq; comes, lepor adsit & ipse
 Cum primus Lepidina tibi, & Venus illa loquēti.
 L. Rura lepos meus is coniux colit, effugit urbem.
 Forsitan & domina risum mouisse iuuabit.
 M. S uauia sint quæcunq; feres, Lepidina memento.
 L. Quinetiam geminata illi simul oscula tradam.
 M. Sic dicēs, cape nympha bonū, qui me urit, amorē,
 Obbam lactis, & hæc fumanti farta canistro.
 Tercentunq; illæ cirnea matre capellæ,
 Mille Theatinis errant quæ montibus agnæ,
 Bis grauidæ fiant anno, bis & ubera tendant.
 Sic dicam, sume hos culto de margine fructus,
 Qui tibi notus amor nostri matrisq; patrisq;.
 Cornigeriq; illi geminos de coniuge fetus
 Suscipiant fronte albenteis, & tergo fuluos.
 Ipse mareis uideas uno de uentre gemellos,
 Sis Macro illi, illa suo Lepidina Macroni.
 Hæc nos, & properemus, & hostia celsa petamus.

FINIS.

MELISEVS.

I. I. PONTANI MELISEVS, A QVO
VXORIS MORS DEPLORATVR.

COLLOCVTORES CICERISCVS,
ET FABVRNVS PASTORES.

Ci.

It cecinit Meliseus, et hæc quo
q; signa doloris
Seruat adhuc Corylus, uidi
tua funera coniux.
Non ò nò perii, cæcæq; in corti
ce signat (Ariadna relinqs.
Populus. Ah moriēs morientē

- F. P rò facinus, tantum ne tibi Melisee dolorum?
Cui modo conuallesq; caua, saltusq; querenti
Reddebant, mihi te, quis te mihi Phospori ademit?
O mecum ò salices, mecum ò lugete Myrica.
- C. Vox illi, gemitusq; sonant Ariadnan, & antra
Responfant Ariadnan, ibi miserabilis, eheu
T e sequor ò coniux, alta & de rupe sonantem
Deturbat, quæ chara seni pendebat ab ore
F isstula, dumq; cadit fluitans sua reddit arundo,
E t numeros, & uerba refert uocalis arundo,
- F. T e sequor ò Ariadna, morare Ariadna sequentē,
E rgo senta iacet, spinosisq; obsita dumis
I lla quidem & nymphis, & musis cognita auena?
Nec Corydon, nec Thyrsis eā, nec legit Amyntas?
- C. Quin legit, dum spirat adhuc sub rupe, Patulcis,
E t dixit tibi Daphni, tibi noua munera seruo.
C antabisq; senem ad tumulum, condesq; sepulchro.
I nde leuem calamum labris admouit, & alto

Corde dedit gemitum, cantusq; effudit amarus.
 S euerat ipsa suo segetem cum coniuge, & una
 Purgarat ualida segetem cum coniuge marra.
 I psa suo segetem cum coniuge falce scarat,
 E t grauidos torta culmos religarat auena,
 Contuderatq; suo messem cum coniuge, & aura
 I actarat fragilem socio cum coniuge aristam.
 I nterea socio demulserat aera cantu.
 M ox simul æstiuæ requierat fessa sub umbra,
 Carpebatq; leues charo cum coniuge semnos.
 A h dolor, abreptamq; toro, auulsamq; lacertis
 Coniugis, hanc rapuit uolucris Proserpina curru,
 Clausit & æterno torpentia lumina semno.
 L ugeat hanc desertus ager, desertus & hortus,
 E t deserta seges, deserta & compita uillæ.
 I n primis luge labor, heulabor irritè luge,
 E t marra, & segetes, fraudataq; premia ruris,
 E t uanam sine fruge operâ, manuumq; bouumq; .
 E n squalent prata, & sua sunt sine honore salicta,
 E xinctamq; Ariadnan agri, Ariadnan & ipsæ
 Cum gemitu referunt syluæ, uallesq; queruntur.
 E xinctamq; Ariadnam iterant clamantia saxa,
 E t colles iterant Ariadnam, Ariadnan & amnes,
 C õueniant ululæ ad questus, gemitq; querelâ,
 I nfelixq; Ariadnan auis gemit ore sub imo.
 I pse etiam querulæ iungant suspiria frondes.
 D uxerat ipsa leui fuso subtegmen, & ipsa
 T enuia sub celeri uersarat pollice fila.
 I psa sua studiosa manu glomerarat in orbem,
 A tq; hinc uimineis onerarat lecta canistris.

MELISEVS.

Dum tenui insertas orditur pectine telas,
 Vnde uiro, unde & natis sua texta pararet,
 Vnde sibi cultumq; sinum, & mantilia canda,
 Quis olus, intactamq; rosam deferret in urbem,
 Atq; aræ solitos uerno sub tempore flores.
 Ah dolor, ah lacrimæ, uerrentem licia, & oras
 Stringentem telæ, radiosq; & fila trahentem
 Occupat atra manu, truncatq; rigentia pensa
 Immitis Lachesis, crinemq; e uertice uellit
 Purpureū, & furua circū caput horret in umbra.
 Quo radii? quo pensa? quis ò q̃s flaminis usus?
 Quo telæ studium infelix? quo pecten, & orsa?
 O dolor, ò lamenta, gemat miserabilis eheu
 Consuetus dominae turtur, consuetæ columba.
 Illa colum ducebat, ibi uestigia circū
 Ludebant geminæ uolucres, ludentibus ipsa
 Et cicer, & tenerum spargebat blanda cuminum,
 Mulcebatq; manu, gemat heu miserabilis eheu
 De trabe mœsta sua nidumq; relinquat irundo.
 Dum telam stringebat, & acre sonantia lina
 Et cantu lenibat opus, tum flebilis ales
 Ingebat socias lacrimoso carmine uoces,
 Miscebatq; modos, gemat heu miserabilis eheu
 Heu gemat infelix Liguris, cui grata petenti
 Pergabatq; nucem, contusaq; crusta liquabat
 Mellis arundinei, uitreum & de fonte liquorem.
 Ad gemitum coeant lacrimosi compita ruris.
 Pastores Ariadnā, Ariadnā armenta querantur,
 Extinctamq; Ariadnan opacis Buccula syluis
 Cum gemitu testetur, & antra Ariadnan, & ipsi
 Ingeminant

Ingeminent montes Ariadnā, Ariadnam & umbrā.
 Claudite oues stabulis, stabulis cohibete capellas
 Formosæ ruris natæ, innuptæq; puellæ.
 Dum matres Ariadnā iterant, uos auia planctu
 Implentes, legite intactos, & iungite flores
 Et Solis luctum, & pueri lacrimantis amorem.
 Texite & absissos ueneris de fronte capillos.
 Post ubi iō Ariadnan iō Ariadnan, & ipsum
 Implestis clamore nemus, hunc addite honorem
 Ad tumulum, pia uerba, acrem testantia luctum.
 Pro fusisq; coloq; & uimineis calathiscis
 Hos flores, atq; hæc tibi ferta Ariadna paramus
 Ad laurum, tumulo tibi quæ iam crescit, & ossa
 Amplectens densa tumulum mox conteget umbra.
 Pro lino, telaq; & pro subtegmine, & orsis
 Has lacrimas Ariadna, atq; hæc tibi dona uouemus.
 En lactis florem ad tumulum, & redolentia mella,
 Placamusq; pios manis, & condimus umbram.
 Aeternum & ualeas Ariadna, æterna ualeto.
 Nebat acutunicam nato, indufiumq; puellis,
 Fundebatq; manulatices, dum pingit ab urna
 Spargentem Sebethon aquas, dum labitur amnis,
 Per salices strepit & ripis frondentibus aura,
 Murmurat & tenui decurrens lympa susurro,
 Ipsa sua lucem dextra insignibat, & auras
 Spargebat flammis, radiisq; micantibus atras
 Pellebat tenebras, primo ut sol splendet eo
 Fulgidus, & tremulis intermicat ardor in undis.
 Ah dolor, ah gemitus, fleat ò fleat excita syluis
 Esculus, & duræ ueniant ad funera quercus.

Pon.

Z

Format acū dū quercum, & mollibus esculus umbris
Dum surgat uiridans, procul ah procul ingruit acta
Tempestas erebo, uellit quæ funditus altam
Et quercum, & fractis discinditur esculus umbris,
Et tunicam, & tantos secum rapit auster honores.
Inde repens lucem nox occupat, occidit & Sol,
Et radii, ipsa nouis Ariadna offusa tenêbris
Caligat nocte, obscura & circumdatur umbra.
Crudeles Radii, quo lux, quo purpureus sol?
Crudelisq; dies, Mecum ò mecum ite puellæ
Ad luctum, mecum ite deæ, mecum ite sorores
Naiades, quibus illa choros iungebat, & unâ
Nudabat liquidis argentea membra sub undis.
Huc sociæ Dryades simul & celerate Napææ
Vmbrarum memores, choreæq; in montibus actæ
Et questus geminate, & amarum intendite luctum.
Sol cbiit, tenebræ exortæ, non pabula rorem,
Non imbrem sitiant segetes, non culta liquorem.
In lacrimas abeant rores, imberq; liquorq;
Vnde fluant queruli lacrimoso margine riui,
Murmuræq; ipsa sonent Ariadnam, Ariadnâ & ipsi
Suspirent cursus, udæq; querantur arenæ.
Lux periit, tenebræ offusæ, iam robora frondes
Excutiant, foliisq; leues spolientur & alni.
Ipsa comas laurus, tristesq; auellite myrti
Dum frondes, foliisq; comæ miscentur, & auris
Huc, illuc agitantur, & excitus instrepit aer,
Ipse aer, ipsæ frondes, folia ipsa, comæq;
Dum uolitant, strepit & miseris conquestibus aura,
Triste fleant Ariadnam, impulsæq; saxa resurgent

Flebilibus numeris Ariadnam, Ariadnā, ut ipse
 Ipse senex renouet luctus, & prodeat antro.
 Cui Finierat, lacrimisq; genas, atq; ora Patulcis
 Laureat, hic miseræ comites & pectora duris
 Planxerunt palmis, & saxa sonantia longo
 Implerunt clamore, & fœmineis lamentis.
 Tum senior gemitum ingētem dedit, & scidit albā
 Caniciem, simul hos effudit pectore questus,
 Arescat mihi ros, & Apes sua mella negarint.
 Non ò non mihi chara fauos quæ deliquet uxor.
 Torpescent flores, pomum mihi denegat arbor.
 Non ò non mihi poma manu quæ seligat uxor.
 Squalescat seges, & messēm mihi culta negarint.
 Non ò non cererem mihi quæ mea uentilet uxor.
 Arescant horti, frugem mihi denegat hortus.
 Non olus ò mihi quæ, non quæ, mea tondeat uxor.
 Torpescat focus, atq; ignes focus ipse negarit.
 Non ò non mihi farræ focō quæ torreat uxor.
 Disspereant fontes, & aquas mihi denegat amnis.
 Non ò non laticēs mihi quæ mea misceat uxor.
 Triste ruat cœlo excidium pecudi, atq; capellæ,
 Non factum dent armenta, aut mulcētralia succum.
 Non ò non mihi lac quæ chara coegerit uxor.
 Infelix cœlo exitium ruat, ut neq; sanam
 Vellera dent nullæ ueniant ad licia telæ.
 Non ò non mihi texta manu quæ neuertit uxor.
 Diralues cœlo ruat, & ruat altus olympus
 Stragem arboribus, terraq; ruinam
 Det super, & mediis tellus internatet undis.
 Non uxor mihi chara domi quæ sarcula curet,

MELISEVS.

Non falcem quæ acuat messi, lignisq; securim.
 Non sociâ gratorum operum, consorsq; laborum.
 Non heu quæ defecta senis locet ossa cubili.
 Cantant non quæ numeros, & uerba ministrat.
 Pulsantem non quæ digitis iuuat, & iuuat ore,
 Non oculos quæ claudat amans, donetq; capillis
 Extinctum, et lacrimis decoret miseranda sepultum,
 Quæ memor æternumq; uale, uale ad hostia dicat.

Ci. Hæc Meliseus, & antro sese condit opaco.

Ex illo latet, & cura tabescit, & annis.

Forſan & ipsa Faburne dies solabitur ægrum,

Mitescetq; malum, nec tanta silentia frustra.

Nuper ad extremâ, foribus quæ proxima, myrtum

Non expressa quidem, tamen est uox reddita, lauri

Este mei memores, fontemq; inducite lauris

Naiades mihi cultæ, & Solem arcete hyacinthis.

Fa. Nuper & ad ueteres Cithrios, dum tondet anethum

Vxor, & ipse simul mentam, atq; sisimbria purgo,

Suspirantem illum, & querula cum uoce ferentem,

Intenti accipimus, Longum ò defleta, quid umbra

Nec mihi nocte uenis, nec amica occurris imago?

Huc aures Ciceris, uides quid coruus ab ipso

Impluuiio, consuetus heri plorantibus Ales,

Quid Coruus secum incrocitet, meditetur & ore?

Ei manes me me fugiant, & uita grauat.

Cur ò cur nostri non uos quoq; poenitet auræ?

Ci. Quin aureis ueterem ad postem, qua ianua hiulca est,

Admoueo? ipse sub hæc coryleta Faburne maneto.

Fa. An potius, qua lotos, & alticoma Cyparissi

Triste gemunt, scriptoq; dolent in cortice Cedri?

P arcite apes, nisi triste, nihil de rore legetis,
I nfecere mei rores, & **P** abula questus.
A h dolor, ah desiderium, non antra, nec horti,
N on imæ ualles, non syluæ, aut flumina seruant,
N on monumenta senis. quin hic quoq; signa doloris
T ofus habet memor, et lacrimas, quas ebibit ante,
N unc quoq; gutta refert, referunt & saxa dolorē.
Ci. **I** lle quidem flet adhuc, sed multa Faburne leuari
P osse monent, numeriq; monent, & uerba querētis,
Q uæq; ipse in uultu speculans, & uoce notauit,
D um uacuam in foribus discreto uimine texit
F iscellam, & uario solantem se **O** rphæa cantu
C oniuget cum socia pingit, memoremq; querelam
Q uæcunq; ad iuncū ingeminās, miseratur amante.
M ox subit, ò mea qsnā? heu q; mea uulnera curet?
E n audi. Mihi cur? cur ò mihi triste minatur
I ris ab exortu? moerent sata, luget & ortus.
T andè ò tandè **A** glo nubes disperget, et **A** ustros.
Q ui nam ò qui desiderium, & mea uulnera sedet?
O rphæaq; **E** urydicenq; sequentem intexite iunci,
D um fiscella leui circumfrondescit acantho.
S æuit hyems dira, & pecori ferus ingruit aer,
A tq; **A** pibus, tandem ò tandem mitescet & aer,
E t **Z** ephyri uer diffundent, quæ nā aura, q; ægræ
S olatur ueris tepor, aut noua mulcet irundo?
O rphæaq; **E** urydicenq; sequentem intexite iunci,
D um fiscella leui circumfrondescit **A** cantho.
A rescunt cœli uirgo, atq; uredine **P** rata,
E t syluis æcidere comæ, tandem ò tandem imbres
R estituentq; comas syluis, & gramina pratis.

211 MELISEVS.

Qui nam ò restinguitq; ignes, & uulnera sanat?
Orpheuq; Eurydicuq; sequentem intexite iunci,
Dum fiscella leui circumfrondescit acantho.

Hæc senior, suetam interea nec spernit auenam,
Et paterā exornat nymphis, & mulctra Vacuā.

Fa. Non amnes Cicerisæ, aut hæc quæ flumina ærnis,
Decrescunt, non usta calore, augentur ab imbri.

Post cœli tempestates, Pelagiq; procellam
Componunt sese fluctus, & nubila cœdunt.

Tristitia quoq; meta sua est, Meliseus ab antro
Prodibit tandem segetis memor, & memor horti,
Diluet & rastrois curas, & falce dolorem.

Ci. Quin potius, quoniam uer appetit, & sua curæ est
Insitio, falcemq; illi, cuneosq; paramus?
Cortice quoq; etiam lentescat uulnus, & udo,
Quæ super ipse linens imponat glutina libro.

FINIS.

**SYNCERIVS, ET ZEPHYREVS PA-
STORES** Queruntur apud sepulchrum Mæonis,
mox à dolore in uoluptatem conuersi, amatoria, ac pa-
storalia quædam canunt, sub ipsius autem Mæonis per-
sona Pauli Artaldi medici mors deploratur.

Sy.

Ze.

Se uides, quo tot Zephyree
inuenta, sepulchrum
Cuncta tulit, superat uix ah,
uix est super umbra.
Synceri nō umbra diu, nō fa-
ma, nec ipsa,
Extabūt monimēta, rogo uix

pauca supersunt.

Mox eadem nox obscura caligine condet.

Quæ tumulo circum increpant uirgulta, uel alto

I gnea uis excussa polo, aut manus improba pdes.

Ossaq; nuda solo sparsa, atq; ignota iacebunt,

Ne post ossa quidem, nec fabula Mæonis ulla.

Sy, Hæc igitur zephyree dies: hæc summa laborū est?

Quin potius, quoniam nulli sunt Mæoni sensus,

Mæona nec lacrimæ ue iuuant, aut carmē, eamus.

Ara uale, cineres magni pastoris auento.

Nos Mæon, nos te æternum saluere iubemus.

Ze. Discedens ego terra tibi, quæ Mæona seruas,

Et desiderium, et lacrimas, meaq; oscula linquo.

Te zephyri foueant molles, te lenior aura.

Mæonis et de qua frondescat Amaracus urna,

Vsq; fluat liquor ille tibi, quo uulnera et ipse

Sanabat, quo Naiadum comibat et ora,

z. iiii

MAEON.

- Fundebatq; Deum Ambrosia per rura, per hortos,
 Aeris & medica purgabat ab arte uenenum,
 Quo fuit & syluis olim tam notus, & urbi,
 Et fama superauit Ocrim, iugaq; alta Matesi.
 I pse uale æternum Maon, mihi maxime Maon.
 Sy. Nunc agédum tenues calami, mea dulcis arundo,
 Di coelo, terris umbræ nos lenibus auris
 Cantantesq; fruamur, & oia lata sequamur.
 Cura olerum, studiūq; herbarum, artesq; medēdi
 V iuentem iuuere, expressi & Maona succi.
 Me compressa iuuant labris labra, Phylli uenito.
 I pse inter frondes, coryletaq; densa latebo.
 Ze. Oscula me suppressa iuuant, mea Lychni maneto,
 Qua Platani strepit ūbra, sonat leue murmur aq̃i.
 Sy. Non me tam leuat aura Canis sitientis in æstu,
 Spirat Acilla suo quàm quod de pectore anethū.
 Ze. Me risus fouet aura Philœnidis, aura cachinni,
 S ordeat ut Philomela, apiumq; ad septa susurri.
 Sy. Vidi ego picta manu, selectaq; fraga legentem.
 I nnuit & mihi, ferta Deus dū stringit in umbra.
 Hic ibi tum formur hirsutum, setosaq; menta
 Obstupui, atq; oculos fruticoso in margine fixi.
 Ze. Vidit me dum poma lego, arrisitq; legenti,
 Et dixit mihi Nais, amant & poma Napææ.
 Hic egotum impleuiq; sinum, obstupuiq; papillas,
 Pectora dum limis oculis, & colla pererro.
 Sy. Suaue, per æstatē ad fontem stat ubi unda, canorū
 Agmen, & argutas ranarum audire querelas,
 Vellera tum crispantem, & cornua lata mouentem
 Cirronem spectare, salit dum terga Macilla,

Mox Rufa, mox Albigena, mox Thyrsan, & Hypsa
A c iuxta residere, cui tua gaudia narres.

Ze. Suae per hybernū frigū, dum nox silet, ipsum

A d fœnile Boum murmur, cum ruminat omnis

Grex simul, & pastæ suspirant Pignora matres

A udre, & satiri distenta sub ubera foetus

D um ludunt, petit hic socium, fugit ille petentem,

A tq; unâ recubare, cui tua pectora iungas.

Sy. Hic Aries uillosus, & hirtis cornibus, auræ

Quadrifida, cui ter gemini lato inguine testes

H orrescunt, hic ipse Aries gregis omnis, & omnis

V irq; patrūq; gregis, Patrem hunc foetura fatetur

A dmissura uirum, spes est gregis omnis in uno.

Ze. Miraris taurum hunc, patrē hūc Lucania, & unū

I actat, habetq; uirum. armēti laus oīs in uno est.

D uci ab Herculeo genus, & cognomina Tauro.

Hunc Dryades mirantur, amatq; & deperit illā,

Quæ facie tauros, oculis capit aurea æruos.

Sy. Sit modus ò Zephyree. instat nox, ita capellæ,

I tē & oues, age coge Laon, age coge Lycarba.

E atram & reuoca, cessit qui à matre, iuuenium.

Ze. Synceri hoc age, lecta sinu dum mespila condo,

I n thyrsū dum sorba suis cum frondibus apto.

H is gaudet tua Sila, probat mea Rufula sorbum.

Sy. Eia eia Saturisca, domum ad præsepia nota.

Quid segnes? eia ite, eia, nox aduenit, eia

I te domum, insidiis nox opportuna luporum est.

FINIS.

ACON.

ACON ADVLESCENS NAPEN A' SE
*Amatā Nymphis præfert Naiadibus. Illæ uenena ex
 oculis emisso, Napen conficiunt. Verumnus eā in Napē
 conuertit. Introducuntur itaq; Petasillus & Saliuncus
 pastores fabellam hanc referentes, deinde quoq; rusti-
 canas quasdam Melisei cantiones decantantes.*

PETASILLVSET SALIVNCVS COLLOCVTORES.

Pe. *My*

*Editæ Naiades Nymphæ. iam
 ædite, uincit
 Pulchra Nape, petisq; oculis,
 nigroq; capillo.
 Verberat his puer acer Acō,
 atq; increpat ore.*

*I llæ oculis, conceptum atro
 sub corde uenenum*

*I nspirant, quo uicta Nape tabescit, ut altis
 T abescunt sub sole niues in montibus, & iam
 P onit humi languentē aīam, morsq; occupat artus.
 H ictæ Acon scidit ora, comamq; à uertice uellit,
 E t clamore nemus compleuit, questibus auras.
 C lamantem Verumnus opaco è limite sensit.
 A ccurrit pueri memor, & miseratus amantem,
 I niecta tellure Napen tegit. illa repente
 I n Bulbum conuersa, solo radicibus hæsit.
 V estiteam foliis Deus, & frondescere iussit.
 H inc olus, hinc herbosa Nape iurgescit in agris,
 H æc nobis quondam pueris Meliseus ad ignem*

Narrabat, cum rapa senex, poscāmq; probaret,
 Contusāmq; fabam sparsa condiret amurca,
 Misceretq; apio rutam, coriandron aceto.

Sa. Non puduit cantorem igitur resonantis aenae,
 Cui tot oues, pecoris tantum, mulctralia tanta,
 Pellitum pastorem olitorum accumbere mensis,
 Vlpicāq; et ueteres raptare ad prandia cepas.

Pe. Illum cepa recens, uiridisq; cucurbita, captum
 Ducbat, menthaeq; sapor, succusq; sisimbrii,
 Munere quo uiridi recubans in cespite, mecum
 Hæc cecinit, ueteres fassus per carmen amores.
 Huc ades ò mihi chara, uocāt te Adriana ligustra,
 Te myrti, salicesq; uocant. age chara uenito.
 Ipse tibi tenerum legi, seruoq; fascelum,
 Ipse cicer, tibi se positus rosa floret in hortis.
 En tibi cœruleus cucumis super hamite crescit,
 Cœruleus cucumis deuectus Arangide terra,
 Hic ubi nigrides ranæ certare Elephantis
 Præsidio culicum haud dubitant, et irudinis atræ
 Te manet hic cucumis, propera, mecumq; recumbe.
 Quin et campano de uellere textus, et umbro
 Supparus, et uiridi circum uariatus ibisco
 Te uocat, hanc fuit Alcidamas, distinxit et Alcon,
 Hic et acu Morco similis, quem mater Acilla
 Instituitq; colo, atq; apibus formauit alendis.
 Supparus is tibi se positus blanditur, et instat,
 Huc ades. En tibi grex Ariadna occurrit eunti,
 Dum properas lætæ plaudunt de fronde ciadæ.
 Hæc cecinit Meliscus, humiq; hortensia dona
 Euellens, menthastrum atrox, et sectile porrum,

ACON.

Sustulit ipse humeris, fascem & redolentis anethi,
 Mox sese in monteis, & pascua nota recepit
 Ad ueteres lauros, fumosaq; tigna Veseui.
 Illinc & mihi fiscellas, & cymbia lactis
 Mittit amicitiae memor, & triuiialis auenae.
 Idem pastorum cultor, pariterq; olitorum.
 Post dulcis quandoq; epulas iuuat esse lupinum.
 Esse mulas, asprina iuuant, post lene salernum.
 Et meae quoties petit ore Biturrica, quantum
 Ruta iuuat, q̄ labra iuuant redolentia porrum.
 Siliet ille satur scrutis, & lactibus agni,
 Ac sale continctis hedorum clunibus, atrum
 Laudat olus, acreis ruptat de gutture bulbos.

Sa. Et nostri Petasille greges sensere canentem
 In syluis Meliseon, adesaq; saxa sonorem
 Dum referunt, tacitae cantum stupuere Napae,
 Et, mirum, fessae uocem tenuere citadae,
 Prostratae q; solo iacuerunt ad carmina uacca,
 Oblitae cytisum pecudes, satyria capellae.
 Incipit hinc. Ariadna pyro mihi gravior ipso,
 Quod superat uel odore rosas, uel fraga colore,
 Dum pectus foueoq; manu, tractoq; papillas,
 Non me mulctra iuuant, non lactis plena recocti
 Fiscina, non hedus dum ludit ad ubera matris,
 Buccula non, cupido dum blanda admugit amanti,
 Desierat, plausere boues, plausere iuuenti
 Mugitu. Socio responsant antra fauore,
 Conuallesq; cauae resonant nemora diu canth.
 Mox iterum. Dulce in pratis dum gramina tondent,
 Cernere capreolos, uariato tergo, pictis

Distinctos maculis. Mater uocat usq; pauenteis,
 Sectantur trepidi uestigia matris anhelæ.
 Ludunt & saturi circum ubera nota gemelli.
 Suaue per æstatem liquidam mulcentibus auris,
 Dum tectæ ramis uolucres connubia miscent,
 Pandentemq; alas, caudamq; ad terga rotantem
 Pauonem spectare. Vocat Iunonius ales
 Consortem thalami, speculosa uolumina uersat,
 Cauda micat, mediis fulgent sua sydera pennis.
 Venit amans, cupidis miscent simul oscula rostris.
 Iungit amor geminos, geminataq; gaudia gliscunt.
 Inter utrosq; suos Venus ipsa accendit olores.
 At mea cum liquidos Ariadna recedit ad amnes,
 Albentemq; pedem, nudatq; ad flumina suras,
 Genudq; sub uitrea cadent argentea Lympha,
 Et fungis Alni candentius, & niue corni,
 Populus & niueos quos iactat in æra flores,
 Tunc mihi corda liquant uel mella Siccanidos hyblæ,
 Mella fauis Heliconis, & ante ferenda Libyscis,
 Et succo siculæ, stillant quem cortice canna.

Finierat. Simæ rupere silentia capræ,
 Ruperunt & oues, simul & cum matribus agni.
 Balatum referunt colles, Gauriq; recessus,
 Et Cumæ uacua, & cryptæ graueolentis Auerni,
 Antraq; Musconis, & opaca sepulchra Tuennæ.

Hæc ait, & latis humeris quæ buccina pendet,
 Inflat eam labris turgentibus. Illa frementi
 Inuoluit cœlum gemitu. Quo concita syluis
 Erumpit clamore suum gens horrida setis,
 Horrida grunitu, & tundentibus æra fannis.

Ipse manu glandem spergens cecat ore, crepatq;

ACON.

Ora per & dentes rictu glans hausta uoraci,
 L ambentes catuli circumstant ubera matrum.
 M ox abit ad fagos. Sequitur simul undiq; pubes
 A rimentalis, agris regnat Meliseus in ipsis
 N odoso incumbens baculo, et stans i perat. Adstant
 V mbronum generosa cohors, turmaeq; laconum,
 Latratq; lupos arcent, & limine fures.

Hæc memini Petasille, iuuat meminisse, uel urnā
 C andentis lactis pretium ferat, ò mihi si quis
 H unc iterum det uidisse, atq; audisse canentem,
 D et calamos modulari, leuemq; inflare cicutam.

Pe, O mihi si quis eum sistat V ulsonis in antro
 R ursus & ad Mopsi salices, aut rura Salenti,
 I lle sibi uitulū pretium ferat, eligat agnum
 C ornipetam, cui lana pedes descendit ad imos,
 R ursus & ipse suos recinat Meliseus amores,
 A ut cum Delioli pratis, Minionis ad alnum
 H æc dolet, & socias ranæ iunxere querelas.

Ad corylos Ariadna canit, subtegmina ducens,
 D um canit assuetas miscet Philomela querelas.
 C oniugis absentes hæc dum suspirat amores,
 I ngeminat memorem nati philomela dolorem,
 D umq; uiri barbam meminit, setosaq; menta,
 H ic philomela grauem sustollit in æra questum.
 D umq; torum queritur, fraudataq; gaudia lecti
 M æsta silet philomela, facitq; silentia luctus,
 S uspirantiq; redolentiq; simul. Quo carmine captæ
 F ormicæ, tacitum dant læta per agmina plausum.

Ad fluuios me torret amor, fax urit ad amnes,
 O mecum ueteres ranæ renouate querelas.

Dum tibi promitto noctem, meaqs oscula cōiux,

Deliciasq; paro gregis, & noua munera porto,
 Dum lauro ad fontem, sudataq; pectora tergo,
 Et filicem necto crines, ac tempora circum,
 Ecce lupum ad caulas, agnumq; ex ubere matris
 Eripit, & tactus latebroſa per auia tendit.
 Ipſe ſequor, noctem in nimbis per inhospita duco,
 Et mea te coniux exclamans, pectora plango.
 O mecum ueterem ranæ reuocate dolorem.

Dum tibi de uiridi fiſcellam uimine texo,
 Virgūq; cœruleo miſcetur candida iunco,
 Flauaq; ſupremum circundat linea textum,
 Et limbum croceo ſubtexunt flore corymbi,
 Ecce per impluuium demifſo fune, pedumq;
 Et picturatum buxi de fronde galerum,
 Fiſcellamq; decus textura, & ruris honorem,
 Surripiunt fures. ah monſtra pudenda Brigantum.
 Excitior ſomno trepidus latrante Cynandro.
 Dum crudo per one mihi pes ſternitur alter,
 Ingruit atra cohors murmur. Subroditur alter
 Pero, nec à morſu pollex defenditur ægro,
 Exclamo, lacrimansq; genas, & pectora tundo,
 O mecum queſtus ranæ geminate recenteis.

Dum factus geminos uaccæ candentis, adulti
 Spem gregis, ad fluuios, & præta uirentia duco.
 Dum mihi promitto ſoboles, ad aratra iuuenços,
 Ad mulctræ uitulas, ad dolia dona Lyæi,
 Dumq; ſero cytiſum uaccis, arbuſtaq; pango,
 Atq; ſerens canto ad ſulcos, uinctaq; pangens
 Ad foueas, ipſi mecum experiuntur & agni.
 Ludunt ad ſentes infirmis cornibus hedi.
 Ah dolor, ah lacrimæ, ſonuere tonitrua cœlo,

ACON.

Discurrere facis. ignitaq; tela coruscant,
 De cœlo tacti foetus, armenta, gregesq;
 Et tactæ uites, auulsa & stiuæ ferenti
 Attoniti. Vix ipse super turbatus, & amens
 Stragem inter pecorū, frugumq; relinquo, & atris
 Ambustus flammis iaceo. Vix colle propinquo
 Lapsa pæles tutatur, humi tollitq; iacentem.
 O mecum solitas ranae instaurate querelas,
 Et luctum geminate, nouosq; intendite questus,
 Concidit hic. Ipsi simul ingemuere iuuenti,
 Ingemuere & oues, cumq; ipsis matribus agni,
 Ingemuere capræ, ipsis & cum matribus hedi.
 Demisere comas quercus. liquere palumbes
 Et quercus, frondemq; nuces posuere, columbi
 Deseruere nucs, Ramos fregere myrica,
 Deseruere & aues nidum, & cum prole myricas,
 Deseruitq; & apis flores, roremq; cicadæ,
 Et ranae mutis fecere silentia buccis.
 Hæc Saliuncus, & hæc referebat arundine clarus,
 Et calamis Petasillus, uterq; insignis auena,
 Interea asparagosq; legunt, fungumq; recentem,
 Boletosq; sequuntur, & altercantur utrinq;
 Conditura suo quæ sit miscenda sapore.
 Tecta & uterq; subit, nigro squalentia fumo
 Hirsuti Labeonis. hic & miscere falernum
 Asparago docuit, docuit piper, hic boletis
 Incoctumq; pyrum, mentæ syluestris aceruum,
 Aliaq; adicere, & contritum serpillum,
 Postremo querulis oleum stillare patellis.

FINIS.

Index eorum quæ in his Pontani heroicis continantur.

In primo Vrania Libro.

De Luna.	car. 3.
De Prognosticis Luna.	car. 4.
De Mercurio.	car. 4.
De Venere.	car. 6.
De Sole.	car. 7.
De annorum uarietate.	car. 7.
De Solis prognosticis.	car. 8.
Cur Apollo dicatur Pythonem occidisse.	car. 9.
Cur Apollo, & Diana Latonæ filii.	car. 9.
Cur dicantur Delo Geniti.	car. 10.
Cur pastores, Ianus. Phœbus. Apollo.	car. 10.
Cur Sol, Liber. Hercules. Osyris. Lycius.	car. 10.
De Mercurio, & Argo.	car. 11.
De Adonide, & Venere.	car. 11.
De Hebone deo.	car. 12.
De Marte.	car. 12.
De Ioue.	car. 13.
Iouem Habitū pro deo, pro æthere pro aere.	car. 14.
Vnde nata superstitio.	car. 15.
De Saturno.	car. 15.
Lunam ex se non lucere.	car. 17.
Lunam semper mediam lucere.	car. 17.
Cur Lunæ propriū lumen nō sit tributum.	car. 17.
De Lunæ maculis.	car. 17.
Cur Stellæ scintillent, planetæ uero minime.	car. 18.
De motu ignem excitari.	car. 18.
Quibus ē principiis constant Stellæ.	car. 18.

Pon.

Q.

Deorum concilium.	car. 18.	De Vngula Tauri.	car. 62.
Ceneratio rerum.	car. 20.	De Lepore.	car. 62.
De Homine.	car. 23.	De iugulis.	car. 63.
Ignis inuentio.	car. 23.	De Procyone.	car. 64.
In secundo Vranix libro.		De Canicula.	car. 65.
		De Cratere.	car. 66.
De motu cœli.	car. 24.	De corona.	car. 66.
De Zodiaco.	car. 24.	De Spica.	car. 67.
De Ariete.	car. 25.	de Sagitta.	car. 67.
De Tauro.	car. 28.	de Hedo.	car. 67.
De Geminis.	car. 31.	de Ara.	car. 68.
De Cancro.	car. 33.	de Centauro.	car. 69.
De Leone.	car. 36.	de Arcturo.	car. 69.
De Virgine.	car. 37.	de serpentario.	car. 70.
De Libra.	car. 40.	de delphino.	car. 70.
De scorpio.	car. 43.	de Lyra.	car. 70.
De sagittario.	car. 44.		
In tertio Vranix libro.		In quarto Vranix libro.	
De Capricorno.	car. 48.	De Cepheo.	car. 72.
De Aquario.	car. 50.	de Aquila.	car. 73.
De Piscibus.	car. 53.	de Cassiope.	car. 74.
De Nodo.	car. 56.	de Andromede.	car. 75.
De Navi.	car. 57.	de Perseo.	car. 78.
De Orione.	car. 57.	de Pegaso.	car. 78.
De Auriga.	car. 58.	de Engonasi.	car. 78.
De Hedis.	car. 58.	de Pristice.	car. 79.
De Hyadibus.	car. 59.	de cola pisce.	car. 80.
De Capra.	car. 60.	de Arcto.	car. 82.
Sinum stellarum.	car. 60.	de Angue.	car. 82.
De pleiadibus.	car. 60.	Alternari fatui.	car. 83.

Stellarum fixarum vires maximas esse.	car. 83.
De Stellis regis Leonis, Aquarii, Scorpïi, Tauri. c.	83.
De Stellis claris, ac limpidis. Arietis, Scorpïi, Sagittarii, Capricorni. Piscium.	car. 85.
De Aenea.	car. 86.
De motu cœli.	car. 87.
De signorum qualitatibus.	car. 87.
De inæqualitate dierum ac noctium.	car. 88.
De signis mobilibus, fixis, & communibus.	car. 88.
De signis tardis, & uelocibus.	car. 88.
Quæ signa, quos uentos exantent.	car. 88.
Qui planeta diurni sint, & qui nocturni.	car. 89.
Cur alii albi, alii nigri sint homines.	car. 89.
De oris uarietate.	car. 90.
De uarietate morum.	car. 90.
Quæ signa, quales sensus excitent.	car. 90.
Qui planeta quibus signorum dominentur triagulis.	car. 91.

In quinto Vrania Libro.

De terris arietis ac Marti subiectis.	car. 94.
De terris Leoni, & Soli subiectis.	car. 96.
De terris Sagittario, & Ioui subiectis.	car. 99.
De terris tauro, & Veneri subiectis.	car. 99.
De terris Virgini & Mercurio subiectis.	car. 101.
De terris Capricorno & Saturno subiectis.	car. 101.
De terris Geminis Mercurio librae, ac Veneri subiectis.	car. 101.
De terris Aquario, & Saturno subiectis.	car. 102.
De terris Scorpïo & Marti subiectis.	car. 102.

De terris Ioui subiectis, ac Pisabus.	cap. 102.
De terris Cancro, & Lunæ subiectis.	cap. 103.
De furiis & dolore Herculis rapto Hyla.	cap. 103.
De Hercule & Hyla.	cap. 104.
Excusatio.	cap. 106.
Deploratio Lucæ filia.	cap. 106.
de seipso post obitum.	cap. 108.

In Meteororum Libro.

Omnia constare è quatuor elementis, ipsaq; elementa inuiçem conuerti.	cap. 111.
Solem & Lunam maxime imperare elemētis.	cap. 111.
De maris falsedine.	cap. 112.
De Solis effectibus in terra.	cap. 113.
Duas à Sole educi in aerem exhalationes, humidam uidelicet & siccam.	cap. 113.
De pluuiâ.	cap. 113.
De Niue.	cap. 113.
De pruinâ, & rore & manna.	cap. 114.
De grandine,	cap. 115.
Obseruandas esse regiones terræ, & situm plane- tarum.	cap. 116.
Guttas maiores æstate fieri.	cap. 116.
Aerē receptaculū esse exhalationū oīum.	cap. 116.
Quæ in aere generētur ex aspiratiōe ignea.	cap. 116.
Ignem ante, q̃ sonus audiatur, uideri.	cap. 117.
Fulminis diuersam uim esse.	cap. 118.
De Stellis cadentibus, & ignitis trabibus.	cap. 119.
Treis esse aeris regiones.	cap. 120.
De lampadibus, & aliis ignitis figuris.	cap. 120.

De coloribus nubium.	cdy.121.
Vnde Fulminum uarietas, ac uis.	cdy.121.
De uentis.	cdy.122.
Ventos quosdam prouinciales esse.	cdy.123.
Cur uenti obliqui ferantur.	cdy.123.
De turbine.	cdy.124.
De procella.	cdy.125.
Circa uentorum obseruationem, anni quoq; tempora obseruanda esse.	cdy.125.
De auris.	cdy.125.
De uento, qui oritur ppe Aeternū fluiū.	cdy.126.
De uento peculiari illyrico.	cdy.126.
De Terramotu.	cdy.126.
De Mephite Ansancti in hirpinis.	cdy.129.
De Iride.	cdy.129.
Cur Iris sit Arcuata.	cdy.130.
De Cometis.	cdy.131.
De uia lactea.	cdy.133.
De fontibus & fluminibus.	cdy.134.
Magna flumina è montibus defluere.	cdy.134.
Terram esse cauernosam.	cdy.134.
De fonte cornu.	cdy.135.
Fabulose de fontibus.	cdy.135.
Aguas naturaliter esse sine colore, & sapore.	cdy. 35.
De fontis calidis.	cdy.136.
De amaris fontibus.	cdy.136.
De riuo Venafrano.	cdy.136.
de fonte Ammonis.	cdy.136.
de fluuio Trigelia in lucania.	cdy.137.
Vetustate teporū mutari fontes, ac maria.	cdy.137.

Situm terræ mutari, & terras ipsas renouari. car. 138.

In primo libro de hortis Hesperidum.

- Qualis sit arbor citrius, & unde oriunda. car. 140.*
de conuersione adonidis in citrium. car. 140.
de apportatione citrii in Italiam. car. 140.
Quæ loca sint apta serendis citriis. car. 141.
Quæ loca sint euitāda & qbus utendū remediis. c. 141.
Fabula de citriorum reparatione, nouaq; apportatiōe
in Italiam, è Media regione. car. 142.
Quod tempus aptum sit serendis citriis. car. 142.
Quasdā regiōes nō alere citrios ppter frigus. car. 142.
de altitudine scrobium. car. 143.
Serendas esse citrios natua cum terra, & palis ful-
ciendas. car. 143.
Ferro cœrcendam esse luxuriem. car. 143.
de propagnibus procurandis. car. 144.
de seminio faciendo, & colendo. car. 144.
Euagatio quædam poetica. car. 144.
Fructus citriorum alios dulces esse, alios acrimo-
niosos. car. 145.
Quomodo citria fiant crassiora. car. 145.
Quō citria toto anno insideant in arbore sua. car. 146.
De ratione decoris hortensis. car. 146.
Post rigidas tempestates nō esse amputādas. car. 147.
de dispositione citriorum. car. 147.
de opere topiario. car. 148.
Arbores citrios diutius uiuere. car. 148.

In secundo libro de hortis Hesperidum.

de citro, & eius cultu.	car. 151.
Quo differat citrius à citro.	car. 153.
de limonibus, & earum cultu.	car. 154.
de infitione.	car. 156.
Laudes industriae humanae.	car. 157.
de citriorum sapore duplici, acri, ac dulci.	car. 159.
de utilitate horum pomorum.	car. 159.

In Lepidina.

Pompa prima.	car. 162.
Pompa secundanereidum.	car. 162.
Pompa tertia.	car. 164.
Pōpa q̄rta de Nymphis urbanis, & suburbanis.	c. 165.
Pompa quinta.	car. 167.
Pompa sexta.	car. 171.
Pompa septima.	car. 173.
Meliseus, a quo uxoris mors deploratur.	car. 175.
Mæon.	car. 179.
Aæon.	car. 180.

FINIS.

Florentiæ ex officina Philippi de Giunta Florentini
 Sumptib. suis Anno. M. D. XIII. Men.
 Iunio. Leone. X. Pont. Max. Chri
 stianam Rempubli.
 moderante.

REGISTRVM

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y
 z & Quaterniones oēs præter & qui est, duernio

